

A programhoz a Stratégiai Környezeti Vizsgálat az ÖKO Zrt koordinálásában készült.

Ex-ante értékelési jelentés

Versenyképes Közép-Magyarorszáért OP 5.0

2014. november 7-i. változat (partnerségi egyeztetésre küldött változat)

2020-as operatív programok ex-ante értékelése és stratégiai környezet vizsgálata” –
4. LOT „Területi fejlesztések ex-ante értékelés”

Budapest, 2014. november 14.

Tartalomjegyzék

A.	Értékelés tárgya	4
B.	Vezetői összefoglaló	4
C.	Változások az 5.0-ás változatban a 4.0-áshoz képest	9
D.	Az OP kidolgozottságának értékelése	10
E.	Az operatív program átfogó értékelése	11
E.1.	Stratégia értékelése	11
<i>E.1.1.</i>	<i>Stratégia belső koherenciája</i>	<i>11</i>
<i>E.1.2.</i>	<i>Külső stratégiákkal való összhang</i>	<i>15</i>
<i>E.1.3.</i>	<i>Szinergia vizsgálat programon belül és más OP-kkal</i>	<i>15</i>
E.2.	Forrásallokáció értékelése	18
E.3.	Adminisztratív kapacitások értékelése	21
<i>E.3.1.</i>	<i>Az emberi erőforrások, adminisztratív kapacitások megfelelősége</i>	<i>21</i>
<i>E.3.2.</i>	<i>Integrált területi programok, vagy más néven a területi kiválasztási rendszer projektgazdái</i>	<i>24</i>
<i>E.3.3.</i>	<i>Program végrehajtási kihívások</i>	<i>24</i>
<i>E.3.4.</i>	<i>Program megvalósítás kezdeti lépéseinek kockázatai</i>	<i>25</i>
<i>E.3.5.</i>	<i>A program monitoringját és az értékelések elvégzéséhez szükséges adatok gyűjtését végző eljárások alkalmazása</i>	<i>27</i>
<i>E.3.6.</i>	<i>A kedvezményezettekre háruló adminisztratív terhek csökkentése érdekében tervezett intézkedések értékelése</i>	<i>27</i>
E.4.	Adatigény, indikátorok értékelése	27
F.	Prioritás tengelyek értékelése	30
F.1.	Vállalkozások versenyképességének javítása	30
F.2.	Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	38
F.3.	Infokommunikációs fejlesztések	43
F.4.	A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi fejlesztései	46
F.5.	Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	49
F.6.	Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés	54
F.7.	Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	58
F.8.	Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	61
F.9.	Közigazgatás	68
G.	Mellékletek	70
G.1.	A tervezési folyamat, partnerség értékelése	70

G.2.	Determinációk értékelése	71
G.3.	Az ex-ante kondicionalitások teljesülésének értékelése	72
G.4.	Ágazati stratégiákkal való összhang részletes bemutatása.....	72
G.5.	Beavatkozási logika összefoglalása	84
G.6.	Az ex-ante értékelés folyamatának bemutatása.....	92
G.7.	Rövidítésjegyzék	96
G.8.	Táblázatok jegyzéke	97
H.	A VEKOP 5.0-ÁS VÁLTOZATÁNAK SKV ÖSSZEFOGLALÓJA	99
H.1.	Közérthető összefoglaló	99
H.2.	A vizsgálat körülményei	99
H.3.	A vizsgálat néhány fontos módszertani kérdése	100
H.4.	Az SKV tárgya.....	100
H.5.	A Közép-magyarországi régió környezeti helyzete	117
<i>H.5.1.</i>	<i>Speciális környezetállapot jellemzők.....</i>	<i>117</i>
<i>H.5.2.</i>	<i>Legfontosabb környezeti konfliktusok, problémák.....</i>	<i>119</i>
H.6.	Az értékelés eredményei.....	120
<i>H.6.1.</i>	<i>A közösségi és hazai célok és a VEKOP célrendszere.....</i>	<i>120</i>
<i>H.6.2.</i>	<i>A VEKOP változásainak környezeti értékelése.....</i>	<i>126</i>
<i>H.6.3.</i>	<i>Környezeti szempontú értékelés.....</i>	<i>131</i>
<i>H.6.4.</i>	<i>Fenntarthatósági értékelés</i>	<i>132</i>
<i>H.6.5.</i>	<i>Területi szempontok</i>	<i>143</i>
H.7.	Javaslatok.....	143
<i>H.7.1.</i>	<i>Az OP tartalmára, megfogalmazására vonatkozó javaslataink.....</i>	<i>143</i>
<i>H.7.2.</i>	<i>Az intézkedések hatékonyságát erősítő, a kedvezőtlen hatások csökkentését szolgáló javaslatok</i>	<i>143</i>
<i>H.7.3.</i>	<i>A pályázatok kiírására, elbírálására vonatkozó javaslatok:.....</i>	<i>144</i>

A. Értékelés tárgya

Készült a Versenyképes Közép Magyarországért Operatív Program 5.0. (VEKOP) 2014. november 7-én partnerségi egyeztetésre közzétett változata alapján.

B. Vezetői összefoglaló

Az 1303/2013/EU rendelet 55. cikke előírja, hogy a tagállamok előzetes (ex ante) értékelést végezzenek az egyes operatív programok minőségének javítása érdekében.

Jelen jelentés megállapítja, hogy a tervezők által átadott változat (VEKOP 5.0) értékelhető: a program fő céljai megfelelőek, a program prioritás szerkezete elfogadható, logikus felépítésű és tartalma alapvetően illeszkedik az EU 2020 célokhoz, elvárt beruházási prioritásokhoz.

Stratégia – indokoltság és beavatkozási logika

A program stratégiájának leírása – összhangban az ex-ante értékelők javaslataival - fejlődött a korábbi változatokhoz képest, nagyvonalakban lefedi a program által befolyásolni kívánt szakterületeket.

A program stratégiájának leírása és a program specifikus céljainak indokoltsága azonban tovább erősítendő az alábbi irányokban:

A célok, és indokoltságuk régió specifikus meghatározása

- Általános probléma, hogy az ágazati programokban is megvalósuló beavatkozások tartalma (társadalmi összetartozás és humán erőforrás intézmények fejlesztése, közigazgatás-fejlesztése) és indokoltsága nincs kellő részletezettséggel illesztve a Közép-Magyarországi régió sajátosságaihoz, ami szükséges a tervezett program tartalmának közvetlen indokoltsága érdekében. Ez a feladat a program-tervezésben és megvalósításban érintett szakminisztériumok közti konstruktív együttműködést, illetve a kiemelt területi szereplőkkel (Pest megye, Budapest Főváros Önkormányzata) történő együttes párbeszédet igényli. Ezen belül kiemeljük, hogy a társadalmi összetartozással, humán erőforrás fejlesztéssel (egészségügyi és szociális intézményi hálózat) kapcsolatos ESZA és ERFA típusú programok szükségességének konkrétabbnak és régió-specifikusnak kell lennie (4 és 5. prioritás tengely tartalmához kapcsolódóan). Több választott beruházási prioritást (pl. energiahatékonyság, szociális célú rehabilitáció és a társadalmi összetartozáshoz kapcsolódó ESZA programokat) pontosabb adatokkal, problémás földrajzi helyekkel alátámasztva meg kell indokolni a régió-specifikus szükséglet alapján.
- A program jelenlegi változata a Partnerségi Megállapodás alapján – a földrajzi rugalmasság elvének alkalmazásával összhangban¹ - kiegészült még néhány olyan szakterülettel, ahol a régióban korábban nem terveztek beavatkozást vagy a fejletlenebb régiók forráskeretéből tervezték finanszírozni. Ezeket a szakterületeket olyan programokat finanszíroznak, melyek elválaszthatatlanul egységesen, az ország teljes területén ösztönzik változást. Ilyen programok alapvetően a közigazgatás-fejlesztés területén valósulhatnak meg, de például a gazdaságfejlesztés és a humán erőforrás-fejlesztés területén is terveznek az ország egy részét teljesen lefedő és egységes rendszerben működtető támogató szolgáltatásokat. Értelemszerűen ezen szolgáltatások régió-specifikus indoklása kevésbé releváns, inkább ezeken a szakterületeken az ország előtt álló kihívásokat, fejlesztési szükségleteket kell a programban rögzíteni. A program érthetőségen sokat javítana, ha egyértelműen rögzítésre kerülnének az intézkedéseknél azok a programok, melyek egy országos hálózat, vagy rendszer elválaszthatatlan részét képezik (nem mindegyik intézkedés ilyen, ami az ágazati programokkal való összehangolás miatt a VEKOP-ba bekerült) és ezért a földrajzi rugalmasság

¹ CPR 70. cikkely alkalmazása

elve alá tartozó forrás-megosztásban kerülnek finanszírozása a VEKOP és más vonatkozó OP között (pl. ahogy részben a 7. PT-ben felzárkóztatási programoknál, bizonyos felsőoktatási intézkedések kapcsán megjelenik). Továbbá javasolt egyértelműen rögzíteni ezen esetekben, hogy milyen elvei vannak a forrásmegosztásnak (pl. országos lakosság-arányos megközelítés).

Korábbi támogatási időszak beavatkozásainak értékelési tapasztalatainak felhasználása és beépítése a programba

- Az operatív program indokolása néhány helyen tartalmaz hivatkozást a korábbi OP-k tapasztalataira, ami hasznos lenne, ha több területen kiegészülne (pl. k), mivel így lehetne hivatkozni arra, hogy a jövőben mit szeretnének változtatni a programok jobb célzottsága és eredményessége érdekében (pl. társadalmi összetartozás, foglalkoztatás, kutatás-fejlesztés, vagy üzleti infrastruktúra és gazdasági hálózatok, turizmus, szociális és egyéb célú város-rehabilitáció, energiahatékonysági programok, közigazgatás-fejlesztés területén). Ezek a rövid tényszerű megállapítások elengedhetetlenek ahhoz, hogy a jövőben valóban új minőségű és igény orientált fejlesztések valósuljanak meg. Csupán néhány esetben (pl. gazdaságfejlesztési témakörben) magyarázat nélküli utalás történt, hogy az egyes célterületeken, vagy célcsoportoknak (pl. kkv-k) mennyi támogatást ítéltek oda az elmúlt támogatási időszakban, ami nincs a jelenlegi program kontextusába helyezve és nem ad iránymutatást a jövőbeni tervekhez.

A célok és beavatkozások erősebb területi és tartalmi fókuszálása szükséges a beavatkozások hatásának elérése érdekében, ami befolyással lehet a forrásallokációra is.

A forrásallokáció kapcsán kiemelendő, hogy a korábbi támogatási ciklusokhoz képest mintegy 40%-kal kevesebb fejlesztési célú forrás költhető el a KMR régióban a VEKOP-ban, mint 2007-13-as időszakban a Közép-Magyarországi Operatív Program keretében. Ugyanakkor továbbra is jelentős a fejlesztések támogatási igénye a régióban, ezért javasolt a tervezett fejlesztések területi, vagy célcsoport, illetve az elvárt célokra vonatkozó irányú fókuszálása.

A tervezett fejlesztések jobb fókuszálása kapcsán az alábbi konkrét felvetések megfontolása javasolt:

- Általános vissza nem térítendő kapacitás-bővítő KKV beruházás esetén a program megfelelően tartalmazza a Pest megyében tervezett beruházások támogatását, de megfontolandó, hogy ezen is túlmenően kizárólag a magasabb támogatású intenzitású területen (RAG térségek - elmaradott térségek és Pest megye kiemelt növekedési zónái: pl. Ferihegy és térsége) beruházását tervező vállalkozások legyenek a kedvezményezettek.
- Célszerű az üzleti infrastruktúra fejlesztés támogatási céljának és fókuszának átgondolása - milyen célból (pl. szolgáltatás-fejlesztés), illetve milyen területeken kívánják ösztönözni a beruházásokat (pl. a program szerint csak Pest megyében vagy a fővárosban a megújulásra képes barnamezős területeken is pl. csepeli ipartelep).
- A K+F beavatkozások erősebb fókuszot kaptak, a beavatkozások alapvetően a Regionális Innovációs Stratégiája által meghatározott fókuszterületeken tervezik a projektek támogatását.
- Kormányzati szélessávú hálózatok fejlesztésénél a közszolgáltatásainak nyújtása és az állami intézmények hatékony működése érdekében tervezett hálózati infrastruktúra biztosítását a programban leírt kapacitási és sáv szélességi szűk keresztmetszeteken túl elsősorban a régió belüli gazdasági társadalmi szempontból hátrányos helyzetű kistérségekben javasolt támogatni, tekintettel a rendelkezésre álló források korlátosságára.
- A kulturális és természetvédelmi örökség kapcsán – összhangban a tervezett szűkös forrásokkal - javasolt a beavatkozási területeket és azokon lehetséges fejlesztési akciókat pontosabban meghatározni, mivel a programban szereplő tématerületek (kulturális és vallási tematikus utak, valamint gyalogos, kerékpáros (Eurovelo), lovas, vitorlás (amennyiben

releváns), túrakenus útvonalak) a beavatkozások tág körére adnak a lehetőséget. Bizonyos fejlesztéseknél a KMR régióba turistáskodók igényeiből kiindulva megfontolandó a desztináció alapú fejlesztések kezelése és ehhez kapcsolódóan a fővároson kívüli aktív – kevésbé fejlett térségekben a - turisztikai rekreációs zónák fejlesztése a belföldi turizmus élénkítésére. Az országos hálózatos fejlesztések megjelölése után lehet látni, hogy pontosan milyen beavatkozások is szükségesek a régióban (pl. kéktúra gyalogos útvonalon, Duna menti vízi úton, illetve országos és nemzetközi léptékű kerékpárúton) e témakörben és mekkora tér maradhat egyéb az érintett hálózatokhoz kapcsolódó kiegészítő fejlesztésekre.

- A korábban tervezett ún. „városi CLLD programok” nem valósulnak meg – összhangban a korábbi értékelői javaslatokkal -, tekintettel a program forrásainak szűkösségére és az alkalmazott eszköznek a megvalósítandó pár projekthez viszonyított jelentős erőforrás igényére.

A program forrásallokációjához tartozik, hogy a VEKOP 4.0 program tervezethez képest jelentősen változott az 5.0-as program változat, mivel beépítésre kerültek olyan javaslatok, melyek vagy valamilyen országos hálózatot egészítenek ki, vagy egy elválaszthatatlan egységet képező országos program részei. Ennek kapcsán leszűkült azon beavatkozások köre (program közel 80%-a), melyek közvetlenül a KMR-ben működő vállalkozások, önkormányzatok, munkavállalók helyzetén javítana, illetve megvalósításuk a helyi szereplőkkel együttműködésben történne (TKR alapján források 13-14%-a, 4 db intézkedés: Az üzleti infrastruktúra fejlesztése Pest megyében, Községi közlekedés energiahatékonysági célú fejlesztései; Családi napközik, bölcsődék, óvodák fejlesztése; Rászoruló közösségek lakókörnyezeti és komplex rehabilitációja).

A közigazgatás fejlesztésére vonatkozó információk nem állnak rendelkezésre, ezért nem ítéltethető meg, hogy a programban tervezett 83,5 m EUR összeg reális és indokolt-e különösen a program más beavatkozásaival, prioritás tengelyeivel összehasonlítva. Javasolt a forrás-allokáció átgondolása, ha ismert a PT tartalma.

Összességében a program beavatkozási logikája megfelelő, a prioritások többnyire jól felépítettek, a cél és az azokhoz vezető eszközök összhangja megteremthető, de a részletes értékelésben jeleztük, hogy az indokoltság alátámasztásán túlmenően mely területeken van szükség kisebb pontosításokra (pl. az IKT szektor nemzetközi versenyképességének növeléséhez kapcsolódóan, társadalmi együttműködés prioritás)

Szinergia

Az operatív programon belül fontos a belső szinergiák biztosítása, kiemelten hangsúlyos azonban az összhang megteremtése az alábbi területeken:

- A kezdő, start up vállalkozások támogatása, mely megjelenik, mind a „Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció” és az „Infokommunikációs” prioritás tengelyen. Javasolt megfontolni, hogy az „Versenyképes IKT szektor fejlesztése” intézkedésben tervezett beavatkozások beépüljenek a Vállalati K+I tevékenység támogatásába, illetve a 7.-es prioritás tengelyben tervezett felsőoktatási programokba. Így a tervezett beavatkozások közti párhuzamosságok megszűnhetnek, illetve a hivatkozott „1301/2013 (EU) ERFA rendelet 5. cikk (2) b) az ikt-termékek és szolgáltatások, az e-kereskedelem továbbfejlesztése és az ikt iránti kereslet fokozása” beruházási prioritás tartalmával nem teljesen összhangban lévő (kereslet helyett az IKT termékek kínálatára fókuszáló) intézkedések más specifikus célokhoz illeszkedve valósulnának meg a régióban.
- A vállalkozói mentorhálózat és az üzleti infrastrukturális szolgáltatások fejlesztése és az innovációs ökoszisztéma fejlesztésének összehangolása a gazdaságfejlesztésen és a K+F PT-en belül;
- Korábbi értékelői javaslat alapján megvalósult

- hátrányos helyzetűek által lakott településrészek rehabilitációja, vagy telepek felszámolása kapcsán az ERFA és az ESZA jellegű beavatkozások összehangolása a 4 és 5. prioritás tengelyben;
- a két ESZA típusú prioritás közötti összhang megteremtése a tartós munkanélküliek foglalkoztatása, illetve az élethosszig tartó tanulás kapcsán.
- Támogatandó azok az elképzelések, melyek más operatív programokkal teremtenek összhangot, akár tartalmi szempontból (pl. hálózatos turisztikai fejlesztések, kutatás-fejlesztések a GINOP-pal, Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése esetén a KÖZOP-ban tervezett nagyobb lépétkü infrastruktúrális fejlesztésekkel), vagy finanszírozási szempontból (KEHOP energiahatékonysági intézkedéseivel a pénzügyi eszközök és a vissza nem térítendő támogatások összhangja)

Indikátorok

Az indikátorok megközelítése alapvetően jó, azok megfelelően mérik a célokat és a beavatkozások tervezett eredményét. **Az indikátorok számszerűsítésének vizsgálata folyamatban van, mivel ezen információk nem jelentek meg, vagy nem voltak megfelelőek a társadalmi egyeztetésre küldött OP változatban.** Az 1. PT-ben meghatározott indikátorok értékének pontosabb megállapítását segítené egy-két program-specifikus indikátor kijelölése. Az indikátorok kapcsán a VEKOP-nak sajátos helyzete van, mert számos olyan intézkedést valósít meg, illetve célt tűz ki, ami vagy más ágazati programokban, vagy is hasonlóképpen is megvalósul, így lehetőség van az indikátorok és mérési módszerek összehangolására.

A teljesítmény keretben szereplő indikátorok megfelelnek, jól reprezentálják a prioritás tengelyen tervezett beavatkozások többségét. A teljesítménykeret értékeinek vizsgálata folyamatban van.

A pénzügyi jellegű kifizetési mutatók értékeit általában a program teljes támogatásának 20%-ában határozták meg, ami még el is marad a rendeletek által elvárt n+3-as elszámolási időszakhoz kapcsolódó kifizetési ütemezéstől. (Az n+3-as ütemezés alkalmazása a pénzügyi ütemezés táblázata szerint 27%-os OP szintű kifizetést jelent 2018. év végéig).

Megvalósítás

A program irányításához szükséges adminisztratív kapacitások biztosítottak, de a részben már megvalósult és tervezett intézményrendszeri változások további aktív szervezetfejlesztési tevékenységet igényelnek.

A program eredményeinek mérésére a korábbi EMIR rendszer bázisán – új információs rendszer kerül kifejlesztésre, a FAIR. Az operatív program tartalmaz javaslatokat az adminisztrációs terhek csökkentésére, melyek egy része már 2007-13-ban megvalósult bizonyos programoknál, ezeket a megoldásokat kell továbbfejleszteni más beavatkozások esetén is.

Területi Kiválasztási Rendszer eszköz alkalmazása

Az operatív program megvalósítását részben integrált területi beruházási (ITB) program elve alapján a területi kiválasztási rendszer (TKR) eszközének alkalmazásával tervezik. Javasolt egységes eljárásrend alkalmazása a Pest megyei önkormányzat és a Budapest Fővárosi Önkormányzat szerepvállalása esetén. Javasolt az TKR-n belül az IH² részéről szakmai célú projekt-kiválasztási döntések delegálása az érintett szervezetek (pl. Pest megyei önkormányzat, vagy a fővárosi önkormányzat) felé (nem együtt döntés jelent, hanem felelősség átadást). Javasolt, hogy a projekt kiválasztás minden esetben (közszféra és versenyszféra projektjei esetén egyaránt) transzparens legyen. Fontos, hogy az alapvető szakmai projekt kiválasztási szempontok részesei legyenek az integrált területi programoknak (ITP). Majd az ITP-ben szereplő szakmai szempontok alapján valósulhatna meg a projekt kiválasztás folyamata a program megvalósítás időszakában. A TKR rendszerre vonatkozó leírást jó lenne jobban

²Az Irányító hatóság az Nemzetgazdasági Minisztérium szervezetrendszerében működik főosztályként.

strukturálni, pl. a tervezett folyamat időrendjében leírni az egyes szereplők feladatait, mert jelenleg nem áttekinthető a projekt kiválasztási rendszer. Például nem világosak az alábbiak:

- mi az ITP-t végrehajtó területi szereplő feladata (projekt kiválasztás szervezése, vagy projekt menedzsment???)
- melyik szervezet bonyolítja a projekt kiválasztási folyamatot
- mely szervezetet értik egyáltalán területi szereplők alatt (megyei és fővárosi önkormányzatot, Érd MJV-t, vagy a regionális fejlesztési ügynökséget is?)
- mely projektekre adhat a területi szereplő támogató nyilatkozatot (pl. a benyújtottakra, vagy a szakmai szempontból értékelt és az OP céljaival összhangban támogatásra javasolt projektekre).

A fentiekben megfogalmazottak tisztázása szükséges a TKR rendszer működésére vonatkozó átláthatóság és egyértelmű folyamatok meglétének értékeléséhez.

Tervezés folyamata

Az OP tervezésének folyamata során megtörténtek az alapvető egyeztetések, a partnerek széles körének lehetőségük volt személyesen konzultációs fórumon részt venni és írásban véleményezni. A végső társadalmi egyeztetések tovább folytatódnak, mivel a 4.0-as változathoz képest jelentősen változott az 5.0-as változat. A korábbi partnerségi folyamatban adott véleményekre a tervezők írásban válaszoltak. A kiemelt területi szereplőkkel (Pest megye, Budapest Fővárosi Önkormányzat) is folyamatosan zajlottak – inkább tájékoztatási jellegű - konzultációk, de a program területi indokoltságán sokat segített volna, ha megvalósul a területi szereplők és az egyes szakterületek ágazati, minisztériumi képviselőivel való közvetlen a program tartalmát érdemben befolyásoló konzultáció.

A tervezők és az ex-ante értékelők között 2013 májusa óta folyamatos volt az egyeztetés. A tervezők az operatív program tervezése során számos, az ex-ante értékelők által tett – pl. kiemelten az operatív program szerkezetére, vagy a beavatkozási logikára, indikátorokra, esetleg földrajzi fókuszálásra tett - javaslatot figyelembe vettek, például:

- KKV-k beavatkozások területi fókuszálása
- a 4-es tematikus célhoz kapcsolódó eszközök tartalmának letisztázása, hogy csak energia-hatékonyságot és CO2 kibocsátás csökkentést szolgáló beavatkozások valósuljanak meg;
- az EU2020 program által elvárt szakterületi fókuszálás mellett (1-4 tematikus célok) egyértelmű kijelölése annak a tematikus célnak, illetve a részletes tartalmának, mely szakterületen a VEKOP keretében további beavatkozásokat tartanak szükségesnek a területi partnerek (kiemelten a Pest megyei önkormányzat, fővárosi önkormányzat) a régióban, ami végül a „Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés” prioritás tengelyben jelent meg.

A PM egyeztetése kapcsán megjelentek az országos léptékű, egységesen kezelt fejlesztések, melyek egy részének érdemi területi hatása lehet a VEKOP-ra (pl. turisztikai célú fejlesztések és szélessávú hálózati fejlesztések). Igaz ezzel jelentősen csökkent a VEKOP fókuszáltsága, hiszen a 7-es és 5-ös tematikus cél kivételével mindegyik cél megjelenik a programban.

A társadalmi összetartozás témaköre (7. PT) az a terület, ahol kevésbé értek célt az értékelőknek a tartalomra, illetve a többi prioritás tengelyhez (foglalkoztatás és szociális célú rehabilitáció) való jobb illesztésre vonatkozó javaslatai. Ez utóbbi szempontot egy határozottabb és aktívabb tervezés koordinációs szereppel lehetett volna érvényesíteni.

Összességben, az operatív program szerkezete elfogadható, de az OP szövegezésén tovább kell finomítani oly módon, hogy

- egyértelmű legyenek a földrajzi rugalmasság keretében más OP-kkal együtt megvalósítandó intézkedések,

- az intézkedés leírások tartalmát nem specifikálják túl, hogy a szövegezés korlátozná a jövőben az adott cél érdekében használandó eszköztárat.

C. Változások az 5.0-ás változatban a 4.0-áshoz képest

Az alábbi táblázat összefoglalja a jelentősebb változásokat, ami a prioritás tengelyeket és a forrásallokációt érinti.

Prioritási tengely	Alap	EU támogatás (EUR)	Programon belüli megoszlás	Prioritási tengely	Alap	EU támogatás (EUR)	Programon belüli megoszlás
1. Vállalkozások versenyképességének javítása és a tudásgazdaság fejlesztése	ERFA	101 087 350	21,80%	1. Vállalkozások versenyképességének javítása	ERFA	38 195 501	8,24%
				2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	ERFA	94 612 656	20,40%
2. Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése	ERFA	44 051 826	9,50%	3. Infokommunikációs fejlesztések	ERFA	10 166 045	2,19%
3. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	ERFA	101 087 350	21,80%	4. A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi fejlesztései	ERFA	16 943 409	3,65%
				5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	ERFA	54 349 214	11,72%
4. Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés	ERFA	69 787 367	15,05%	6. Települési környezet és közszolgáltatás-fejlesztés	ERFA	43 562 921	9,39%
5. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	ESZA	63 527 372	13,70%	7. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	ESZA	61 242 668	13,21%
6. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	ESZA	84 162 174	18,15%	8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	ESZA	61 100 019	13,18%
				9. Közigazgatási és közszolgáltatási fejlesztések	ESZA	83 531 006	18,01%
Összesen		463 703 439		Összesen		463 3 439	

A PM alapján a program alapvetően a földrajzi rugalmasság elvével összhangban hozható támogatási célterületekkel egészült ki, ami a 3. 4. 6. és 9. prioritás tengelyeket érinti.

A gazdaságfejlesztésen belül külön prioritástengelyre kerültek a vállalkozások versenyképesség javítása és a kutatás-fejlesztési, innovációs tevékenységek. Míg a pénzügyi eszközök nem kapnak egy

önálló prioritás tengelyt, hanem az alkalmazott szakterületeket érintő prioritás tengelyeken belül kerültek megtervezésre (1, 2. és 3. PT)

A kutatás-fejlesztés területén változatlan beruházási prioritások mellett pontosodtak a specifikus célok és pontosodott a program tartalma is.

Az energiahatékonyság kapcsán egyértelmű lett az összhang a KEHOP-ban a KA-ból finanszírozott intézkedésekkel,

A 7-es és 8-as PT-n szereplő ESZA prioritások kapcsán pontosították mind az eredmény és az output indikátorokat.

D. Az OP kidolgozottságának értékelése

Átfogó tartalmi elemek vizsgálata

Tartalmi elemek	Szükségletek elemzése	Prioritások kiválasztásának indoklása	Determinációk	Forrás-allokáció, pénzügyi terv	Integrált területfejlesztési megközelítés	Adminisztratív kapacitás	Alapok közötti koordináció ³
Kidolgozottság							

1. táblázat Az OP átfogó tartalmi elemeinek az értékelhetősége

- Érdemben hiányzó rész
- Vizsgálható, de nem tekinthető teljes körű, kiforrott javaslatnak
- Értékelésre alkalmas javaslat, amely alapján a tervező elképzelései, szándéka feltárható.

Prioritás tengelyek vizsgálata

Tartalmi elemek	Kapcsolódás a szükségletekhez	Beavatkozási logika	Javasolt támogatási forma	Diszkrimináció-mentesség, hozzáférhetőség, nemek közötti esélyegyenlőség	Fenntarthatóság, klímaváltozás elleni küzdelem	Indikátorok
1. Vállalkozások versenyképességének javítása						
2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció						
3. Infokommunikációs fejlesztések						
4. A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi fejlesztései						
5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a						

³Az alapok, az egyéb Uniós és nemzeti alapok, valamint az Európai Fejlesztési Bank céljai közötti koordináció elemzése.

Tartalmi elemek	Kapcsolódás a szükségletekhez	Beavatkozási logika	Javasolt támogatási forma	Diszkriminációmentesség, hozzáférhetőség, nemek közötti esélyegyenlőség	Fenntarthatóság, klímaváltozás elleni küzdelem	Indikátorok
megújuló energiák felhasználásának támogatása						
6. Települési környezet és közszolgáltatás-fejlesztés						
7. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok						
8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok						
9 Közigazgatási és közszolgáltatási fejlesztések						

2. táblázat: Prioritás tengelyek értékelhetősége

Az indikátoroknak csak a relevanciája megítélhető a számszerűsítése nem a partnerségi változat alapján.

A 9. Közigazgatási és közszolgáltatási fejlesztések PT értékelése összefoglaló módon a legfrissebb OP változat alapján készült el.

E. Az operatív program átfogó értékelése

E.1. Stratégia értékelése

E.1.1. Stratégia belső koherenciája

Az OP három fő stratégia célt tűzött ki:

1. **a regionális gazdasági teljesítmény intelligens és fenntartható növelése** (tudásgazdaság, innováció, vállalkozói környezet, a kis- és középvállalkozások fejlesztése, turizmus, infokommunikációs beruházások támogatása),
2. **a foglalkoztatás növelését segítő társadalmi környezet fejlesztése** (napközbeni gyermekellátást biztosító intézmények, foglalkoztatás növelését támogató programok, oktatási és képzési rendszerek fejlesztése), illetve
3. **a versenyképességet és a társadalmi együttműködést is szolgáló közösségi fejlesztése egy élhetőbb környezet kialakulása érdekében** (közszolgáltatások és közlekedés energiahatékonyság-növelése, város-rehabilitációs fejlesztések, társadalmi együttműködés erősítése, a közigazgatás és közszolgáltatások működésének javítása, természetvédelem).

A fő beavatkozási területek elfogadhatók az OP tartalma szempontjából:

- A vállalkozások teljesítményének fenntartható módon történő növelése
- A gazdaság versenyképességét támogató közösségi használatú infrastruktúrák működési, illetve szolgáltatás nyújtási hatékonyságának javítása, valamint
- a foglalkoztatás bővítését segítő társadalmi környezet javítása

Az ex-ante értékelőnek a célrendszerre tett korábbi javaslata beépült a programba, hogy a közösségi infrastruktúra-fejlesztésnek mind a versenyképesség javításához, mind a társadalmi befogadáshoz, foglalkoztathatósághoz hozzá kell járulnia.

A harmadik célhoz kapcsolódóan fontos kiemelni, hogy a közösségi infrastruktúra-fejlesztés mellett a szolgáltatásfejlesztés is megjelenik a programban, pl. egészségügyi ellátórendszer színvonalának a javítása. Így a tervezők elfogadva az értékelők korábbi javaslatát pontosították a célt, a fejlesztések már nemcsak a közösségi infrastruktúrákra koncentrálnak.

A VEKOP szempontjából fontos kiemelni, hogy a stratégiai leírás bevezető szakaszában a régió bemutatásában szereplő területi különbségek miként kerülnek kezelésre az egyes fő célok, specifikus célok kapcsán. Fontos, hogy azok a (pl. képzettségi, elérhetőségi) hiányok, piaci korlátok, amelyek nehézséget jelentenek a társadalmi-gazdasági szempontból kevésbé fejlett térségek számára, kezelve legyenek a programban. Ezt részben szolgálják a kizárólag Pest megyében tervezett üzleti infrastruktúráis fejlesztések támogatása, illetve a kis- és középvállalkozások technológiai-fejlesztési célú beruházásai. De hasonló jellegű támogatási preferenciát javasolt alkalmazni a humán erőforrás-fejlesztés során is a társadalmi-gazdasági szempontból kevésbé fejlett térségekben a magasabb szintű foglalkoztatás biztosítása érdekében. A fentiekhez kapcsolódóan javasolt az alábbi szempontokat végig vezetni a programon:

Javasolt, hogy elsősorban azokban a térségekben és ágazati területeken kell vissza nem térítendő támogatásokkal beavatkozni, ahol piaci alapon nem valósulnának meg fejlesztések, illetve az infrastruktúra fejletlensége, vagy hiánya gátja a fejlődésnek. Fontos elvárás, hogy a fejlesztési területek indoklása

- valósan kapcsolódjon a régió problémáihoz, számszerű adatokkal is bemutatható helyzetéhez, illetve
- minden szakterületen, ahol van előzménye az állami beavatkozásoknak építsen a korábbi program eredményeire, a beavatkozások tapasztalataira, ne csak általánosságban a magyar gazdaságra vonatkozzon.

A VEKOP fő indoklását az adja meg, hogy az eltérő fejlettségű fővárosban és Pest megyében különböző hangsúlyú válaszokat adnak a megvalósítás folyamatában a gazdaság versenyképességének javítására, illetve a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi befogadására.

A korábbi változathoz képest a KMR specifikus vonatkozás szempontjából fejlődött a stratégia bemutatása az 1.1 fejezetben, de még mindig vannak hiányosságok. A fő fejlesztési célokat alátámasztja a stratégia, de további pontosítások szükségesek. A stratégiában a régió specifikus indoklás azért kiemelten szükséges, mert az megalapozza az egyes specifikus célok, illetve hozzá kapcsolódó főbb beavatkozási eszközök indoklását.

Erre még akkor is szükség van, ha tudjuk, hogy a program jelenlegi változata a Partnerségi Megállapodás alapján – a földrajzi rugalmasság elvének alkalmazásával összhangban⁴ - kiegészült még néhány olyan szakterülettel, ahol a régióban korábban nem terveztek beavatkozást vagy a fejletlenebb régiók forráskeretéből tervezték finanszírozni. Ezeket a szakterületeket olyan programok finanszírozzák, melyek elválaszthatatlanul egységesen, az ország teljes területén ösztönzik változást. Ilyen programok alapvetően a közigazgatás-fejlesztés területén valósulhatnak meg, de például a gazdaságfejlesztés és a humán erőforrás-fejlesztés területén is terveznek az ország egy részét teljesen lefedő és egységes rendszerben működtető támogató szolgáltatásokat. Értelemeszerűen ezen szolgáltatások régió-specifikus indoklása kevésbé releváns, inkább ezeken a szakterületeken az ország előtt álló kihívásokat, fejlesztési szükségleteket kell a programban rögzíteni. *A program érthetőségen sokat javítana, ha egyértelműen rögzítésre kerülnének az intézkedéseknél azok a programok, melyek egy országos hálózat, vagy rendszer elválaszthatatlan*

⁴ CPR 70. cikkely alkalmazása

részét képezik (nem mindegyik intézkedés ilyen, ami az ágazati programokkal való összehangolás miatt a VEKOP-ba bekerült) és ezért a földrajzi rugalmasság elve alá tartozó forrás-megosztásban kerülnek finanszírozása a VEKOP és más vonatkozó OP között (pl. ahogy részben a 7. PT-ben felzárkóztatási programoknál, bizonyos felsőoktatási intézkedések kapcsán megjelenik). Továbbá javasolt egyértelműen rögzíteni ezen esetekben, hogy milyen elvei vannak a forrásmegosztásnak (pl. országos lakosság-arányos megközelítés).

Az alábbiak pontosítása javasolt a stratégiában

- A K+F és innováció helyzetét és a szükséges fejlesztési szempontokat nem csak a KMR térségnek a Magyarországon belül betöltött szerepéhez, hanem EU viszonylatban érdemes vizsgálni. Továbbá a fejlesztések azon területeire kell koncentrálni, ahol tartós lemaradás és hiány van, pl. kutatási eredmények relatív gyenge gyakorlati alkalmazása; nemzetközi kutatási programokba való alacsonyabb arányú bekapcsolódás az infrastrukturális és szakember, létszámhiány miatt, vagy az innovációs szolgáltatások alacsony teljesítőképessége. A K+F+I területen az időközben véglegesített Regionális Innovációs és Szakosodási Stratégiák jelölik összhangban az EU2020 elvárásaival a beavatkozások szakterületi fókuszát. Továbbá a K+F+I területen nagy hangsúlyt kapott a nemzetközi kutatás-fejlesztési tevékenységekbe való bekapcsolódás elősegítése, így az EU Horizont 2020 programjaihoz való kapcsolódás ösztönzése, vagy Budapesten működő Európai Innovációs és Technológiai Intézet programjaiba való bekapcsolódás ösztönzése.
- A KKV-k technológiai fejlesztése kapcsán támogatandó a program azon tartalma, hogy csak a régió egyes térségeire, így pl. Pest megyére koncentrálják a beavatkozásokat. A program a vonatkozó intézkedésben a feldolgozóipari KKV-k technológiai fejlesztéseire fókuszál, ezért indokolt lehet, hogy az elemzésben is megjelenik a Pest megyei feldolgozóiparban tevékenykedő KKV-k helyzetének rövid bemutatása, ami jelenleg hiányzik.
- Pest megyében az üzleti környezet fejlesztésének szükségességét eléggé általánosan írja le a program. Javasolt a tervezett fejlesztések szükségleteinek további részletezése, így az indokoltságának a pontosítása. Jelenleg nem egyértelmű, hogy az infrastrukturális beruházások, vagy az egyéb szolgáltatás-fejlesztés esetén van-e szükség beavatkozásra, továbbá az egyes beavatkozásokkal mely térségekben lehet a vállalkozások működését, letelepedését segíteni. A téma kapcsán javasolt számba venni a jelentősebb barnamezős területeket (pl. a fővárosban) és ezeken a területeken – racionális beruházási és megtérülési keretek között - ösztönözni az alulhasznosított területek igénybe vételét.
- A vállalkozói együttműködést, hálózatosodást szolgáló beavatkozások pontosabb alátámasztása szükséges. Így például javasolt megfogalmazni, hogy milyen cél érdekében kívánatos a vállalkozások együttműködése, pl. közös termékfejlesztés és gyártás, így termelési mennyiség növelése, amivel nagyobb esély van piacra lépni, vagy egy ágazaton belül a szinergiák felerősítése, ami hozzájárul az adott ágazat nemzetközi gazdaságában betöltött szerepének a növeléséhez (pl. 3D modellezés).
- Turizmus területén a régióban lévő konkrét potenciális fejlesztési területek megnevezése jobban alátámasztaná a beavatkozások szükségességét, ami valóban alkalmas arra, hogy fejlesztések eredményeként több nőhessen a bevételek.
- Az infokommunikációs beavatkozások stratégiai alátámasztása megfelelő, de jobban alátámasztaná a szélessávú hálózatok fejlesztésének szükségességét, ha konkrét információk lennének a programban a szélessávú hálózatok való problémáiról, szűk keresztmetszetekről. (igaz az információ részen az eredmény indikátor bázis adatként megjelenik)
- A foglalkoztatási célú beavatkozások szükségessége megfelelően bemutatott indokolt és összhangban van mind a nemzeti és EUs célokkal, A foglalkoztatási problémák területi viszonyainak bemutatásához javasolt járási szinten beazonosítani azokat a területeket, ahol a

régióon belül a legnagyobbak a foglalkoztatási problémák és ezeket az adatokat az országos átlaggal összehasonlítni. Ez megalapozhatja a tervezett beavatkozások pontos tartalmát és lehetséges területi koncentrációját a régióon belül.

- Javasolt a régióon a munkanélküliek, fiatal munkanélküliek számának az abszolút értékét is meghatározni, hogy az indikátorok megítéléséhez jó alapot nyújtsanak.
- A társadalmi befogadást alátámasztó indokok hiányosak a programban, javasolt azok részletezése. Ez vonatkozik mind a program által megcélzott hátrányos helyzetű társadalmi célcsoportok elsődleges területi koncentrációjának megjelölésére, illetve a komplex területi rehabilitáció térbeli indokoltságának a hiányára. Javasolt pontosítani, hogy mely területeken szükséges a településrészek társadalmi-környezeti szempontú komplex rehabilitációja.
- A „Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok” prioritás tengelyben megfogalmazott beavatkozásokat nem megfelelően támasztja alá indoklással a stratégia (pl. szociális, egészségügyi ellátórendszer, felsőoktatási és kutatási kapacitások fejlesztése). Javasolt a fentebb említett témakörök esetén a hiányosságok pótlása, vagy bizonyos témák támogatásának elhagyása, az operatív program forrásainak jobb fókuszálása érdekében.
- Javasolt a stratégia kiegészítése azon tématerületekkel, amelyek esetén különösen szükséges a más operatív programokkal, így pl. a Kohéziós Alap forrásaival való összehangolás. Ilyen területek:
 - energiahatékonyság javítása (KEHOP),
 - közösségi közlekedés fejlesztése (IKOP).

Ugyan ezen információk – megfelelően és illeszkedés szempontjából a vonatkozó programok összhangját biztosítva - megjelennek az egyes intézkedések leírása során, de javasolt lenne a stratégiai indoklásban is kiemelni.

- Az indoklásban kiemelték 3 olyan tématerületet, mint országos jelentőségű egészségügyi, szociális és gyermekvédelmi infrastruktúra-fejlesztések; országos hatással rendelkező közigazgatás- és közszolgáltatás-fejlesztések, valamint természetvédelmi programok, melyek azért jelennek meg a VEKOP-ban, hogy kiegészítsék fejletlen régiók programjaiban tervezett intézkedéseket.
- Az operatív program indokolása néhány helyen tartalmaz hivatkozást a korábbi OP-k tapasztalataira, ami hasznos lenne, ha több területen kiegészülne (pl. k), mivel így lehetne hivatkozni arra, hogy a jövőben mit szeretnének változtatni a programok jobb célzottsága és eredményessége érdekében (pl. társadalmi összetartozás, foglalkoztatás, kutatás-fejlesztés, vagy üzleti infrastruktúra és gazdasági hálózatok, turizmus, szociális és egyéb célú város-rehabilitáció, energiahatékonysági programok, közigazgatás-fejlesztés területén). Ezek a rövid tényszerű megállapítások elengedhetetlenek ahhoz, hogy a jövőben valóban új minőségű és igény orientált fejlesztések valósuljanak meg. Csúpn néhány esetben (pl. gazdaságfejlesztési témakörben) magyarázat nélküli utalás történt, hogy az egyes célterületeken, vagy célcsoportoknak (pl. kkv-k) mennyi támogatást ítéltek oda az elmúlt támogatási időszakban, ami nincs a jelenlegi program kontextusába helyezve és nem ad iránymutatást a jövőbeni tervekhez.

A fentiek, így a stratégia indoklásánál a problémák, illetve célok jobb területi fókuszálása, vagy a korábbi tapasztalatok segíthetnek abban, hogy miként lehet jobban térben, vagy tematikusan fókuszálni az egyes prioritási tengelyeket a végrehajtási, így a projekt kiválasztási folyamatban és ezáltal egy szűkebb területen érdemi, koncentrált hatást elérni. Ez azért is fontos, mert számos tématerületen csökkentek nem csak korábbi fejlesztési időszakhoz képest kevesebb beruházási forrás áll rendelkezésre, hanem az előző program tervezetthez képest is csökkentek a források: az

energihatékonyság, a megújuló energiák felhasználása, települési környezet és közszolgáltatás-fejlesztése, és a foglalkoztathatóságot szolgáló programok esetén.

A stratégiában szereplő területi megközelítés elvet az ex ante értékelők javaslatára - a korábbi program változatokhoz képest - egyszerűbben fogalmazták meg a programban. Az alkalmazni kívánt integrált területi projekt kiválasztási eszköz bemutatására külön fejezet van az operatív programban. Ez a fejezet bemutatja, hogy miként kívánják a kiválasztott eszközt alkalmazni Pest megyére, ÉRD MJV-re és a főváros területére. Kiemelendő, hogy területi alapon szükséges a prioritások nyújtotta támogatási célok, illetve beavatkozások összehangolása, ami indokolja az integrált területi programok tervezését és megvalósítását.

Összességében az OP hozzájárul az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégiához, tekintettel a kiválasztott tematikus célkitűzésekre és beruházási prioritásokra.

E.1.2. Külső stratégiákkal való összhang

Az operatív program alapvetően illeszkedik az EU vonatkozó stratégiájához, az EU2020 programhoz, illetve megfelelő hivatkozások vannak az EU Bizottság által kiadott és a 2014-20 tervezést támogató Pozíciós papírra is. Az ország-specifikus ajánlások közül az alábbiak kezelésére kínálja a KMR térségében megoldást az OP:

- Innováció (K+F kapacitás fejlesztése és a vállalkozásoknak és a KFI intézmények közötti jobb kapcsolata)
- Energihatékonyság (épületenergetikai beruházások)
- Foglalkoztatás bővítése - fiatalok, nők, alacsony végzettségűek munkába állásának ösztönzése
- Társadalmi befogadás kapcsán az iskolai lemorzsolódás csökkentése, koncentrált társadalmi problémákkal rendelkező területek, településrészek kezelése, differenciált támogatási intenzitással a társadalmi-gazdasági szempontból rosszabb státuszú térségekben a munkahely-teremtés, a gazdasági fejlődés ösztönzése, a foglalkoztatók, munkaerőpiaci igényeket is jobban szolgáló oktatási rendszerek fejlesztése.

Az operatív programban döntően olyan tevékenységek valósulnak meg, amelyek jól illeszkednek a tematikus célokhoz, illetve a beruházási prioritásokhoz.

Megvizsgáltuk az OP-nak a hazai ágazati stratégiákkal való összhangját, illetve az Országos Fejlesztéspolitikai és Területfejlesztési Konceptióhoz való illeszkedését is.

Részletes értékelés a G.4. fejezetben található, de összességében megállapítható, hogy a VEKOP illeszkedése a kormányzati szintű stratégiákhoz biztosított. A pest megyei és fővárosi területi stratégiákhoz való illeszkedést a VEKOP részben az integrált területi programok végrehajtásán keresztül biztosítja, de az összhang megtalálható a vállalkozás-fejlesztési és kutatás-fejlesztési, infokommunikációs, foglalkoztatási és részben a társadalmi együttműködési célok esetén is.

E.1.3. Szinergia vizsgálat programon belül és más OP-kkal

A programon belül fontos a belső szinergiák biztosítása az alábbi területeken:

- a vissza nem térítendő és az egyéb pénzügyi eszközök koordinációja, pl. a start up vállalkozások növekedésének ösztönzése esetén, illetve az ESZA finanszírozású fiatalok vállalkozóvá válásának ösztönzése kapcsán, vagy a vállalkozások energiahatékonyságot szolgáló beruházásai kapcsán

- az üzleti infrastrukturális szolgáltatások fejlesztése és az innovációs ökoszisztéma fejlesztésének összehangolása a vállalkozás-fejlesztés és kutatás-fejlesztés között
- hátrányos helyzetűek által lakott településrészek rehabilitációja, vagy telepfelszámolása kapcsán az ERFA és az ESZA beruházások összehangolása a 4. és 5. prioritás tengelyen

A fentiekben jelzett tématerületeken való összehangra javasolt utalni az operatív programban, de az intézkedések összehangját a programvégrehajtás során kell biztosítani.

A VEKOP kapcsán a KMR területén megvalósuló beruházások szempontjából javasolt a szinergia vizsgálatot elkészíteni. Mivel a VEKOP tartalmaz a Partnerségi Megállapodás alapján a CPR 70. cikkelye olyan országos léptékű egységesen kezelt programokat, melyek a földrajzi rugalmasság miatt, vagy a beruházások eredményességét szolgáló szükséges kiegészítésként (pl. turizmus), vagy egy elválaszthatatlan egységet képezve csak finanszírozási szempontból vannak a programban, ezért számos tématerületen van – eltérő jellegű - kapcsolódás más operatív programokkal.

VEKOP prioritás	Másik OP prioritása	OP-khoz való kapcsolódás jellege
1. Vállalkozások versenyképességének javítása	GINOP Vállalkozás-fejlesztés PT 1	Közös intézkedés a földrajzi rugalmasság alapján arányos elszámolással: Országosan egységesen elérhető vállalkozói mentorhálózat
2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	GINOP Kutatás-fejlesztés PT 2	Olyan konzorciumi partnerségben megvalósuló közös projektek, melynek egyes tagjait a GINOP, másokat a VEKOP finanszírozás
3. Infokommunikációs fejlesztések	GINOP Info-kommunikáció PT 3	Közös intézkedés a földrajzi rugalmasság alapján arányos elszámolással: info-kommunikáció területén való felsőoktatási programok, tudásmenedzsment rendszerek működtetés
4. A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi fejlesztései	GINOP Prioritás tengely PT 6 KEHOP Természetvédelem PT 4	Összehangolt projektek megvalósítása a turisztikai hálózatok fejlesztése kapcsán Közös intézkedés a földrajzi rugalmasság alapján arányos elszámolással: a természetvédelmi stratégiák és térképi fejlesztések elkészítése kapcsán
5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	KEHOP Energhatékonyág PT 5	Beavatkozások összehangolás és harmonizálása szükséges, mivel a lakóépületek, fűtőművek és energiatermelő rendszerek kapcsán a KEHOP által nyújtott vissza nem térítendő támogatásokat a VEKOP egészíti ki pénzügyi eszközökkel.
6. Települési környezet és közszolgáltatás-fejlesztés	EFOP Befogadó társadalom infrastrukturális fejlesztése PT 2	Közös intézkedés a földrajzi rugalmasság alapján arányos elszámolással: országos hatáskörű, szociális és egészségügyi intézmények fejlesztése kapcsán
7. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató	EFOP Befogadó társadalom PT 1	Közös intézkedés a földrajzi rugalmasság alapján arányos elszámolással: egészségügyi és szociális országos léptékű hálózatszervezési és módszertani projektek kapcsán

programok		
8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	GINOP Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése PT 5	A tevékenységek harmonizálása szükséges
9. Közigazgatás és közszolgáltatási fejlesztések	KÖFOP 1-2 PT	Közös intézkedés a földrajzi rugalmasság alapján arányos elszámolással

3. táblázat: VEKOP és más OP-k hasonló tartalmú fejlesztéseinek összhangja

A fentiek alapján a programok közti kapcsolat és tartalmi lehatárolás egyértelmű és világos, nem igényel változtatást.

A fentieken túl fontos az alábbiak kiemelése, hogy a VEKOP-ban számos tématerületen, de hangsúlyosan az alábbi tématerületeken nagyon hasonló intézkedéseket terveznek megvalósítani, mint más operatív programok. Ez esetben a beavatkozások tartalmi összehangolására nyílik lehetőség a végrehajtás folyamán. Ezek a következők:

VEKOP prioritás	Másik OP prioritása
1. Vállalkozások versenyképességének javítása	GINOP Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése PT 7
2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	
5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	
6. Települési környezet és közszolgáltatás-fejlesztés	Helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és társadalmi együttműködések erősítése PT 4
7. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	EFOP Befogadó társadalom PT 1
8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	GINOP Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése PT 5

E.2. Forrásallokáció értékelése

A forrásallokáció értékeléséhez javasolt áttekinteni program tervezett költségvetését prioritás tengelyenként, illetve az egyes tevékenységekre allokkált források alapján. Ahhoz, hogy megítéljük a források léptékét célszerű a 7 éves keretet leosztani egy átlagos évre, amelyet az alábbi táblázatok bemutatnak.

A program prioritás tengelyenkénti költségvetése az alábbi. (Minden forrás a fejlettebb régióban kerül felhasználásra.)

EUR

Prioritás	Alap	Európai Uniós finanszírozás (a)	EU forrás OP-n belüli aránya	Nemzeti társ-finanszírozás (b) = (c) + (d)	Összes finanszírozás (e) = (a) + (b)	Társ-finanszírozás mértéke f=a/e
1. Vállalkozások versenyképességének javítása	ERFA	38 195 501	8,24%	38 195 501	76 391 002	50%
2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	ERFA	94 612 656	20,40%	94 612 656	189 225 312	50%
3. Infokommunikációs fejlesztések	ERFA	10 166 045	2,19%	10 166 045	20 332 090	50%
4. A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi fejlesztései	ERFA	16 943 409	3,65%	16 943 409	33 886 818	50%
5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	ERFA	54 349 214	11,72%	54 349 214	108 698 428	50%
6. Települési környezet és közszolgáltatás-fejlesztés	ERFA	43 562 921	9,39%	43 562 921	87 125 842	50%
7. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	ESZA	61 242 668	13,21%	61 242 668	122 485 336	50%
8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	ESZA	61 100 019	13,18%	61 100 019	122 200 038	50%
9. Közigazgatás és közszolgáltatási fejlesztések	ESZA	83 531 006	18,01%	83 531 006	167 062 012	50%
Összesen	ERFA	257 829 746		257 829 746	515 659 492	55,60%
	ESZA	205 873 693		205 873 693	411 747 386	44,40%
	YEI	0		0	0	
	KA	0		0	0	
Teljes összesen		463 703 439		463 703 439	927 406 878	

4. táblázat A VEKOP tervezett költségvetése prioritás tengelyenként

Az OP forrásainak közel 50%-át (tervezik olyan prioritásokra (1. 2. 3. részben 5. és a 8. prioritások) felhasználni, melyek célja a közvetlen gazdaságfejlesztés, és mely esetekben a kedvezményezettek jellemzően vállalkozások, vagy az intézkedések a közvetlen munkaerőpiaci elhelyezkedést szolgálják. Ez a programszintű jelentős arány a következőből származik

- egyrésztől azon kormányzati szándékból, hogy a jövőben jelentősen növeljék a közvetlen vállalkozás-fejlesztési támogatásokat és ösztönözzék a munkahelyteremtést

- illetve másrészből a rendeletek azon, a forrásallokációt meghatározó előírásából, hogy a fejlettebb régiókban elsősorban a gazdaság versenyképességének javulását ösztönözzék.

További, relatív jelentős arányú forrásokat terveznek felhasználni energiahatékonysági programok megvalósítására. Ezen források megoszlanak a fenntartható közlekedési módokat és az energiahatékonyságot ösztönző magán és középület energetikai beruházásaik között.

Az elsősorban a humán infrastrukturális feltételrendszert javító prioritás tengelyre közel 9,3% forrást tervez a program és ennél többet (13,21%) tervez a társadalmi összetartozást szolgáló programokra. Ezt mutatja, hogy a gazdaság fejlődéséhez, illetve a területi különbségek kiegyenlítéséhez a térségben szükség van beruházásokra, illetve felzárkóztatási, humán szolgáltatási minőségfejlesztési, valamint kapcsolódó képzési programokra is, de nyilván kisebb mértékben, mint a tudásgazdaság fejlesztéséhez, vagy a vállalkozói versenyképesség javításához, illetve közvetlen foglalkoztatás ösztönzéséhez.

A program a fentiekén túl 21,6 %-os arányban tartalmaz olyan programokat, melyek a PM-ben elfogadott a földrajzi rugalmassági megközelítés során kerültek a VEKOP-ba: pl. turisztikai és természetvédelmi beavatkozások, valamint a program 18%-a értékben a közigazgatás-fejlesztési beavatkozások.

A programban az ERFA és az ESZA források aránya 55,6-44,4%, mely kapcsán megállapítható, hogy az ESZA források léptéke jelentős, évente közel 20 mrd Ft elköltését feltételezik, melyek tárgya döntően személyi munkavégzés, így bérjellegű kifizetéseket jelentenek. Ezen források felhasználásához hatékony program és projekt szintű menedzsment tevékenység szükséges, különösen a sokféle tevékenységből álló „5. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programoknak” helyet adó prioritás tengely esetén.

Fontos kiemelni, hogy miközben egy területi programról van szó, az integrált területi eszközökkel kezelt intézkedések a program költségvetésének mintegy 14%-át képezik szemben pl. a közigazgatás-fejlesztésre és elsősorban országos szintű érdekeket szolgáló programokra, mely forrásallokációja 18%. Ez utóbbi értéket túlzónak tűnik, különösen az integrált területi megközelítést használó eszközökre tervezett forrásokkal összehasonlítva.

A fentiekben vizsgált és megállapított arányok részben elfogadhatók, és összhangban vannak a rendeletekből következő determinációs előírásokkal (lásd F.2 fejezet a Determinációk értékeléséről).

Az alábbi táblázat bemutatja 7 éves támogatási ciklus egy átlagos évre vetített értékét M Ft-ban.

Prioritás	Alap	Tematikus célkitűzés	Összes finanszírozás 7 évre	Egy évre jutó támogatás
1. Vállalkozások versenyképességének javítása	ERFA	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése	23 681	3 383
2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	ERFA	(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése	58 660	8 380
3. Infokommunikációs fejlesztések	ERFA	(2) az IKT-khoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása	6 303	900
4. A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi fejlesztései	ERFA	(6) a környezet megőrzése és védelme, valamint a forráshatékonyság támogatása	10 505	1 501

Prioritás	Alap	Tematikus célkitűzés	Összes finanszírozás 7 évre	Egy évre jutó támogatás
5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	ERFA	(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	33 697	4 814
6. Települési környezet és közszolgáltatás-fejlesztés	ERFA	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása	27 009	3 858
		(9) a társadalmi együttműködés előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem		
7. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	ESZA	(9) a társadalmi együttműködés előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	37 970	5 424
		(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében		
8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	ESZA	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;	37 882	5 412
		(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében		
9. Közigazgatás és közszolgáltatási fejlesztések	ESZA	(11) a hatóságok és az érintettek intézményi kapacitásának növelése és eredményes közigazgatás kialakítása az ERFA feladatainak végrehajtásához kapcsolódó közigazgatási rendszerek és közszolgáltatások eredményességének és intézményi kapacitásának megerősítése által	51 789	7 398
Összesen			287 496	41 071

5. táblázat A VEKOP prioritás tengelyeire tervezett költségvetés éves becsült allokációja

A program 148. táblázata, A pénzügyi terv bontása prioritási tengely, alap, régiókatégória és tematikus célkitűzés szerint, nem bontja meg azon prioritás tengelyek forrását tematikus célonként, mely esetben több tematikus célt finanszíroz a PT. A táblázat javítása szükséges.

A fenti részletesebb elemzések alapján az alábbi megállapítások és javaslatok tehetők a program beavatkozási kategóriákra lebontott forrásallokációjával kapcsolatosan:

- A korábbi, 2007-13-as támogatási ciklushoz képest mintegy 40%-kal kevesebb fejlesztési célú forrás költhető el a KMR régióban, miközben jelentős a támogatási igény is, ezért javasolt a tervezett fejlesztések területi, vagy célcsoport, illetve az elvárt célokra vonatkozó fókuszálása, különösen az alábbi tématerületeken:

- Óvodai, bölcsődei infrastruktúra fejlesztése

Ezek azok az intézkedések, amelyekre tervezett források koncentrálása szükséges a leghatékosabb képpel egy szűkebb célcsoportra.

- A 4. PT esetén az óvodai, bölcsődei infrastruktúra fejlesztése kapcsán indokolt esetekben elsősorban az új kapacitások támogatása javasolt, mert minőségi javításra az elérhető forrásokra bőven meghaladó igény van a régióban.
- Társadalmi együttműködést szolgáló programok kapcsán viszonylag jelentős összeget terveztek, az ESZA prioritás tengelyeken belül átgondolandó a forrásallokáció. Az 5. PT-ben elsődlegesen a közoktatási és a szociális és egészségügyi ellátórendszer színvonal emeléséhez, felsőoktatáshoz, kutatás-fejlesztéshez kapcsolódó intézkedések vannak. Az ESZA beavatkozások kapcsán némi forrás-felhasználási kockázat az oktatási jellegű programoknál látható. Szükséges a forrásfelhasználás hatékonyságának biztosítása, hogy olyan szolgáltatásokat támogassanak, amelyek valójában hozzájárulnak az oktatás színvonalának javításához, illetve a kitűzött célok eléréséhez. A kisebbségi csoportok társadalmi-gazdasági integrációja többféle tevékenységet tartalmaz, így különös figyelem szükséges a beavatkozások megtervezésére, hogy biztosítható legyen a forrásfelhasználás.
- A 6. PT-ben jelentős forrásokat éves szinten közel másfél milliárd forintot terveznek elkölteni az „Álláskeresők és hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatáshoz való hozzáférésére”, illetve a „Fiatalok fenntartható munkaerőpiaci integrációjára”. Ugyanakkor ezen programoknál elsősorban a közvetlen munkaerőpiaci elhelyezkedést segítő bértámogatások jelennek meg, amelyek felhasználása megvalósulhat a korábbi támogatási időszakban bevezetett eljárások alapján. Mivel a támogatások célcsoportja jóval kisebb, mint a potenciális célcsoport, így feltételezhető ezen források teljes körű felhasználása.

Az egyes intézkedésekre való forrásallokáció értékelését nem lehet elvonatkoztatni az intézkedés tartalmától, melyre a prioritás tengelyenkénti értékelésben van utalás. Az egyes prioritás tengelyek tartalmának változása (pl. a tématerületek szűkülése) érdemben befolyásolhatja azok forrásallokációját is.

E.3. Adminisztratív kapacitások értékelése

Az operatív program megvalósítását szolgáló kapacitások előzetes értékelését a 1303/2013/EU Rendelet az 55. cikk 3.) bekezdésének i, j, és n pontjaiban előírt szempontok szerint végeztük el. A rendeletben megfogalmazott értékelési szempontokat minden olyan végrehajtási funkció esetében mérlegettük, amelyek a közösségi jogszabályok, illetve a Magyarországon kialakult gyakorlat szerint szükségesek az operatív program sikeres megvalósításához.

Az értékelés során az operatív programban és a Partnerségi Megállapodásban szereplő információkon túl a 2007-2013-as programozási időszakban kialakult gyakorlatot, a tárgyban elkészült értékeléseket vettük figyelembe.

E.3.1. Az emberi erőforrások, adminisztratív kapacitások megfelelése

Az emberi erőforrások, adminisztratív kapacitások várható megfelelésének értékelésekor a VEKOP esetében a következő funkciókat ítéltük meghatározónak: Központi Koordináció, Igazoló Hatóság, Ellenőrző Hatóság, Irányító Hatóság, kedvezményezettek.

Központi Koordináció funkció

A központi koordináció feladatkörét a 2014-2020-as időszakban a Miniszterelnökség szervezeti egységei fogják ellátni, míg 2007-2013 programidőszakban ezt a funkciót a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség látta el minisztériumi háttérintézményként, később pedig a Miniszterelnökség részeként. A kormányzaton belül a koordinatív szerepkört betöltő Miniszterelnökséget Miniszter irányítja, akinek a közvetlen felettese a miniszterelnök. Így a központi koordináció várhatóan erősebb felhatalmazást és

több lehetőséget fog kapni arra, hogy – az intézményértékelések által is fejleszteni javasolt – programok és az érintett szakpolitikai és végrehajtó szervezetek közötti koordinációt erősítse.

A szervezeti átalakulás nem érintette a központi koordináció rendelkezésére álló informatikai eszközöket, így a szervezeti egységek továbbra is használhatják az eddig felépített infrastruktúrát, elektronikus rendszereket (iroda, kommunikációs eszközök stb.).

A Miniszterelnökség személyi állománya alapvetően a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségnél végrehajtási gyakorlatot szerzett állományból épült fel, kiegészülve a korábban is a Miniszterelnökségen dolgozó szakemberekkel.

A szervezeti forma változása miatt korábban a közigazgatás átlagánál jobban fizetett szakemberek fizetése jelentősen csökkent, ami az elmúlt években amúgy is magas fluktuáció további növekedésének kockázatát vetíti előre. A tapasztalt szakemberek távozásával olyan mértékű tudástőke veszteséget szenvedhet el a központi koordináció, amely már veszélyeztetheti a sikeres végrehajtás szempontjából kritikus funkció hatékonyságát. A fluktuáció megelőzése érdekében javasoljuk a 1731/2013. (X. 11.) Korm. határozatban előírányzott Karrier Program mihamarabb történő kidolgozását és életbeléptetését, egyben biztosítva a közigazgatás átlagát meghaladó felkészültségű szakemberek megfelelő javadalmazását.

A központi koordinációval kapcsolatos tervekből – a korábbi értékelési megállapításokkal összhangban – a központilag ellátandó feladatok körének bővítése olvasható ki. Növeli a központi koordináció jelentőségét, szerepét az eddig egy szervezet keretében dolgozó irányító hatóságok áthelyezése a szakminisztériumokba. A többletfunkciók és -feladatok ellátása a személyi állomány bővítését igényli, amihez biztosítani kell a megfelelő pénzügyi háttérrel és a kísérő szervezetfejlesztési tevékenységeket is

Igazoló Hatóság funkció

Az Igazoló Hatóság szerepkörét a 2007-2013 időszakhoz hasonlóan a Magyar Államkincstár fogja ellátni. Az Igazoló Hatósági funkciói feladatköre, szervezeti keretei, személyi állománya nem változik a már kialakult gyakorlathoz képest.

A funkció kapcsán egyedül a központi koordinációnál már említett finanszírozási kockázat igényel kezelést.

Ellenőrző Hatóság funkció

Az Ellenőrző Hatóság funkcióit az Európai Unió Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság fogja ellátni. A funkciói feladatköre, szervezeti keretei, személyi állománya nem változik a 2007-2013 időszakban már kialakult gyakorlathoz képest. A funkció finanszírozását a tervek szerint a Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztés Operatív Program Technikai Segítségnyújtás prioritása biztosítja majd.

Irányító Hatóság funkció

A VEKOP irányító hatósága a Nemzetgazdasági Minisztériumon belül önálló helyettes államtitkárságként működik 2014 januárja óta, és egyben ellátja a 2007-13-as időszakban regionális fejlesztési operatív programok irányításával kapcsolatos feladatokat is.

Az IH személyi állománya, infrastruktúrája és működés módja kis mértékben változott a szervezeti forma átalakulásával. A központi koordinációnál bemutatott finansiális, javadalmazási problémák és a fluktuációval kapcsolatos kockázatok az IH esetében is fennállnak.

A VEKOP egyaránt fog ERFA és ESZA forrást is alkalmazni, ami egyben nagyobb mozgásteret ad és az infrastrukturális és a foglalkoztatási, társadalmi befogadási programok harmonizációjára mind program és mind projekt szinten, miközben kihívásokat jelent a végrehajtás szempontjából:

- egyrészt az OP-n belül kell összekoordinálni az ERFA jellegű beavatkozásokat az azonos célú ESZA jellegű beavatkozásokkal (pl. szociális település-rehabilitáció esetén a terület fizikai megújítása, a szakmai képzési, foglalkoztatás, közösségfejlesztési programokkal)

- az OP végrehajtási mechanizmusa során kell biztosítani az ESZA, illetve az ERFA forrásokra történő elszámolást, illetve tudni kell kezelni az eltérő típusú projektek lebonyolítási sajátosságait, pl. elszámolhatósági szabályokat.

Az új irányító hatóság a 2007-2013 ROP IH bázisára épít, amely azonban csak egyalapos programot kezel (ERFA), kivétel a városfejlesztési beavatkozások ún. ESZA jellegű, soft fejlesztései. Ezért szükséges az IH felkészítése, hogy az ESZA típusú akciókat is megfelelő tudás, eljárásrend mellett menedzselje. (2007-13 között az ESZA beavatkozások döntő többségét a humán programokért felelős IH és az ESZA NKft., mint közreműködő szervezet menedzselte.) Ennek érdekében a programvégrehajtás folyamán javasolt a GINOP és az EFOP irányító hatóságaival egyeztetés és az eljárásrendek összehangolása.

Amennyiben a PM-ben megjelölt Magyar Államkincstár fog a programban közreműködő szervezetként részt venni, akkor komoly szervezetfejlesztés szükséges a feladatok ellátáshoz, mivel a korábbi években ezen funkciókat a Pro Régió Regionális Fejlesztési Ügynökség látta el. *Javasoljuk, hogy a korábbi években kialakult közreműködő szervezeti program végrehajtási tapasztalatok (szervezeti folyamatok és a munkatársak tudása) hasznosításra kerüljön a következő programok végrehajtási rendszerében.*

Az OP sajátossága, hogy a programban tervezett beavatkozások alapvetően nem régió specifikusak – annak ellenére, hogy a régió fejlesztési igényeire adnak válaszokat -, ezek döntően megtalálhatók más operatív programokban. Ez összhang különösen fontos azon intézkedéseknél, melyek megvalósítása „a földrajzi rugalmasság” elvének kezelése kapcsán összehangoltan történik más op-kkal.

Prioritás tengelyek	Finanszírozó Alap	Végrehajtási szempontból kapcsolódó OP
1. Vállalkozások versenyképességének javítása	ERFA	GINOP
2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	ERFA	GINOP
3. Infokommunikációs fejlesztések	ERFA	GINOP
4. A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi fejlesztései	ERFA	GINOP, KEHOP
5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	ERFA	KEHOP, IKOP
6. Települési környezet és közszolgáltatás-fejlesztés	ERFA	TOP, EFOP
7. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	ESZA	EFOP
8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	ESZA	GINOP
9. Közigazgatás és közszolgáltatási fejlesztések	ESZA	KÖFOP

6. táblázat *Végrehajtási szempontból kapcsolódó operatív programok*

Mivel a tervek szerint ugyanaz az irányító hatóság menedzseli majd a Területi és Településfejlesztési OP-t, mint a VEKOP-ot, ezért az adott programra kidolgozott konstrukciók alkalmazhatók a másik OP-ban. Ez jelentős végrehajtási hatékonyságot jelent menedzsment oldalon az egyes támogatási konstrukciók és azok feltételeinek kidolgozása, illetve a projektek értékelése során. Hasonlóan alkalmazhatók a konstrukciók a GINOP és az EFOP esetén, habár ezeken a területeken már szükséges a végrehajtás koordinálása más IH-kkal. Azaz a megvalósítás előrehaladása részben függ a más programokban megvalósítandó hasonló jellegű támogatási konstrukciók megvalósításától.

Az intézményrendszernek a jövőben 40%-kal kevesebb támogatási forrás hatékony felhasználását kell megvalósítani, mint a 2007-13-as időszakban. Ezért– figyelembe véve az adminisztrációs hatékonyság javítása érdekében tervezett beavatkozásokat – várhatóan kisebb létszámmal is el lehet látni a feladatot a régióban. Ez igaz a végrehajtó szervezetekre, az irányító hatósági és közreműködő szervezetekre, illetve az egyéb intézményekre. A kedvezményezetti oldalon a megvalósítási kapacitás részben függ a projektek méretétől, ami meghatározza a projektek számát, illetve a projektek

jellegétől, azaz összetettségétől, mely egy projektet további kisebb részekre, alprojektekre bonthat (pl. szociális célú település-rehabilitációs projektek). Ugyanis, a végrehajtó kapacitásban meghatározó erőforrásokat köt le a partnerségi koordináció, az egyes beszerzések lebonyolítása, illetve a pénzügyi kifizetések és mindezek megfelelő dokumentálása.

E.3.2. Integrált területi programok, vagy más néven a területi kiválasztási rendszer projektgazdái

A VEKOP végrehajtásának egyik kulcsa a területi szereplők felkészültségének biztosítása. Az operatív programban is tervezik a megvalósítás folyamatában bevonni a területi szereplőket, így a Pest megyei önkormányzatot, a Budapesti Fővárosi Önkormányzatot és Érd Megyei Jogú Város Önkormányzatát. A tervek szerint az OP forrásainak 14%-a mértékig kapnak szerepet a fenti önkormányzatok a program megvalósításban.

A területi szereplők szerepvállalása lehet többféle, pl.:

- javaslatétel a szakmai projekt-kiválasztási szempontokra olyan konstrukciók esetén, amikor nem közszéfera szereplői a kedvezményezettek,
- javaslatétel a támogatott projektekre a közszéfera, pl. önkormányzatok kedvezményezett státusa esetén ún. tárgyalásos eljárásban,
- önálló végrehajtási felelősséggel Integrált Területi Beruházáshoz hasonló területi kiválasztási rendszerben (TKR) integrált területi programot valósítanak meg.

Az OP utóbbi feladatkörre tett javaslatot a Pest megyei önkormányzat, Érd MJV és a Budapesti Fővárosi Önkormányzat esetén. *Javasolt a TKR-en belül az IH részéről szakmai célú projekt-kiválasztási döntések delegálása az érintett szervezetek felé (nem együtt döntés jelent, hanem felelősség átadást).* A két érintett szervezet 2007-2013-as programciklusban legfeljebb kedvezményezettként, illetve a helyi érdekek képviselőiként vettek részt a fejlesztéspolitikában, de támogatás lebonyolítás és projekt kiválasztási végrehajtási tapasztalatokkal nem rendelkeznek. Bár a támogatott fejlesztési projektek fővárosi önkormányzatnál jellemzően saját projekt-menedzsment kapacitás, illetve városfejlesztési társaság (Budapest Szíve Társaság) létrehozásához vezetett, a stratégiai menedzsment, projektgenerálás területén szükséges még a kapacitások bővítése, illetve a hivatali és a társasági erőforrások racionalizálása, összehangolása. A három önkormányzat esetében kulcsfontosságúnak tartjuk az aktív szervezet- és kapacitásfejlesztést, amely egyrészt kiterjed új szakemberek felvételére, és az állomány képzésére. A kapacitásfejlesztés elsősorban a stratégiai tervezés és a projektgenerálás, monitoring területén indokolt.

A tervek szerint a feladatok ellátásához a Pro Régió Ügynökség kapacitása is a területi szereplők rendelkezésére fog majd állni. Az Ügynökség, a területi szereplők és az IH között munkamegosztás azonban még nem került pontosan kidolgozásra, ahogy a szükséges feladatok finanszírozásának módja sem tisztázott még.

Azon programok esetében, (pl. foglalkoztatást ösztönző támogatások) ahol a lebonyolítást az állami tulajdonú szervezetek végzik, hasonlóan az ország más térségeihez, ott javasolt a programok lebonyolítását az ágazati szereplőkre bízni.

Érd Megyei Jogú Város esetében nem javasolt önálló TKR megvalósítása, javasolt, hogy a Pest megyei TKR programon belül legyen lehetősége az infrastrukturális célú fejlesztései megvalósítására.

E.3.3. Program végrehajtási kihívások

Az operatív program megvalósítását részben integrált területi beruházási (ITB) program elve alapján a területi kiválasztási rendszer (TKR) eszközének alkalmazásával tervezik. Javasolt egységes eljárásrend alkalmazása a Pest megyei önkormányzat és a Budapest Fővárosi Önkormányzat szerepvállalása esetén. Javasolt az TKR-n belül az IH⁵ részéről szakmai célú projekt-kiválasztási döntések delegálása az érintett szervezetek (pl. Pest megyei önkormányzat, vagy a fővárosi önkormányzat) felé (nem együtt döntés jelent, hanem felelősség átadást). Javasolt, hogy a projekt kiválasztás minden esetben (közsféra és versenyszféra projektjei esetén egyaránt) transzparens legyen. Fontos, hogy az alapvető szakmai projekt kiválasztási szempontok részesei legyenek az integrált területi programoknak (ITP). Majd az ITP-ben szereplő szakmai szempontok alapján valósulhatna meg a projekt kiválasztás folyamata a program megvalósítás időszakában. A TKR rendszerre vonatkozó leírást jó lenne jobban strukturálni, pl. a tervezett folyamat időrendjében leírni az egyes szereplők feladatait, mert jelenleg nem áttekinthető a projekt kiválasztási rendszer. Például nem világosak az alábbiak:

- mi az ITP-t végrehajtó területi szereplő feladata (projekt kiválasztás szervezése, vagy projekt menedzsment???)
- melyik szervezet bonyolítja a projekt kiválasztási folyamatot
- mely szervezetet értik egyáltalán területi szereplők alatt (megyei és fővárosi önkormányzatot, Érd MJV-t, vagy a regionális fejlesztési ügynökséget is?)
- mely projektekre adhat a területi szereplő támogató nyilatkozatot (pl. a benyújtottakra, vagy a szakmai szempontból értékel és az OP céljaival összhangban támogatásra javasolt projektekre).

A fentiekben megfogalmazottak tisztázása szükséges a TKR rendszer működésére vonatkozó átláthatóság és egyértelmű folyamatok meglétének értékeléséhez.

E.3.4. Program megvalósítás kezdeti lépéseinek kockázatai

Az alábbiakban azokra a kockázati tényezőkre hívjuk fel a figyelmet, amelyek késleltethetik az egyes prioritási tengelyek során a megvalósítás elindulását.

Prioritás tengelyek	Értékelői megállapítások
1. Vállalkozások versenyképességének javítása	Viszonylag gyorsan indítható intézkedéseket tartalmaz, melyek közül többnek van előzménye a 2007-13-as programciklusból.
2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	Viszonylag gyorsan indítható intézkedéseket tartalmaz, melyek közül többnek van előzménye a 2007-13-as programciklusból.
3. Infokommunikációs fejlesztések	A szélessávú hálózat fejlesztéseknél korábban is használt eljárásokon alapulnak, azok viszonylag gyorsan. Az IKT vállalkozások versenyképességének javításra vonatkozó intézkedések összehangolása javasolt az 1-2 PT intézkedéseivel.
4. A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi fejlesztései	Az intézkedések megvalósítása függ a GINOP és a KEHOP hasonló intézkedéseinek megvalósításától.

⁵ Az Irányító hatóság az Nemzetgazdasági Minisztérium szervezetrendszerében működik főosztályként.

Prioritás tengelyek	Értékelői megállapítások
5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	Alapvetően kisebb léptékű projekteket tartalmaz, melyek előkészítésében van tapasztalat (épületek energiahatékonyságot szolgáló felújítása). Kérdéses, hogy a közösségi közlekedéshez kapcsolódó intézkedés milyen konkrét tevékenységeket tartalmaz, mert ezek végrehajtása csúszhat a – vonalas infrastrukturális fejlesztési - tevékenységek összetett tulajdonosi viszonyai miatt. A kedvezményezettek döntően önkormányzatok, akik többnyire külső-pl. energetikus, közlekedés tervező, műszaki tervező – szakértő bevonásával végezték el projekt-előkészítési feladatukat. Ezen szakértelem bevonása a jövőben is szükséges projektervek elkészítéséhez.
6. Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés	Az integrált jellegű beruházások elindításához szükséges a településfejlesztési stratégiák aktualizálása, illetve integrált beruházási tervek készítése. Míg Pest megye, Budapest Főváros és Érd integrált térség-, illetve városfejlesztési stratégiája készül, addig a többi településé még nem. A Belügyminisztérium által kezdeményezett projekt eredményeként 2015 végére készülnek el a járástérségek központjaiban az integrált városfejlesztési stratégiák. Mivel várható, hogy egyes beavatkozásoknak újszerű megközelítése lesz, ezért a részletes projekterveket is ez alapján kell elkészíteni, aminek az átfutási ideje kb. háromnegyed év-egy év. Az integrált projektervek elkészítését (akcióterületi tervek) külső kapacitás bevonásával oldották meg az önkormányzatok, melyre a jövőben is meglesz az igényük. Az önkormányzatoknál nincs kellő erőforrás mélyebb társadalmi-gazdasági és pénzügyi elemzéseket is tartalmazó megvalósíthatósági jellegű tanulmányok elkészítéséhez. Ez esetben is biztosítani kell a külső erőforrás bevonását.
7. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	A tervezett intézkedések gyakorlatilag az EFOP tükör programjai, megvalósításuk attól függ, hogy milyen ütemben készítik el a projekterveket az EFOP részeként. A tervezett tevékenységek egy része már a 2007-13-as TAMOP-ban is megvalósult, ezért a korábbi időszakhoz képest gyorsabban indíthatók a projektek. Az intézkedések kedvezményezettjei döntően állami szervezetek, akik vagy rendelkeznek már a szükséges projektervezési megvalósítási kapacitással, vagy biztosítható náluk ez a kapacitás – akár határozott időtartammal külső szakértelem és kapacitás bevonásával.
8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	A tervezett intézkedések gyakorlatilag a GINOP 5. PT tükör programjai, megvalósításuk attól függ, hogy milyen ütemben készítik el a projekterveket a GINOP részeként. A tervezett tevékenységek egy része már a 2007-13-as időszakban is megvalósult, ezért a korábbi időszakhoz képest gyorsabban indíthatók a projektek. Az intézkedések kedvezményezettjei döntően állami szervezetek, akik vagy rendelkeznek már a szükséges projektervezési megvalósítási kapacitással, vagy biztosítható náluk ez a kapacitás – akár határozott időtartammal külső szakértelem és kapacitás bevonásával.
9. Közigazgatás és közszolgáltatási fejlesztések	Az intézkedések megvalósítása függ a KÖFOP hasonló intézkedéseinek megvalósításától.

7. táblázat A program megvalósítás lépéseinek kezdeti kockázatai

A pénzügyi eszközök alkalmazása kapcsán vannak új célokat megfogalmazó pénzügyi eszközök, melyek tartalmi specifikusságait illeszteni kell a már működő rendszerhez. Új, még állami támogatással nem működő pénzügyi eszköz esetén egy-két évig eltarthat az előkészítés, a szabályok és folyamatok kidolgozása. Más esetekben a CPR vonatkozó fejezetei alapján szükséges lehet a meglévő támogatási folyamatok és ellenőrzési rendszerek módosítására, ami szintén időigényes feladat.

E.3.5. A program monitoringját és az értékelések elvégzéséhez szükséges adatok gyűjtését végző eljárások alkalmassága

A VEKOP monitoringját a központi koordináció, az irányító hatóság és a TKR projektgazdák munkamegosztásban fogják elvégezni. Az együttműködés részleteinek kidolgozása a program alapján az egységes monitoring eljárásrend elkészítésekor fog megtörténni, várhatóan már a program végrehajtás időszakában.

Arról már megszületett a kormányzati döntés, hogy a monitoring tevékenységet 2014-2020 között az újonnan kifejlesztett – a központi koordinációs egységek által felügyelet - FAIR rendszer fogja támogatni, amely a 2007-2013 között használt EMIR-t is integrálja.

A monitoringnak a VEKOP esetében két szinten is szerepe van. Egyrészt a területi szereplőknek is követniük kell a kiválasztott projektek előrehaladását, másrészt a TKR projektgazdáknak (Budapest főváros önkormányzata és Pest megye önkormányzata, Érd MJV) és az IH-nak vizsgálnia kell a TKR projektgazda által készített stratégiában megfogalmazott célok teljesülését. Mivel az integrált területi programok a helyi adottságokhoz fognak igazodni, ezért a monitoringnak is majd igazodni kell az egyedi célokhoz. A kedvezményezettek szintjén ugyanakkor a projekt jellegéhez igazodó, egységes adatkörökkel dolgozó monitoring kidolgozása indokolt.

Ahhoz, hogy az összetett monitoring adatigény megvalósítása ne okozzon indokolatlan adminisztratív terheket, az indikátorok átgondolt kiválasztására kidolgozására van szükség.

E.3.6. A kedvezményezettekre háruló adminisztratív terhek csökkentése érdekében tervezett intézkedések értékelése

A tervezett egyszerűsítések elfogadhatók, azok hozzájárulnak az adminisztratív terhek csökkentéséhez és a jövőben egy hatékonyabb program megvalósításhoz. További részletesebb elemzések következnek a program véglegesítésével összhangban.

E.4. Adatigény, indikátorok értékelése

Az eredmény indikátorok a specifikus célhoz kapcsolódóan alapvetően az adott szakterületen (célcsoportban, célterületen) bekövetkező változást mérik, melyre nem feltétlenül csak a program támogatásai hatnak (pl. jogszabályi változások, egyéb piaci körülmények). Az eredmény indikátor javasolt a releváns szakpolitikai stratégiával összhangban meghatározni.

Output indikátor alapvetően a program támogatásának az eredményeként létrejövő kimenetre, közvetlen eredményekre vonatkozik.

Az operatív programban figyelemmel kell lenni arra, hogy eltérő az ERFA és az ESZA fejlesztések indikátor képzési logikája, amit az OP alapvetően figyelembe vett.

Jelen fejezet az indikátorok OP szintű értékelését tartalmazza, a prioritás szintű értékelés az egyes prioritás tengelyeknél található.

A mutatók minősége

A tervezés szempontjából elsődleges a célok és kapcsolódó beavatkozások alátámasztása. A korábbi jelentésekben megemlítésre került, hogy a tervezett célok és beavatkozások alátámasztása néhány szakterületen hiányos.

Az eredmény-mutatók tervezése sokat fejlődött az elmúlt időszakban, összességben tükrözik az EU Bizottság elvárásait, azaz a program támogatásainak eredményeit tervezi mérni és nem a program által érintett teljes célcsoportban bekövetkező együttes változást. Az eredménymutatók értékelésére prioritásonkénti értékelés során térünk ki.

Az eredmény-mutatók esetében a számszerűsített értékek az ERFA beavatkozásoknál csak bázis adatokat tartalmaznak, illetve jelzik a célértékeknél az elmozdulás irányát. Az ESZA típusú beavatkozásoknál megtörtént a célértékek számszerűsítése is. Ez esetben felülvizsgálandó, hogy sok esetben a bázis adat ugyanaz, mint a célérték és kérdéses, hogy elvárható-e a szinten tartás az adott területen, illetve további ellenőrzésre szorul, hogy a bázis adatot milyen információk alapján határozták meg.

Az output mutatóknál a program alapvetően a közös mutatók használatára törekszik, program specifikus mutató kevésbé jelenik meg, egy-két esetben szükség van ilyen mutatókra.

Fontos, hogy minden egyes mutatónak egyértelmű definíciója legyen, mert ez nem következik a rendeletekből. Ezért pl. „a megújulóenergia-termelés további kapacitása” mutató kapcsán javasolt egyértelműsíteni, hogy mit értenek további kapacitás alatt, pl. a támogatott létesítményekben létrehozott újabb energia-termelési kapacitást.

Rendeletekben szereplő közös mutatók, elvárások alkalmazása

Az alábbi táblázat bemutatja, hogy az egyes prioritás tengelyeknél miként alkalmazták a rendeletekben szereplő közös output mutatókat:

Prioritás tengelyek	Értékelés
1. Vállalkozások versenyképességének javítása	Teljes mértékben alkalmazzák a közös mutatókat. Megfontolandó a hálózatos együttműködések kapcsán program specifikus indikátor alkalmazása.
2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	Teljes mértékben alkalmazzák a közös mutatókat.
3. Infokommunikációs fejlesztések	Megfelelő a jelzett program-specifikus mutatók alkalmazása
4. A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi fejlesztései	Teljes mértékben alkalmazzák a közös mutatókat. A természetvédelemnél megfelelő a jelzett program-specifikus mutató alkalmazása
5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	Megfelelő a közös mutatók alkalmazása. A kerékpáros program-specifikus mutatók ésszerűsítése javasolt.
6. Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés	Megfelelő a közös mutatók alkalmazása.
7. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	Az alkalmazott mutatók száma megfelelő és nagyrészt lefedi a tervezett beavatkozásokat.
8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	Az alkalmazott mutatók száma megfelelő és lefedi a tervezett beavatkozásokat, követi az ESZA ajánlásokat.
9. Közigazgatás és közszolgáltatási fejlesztések	Nincs adat és nem értékelhető.

8. táblázat Közös mutatók értékelése

A mutatók számossága

Általánosságban megállapítható, hogy minden specifikus célhoz legalább egy eredménymutató tartozik.

Az output mutatók számossága minimális, elsősorban a közös mutatók alkalmazására koncentrálnak. Egy-egy esetben alkalmaznak további program specifikus mutatót, hogy a program megvalósításának eredményei jobban mérhetőek legyenek.

Mutatók számszerűsítése

További értékelés szükséges.

Mutatók mérhetősége

A tervezők a program eredmény mutatóiként többnyire meglévő adatforrással rendelkező mutatókat jelöltek ki.

Az output jellegű mutatók az újonnan fejlesztett, de az EMIR rendszeren alapuló FAIR nevű monitoring rendszeren keresztül lesznek gyűjthetőek, döntően a projektgazdák, illetve a végrehajtásért felelős irányító hatóságok aggregált adatbázisai által. Azáltal, hogy az egyes adatok aggregálhatók legyenek, szükséges a program megkezdése előtt a mutatók egységes definíciójának és alkalmazási, adatgyűjtési módszereinek a megadása. A módszertani egységesség igénye nem csak OP-n belül, de a hasonló témák támogatása miatt (pl. energiahatékonyság, vállalkozás-fejlesztés, humán erőforrás programok) az összes OP vonatkozásában értendő.

A mutatók körének összehangolása

Az OP-ban az ERFA prioritás tengelyeken belül az alkalmazott mutatók köre összehangolásra került.

Mivel a VEKOP-ban számos olyan cél, illetve beavatkozás megvalósul, ami más OP-ban is szerepel, ezért javasolt a vonatkozó OP-kban alkalmazott releváns mutatók összehangolása. Az összehangolási igényt prioritás tengelyekhez kapcsolódóan az alábbi táblázat tartalmazza:

Prioritás tengelyek	Kapcsolódó OP és PT
1. Vállalkozások versenyképességének javítása	GINOP 1 és 7PT, TOP 1 PT
2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	GINOP 2 PT és 7PT
3. Infokommunikációs fejlesztések	GINOP 3 PT
4. A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi fejlesztései	GINOP 6 PT és KEHOP 4. PT
5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	TOP 3 PT, KEHOP 5 PT és (részben városi közlekedés kapcsán IKOP)
6. Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés	TOP 4 PT és 1 PT és EFOP 1. PT
7. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	EFOP 1 PT
8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	GINOP 5. PT
9. Közigazgatás és közszolgáltatási fejlesztések	KÖFOP 1. -2. PT

9. táblázat *Eredmény és output mutatók összehangolása más OP-kkal*

Az érintett OP-k közötti összehangolás részben megvalósult, illetve megvalósul, tekintettel arra, hogy az érintett OP prioritás tengelyek tervezői döntően ugyanazok a személyek.

Teljesítmény keretrendszere

A teljesítmény keretrendszerbe tartozó indikátorok értékelése alapján – a prioritás tengelyek értékelésénél megállapítást nyert, hogy a kiválasztott mutatók megfelelőek, azok jól reprezentálják az

egyres prioritás tengelyekre fordított költségvetés 50%-át. Pénzügyi, illetve ahol szükséges, előrehaladási mutatók is rendelkezésre állnak.

A pénzügyi adatok tervezése talán kissé alábecsült, 2018. év végéig az N+3-as kifizetési elvet figyelembe véve a támogatások közel 27%-ának kifizetése az elvárás, miközben döntően –konzervatív becsléssel - 20%-ot terveztek a programban. Az elfogadható, hogy a kifizetéshez képest kevesebb projekt fejeződik be (több mutató a támogatott vállalkozások, tereket, részt vevő személyeket számszerűsíti és ezen mutatók nem kapcsolódnak a projektek befejezéséhez) és teljesíti az output mutatók módszertana alapján elvárt kritériumokat, *de javasolt a pénzügyi mutatókat felülvizsgálni a pénzügyi kifizetés elvárt ütemezése alapján, mert úgy tűnik, hogy a program – az N+3 szabály alkalmazása mellett - eleve forrásvesztéssel számol.*

Kimeneti mutatók teljesítési aránya az operatív programban:

Prioritási tengely	Alap	Mutató vagy a végrehajtás kulcsfontosságú lépése	Mértékegység, adott esetben	2018-ra vonatkozó rész cél	Végső cél (2023)	Teljesítési arány
Értékelése folyamatban van összhangban a mutatók számszerűsítésével és azok értékelésével						

10. táblázat Kimeneti mutatók teljesítési aránya

F. Prioritás tengelyek értékelése

A prioritás tengelyek és tartalmuk kijelölése elfogadható.

Az értékelés az alábbi szempontokra tér ki:

- Prioritás tengely kijelölése, belső koherenciája
- Területi koncentráció, szinergiák
- Horizontális szempontok
- Releváns támogatási formák.

F.1. Vállalkozások versenyképességének javítása

A beavatkozási logika értékelése

A prioritástengely keretében három specifikus cél került kijelölésre

- Versenyképes vállalkozói tudás elterjesztése
- Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében
- Vállalkozások külpiazi jelenlétének és az ezt támogató együttműködésekben való részvételének erősödése

A beavatkozások alapvető célja, hogy javítsák, elsősorban a KKV-k információhoz való jutását, illetve segítsék külpiazi értékesítéseiket. Továbbá a vállalkozások növekedésének ösztönzése részeként jelenik meg Pest megyében, a régió kevésbé fejlettebb részein a feldolgozóipari vállalkozások

kapacitásbővítésének és technológiai korszerűsítésének ösztönzése. A prioritás beavatkozási logikája elfogadható, habár sok függ azok megvalósítási hatékonyságán, ahogy az elmúlt évek támogatási tapasztalatait miként hasznosítják, illetve milyen célcsoporti, illetve területi fókusz jelenik meg az intézkedéseknél.

A programban megfogalmazott specifikus célok és a célok elérését segítő beavatkozások közti kapcsolat logikus, alapvetően világosan megfogalmazottak, ugyanakkor még a beavatkozások leírásán, a rendelkezésre álló források nagyobb hatékonyságának elérése érdekében, további pontosítások megfogalmazása lehetséges.

A prioritási tengely átfogó értékelése

- A versenyképes vállalkozói tudás elterjesztésétől várják a mikro-, kis- és középvállalkozások túlélési rátájának javulását, illetve a vállalkozói aktivitás növekedését. Ennek érdekében terveznek egy országos vállalkozói mentorhálózatot működtetni, melynek általános, földrajzi területekre fel nem osztható költségeinek lakosságarányosan kb. 30%-t finanszírozza a program. Ennek kapcsán a mentorhálózat a KMR régióban is kifejti aktivitását. A mentorálás célja az 1-5év működési tapasztalattal rendelkező, elsősorban női és fiatalok által vezetett vállalkozások menedzsmentjének a támogatása, fejlesztése. A mentorhálózat során támaszkodnak a KMR régióban működő sikeres vállalkozások tapasztalataira és azoknak a fejletlenebb régióban való hasznosítására. Támogatandó, hogy a mentorálásnak van egy fókusza, ami a kezdő vállalkozásokra, fiatalokra és női menedzserekre, tulajdonosokra vonatkozik, de tapasztaltunk, hogy a tudás, tapasztalat, legjobb gyakorlatok átadása, vagy új technológiai ismeretek elterjesztése a vállalkozások széles köre számára is hasznos lehet. Fontos, hogy egy szélesebb tudásátadás valósuljon meg, mint csak az amúgy is elfoglalt középvállalati vezetők mentorálása történjen meg, amit a projekt kiválasztási kritériumok sugallnak, mert az korlátozná a beavatkozás sikerét. A program végrehajtás során szükséges elkerülni azokat az átfedéseket, ami az innovációs ökoszisztéma fejlesztése részeként a start up vállalkozások növekedését kívánják segíteni a 2. PT-ben. Miután a 2007-13-as években hasonló programok futnak, pl. a regionális operatív programok finanszírozásában, szükséges lenne ezen programok működési és eredményességi tapasztalatainak az értékelése az új rendszer felállításához.
- A Pest megyei vállalkozások növekedési potenciáljának javítását két intézkedéssel tervezi a program ösztönözni,
 - Kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő fejlesztéseinek
 - Az üzleti infrastruktúra fejlesztésének támogatása

A specifikus cél egyértelműen a Pest megyei vállalkozásokra fókuszál. A korábbi ex-ante értékelési ajánlással összhangban a kapacitásbővítő fejlesztések ágazat-specifikusak lesznek, melynek kedvezményezettjei az eszközigenyes feldolgozóipari, termelő vállalkozások a kormány ágazati politikájával összhangban. Tematikus koncentrációként megjelenik a hulladékhasznosítás is, nem világos, hogy ez a feldolgozóiparon belüli, vagy azon kívüli további preferált ágazati területet jelent-e.

Az üzleti infrastruktúra fejlesztések is alapvetően a feldolgozóipari vállalkozások működési környezetét javítják, kedvezőbb telephelyi feltételeket és szolgáltatásokat nyújtva. Ez az intézkedés elég sokrétű tartalmat fogalmaz meg, mint hogy támogathatók lehetnek ipari, illetve tudományos és technológiai parkok, ipari területek, logisztikai központok, inkubátorházak. Fontos, hogy meglegyen meg a program végrehajtás során az összhang a 2 PT-ben finanszírozandó innováció ökoszisztémák fejlesztéseivel, ne alakuljanak ki párhuzamos, versenyszerű konstrukciók. Az intézkedés lehetséges kedvezményezettjei köre is széles körű, hiszen mind pl. ingatlanfejlesztő vállalkozások, mind egyesületek, köztestületek, alapítványok részesei lehetnek a támogatásnak. Fontos kiemelni, hogy sok esetben, kisvárosokban ipar

területi fejlesztést önkormányzatok hajtanak végre saját tulajdonukon, ezzel is kedvezőbb telephelyi feltételeket kínálva a piaci viszonyokhoz képest, hogy elősegítsék a helyi foglalkoztatás bővítését. *Az önkormányzatokat javasolt a kedvezményezettek közé felvenni. Továbbá a javasolt figyelembe venni a 2007-13 évi támogatási program tapasztalatait is a támogatások során. Nem egyértelmű, hogy az üzleti infrastruktúrák esetén hogyan garantálják, hogy a szolgáltatásokat csak kkv-k vehetik igénybe (pl. nagyvállalat nem telepedhet be a fejlesztett területre).*

A 2007-13 programok lebonyolításának gyakorlathoz hasonlóan vélhetően állami támogatásnak minősül a gazdasági infrastruktúra és a kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése, függetlenül a kedvezményezett státuszától (pl.: önkormányzat, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság, gazdasági társaság), a támogatás a regionális beruházási támogatás kategóriába fog tartozni. Ennek következtében a támogatási intenzitások kötöttségéből eredően a jelenlegi célcsoport (különösen önkormányzat, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság) a nagyvállalati támogatási szabályok alapján részesülhet támogatásban, ami jelentős önerő projekthez rendelését kívánja meg, továbbá lényegesen megnöveli az elméleti alapon (elérhető fejlesztési források) megvalósítható projektek számát.

Néhány statisztikai adat a Közép-Magyarország intelligens innovációs szakosodási stratégiája, 2014-2020 alapján, mely hozzájárulhat a tervezett célok és beavatkozások tartalmi és területi fókuszú indoklásához. „Pest megyében jellemzően az M0 autópálya mentén található az ipari parkok (az ország ipari parkjainak 13%-a a megyében található). Az ipari parkokban működő vállalkozások szám a régióban: Pest megyében 330, míg Budapesten 68 vállalkozás működik ipari parkokban.” A fővárostól és – a logisztikai⁶ cégek fő bázisául szolgáló - M0-s környezettől távolabb, a régió belül hátrányosabb helyzetű térségekben csak Dabason, Újhartyánnál és Nagykőrös térségében működik ipari park. Fontos, hogy az ezen térségekben a foglalkoztatás bővítése érdekében az ipar telepítés feltételei – ott ahol igény van rá – ésszerű léptékek mellett javuljanak.

Az intézkedés egyaránt nyújt vissza nem térítendő és vissza térítendő támogatást, ami kedvező finanszírozási feltételeket kínál a közvetlenül megtérülő beruházások esetén. Fontos kiemelni, hogy Pest megye egy részében magasabb támogatás intenzitás adható –regionális beruházási kategória részeként - az arra kijelölt akcióterületen, mely célja, hogy további beruházási támogatásokat ösztönözzön. Javasolt figyelembe venni ezt a szempontot, amikor a vissza nem térítendő támogatások felhasználásáról döntenek.

- Vállalkozások külpiazi jelenlétének és az ezt támogató együttműködésekben való részvételének erősítése esetén két intézkedés jelenik meg:
 - Kis- és középvállalkozások külpiacri jutásának támogatása
 - Vállalkozások együttműködésének támogatása

A kkv-k külpiacri lépése esetén javasolt pl. az exportképes vállalatok kiemelése és következetes végigvezetése a programban (alátámasztás, beavatkozás leírása). A beavatkozás és a cél összhangban van a következő nemzeti prioritással: A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása. Fontos, hogy a külpiacri lépés elősegítése a kkv-kra koncentráljon, illetve a támogatás során ténylegesen olyan vállalkozásokat támogassanak, amelyeknek valós esélyük van külpiacri üzleti kapcsolatok építésére, vagy termékek értékesítésére.

A vállalkozások együttműködésének ösztönzése témában nem egyértelmű a beavatkozás célja. A nemzetközi piacra való belépés ugyan megjelenik fókusként, de preferált együttműködések a következő területen jelennek meg:

⁶A Közép-Magyarország intelligens innovációs szakosodási stratégiája, 2014-2020 tervezete alapján, 2013. március, NIH

- Akkreditált Innovációs Klaszterek
- beszállítói hálózatok
- Turisztikai desztinációk.

Valójában mindegyik együttműködési típusnál megjelenik fő szándékként a külpiazi értékesítés vagy közvetlenül, vagy közvetetten, vagy az turizmus esetén a külföldi látogatók révén bevételeket hozva az országnak.

A régió innovációs stratégiája az alábbiak szerint hangsúlyozza a régióban az akkreditált klaszterek fontosságát: „A Közép-Magyarország régióban összesen 6 darab akkreditált klaszter működik az országosan akkreditált 21-ből, főként az egészségipar, az informatika és az építőipar területén. Az alábbi táblázatban találhatóak a klaszterek működési adatai. Összesen 243 vállalkozás alkotja az egyes klasztereket, amelyeknek 84%-a mikro-, kis- és középvállalkozás. A klaszterek meglehetősen produktívak, az összes általuk realizált árbevétel az akkreditáció évében meghaladta a 758,7 milliárd forintot, valamint az átlagos exportnövekedés az akkreditációt megelőző 2. évhez viszonyítva 122,4% volt. A klaszterek összesen 12 688 embert alkalmaztak akkreditációjuk évében.” Az iménti felsorolt értékek is megerősítik az akkreditált klaszterek sikerességét, fontos, hogy a jövőben újabb tagokkal bővüljenek a klaszterek, vagy újabb klaszterek alakuljanak.

Mindegyik beavatkozás típusnak – pl. az előbb felsorolt akkreditál klasztereknek - volt előzménye a 2007-13-as támogatások során, szükséges lenne azok tapasztalatainak értékelése.

Míg az előbbi két együttműködési típus meghatározó az előző specifikus cél esetén is támogatott feldolgozóipari szegmensben, addig a TDM-ek fejlesztése a programban egyáltalán nincs megindokolva, annak ellenére, hogy a régió és ezen belül is a főváros Magyarország legjelentősebb turisztikai desztinációja. *Javasolt a TDM-ek fejlesztési szükségleteinek bemutatása, ismertetve a jelenlegi helyzetet és összhangban a 4. PT-ben tervezett beavatkozásokkal. Célszerűbb lenne a szolgáltatói együttműködések a 4. PT-ben a támogatott turisztikai termékekhez kapcsolva megjeleníteni.*

Az akkreditációs klasztereknél, illetve a beszállító hálózatok esetén fontos elkerülni a végrehajtás során a párhuzamosságot a 2. és 3. PT-ben tervezett beavatkozásoktól, hiszen azon belül is számos együttműködést generáló akció jelenik meg. Jelen akcióknak alapvetően a termék- és szolgáltatás-értékesítést kell a fókuszba helyezniük, illetve az együttműködések révén a működési környezet fejlesztését (pl. közös képzési igények megfogalmazása).

Vissza nem térítendő támogatást, illetve pénzügyi eszközt is biztosít a program. Nem világos, hogy a pénzügyi eszköz mely célcsoportnál milyen formában jelenne meg, ezért szükségessége nem megítélhető. Ugyanakkor lehetőségként rendelkezésre áll, hogy elsősorban a vissza nem térítendő támogatás mellé kombinált formában nyújtani lehessen a kedvezményezetteknek.

Összességében az 1-es prioritástengely tartalmának logikai alátámasztottsága megfelelő, továbbá a helyzetelemzésben (PM és VEKOP) tett, adatalapú alátámasztással is részben rendelkező megállapításokból is következik a tervezett beavatkozások igazolása. Várhatóan az intézkedések megvalósításától érdemi javulás remélhető az egyes beavatkozásokhoz kapcsolódóan.

A PM 2007-2013 közötti tapasztalatokat bemutató része nagyon kevés utalást tartalmaz az üzleti infrastruktúrára, közvetlen vállalkozásfejlesztési beavatkozásokra, illetve a klaszterekre, együttműködésekre vonatkozóan, holott ezek a ciklusban többnyire létező támogatáspolitikai elemek voltak. A korábbi támogatási időszak tapasztalatainak feldolgozása és értékelése szükséges a jövőbeni hatékonyabb megoldások alkalmazásához.

A horizontális szempontok beépítése a kiválasztási rendszerbe jelenleg általános javaslat az intézkedés leírásokban. Javasolt a 2007-13-as tapasztalatok áttekintése ebben a tekintetben a releváns OP-k/IH-k

(GOP, ROP) felmérésével, mivel a szempontrendszer értékelési szerepe folyamatosan szűkült, mintegy minimum feltétellé vált az időszak végére.

A horizontális célok érvényesítésének értékelése

Fenntarthatóság

A prioritás céljai és intézkedései közül nem lehet egyértelműen olyan elemet kiemelni, amely a fenntartható fejlődést közvetlenül elősegíti, de nem is lehetséges kizárni ennek a lehetőségét. Elsősorban annak függvényében járulhatnak hozzá a projektek a fenntartható fejlődéshez, hogy milyen típusú vállalkozások és milyen típusú projektek kerülnek a támogatottak listájára. Pl. a zöldipar résztvevőinek támogatása, hulladékszegény technológiákat alkalmazó fejlesztések, megújuló energiákat alkalmazó projektek stb., egyértelműen a fenntarthatóságot fogják szolgálni. A támogatások során ösztönözni kell anyag-, energia- és víztakarékos technológiákat alkalmazó fejlesztéseket, illetve az alacsonyabb hulladékszegény, kis károsanyag kibocsátású fejlesztéseket.

Közvetetten a vállalkozói környezettudatosság, a fenntarthatósági szemlélet vállalati stratégiába integrálása indíthatja az intézkedések ilyen irányba történő elmozdulását.

Amennyiben az üzleti infrastruktúra fejlesztés részeként infrastrukturális beruházások valósulnak meg, úgy abban az esetben javasolt előnyben részesíteni barnamezős, már beépített, de ipari célra nem költséghatékonyan, vagy egyáltalán használó területek újból hasznosításnak az ösztönzését.

Esélyegyenlőség

A programmal összhangban Vállalkozások termék- és szolgáltatásfejlesztési kapacitásainak fejlesztését olyan térségre kell koncentrálni, ahol a régió belül a legmagasabb a munkanélküliség. Ezzel is segítheti a program azon, pl. a fővárostól távolabbi, alacsonyabb népsűrűségű térségekben a foglalkoztatás bővülést, ahol a földrajzi, környezeti adottságok nem a legideálisabbak a vállalkozásindításra, illetve a befektetésre. Javasolt külön preferálni, illetve ösztönözni, akár tanácsadói jelleggel is a nők által tulajdonolt, vagy vezetett vállalkozások alapítását, illetve fejlődését (ahogy az mentor programban megjelenik).

Javasolt támogatási forma indokoltága

Az egyes intézkedésekhez rendelt támogatási forma: vissza nem térítendő támogatás, illetve a 2. és 3. specifikus célnál pénzügyi eszköz alkalmazását is tervezik. A támogatási forma megfelelően került kiválasztásra. A 3. specifikus célnál (külpiacon lépés segítése, együttműködés ösztönzése) nem világos, hogy a pénzügyi eszköz mely célcsoportnál milyen formában jelenne meg, ezért szükségessége nem megítélhető. Ugyanakkor lehetőségként rendelkezésre áll, hogy elsősorban a vissza nem térítendő támogatás mellé kombinált formában nyújtani lehessen a kedvezményezetteknek

Indikátorok értékelése

A prioritás tengely leírásánál a kedvezményezettek köréként elsődlegesen a magánvállalkozások, ezen belül is a kkv-k kerültek definiálásra. Ezen intézkedések keretében végrehajtott fejlesztéspolitikai beavatkozásoknak kimutatható hatása a kiválasztott eredményindikátorok alakulására nem várható, azonban ez pusztán az OP-ban rendelkezésre álló pénzügyi erőforrások és az intézkedésekkel elérhető (az indikátorok mérésének alapját képező) sokaság egymástól jelentősen eltérő méretének következménye, az indikátorok helyesen kerültek meghatározásra, azokkal a beavatkozások direkt kapcsolatban vannak.

Az eredményindikátorok és az egyedi célkitűzések kapcsolata megfelelő, a prioritás tartalmához jól azonosított tematikus célkitűzésből vezethető le. Az eredményindikátorok a specifikus célhoz kapcsolódóan az adott szakterületen (célcsoportban, célterületen) bekövetkező változást mérik a számszerűsített eredményekre tett korlátozó megállapítás mellett.

Specifikus cél	Eredmény mutató	Értékelés
----------------	-----------------	-----------

Versenyképes vállalkozói tudás elterjesztése	A vállalkozások 3 éves túlélési rátája	Az eredmény mutató összhangban van a specifikus céllal, illetve a beavatkozás tartalmával. A mutató mérhető a KSH adatbázisából.
Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében	KKV-k nettó árbevétele Pest megyében, ezer Ft	Az értékelők korábbi javaslatával összhangban a mutatók értékét csak kkv-re határozzák meg, összhangban van a beavatkozások célcsoportjaival. A mutató mérhető a KSH adatbázisából.
Vállalkozások külpiazi jelenlétének és az ezt támogató együttműködésekben való részvételének erősödése	KKV-k export árbevétele a Közép-magyarországi régióban, millió Ft	

11. táblázat: 1. PT eredmény mutatóinak értékelése

Az indikátorok célértékeinek eléréséhez rendelt tartalom (intézkedések) közvetlen kapcsolatban van az indikátor által mért változásokkal, így az ERFA rendelettel való összhang biztosított, az indikátorrendszer megalapozottan, következetesen, koherens módon felépítettnek tekinthető. Az output indikátorok alapvetően követik a vonatkozó ERFA rendeletben szereplő közös indikátorokat.

A célérték meghatározása során kiemelt figyelemmel kell lenni a korlátozott pénzügyi keretekre. Amennyiben az intézkedések célterülete, vagy célcsoportja (pl. iparág) a program véglegesítése során szűkítésre kerül, a célcsoporttal való összhang megteremtése szükséges az érték meghatározása során. Ugyanakkor fontos azt is kiemelni, hogy a fókuszált tartalom esetében nem biztos, hogy a mérésre alkalmas indikátor megbízhatóan mérhető, vagy rendszeresen gyűjtésre került.

Intézkedés	Output mutató	Értékelés
Országosan egységesen elérhető vállalkozói mentorhálózat mentorszervezeteinek és koordinációjának kialakítása a Közép-magyarországi régióban	Támogatásban részesülő vállalkozások száma Nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma A támogatott új vállalkozások száma	A beavatkozáshoz kizárólag közös indikátorok kapcsolódnak, ami elfogadható. Az új vállalkozások számának bővítése lefogadható, vélhetően ezek a fiatal és női tulajdonosokhoz kapcsolódhatnak.
Vállalkozások termék- és szolgáltatásfejlesztési kapacitásainak fejlesztése Pest megyében	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma (db)	A beavatkozáshoz kizárólag közös indikátorok kapcsolódnak, ami elfogadható. A célérték meghatározása során kiemelt figyelemmel kell lenni a korlátozott pénzügyi keretekre. A célérték meghatározását a feldolgozóiparban tevékenykedő vállalkozások számával összhangban kell meghatározni.

Az üzleti infrastruktúra fejlesztése Pest megyében	<p>Vissza nem térítendő támogatáson kívüli más pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma (db)</p> <p>3. A támogatott új vállalkozások száma (db)</p> <p>4. A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás), EUR</p> <p>A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)</p>	Az üzleti infrastruktúra fejlesztés esetén javasolt átgondolni egy OP specifikus indikátor meghatározását is. Pl. fejlesztett üzleti infrastruktúra központok befogadóképességnek növelése, vagy szolgáltatási minőségének a javítása.
Vállalkozások hálózatosodásának, piacra jutásának támogatása	<p>Támogatásban részesülő vállalkozások száma</p> <p>Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma</p> <p>Vissza nem térítendő támogatáson kívüli más pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma</p> <p>A támogatott új vállalkozások száma</p> <p>A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (a vissza nem térítendő támogatástól eltérő jellegű támogatás)</p> <p>A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)</p>	<p>A hálózatosodás kapcsán szükséges lehet egy intézkedés specifikus, minőségi indikátor is, ami megbízhatóbb képet ad arra, hogy a pl. az együttműködő vállalkozások milyen eredmény elérését vállalják.</p> <p>Nem biztos, hogy az intézkedés keretében új vállalkozásokat támogatnak, inkább a meglévők együttműködését ösztönzik, illetve olyan termék és szolgáltatások fejlesztését, amellyel lehetőségük van külpiaci megjelenésre. Ezért ezen indikátor nevesítése átgondolandó.</p>

12. táblázat: 1. PT output mutatók megfelelésének értékelése

Output indikátorok számszerűsítésének értékelése

Intézkedések	Mutató	Mértékegység	Célérték (2023)	Értékelői megállapítás
Országosan egységesen elérhető vállalkozói mentorhálózat mentorszervezeteinek és koordinációjának	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	vállalkozás	200	Sokkal több vállalkozást célszerű elérni a program 7 éves megvalósítási periódusa alatt. Ez a szám töredéke a régió vállalkozásainak.
	Nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma	vállalkozás	200	Sokkal több vállalkozást célszerű elérni a program 7 éves megvalósítási periódusa alatt. Ez a szám töredéke a régió vállalkozásainak.

Intézkedések	Mutató	Mértékegység	Célérték (2023)	Értékelői megállapítás
kialakítása a Középmagyarországi régióban	A támogatott új vállalkozások száma	vállalkozás	100	Szintén javasolt több vállalkozást elérni, mint évente 15 db-ot az egész régióban.
Vállalkozások termék- és szolgáltatás-fejlesztési kapacitásainak fejlesztése Pest megyében Az üzleti infrastruktúra fejlesztése Pest megyében	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	vállalkozás	660	1 db támogatott vállalkozásra vetítve átlagosan 60eEUR támogatást jelent az allokált összeg, melyben szolgáltatásvásárlás, infrastruktúra-fejlesztés és eszköz beszerzés is elszámolható. Az indikátort akkor lehetne pontosabban meghatározni, ha egyértelmű lenne, hogy az üzleti infrastruktúra fejlesztés során milyen kimeneteket várnak.
	Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	vállalkozás	600	
	Vissza nem térítendő támogatáson kívüli más pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma	vállalkozás	180	Értékelésre később kerül sor. vélhetően 60 olyan vállalkozás lenne, amelyik csak egyéb pénzügyi eszköz támogatásban részesül, míg 120 vállalkozás részesülne vissza nem térítendő támogatásban és pénzügyi eszköz támogatásában is.
	A támogatott új vállalkozások száma	vállalkozás	60	Nem megítélhető a programból, hogy mely intézkedések támogatják közvetlenül új vállalkozások alapítását. A program azzal a feltételezéssel él, hogy a támogatott vállalkozások 10%-a új vállalkozás lesz.
	A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)	EUR	60 000 000	A program átlagosan 40% támogatás intenzitással számol, ami a regionális támogatási térkép szerinti támogatásokat feltételez. Ebből következően a támogatások többsége Pest megyében vélhetően a magasabb támogatási intenzitású területekre koncentrálódik. Megjegyzendő, hogy olyan alacsony az 1 db támogatandó vállalkozásra jutó átlagos támogatás (kb. 60eEUR), hogy akár a de minimis támogatási lehetőségeket is ki lehetne használni, ami magasabb támogatási intenzitást és alacsonyabb önerőt jelenthet bizonyos szolgáltatási célú támogatásoknál.
	A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (a vissza nem térítendő támogatástól eltérő jellegű támogatás)	EUR	2.000.000	Értékelésére később kerül sor az indikátorok végleges számszerűsítése és a gap elemzés ismerete után.
Kis- és középvállalkozások külpicra jutásának támogatása Vállalkozások együttműködésének támogatása	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	vállalkozás	230	Egy vállalkozás átlagosan 4,5 ezer EUR támogatású szolgáltatási csomagban részesül, ami alapján az indikátor célértéke reális, talán a számítás kissé alulbecsült.
	Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	vállalkozás	200	
	Vissza nem térítendő támogatáson kívüli más pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma	vállalkozás	90	Értékelésére később kerül sor az indikátorok végleges számszerűsítése és a gap elemzés, valamint az eszköz alkalmazási céljának megismerése után.

Intézkedések	Mutató	Mérték-egység	Célérték (2023)	Értékelői megállapítás
	A támogatott új vállalkozások száma	vállalkozás	20	Nem megítélhető a programból, hogy mely intézkedések támogatják közvetlenül új vállalkozások alapítását. A program azzal a feltételezéssel él, hogy a támogatott vállalkozások 10%-a új vállalkozás lesz.
	A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (a vissza nem térítendő támogatástól eltérő jellegű támogatás)	EUR	15 000 000	Értékelésére később kerül sor az indikátorok végleges számszerűsítése és a gap elemzés, valamint az eszköz alkalmazási céljának megismerése után.
	A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)	EUR	15 000 000	Az intézkedésre átlagosan 40% támogatás intenzitással számolnak, ami a regionális támogatási térkép szerinti támogatásokat feltételez. Ebből következően a támogatások többsége Pest megyében vélhetően a magasabb támogatási intenzitású területekre koncentrálnak. Megjegyzendő, hogy olyan alacsony az 1 db támogatandó vállalkozásra jutó átlagos támogatás (kb 4,5eEUR), hogy akár a de minimis támogatási lehetőségeket is ki lehetne használni, ami magasabb támogatási intenzitást és alacsonyabb önerőt jelenthet bizonyos szolgáltatási célú támogatásoknál. Ez különösen igaz a vállalkozások együttműködésének támogatása kapcsán, ami tovább csökkentheti az illeszkedő magán beruházás összegét.

13. táblázat: 1. PT output mutatók számszerűsítésének értékelése

Teljesítménykeret indikátorainak értékelése

A teljesítmény keretbe javasolt indikátor elfogadható, hiszen megfelelően reprezentálja prioritáson belül várt eredményeket.

F.2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció

A beavatkozási logika értékelése

A prioritástengely keretében három specifikus cél került meghatározásra összhangban a vonatkozó beruházási prioritásokkal:

- A vállalati K+I aktivitás növelése
- Stratégiai K+I hálózatok számának növelése a K+F tevékenységet folytató vállalatok, valamint a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek között
- A K+I kapacitások megerősítésével növekvő H2020 részvétel a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek, valamint a vállalkozások körében

A prioritás tengely leírásnál megjelenik az indoklásban, hogy több régiókat is érint a prioritás, amit javasolt tisztázni, mert ez nem köszön vissza pénzügyi táblában, illetve az indoklás sem

egyértelműen a több régiókat használókat érinti. A hivatkozott szöveg inkább egy általános, a kutatási, innovációs beavatkozásokat megindokoló szövegrész. Mivel a fővárosnak meghatározó szerepe és jelentősége van a magyarországi K+F és innovációs életben, illetve számos több k+F szervezet, illetve vállalkozás közti együttműködést ösztönöznek ezért elképzelhető, hogy egyes projektekben a célszerűség miatt támogatásban részesülnek mind a fejlettebb és fejletlenebb régióban működő szervezetek. Ennek érdekében szükséges, hogy a GINOP hasonló tartalmú beavatkozásai a VEKOP-pal teljes összhangban valósuljanak meg. A támogatás során a KMR régióban megvalósuló projektrészek költségeit a VEKOP-ban, míg a fejletlenebb régiókban megvalósuló projektrészekre eső költséget a GINOP-ban lehetne elszámolni. Erre a megoldásra utal az egyes intézkedések leírásában alkalmazott szövegrész is: „A fenti intézkedések esetén országosnak minősülő projektek támogatására is számítunk. Ezen esetekben a költségek a Közép-magyarországi régió és a kevésbé fejlett régiók között arányosításra kerülnek.”

A prioritás tengelyben végig megjelenik a 3S stratégiára való hivatkozás, hogy olyan projekteket preferálnak, ami összhangban van a régió intelligens szakosodási stratégiájával.

A prioritási tengely átfogó értékelése

- A vállalati K+I aktivitás növelése

A cél érdekében a beavatkozások széles köre jelenik meg a programban, összhangban a GINOP-ban is tervezett akciókkal. A beavatkozás célja a vállalati innovációk számának bővítése, illetve a vállalati K+F kapacitások növelése. A program kiemelten támogatja a technológiai, illetve tudásintenzív kezdő vállalkozásokat, mely definíció pontosítása szükséges az 1. és 3. PT-ben tervezett vállalkozás-fejlesztési programok közti átfedés kiküszöbölése érdekében. A célcsoport megfelelően definiált, a kedvezményezett közé innováció transzferrel foglalkozó szervezetek is felvehetők. Nem világos, hogy az egyszerűbb, nagyszámú projektek támogatása esetén milyen szempontok alapján történne a támogatandó projektek kiválasztása. A múlt érényei mellett fontos szempontként kell megjelennie a jövőre vonatkozó elképzelések, illetve tervek életképessége, újszerűsége, mely megítéléséhez szintén szükséges lehet szakértői tudás. Az sem világos, hogy ez a kitétel mely eszközökre vonatkozna.

A vissza nem térítendő támogatás megfelelően egészíthetik ki pénzügyi eszközök, aminek az alkalmazására lehetőséget adott a program.

- Stratégiai K+I hálózatok számának növelése a K+F tevékenységet folytató vállalatok, valamint a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek között

Az intézkedés tartalom összhangban van a specifikus céllal, tényleg az intézkedés leírása lehet egy kicsit rövidebb, illetve lényegre törő. Az intézkedés alátámasztja az európai innovációs, kutatás-fejlesztési programokhoz való kapcsolódás ösztönzését. Az intézkedés tartalma összhangban van a specifikus céllal.

Az egyszerűbb, nagyszámú projektek kiválasztása kapcsán ugyanaz a megállapítás érvényes mint az előző specifikus cél esetén.

A vissza nem térítendő támogatás megfelelően egészíthetik ki pénzügyi eszközök, aminek az alkalmazására lehetőséget adott a program.

A célcsoportok, kedvezményezettek megfelelően definiáltak.

- A K+I kapacitások megerősítésével növekvő H2020 részvétel a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek, valamint a vállalkozások körében

Az intézkedés tartalma összhangban van a vonatkozó specifikus céllal. Egyértelmű, hogy szükséges a hazai kutatás-fejlesztési infrastruktúra és kapacitás bővítése annak érdekében, hogy a hazai szervezetek nagyobb arányban kapcsolódjanak be az európai és nemzetközi szintű kutatási programokba.

A célcsoportok, kedvezményezettek megfelelően definiáltak.

Összességében a 2-es prioritástengely tartalmának logikai alátámasztottsága megfelelő, továbbá a helyzetelemzésben (PM és VEKOP) tett, adatalapú alátámasztással is részben rendelkező megállapításokból is következik a tervezett beavatkozások igazolása. Igaz, hogy az indoklásban javasolt az Európai Unióhoz való viszonyítása, illetve a K+F+I területén jelentkező kihívások említése. A tématerületek kapcsolódása közvetlen, összhangban van a kitűzött specifikus célokkal, megvalósulások, sikerességük mérésére az eredmény indikátorok megfelelően definiáltak.

A horizontális célok érvényesítésének értékelése

Fenntarthatóság

A prioritás céljai és intézkedései közül nem lehet egyértelműen olyan elemet kiemelni, amely a fenntartható fejlődést közvetlenül elősegíti, de nem is lehetséges kizárni ennek a lehetőségét. Elsősorban annak függvényében járulhatnak hozzá a projektek a fenntartható fejlődéshez, hogy milyen típusú innovációs és kutatás-fejlesztési projektek kerülnek a támogatottak listájára. Pl. a zöldipar résztvevőinek támogatása, hulladékszegény technológiákat alkalmazó fejlesztések, megújuló energiákat alkalmazó projektek stb., egyértelműen a fenntarthatóságot fogják szolgálni. A támogatások során ösztönözni kell anyag-, energia- és víztakarékos technológiákat alkalmazó fejlesztéseket, illetve az alacsonyabb hulladékszegény, kis károsanyag kibocsátású fejlesztéseket.

Közvetetten a vállalkozói környezettudatosság, a fenntarthatósági szemlélet vállalati stratégiába integrálása indíthatja az intézkedések ilyen irányba történő elmozdulását.

Esélyegyenlőség

Javasolt támogatni nők és megváltozott munkaképességűek kutatói elhelyezkedését. Ösztönözni kell olyan témák kutatását, illetve olyan szakterületeken az innovációt, amelyek társadalmi problémákkal és kihívásokkal összhangban vannak, illetve hozzájárulnak a társadalmi esélyegyenlőséghez (pl. fogyatékkal élők mindennapi élete).

Javasolt támogatási forma indokltsága

Az egyes intézkedésekhez rendelt támogatási forma: vissza nem térítendő támogatás, illetve az első két specifikus célnál pénzügyi eszköz alkalmazása is tervezett. A támogatási forma megfelelően került kiválasztásra.

Indikátorok értékelése

Az eredményindikátorok és az egyedi célkitűzések kapcsolata megfelelő, a prioritás tartalmához jól azonosított tematikus célkitűzésből vezethető le. Az eredményindikátorok a specifikus célhoz kapcsolódóan az adott szakterületen (célcsoportban, célterületen) bekövetkező változást mérik.

Specifikus cél	Eredmény mutató	Értékelés
A vállalati K+I aktivitás növelése	A KMR régió vállalkozásainak K+F ráfordítása (BERD), millió Ft	A mutató releváns és, összhangban van a specifikus céllal.
Stratégiai K+I hálózatok számának növelése a K+F tevékenységet folytató vállalatok, valamint a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek között	Közfinanszírozású kutatóintézetekkel vagy kormányzattal együttműködő innovatív vállalatok aránya (%)	Nem világos, hogy ez az indikátor vajon csak a KMR régióra, vagy az egész országra vonatkozik. Javasolt KMR specifikus indikátor kijelölése. A mutató releváns és összhangban van a specifikus céllal.

A K+I kapacitások megerősítésével növekvő H2020 részvétel a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek, valamint a vállalkozások körében	A Horizont 2020 keretprogramban nyertes magyar résztvevők száma	A mutató releváns és, összhangban van a specifikus céllal, összhangban a korábbi értékelői javaslattal.
---	---	---

12. táblázat: 2. PT eredmény mutatóinak értékelése

Az indikátorok célértékeinek eléréséhez rendelt tartalom (intézkedések) közvetlen kapcsolatban van az indikátor által mért változásokkal, így az ERFA rendelettel való összhang többnyire biztosított, az indikátorrendszer megalapozottan, következetesen, koherens módon felépítettnek tekinthető. Az output indikátorok alapvetően követik a vonatkozó ERFA rendeletben szereplő közös indikátorokat.

A célérték meghatározása során kiemelt figyelemmel kell lenni a korlátozott pénzügyi keretekre.

Specifikus cél	Output mutató	Értékelés
A vállalati K+I aktivitás növelése	Támogatásban részesülő vállalkozások száma Az innovációs és K+F projekteknek közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás, EUR Új termékek forgalomba hozatala céljából támogatott vállalkozások száma (db) Új termékek gyártása céljából támogatott vállalkozások száma (db)	Az indikátorok alapvetően követik az ERFA rendeletben megadott közös indikátorokat és összhangban vannak a tervezett intézkedésekkel
Stratégiai K+I hálózatok számának növelése a K+F tevékenységet folytató vállalatok, valamint a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek között	Támogatásban részesülő vállalkozások száma Új kutatók száma a támogatott szervezeteknél Kutatóintézetekkel együttműködő vállalkozások száma Az innovációs és K+F projekteknek közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás Új termékek forgalomba hozatala céljából támogatott vállalkozások száma	Az indikátorok alapvetően követik az ERFA rendeletben megadott közös indikátorokat és összhangban vannak a tervezett intézkedésekkel
A K+I kapacitások megerősítésével növekvő H2020 részvétel a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek, valamint a vállalkozások körében	Új kutatók száma a támogatott szervezeteknél (teljes munkaidő egyenérték) A jobb kutatási infrastruktúrával ellátott létesítményekben dolgozó kutatók száma (teljes munkaidő egyenérték)	Az indikátorral összhangban törekedni kell arra, hogy az infrastruktúra fejlesztések is hozzájáruljanak a kutatási programok bővüléséhez, illetve a kutatók létszámának növeléséhez. Amennyiben csak az infrastruktúra minőségi fejlesztése valósul meg és nem jár létszám bővítéssel, akkor az indikátor nem reprezentálja megfelelően a program tartalmát.

15. táblázat: 2. PT output mutatók megfelelőségének értékelése

Output indikátorok számszerűsítésének értékelése

Intézkedések	Mutató	Mérték-egység	Célérték (2023)	Értékelői megállapítás
A vállalati K+I aktivitás növelése	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	vállalkozás	220	Az indikátor számszerűsítésének realitása a pénzügyi tervezés további részletes információi nélkül nem ítéhető meg.
	Az innovációs és K+F projekteknek közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás	EUR	46 000 000	85%-os támogatás intenzitással számol az intézkedés (kategória 57, 62, 64), ami a regionális támogatási térkép szerinti beruházást feltételez KKV-k körében a magasabb támogatás intenzitással kedvezményezett és nem kedvezményezett térségekben átlagosan. Az érték reális.
	Új termékek forgalomba hozatala céljából támogatott vállalkozások száma	vállalkozás	30	A két indikátort egyben számítva egy vállalkozásra jutó támogatási érték 360eEUR, ami kissé magasnak tűnik tekintve az elvárt közel 85%-os támogatási intenzitás értéket. Így átlagosan egy termék gyártása, vagy forgalomba hozatala 1MEUR-os projektek eredményeként valósulhat meg. Ezen indikátorok értéke kissé alulbecsült, javasolt a mértékének az átgondolása.
	Új termékek gyártása céljából támogatott vállalkozások száma	vállalkozás	40	
Stratégiai K+I hálózatok számának növelése a K+F tevékenységet folytató vállalatok, valamint a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek között	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	vállalkozás	12	Az intézkedés tartalmi leírásba kicsit alulbecsült ez az érték. Javasolt az intézkedés kibővítése szélesebb célcsoport bevonása érdekében
	Új kutatók száma a támogatott szervezeteknél	teljes munkaidő-egyenérték (FTE)	45	Később kerül értékelésre a támogatási kategóriák megadása után
	Kutatóintézetekkel együttműködő vállalkozások száma	vállalkozás	12	Az intézkedés tartalmi leírásba kicsit alulbecsült ez az érték. Javasolt az intézkedés kibővítése szélesebb célcsoport bevonása érdekében
	Az innovációs és K+F projekteknek közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás	EUR	10.000.000	Később kerül értékelésre a támogatási kategóriák megadása után
	Új termékek forgalomba hozatala céljából támogatott vállalkozások száma	vállalkozás	6	Az intézkedés tartalmi leírásba kicsit alulbecsült ez az érték. Javasolt az intézkedés kibővítése szélesebb célcsoport bevonása érdekében
A K+I kapacitások megerősítésével növekvő H2020 részvétel a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek, valamint a vállalkozások körében	Új kutatók száma a támogatott szervezeteknél	teljes munkaidő-egyenérték	95	A mutató később kerül értékelésre a beavatkozási kódok megadásával összhangban.
	A jobb kutatási infrastruktúrával ellátott létesítményekben dolgozó kutatók száma	teljes munkaidő-egyenérték	190	Egy dolgozóra jutó támogatás összegeeEUR (kategória 58), csak akkor reális, ha az infrastruktúra fejlesztéseken túl döntően, kb. a támogatás 90%-a értékben eszközberuházásokat is támogatnak. Mivel egy főre jutó infrastruktúra-fejlesztés beruházási értéke kb.eEUR lehet. Ezen feltételezések alapján a célérték akár reális.

16. táblázat: 2. PT output mutatók számszerűsítésének értékelése

Teljesítménykeret indikátorainak értékelése

A teljesítmény keretbe javasolt indikátor elfogadható, hiszen megfelelően reprezentálja prioritáson belül várt eredményeket.

F.3. Infokommunikációs fejlesztések

A beavatkozási logika értékelése

A prioritástengely keretében két specifikus cél került kijelölésre

- Az IKT szektor nemzetközi versenyképességének növelése - A hazai szoftver és IT szolgáltatási részágazatok külpiazi értékesítési képessége legalább 50%-kal növekedjen
- Nagy sávszélességű kapcsolat biztosítása az ellátatlan állami intézményeknél

A prioritás tengely VEKOP-ban való szerepeltetését indokolja, hogy a GINOP-ban tervezett országos léptékű beavatkozás KMR-ben megvalósuló elemeit tartalmazza.

A két specifikus célhoz kapcsolódó intézkedések megfelelően illeszkednek, azaz a tervezett beavatkozások hozzájárulnak a célok eléréséhez

A prioritási tengely átfogó értékelése

- *Az IKT szektor nemzetközi versenyképességének növelése*

A specifikus cél véleményünk szerint nincs összhangban a beruházási prioritással. Mivel a beruházási prioritás célja „az ikt-termékek és szolgáltatások, az e-kereskedelem továbbfejlesztése és az ikt iránti kereslet fokozása”, addig a beavatkozás elsősorban az IKT termékek kínálatát bővíti és ezen belül is a tudásbázist igyekszik fejleszteni. Ezen túlmenően az eredményindikátor nem is belső kereslet élénkítését, hanem a „A hazai szoftver és IT szolgáltatási részágazatok külpiazi értékesítését kívánja ösztönözni.” A későbbiekben egyeztetendő az Európai Bizottsággal, hogy vajon a beavatkozási prioritáshoz megfelelően illeszkedik a specifikus cél és a beavatkozás tervezett tartalma. A beavatkozás leírásából nem derül ki, hogy mi az az elem, ami ösztönözné az intézkedés önálló beavatkozási prioritásban való szerepeltetését. Hiszen a kezdő vállalkozások fejlődését, vállalati tanácsadást, vállalkozások együttműködését, vállalatok és K+F szervezetek közti együttműködést, vagy vállalatok külpiacon lépést támogatja az 1 és 2. prioritás tengely. Az IKT vállalkozások fejlesztését – összhangban a régió 3S stratégiájával az előzőekben említett tengelyeken is meg lehetne valósítani. Továbbá az IKT szektorban tervezett felsőoktatási képzések fejlesztésére is lehetőséget ad a 7. PT, ahol ösztönözni lehet hátrányos helyzetűek beiskolázását. Továbbá a programban nincs megfelelően alátámasztva, hogy miért „alacsony a napra kész tudással rendelkező informatikai szakemberek száma”, miközben Budapest már most egy IT alapokra közép-európai start-up központi szerepe tör. Amennyiben olyan projektek támogatásáról van szó, melyek országos léptékűek és nem szétválaszthatóak régióként, akkor azon beavatkozásnak a pontosabb megfogalmazására van szükség. A kedvezményezettek között leírják hogy „közvetlenül államilag kijelölt intézmények, szervezetek”, mely nincs megindokolva és nem is derül ki ennek szükségessége az intézkedés tartalmából. Mivel a beavatkozás leírásából nem derül ki, hogy milyen típusú műveltek megvalósítását tervezik, ezért a műveletek kiválasztásnak elvei sem elég informatívak. Javasolt ezen részek kiegészítése.

Mivel nem tudni, hogy pontosan milyen beavatkozásokat finanszíroznának ezért azt sem lehet megállapítani, hogy szükséges-e pénzügyi eszközök alkalmazása vagy sem és elégséges csak vissza nem térítendő támogatás, mert csak közvetlenül fejlesztik az IKT vállalkozások működési környezetét.

Javasolt a specifikus célhoz tartozó beavatkozások teljes körű átdolgozása.

- Nagy sávszélességű kapcsolat biztosítása az ellátatlan állami intézményeknél

A beavatkozástól várt eredmény, hogy „az állami és önkormányzati intézményeknél a hálózati végpontokon elérhető átlagos sávszélesség nagysága ötszörösére növekszik”. A beavatkozás tartalma összhangban van a várt eredménnyel, a logikai kapcsolat fennáll. Ugyan a beavatkozás leírása kisebb pontosításra szorulhat, hogy egyértelmű legyen, csak kormányzati szélessávú hálózatok fejlesztésére vonatkozik, amelyek egy országos hálózati rendszer részei és fontos láncszemei a fővárosi és KMR régió központi elhelyezkedése miatt a fejletlenebb régiókban kiépítendő hálózatoknak is.

Az intézkedések célcsoportja és kedvezményezettjei köre megfelelő. *A műveltek kiválasztása során javasolt olyan területekre koncentrálni, ahol a legalacsonyabb a sávszélesség, illetve melyek társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetűnek tekinthetők.*

A vissza nem térítendő támogatási forma megfelelő, hiszen kizárólag állami tulajdonú hálózatok fejlesztése valósul meg, amely használata közvetlenül nem termel bevételt, ezért nem célszerű pénzügyi eszköz használata.

Összességében a prioritás tengely első specifikus célja és a kapcsolódó beavatkozás leírása pontosításra szorul, míg a másik cél és beavatkozás közti logikai kapcsolat megfelelő.

A horizontális célok érvényesítésének értékelése

Fenntarthatóság

A prioritás céljai és intézkedései alapvetően hozzájárulnak a fenntarthatósághoz, hiszen segítik a távoli ügyintézését, munkavégzést, ami hozzájárulhat az utazások és így az energiafogyasztás csökkentéséhez.

Esélyegyenlőség

A vállalati IKT támogatásoknál fontos, hogy a különböző fogyatékossgal élő csoportok számára is fejlesszenek ki alkalmazását, illetve elősegítsék az informatikai eszközök használatát. Szélessávú hálózatoknál preferált a régióon belül a hátrányos helyzetű térségekben tervezett beruházások megvalósítása.

Javasolt támogatási forma indokoltsága

Az egyes intézkedésekhez rendelt támogatási forma: vissza nem térítendő támogatás. Nem megítélhető az intézkedés leírásból, hogy az 1-es intézkedésnél való szükséges lehet-e pénzügyi eszköz alkalmazása. Ezt az intézkedés leírás tartalmának pontosítása tudja tisztázni.

Indikátorok értékelése

A prioritás tengely leírásánál a kedvezményezettek köreként elsődlegesen a magánvállalkozások, ezen belül is a kkv-k kerültek definiálásra. Ezen intézkedések keretében végrehajtott fejlesztéspolitikai beavatkozásoknak kimutatható hatása a kiválasztott eredményindikátor alakulására nem várható, azonban ez pusztán az OP-ban rendelkezésre álló pénzügyi erőforrások és az intézkedésekkel elérhető (az indikátorok mérésének alapját képező) sokaság egymástól jelentősen eltérő méretének következménye, az indikátorok helyesen kerültek meghatározásra, azokkal a beavatkozások direkt kapcsolatban vannak.

Az eredményindikátorok és az egyedi célkitűzések kapcsolata megfelelő, a prioritás tartalmához jól azonosított tematikus célkitűzésből vezethető le. Az eredményindikátorok a specifikus célhoz kapcsolódóan az adott szakterületen (célcsoportban, célterületen) bekövetkező változást mérik a számszerűsített eredményekre tett korlátozó megállapítás mellett.

Specifikus cél	Eredmény mutató	Értékelés
----------------	-----------------	-----------

Az IKT szektor nemzetközi versenyképességének növelése	Hazai szoftverfejlesztő és IT szolgáltató vállalkozások exportárbevétele	Az eredmény mutató összhangban van a specifikus céllal. A mutató mérhető a KSH és a NAV adatbázisából.
Nagy sávszélességű kapcsolat biztosítása az ellátatlan állami intézményeknél	Hálózati végpontokon elérhető átlagos sávszélesség nagysága az állami/önkormányzati intézményeknél	A mutató összhangban van specifikus céllal, pontosan definiált és mérhető. Fontos, hogy a mutatónak a KMR régióra vonatkozó adatai legyenek, hiszen elsősorban a KMR régióban tervez előrehaladást elérni.

13. táblázat: 3. PT eredmény mutatóinak értékelése

Az indikátorok célértékeinek eléréséhez rendelt tartalom (intézkedések) közvetlen kapcsolatban van az indikátor által mért változásokkal, így az ERFA rendelettel való összhang biztosított, az indikátorrendszer megalapozottan, következetesen, koherens módon felépítettnek tekinthető. Az output indikátorok alapvetően követik a vonatkozó ERFA rendeletben szereplő közös indikátorokat.

A célérték meghatározása során kiemelt figyelemmel kell lenni a korlátozott pénzügyi keretekre. Amennyiben az intézkedések célterülete, vagy célcsoportja (pl. iparág) a program véglegesítése során szűkítésre kerül, a célcsoporttal való összhang megteremtése szükséges az érték meghatározása során. Ugyanakkor fontos azt is kiemelni, hogy a fókuszált tartalom esetében nem biztos, hogy a mérésre alkalmas indikátor megbízhatóan mérhető, vagy rendszeresen gyűjtésre került.

Intézkedés	Output mutató	Értékelés
Versenyképes IKT szektor fejlesztése	Az intézkedés által támogatott projektek által generált, felsőoktatási intézmények és konvergencia régióbeli vállalkozások közötti új együtt-működések száma	A beavatkozás tartalmának pontosítása után lehet megítélni, hogy mennyiben illeszkedik ez a mutató.
Kormányzati szélessávú hálózatok fejlesztése	Állami vagy önkormányzati fenntartású intézmények részére létrehozott új csatlakozási pontok száma a kormányzati távközlési hálózatokon	A mutató összhangban van a tervezett beavatkozás tartalmával, megfelelően méri a beavatkozást.

18. táblázat: 3. PT output mutatók megfelelőségének értékelése

Output indikátorok számszerűsítésének értékelése

Intézkedések	Mutató	Mértékegység	Célérték (2023)	Értékelői megállapítás
Versenyképes IKT szektor fejlesztése	Az intézkedés által támogatott projektek által generált, felsőoktatási intézmények és konvergencia régióbeli vállalkozások közötti új együtt-működések száma	db	100	A beavatkozás pontos tartalmának ismerete hiányában nem állapítható meg, hogy reális-e ez az érték.
Kormányzati szélessávú hálózatok fejlesztése	Állami vagy önkormányzati fenntartású intézmények részére létrehozott új csatlakozási pontok száma a kormányzati távközlési hálózatokon	db	300	Az indikátor és a költségvetés alapján egy hálózati végpont kiépítése átlagosan bruttó 5,9 Mft költséggel jár. A költségek megoszlanak a központi aktív és egyéb hálózati elemek, illetve az új intézményi bekötések között. Átlagosan 3 Mft-ba be

Intézkedések	Mutató	Mérték-egység	Célérték (2023)	Értékelői megállapítás
				kerülő intézménybekötésekre terveznek 900 MFt-ot fordítani, míg az egyéb állami hálózati fejlesztésekre 2,5 mrd Ft-ot. <i>Javasolt egy olyan mutató felvétele, vagy a mutatóban számszerűsíteni, hogy a 2.5 mrd Ft értékű hálózat fejlesztés eredménye is megjelenjen a számszerűsítés során.</i>

19. táblázat: 3. PT output mutatók számszerűsítésének értékelése

Teljesítménykeret indikátorainak értékelése

A teljesítmény keretbe javasolt indikátor elfogadható, hiszen megfelelően reprezentálja prioritáson belül várt eredményeket.

F.4. A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi fejlesztései

A beavatkozási logika értékelése

A prioritás két specifikus cél támogat összhangban az országos léptékű beavatkozásokkal és a fejeletlen régiókban tervezett programok tartalmával:

- Turisztikai költség növelése
- A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzésének, valamint a 2020-ig teljesítendő EU Biológiai Sokféleség Stratégia hazai megvalósításának megalapozása

A turisztikai célú fejlesztések VEKOP-ba illesztését az indokolja, hogy országos turisztikai hálózatok fejlesztését egészítik ki KMR térségbeli program-elemek megvalósításával. míg a természetvédelem területén faj és élőhely védelemre országos stratégia elkészítését, illetve egységes térképészeti felmérést terveznek. A programban tervezett beavatkozások tartalma a fejeletlen régióban tervezett programok kiegészítéseként fogadható el.

A prioritási tengely átfogó értékelése

A prioritás tengely a tervezett tartalommal várhatóan hozzájárul a kitűzött célok eléréséhez.

- Turisztikai költség növelése

A turisztikai költség növelése elég ambiciózus cél a KMR régióban természeti és kulturális erőforrások megőrzése által. Illetve természeti és kulturális örökségekre építő országos hálózatos turisztikai fejlesztések KMR részeinek megvalósítása révén. A KMR tréség Magyarország legfrekvenciáltabb turisztikai régiója, a fővárosnak van egy alapvető és jelentős szabadidős és üzleti célú turisztikai vonzereje.

A beavatkozás során nincs egyértelműen definiálva, hogy milyen tematikus utakat, vagy aktív turizmushoz kapcsolódó hálózatokat, netán kiemelt helyszíneket kívánnak fejleszteni. Ez a régióban nem okoz különösebb problémát, mivel e célból más EUs támogatás nem várható a régióban. Remélhető hogy a program révén a beavatkozások alapján olyan projekteket fognak támogatni, amelyek jelentősen növelik a látogatók számát a térségekben, akár belföldi, külföldi, vagy inkább a fővárosban élők és az agglomerációban pihenők körében, ami a vidéki területen érdemi költséget és bevételt generál.

A program során preferált azon térségben tervezett fejlesztések megvalósítása, melyek a régió belül hátrányos helyzetűnek számítanak, illetve hozzájárulnak a fővárosaik helyben, a KMR régióban szabadidő eltöltéséhez és fogyasztásához.

A beavatkozások összhangban vannak a specifikus céllal, a kitűzött eredményekhez várhatóan hozzájárulnak. A célcsoporton belül preferált a régió belül turistákat is kiemelni, különben a célcsoport megfelel, és a kedvezményezettek köre is megfelel. A projekt kiválasztási elvek elfogadhatók.

- A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzésének, valamint a 2020-ig teljesítendő EU Biológiai Sokféleség Stratégia hazai megvalósításának megalapozása

A céllal összhangban vannak a tervezett beavatkozások, mint „madárvédelmi irányelv hatálya alá tartozó fajok, illetve az élőhelyvédelmi irányelv mellékletein szereplő fajok és élőhely-típusok aktuális természetvédelmi helyzetének meghatározása, valamint az ökoszisztémák és szolgáltatásaik országos léptékű feltérképezése és értékelése, az ökoszisztémák helyreállításával kapcsolatos nemzeti stratégiai keret prioritásainak azonosítása”.

A fejlesztések célcsoportja, célterülete és kedvezményezettek köre is megfelelő. A kiválasztási kritérium is megfelelő, de elvileg a tervezett beavatkozások összhangban vannak mindenféle természetvédelmi szemponttal.

A horizontális célok érvényesítésének értékelése

Fenntarthatóság

A tervezett beavatkozások közvetlenül is szolgálják a természeti értéke és kulturális örökség védelmét. Fontos, hogy a turisztikai projektek fenntarthatók legyenek, csak olyan léptékű használata valósuljon meg a tervezett fejlesztéseknek, melyek nem károsítják a közeli természeti értékeket. Épületek építésénél törekedni kell az energiatakarékos megoldások alkalmazására, illetve tájba illő építészeti megoldások használatára.

Esélyegyenlőség

A turisztikai fejlesztéseknek hozzá kell járulniuk az esélyegyenlőséghez, a projektek jellegéből, illetve a várható igényekből következően kell biztosítani a fogyatékkal élők hozzáférését a fejlesztésekhez.

Javasolt támogatási forma indokoltsága

A választott, vissza nem térítendő támogatási forma megfelelően szolgálja a tervezett célok elérését.

Indikátorok értékelése

Specifikus cél	Eredmény mutató	Értékelés
Turisztikai költés növelése a kulturális és természeti örökségi helyszíneken	Hazai és nemzetközi turisták költésének növekedése	A specifikus céllal összhangban van az indikátor. Az indikátor mérhető a KSH rendszeres kutatása alapján. A tervezett beavatkozásoknak vélhetően kis hatása lesz az indikátor változásra hiszen a fővárosa turizmusa már most is jelentős, és a régió turisztikai forgalmát számos tényező erősebben formálja, mint az aktív turisztikai hálózatok, vagy a tematikus utak.

Specifikus cél	Eredmény mutató	Értékelés
A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzésének, valamint a 2020-ig teljesítendő EU Biológiai Sokféleség Stratégia hazai megvalósításának megalapozása	Azon közösségi jelentőségű fajok aránya, amelyek természetvédelmi helyzetének meghatározása nagyrészt szakértői becslésen alapul Azon közösségi jelentőségű élőhelyek aránya, amelyek természetvédelmi helyzetének meghatározása nagyrészt szakértői becslésen alapul	Javasolt egy db indikátor megjelölése a specifikus célhoz, mégpedig az, amelyiket a KMR régióban leginkább szolgálják a tervezett beavatkozások. Az indikátoroknak a KMR régióra vonatkozó értékeit kell megadni.

20. táblázat: 4. PT eredmény mutatók értékelése

Intézkedés	Output mutató	Értékelés
Kulturális és természeti örökség védelme	A látogatószám növekedése	A közös indikátorok között szereplő mutató. A mutató jól méri a tervezett tevékenységeket. Fontos, hogy a kedvezményezettek számára is egyértelmű legyen a mutató mérése, még azokban az esetekben is, amikor a létrehozott szolgáltatás ingyen használható (pl. gyalogút, kerékpárút)
EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok	Ökoszisztémák és ökoszisztéma-szolgáltatások országos térképi adatbázisa	A program-specifikus mutató összhangban van a tervezett beavatkozásokkal.

21. táblázat: 4. PT output mutatók megfelelőségének értékelése

Output indikátorok számszerűsítésének értékelése

Intézkedések	Mutató	Mértékegység	Célérték (2023)	Értékelői megállapítás
Kulturális és természeti örökség védelme	A látogatószám növekedése	fő	127.400	Értékelés folyamatban van, az allokált forrás arányában lehet megítélni.
EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok	Ökoszisztémák és ökoszisztéma-szolgáltatások országos térképi adatbázisa	db	1	Értékelés folyamatban van, az allokált forrás arányában lehet megítélni.

22. táblázat: 4. PT output mutatók számszerűsítésének értékelése

Teljesítménykeret indikátorainak értékelése

A teljesítménykeretbe javasolt indikátor elfogadható, hiszen megfelelően reprezentálja prioritáson belül várt eredményeket, ugyanakkor vélhetően az alacsonyabb költségigénye miatt nem szükségszerű

az indikátorok között „A természetvédelmi helyzet javítása érdekében tett intézkedések által érintett élőhelyek kiterjedése” indikátor szerepeltetése.

F.5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása

A beavatkozási logika értékelése

A prioritás alapvető beavatkozási logikája elfogadható, hiszen

- az energiahatékonysági és megújuló erőforrásokat hasznosító beruházásai eredményeként javul az energia hatékonyságuk, illetve csökken a szén-dioxid kibocsátás,
- a közösségi közlekedéshez kapcsolódóan szintúgy a környezetbarát és energia-hatékony, illetve a széndioxid kibocsátás csökkentéséhez vezető megoldásokat támogatják a programból.

A programban a beavatkozási területek egyértelműek és világosak.

Energia témakör:

- A célok és célcsoport világosak, illetve a beavatkozások tervezett iránya is egyértelmű.

A témakör tartalma alapvetően a KMR régióban a KA által finanszírozott és a KEHOP-ba tartozó intézkedésekhez kapcsolódik a következőképpen.

Célcsoport / támogatási forma	Vállalkozások	Középületek	Lakóépületek	Táv hő és hőellátó rendszerek	Hálózatra termelő, nem épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú zöldáram-termelés elősegítése
Vissza nem térítendő támogatás	VEKOP	KEHOP	KEHOP	KEHOP	KEHOP
Pénzügyi eszköz	VEKOP	-	VEKOP	VEKOP	VEKOP

A fenti egy logikus feladat-megosztást jelent a KMR régióban tervezett beruházások kapcsán a két program és kapcsolódó alapok között.

- A tervezett intézkedések a céllal összhangban vannak.

Közlekedés témakör:

- Célként „Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése” elfogadható, mivel az intézkedések tartalma azon célokra vonatkozik, hogy a különböző közlekedési módok közti váltást elősegítse, illetve csökkentse az egyéni, benzin, vagy dízel felhasználású közlekedési eszközök használatát és mellette növeljék a közösségi közlekedés és a kerékpáros közlekedés igénybevételét.

A célok és részben a beavatkozások indokoltságára a stratégiai fejezetben tértünk ki.

A prioritási tengely átfogó értékelése

A prioritás tengely a tervezett tartalommal várhatóan hozzájárul a kitűzött célok eléréséhez. A tervezett beavatkozásokat oly módon kell megfogalmazni, hogy kellő mozgásteret biztosítsanak a program megvalósítás során a célt szolgáló tevékenységek megvalósítására

Az előbbiek értelmében a prioritás leírásában az alábbi változtatások javasoltak:

- *A prioritás címének és tartalmának illesztése szükséges: nem csak épületenergetika, hanem közlekedésfejlesztést is tartalmaz a prioritás tengely*
- *Energetikai célú tevékenység leírása részletes, javasolt a beavatkozások pontos célcsoportját és szakmai tartalmát leírni, nem elégséges, ha csak a KEHOP bizonyos prioritás és intézkedés számára hivatkoznak. Ez nem csak a pontosabb tartalmat, hanem a program érthetőségét is elősegíti. Javasolt a szövegben a duplikációk oldása, illetve a tervezett tevékenységek egyszerűbb megfogalmazása.*
- *Közösségi közlekedés energiahatékonysági célú fejlesztései*
 - *A tervezők elfogadták azon korábbi értékelői javaslatot, hogy a közlekedési célú fejlesztéseken belül összhangban az intézkedés céljával, ne csak kerékpáros fejlesztést támogassanak a régióban, hanem olyan más típusú tevékenységeket is (pl. P+R parkolók, gyalogos forgalom közlekedésbiztonsági fejlesztése...), amelyek hozzájárulhatnak közösségi közlekedést választók számának növeléséhez, és így a CO2 kibocsátás csökkentéséhez. Hasonlóan elképzelhető a Dunához kapcsolódó víziközlekedés használatának elősegítése, ami szintén megfontolásra javasolt. Javasolt a közösségi közlekedéshez kapcsolódó kerékpáros, gyalogos és a közúti kapcsolatot megteremtő beruházásoknál az IKOP tervezett fejlesztéseivel való tartalmi összehangolás a végrehajtás során.*

A horizontális célok érvényesítésének értékelése

Fenntarthatóság

A prioritás alapvetően szolgálja a környezeti fenntarthatósági szempontokat, mindhárom intézkedéssel és specifikus céllal a CO2 csökkentéséhez járulnak hozzá. Törekedni kell olyan beavatkozások támogatására, melyek a közlekedés során a közösségi közlekedés előnyben részesítését segítik (pl. buszsávok kialakítása).

Megújuló energia hasznosítását célzó beruházásokat csak energetikai korszerűsítéssel együtt, vagy energiafogyasztás szempontjából már felújított, vagy alpból korszerű épület esetében támogassanak. Megújuló energia kiaknázását célzó/tartalmazó projekt esetén követeljük meg a teljes életciklus során jelentkező környezeti hatások (ideértve a CO2-kibocsátást is) vizsgálatát, lehetőség szerint előre megadott szempontrendszer alapján. Jelentős léptékű szilárd biomassza tüzelés környezeti kockázatai magasak a szálló por koncentrációja miatt, így ezen típusú beruházások csak kisléptékben valósíthatók meg. Távhőrendszerekhez való csatlakozás ösztönözhető a támogatások során, míg nem javasolt a rendszerekről való leválás támogatása. Energia-hatékony felújítás során nem csak a megújulókat, hanem a zöldtetőket, zöldfalakat (mint elnyelőket) alkalmazását is érdemes szorgalmazni, így a klímaalkalmazkodás irányába is tennénk lépéseket.

A közlekedési beruházásoknál törekedni kell arra, hogy elősegítsék az elektromos közlekedés elterjedését (pl. P+R parkolóknál töltő állomások felállítása), illetve közterületi beruházások révén figyelmet kell fordítani a zöldfelületek kialakítására (pl. gyalogos közlekedés esetén zöldfelületek kialakítása, vagy a zöldfelületeken (pl. folyóparton) kialakítandó kerékpáros útvonalak mentén a zöldfelület rendezése). A közlekedésfejlesztésnél a Duna programhoz kapcsolódóan törekedni kell a menetrendszerinti, vagy alkalmi személyi víziszállítás feltételeinek javítására, illetve elérhetőségének biztosítására.

Esélyegyenlőség

Az energiahatékonysági célokon túl javasolt a régióban azon településeken, vagy kerületekben támogatni a tervezett beruházásokat (pl. megújuló energiát termelő beruházások), ahol a település bevételeihez képest jelentősebb megtakarítást érnek el a beruházáshoz, hogy ezzel is a legszegényebb települések működési helyzetén javítsanak. A lakossági energetikai beruházási programokon belül javasolt preferálni azon személyek által lakott ingatlanokat, akik rosszabb jövedelmi helyzetben vannak. Vélhetően a rendelkezésre álló források meghaladják az igényeket és ezért a szociális célú preferencia egy fontos szempont lehet az energiahatékonyság céljain kívül.

A közlekedésfejlesztési beruházásoknál javasolt biztosítani az akadálymentes közlekedést szolgáló megoldásokat, pl. a gyalogos közlekedésben, vagy a közösségi közlekedés elérhetőségében. Továbbá a közlekedés fejlesztés során a projekteknek a projekt kiválasztás során elő kell segíteniük, hogy a régióban nagyobb munkanélküliséggel sújtott településekről segítsék – infrastruktúra-fejlesztéssel (pl. a közösségi közlekedés megállóhoz való eljutás, parkolás), illetve hatékonyabb közlekedésszervezéssel - a más településekre való munkába járást.

Javasolt támogatási forma indokltsága

A választott, vissza nem térítendő támogatási forma, illetve az energetikai beruházásoknál – a KEHOP támogatásokkal összhangban a kiválasztott beruházás típusokra és célcsoportokra - a pénzügyi eszközök alkalmazása indokolt, különösen azon energetikai célú beruházások esetén, amely esetekben a közsféra kedvezményezett.

Indikátorok értékelése

Specifikus cél	Eredmény mutató	Értékelés
Az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése a vállalkozói szektorban.	1. A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül, PJ/év 2. Primer energia felhasználás, PJ	Az 1. eredmény mutató részben jól méri a célt, habár a céllal összhangban szerencsés lenne, ha csak a vállalkozások által tulajdonolt épületekre vonatkozna az érték. Mivel ilyen kimutatás nem létezik, ezért elfogadható az általános érték. 2. Szerencsés lenne, ha csak a program által támogatott vállalkozások által fenntartott épületekre kerülne az érték számításra. Amennyiben az utóbbi nem mérhető, úgy abban az esetben a teljes ingatlanállományra vonatkozott is elfogadható. Fontos kiemelni, hogy a teljes ingatlan-állományra megítélt érték használata esetén elképzelhető, hogy a magánszféra, a kohéziós alap beruházásai nagyobb hozzájárulást biztosítsanak az energiafogyasztás csökkenéséhez, mint jelen intézkedés. Az indikátorok mérhetőek a fenti megállapítások figyelembe vételével.
Lakóépületek energetikai korszerűsítése, valamint távhő- és hőellátó rendszerek energiahatékony fejlesztése és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése a Közép-Magyarországi Régióban	1. A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül, PJ/év 2. Primer energia felhasználás, PJ	Az 1. eredmény mutató részben jól méri a célt, habár a céllal összhangban szerencsés lenne, ha csak a lakóépületekre vonatkozna az érték. Mivel ilyen kimutatás nem létezik, ezért elfogadható az általános érték. 2. Szerencsés lenne, ha csak a program által támogatott lakóépületekre kerülne az érték számításra. Amennyiben az utóbbi nem mérhető, úgy abban az esetben a teljes ingatlanállományra vonatkozott is elfogadható. Fontos kiemelni, hogy a teljes ingatlan-állományra megítélt érték használata esetén elképzelhető, hogy a magánszféra, a kohéziós alap beruházásai nagyobb hozzájárulást biztosítsanak az energiafogyasztás csökkenéséhez, mint jelen intézkedés. Az indikátorok mérhetőek a fenti megállapítások figyelembe vételével.

Specifikus cél	Eredmény mutató	Értékelés
Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése	Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya, %	Az indikátor releváns, összhangban van a specifikus céllal és egyedi adatgyűjtéssel mérhető a KSH által.

23. táblázat: 5. PT eredmény mutatók értékelése

Intézkedés	Output mutató	Értékelés
1. Intézkedés: Köz- és lakóépületek energetikai fejlesztései és megújuló energia alkalmazása		Az indikátorok esetén megfelelően használják a közös indikátorokat. Az első indikátor nem releváns, mert középületekre vonatkozó beavatkozás nincs a programnak. A második energetikai célú indikátor jól mérhető, de fontos, hogy az energiafogyasztás csökkentésének számítása esetén előre rögzítsék a bázis viszonyszámot és számítási módot. A megvalósításnál a projektgazdánál szükséges egyértelmű módszertani útmutató és számítási segédlet nyújtása „Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése” indikátor esetén, mind a közlekedési és mind az energetikai projektekhez.
2. Intézkedés: Közösségi közlekedés energiahatékonysági célú fejlesztései	<ol style="list-style-type: none"> 1. A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentése (kWh/év), 2. A jobb energiafogyasztási osztályba sorolt háztartások száma 3. Üvegházhatású gázok éves csökkenése (tonna CO₂-egyenérték) 4. A megújuló energia-termelés további kapacitása (MW) 5. Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma (db) 6. Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza (km) 7. Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma (db) 8. Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma (db) 	A közlekedési indikátorok kapcsán javasolt a kerékpárosbarát településre vonatkozó indikátor elhagyása. Ugyan egy korábbi értékelés ⁷ foglalkozik a kerékpárosbarát települések jellemzőivel, de nem ad egyértelmű definíciót, az értékelési szempontokra, nem határozza meg az egyes szempontok minimális követelményrendszerét, illetve az egyes szempontok adatforrását. Az indikátor számszerűsítés mérése egyrészt nem kidolgozott, illetve részben a szubjektív szempontok alkalmazásával a mérése költséges is. Mivel más indikátor is vonatkozik a kerékpáros közlekedésre ezért a program nem veszít az indikátor elhagyásával. Átfedés lehet az indikátorok között, pl. a kerékpáros barát település és a kerékpárforgalmi létesítmények építése kapcsán, vagy közlekedésbiztonsági fejlesztések esetén. Ezáltal részben párhuzamos indikátorok alkalmazása történik meg, ami azt jelenti, hogy ugyanazt a beavatkozást több indikátor is méri egyszerre. Ezen átfedéseket kezelni kell az indikátor-számítási útmutatókban, illetve akár az egyik, pl. a kerékpáros barát település indikátort, a számítási nehézségek miatt el is lehet hagyni.

24. táblázat: 5. PT output mutatók megfelelőségének értékelése

⁷Viteco Kft. – Terra Studio Kft.-Revita alapítvány – A kerékpáros közlekedés fejlesztés időközi értékelése a 2007-13-as időszakban (2012) - http://palyazat.gov.hu/a_kerekparos_kozlekedesfejlesztes_idokozi_ertekelse_a_2007_13_as_idoszakban

Output indikátorok számszerűsítésének értékelése

Intézkedések	Mutató	Mértékegység	Célérték (2023)	Értékelői megállapítás
Vállalkozások energiahatékonyság-, valamint megújuló energia növelését célzó fejlesztéseinek támogatása	Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése	tonna CO2 egyenérték	27 317,94	Értékelés folyamatban van
	További kapacitás megújuló energia előállítására	MW	19,14	Értékelés folyamatban van
Energiahatékonyság és megújuló energia felhasználás növelését célzó projektek külső forrásbevonási lehetőségeinek javítása a Közép-Magyarországi Régióban	A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentése	kWh/év	7 313 811	Értékelés folyamatban van
	A jobb energiafogyasztási osztályba sorolt háztartások száma	háztartás	401	Értékelés folyamatban van
	Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	tonna CO2 - egyenérték	37 701,69	Értékelés folyamatban van
	A megújulóenergia-termelés további kapacitása	MW	37,03	Értékelés folyamatban van
Fenntartható közlekedésfejlesztés	Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma	db	5	Az indikátor definíciójának pontos ismerete nélkül nem állapítható meg az indikátor realitása. Amennyiben a kerékpáros közlekedés célra támogatott települések számát tekintjük, akkor az érték kissé alulbecsült. Hasonlóan abban az esetben is, ha az indikátor számot a régió összes településének számához viszonyítjuk.
	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	60	A támogatási kategóriák alapján nem ítéltető meg a programból az indikátor érték realitása, de egy km kerékpárút építése mintegy 150-200eEUR beruházási költséget feltételezve 9 -12MEUR összköltségbe kerül 60 km kerékpárút megépítését feltételezve.
	Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma	db	10	Egy forgalmi csomópont átépítése (pl. körforgalom kialakítása) mintegy 300eEUR-ba kerül a tapasztalati értékek alapján, ami összesen 3 MEUR beruházási összköltséget jelent. Budapest esetén jelentős számú beruházás is megvalósítható tekintettel a város léptékére. A kerékpáros, illetve a forgalomcsillapított övezetekre tervezett költségeket számolva, akár 30-40 MEUR összberuházási költség is juthat e célra, ami kb. 100 projekt (pl. körforgalom építés) beruházását teszi lehetővé.
	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db	10	Átlagosan egy forgalomcsillapított övezet (pl. sétáló utca) kialakítása megvalósítható 500 eEUR -100eEUR támogatásból, ami 5-10MEUR összberuházást jelent az indikátor alapján.

25. táblázat: 5. PT output mutatók számszerűsítésének értékelése

Teljesítménykeret indikátorainak értékelése

A teljesítménykeretbe javasolt indikátor elfogadható, hiszen megfelelően reprezentálja prioritáson belül várt eredményeket, de fontos az indikátor pontos mérési módszerének a meghatározása és egységes alkalmazása.

F.6. Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés

A beavatkozási logika értékelése

A prioritás alapvető beavatkozási logikája elfogadható, hiszen

- a bölcsődei és óvodai férőhelyek növelése hozzájárulhat a nők foglalkoztatásának bővítéséhez,
- a tervezett intézkedések komplex beavatkozási eszközökkel járulnak hozzá ahhoz, hogy a társadalmi és környezeti szempontból leromlott, vagy leromlással fenyegetett településrészen koncentrálódó, döntően hátrányos helyzetű lakosság életkörülményein és foglalkoztathatósági feltételein javítsanak.

Ugyanakkor a beavatkozási logikát érintően további pontosítások javasoltak:

Bölcsőde, óvoda témakör - Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalásának támogatása

- a célcsoport egyértelmű, hogy kisgyermekes szülők, de a beavatkozás nem a munkába való elhelyezkedés támogatására utal, hanem a munkába állás feltételeinek javítására vonatkozik
- A tervezett intézkedések a céllal összhangban vannak.

Társadalmi célú település rehabilitáció témakör:

- A célcsoport egyértelmű: „A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság”, de célt javasolt pontosítani, mert nem csak az életminőség javítása cél, hanem a foglalkoztatás elősegítése is. *Javasolt a programban pontosítani, hogy például milyen szempontok alapján ítélik meg a társadalmi és fizikai jellegű leromlást.*

Az EFOP-hoz kapcsolódó országos léptékű egészségügy, szociális és gyermekvédelmi intézmények infrastrukturális fejlesztéséhez kapcsolódóan program nem tartalmaz információkat, ezért annak értékelése sem történt meg.

A prioritási tengely átfogó értékelése

Javasolt a prioritás tengely nevének pontosítása és a tartalommal való összhangba hozása.

A prioritás tengely a tervezett tartalommal várhatóan hozzájárul a kitűzött célok eléréséhez. De további feladatok elvégzése szükséges annak érdekében, hogy a prioritás leírás szövegezése is biztosítson koherenciát, miközben a célt szolgáló tevékenységek megvalósítására kellő mozgásteret biztosít a program megvalósítás során. Az előbbiek értelmében a prioritás leírásában az alábbi változtatások javasoltak:

- Bölcsőde, óvoda témakör - Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalásának támogatása
 - A beavatkozás leírása preferálja, hogy elsősorban ott terveznek beavatkozást, ahol férőhely hiány van. Ez fontos és kiemelnénk, hogy elsősorban a bölcsődei kapacitások bővítése segítené a nők munkába állását.

- *Amennyiben forrás rendelkezésre áll, akkor javasolt, hogy minőségi fejlesztést legfeljebb a hátrányos helyzetűek (alacsony végzettség az aktív korúak körében és magas munkanélküliség) által relatívan magas arányban (Pest megyei átlag alatti értékek) lakott településeken, településrészekben támogassanak - indokolt esetben. A stratégiai rész értékelésénél megjegyzésre került, hogy a támogatással elsősorban olyan településeken történjen beavatkozás, ahol hosszú várakozó listák vannak az intézmények esetén, illetve pl. a fővárosi agglomerációban a 10 ezer lakosnál nagyobb településeken egyáltalán nincsenek bölcsődei kapacitások. Program végrehajtás során javasolt először a kapacitás bővítése és másodsorban az infrastruktúrák minőségének javítása. A fejlesztéseknél figyelemmel kell lenni a várható demográfiai igényekre, hogy a fejlesztett intézmények hosszú távon gazdaságosan fenntarthatóak legyenek.*
- Fontos kiemelni, hogy új bölcsődék, családi napközik építése mellett egyéb feltételek is szükségesek lehetnek a cél elérésére, azaz nők munkába állásnak ösztönzésére. Javasolt erre is röviden kitérni a programban, így pl.
 - Aktív munkaerőpiaci támogatások: munkába állás ösztönzése, rugalmas, részmunkaidős foglalkoztatás előtérbe helyezése, amire a 8. PT nyújt támogatást. A 8. PT-ben szereplő rugalmas foglalkoztatási programokat javasolt legalább azon településeken, vagy településrészek között megvalósítani, ahol bölcsődei kapacitásbővítő fejlesztéseket terveznek.
 - Az intézmények fenntartásának módja (állami támogatás) nem beruházási, inkább működtetési kérdés (A bölcsődéknek magas fenntartási költsége van a magas munkaerőigény miatt és a fenntartásban is szerepet kell vállalni az államnak, mert az alacsony keresetűek nem tudják kifizetni a magán intézmények szolgáltatásait.)
- Társadalmi célú település rehabilitáció témakör - A leromlott településrészekben élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja
 - *Várható eredményt kicsit bővebb leírása hasznos lehet, hogy nem csak az életminőség javul, hanem javulnak a lakókörnyezeti feltételekből következően az foglalkoztatási esélyek.*
 - *Javasolt egyértelművé tenni, hogy csak városokban, vagy a kistelepüléseken lévő településrészek komplex rehabilitációja is támogatható?*
 - *Javasolt az intézkedést a program megvalósítás során összehangolni (egyedi projekt révén, vagy a támogatásoknak a kijelölt településrészekben élőkre való részbeni koncentrációjával) a külön ESZA prioritásban foglalkoztathatósági, foglalkoztatási (8. PT), képzési és egészségfejlesztési programokkal (6. PT). Ezáltal nemcsak a fizikai megújulás, hanem a társadalmi felzárkóztatás is megkezdődhet az érintett településrészekben.*

Általánosságban javasolt az intézkedés leírását kicsit átfogóbban megfogalmazni a tételes támogatandó tevékenységeket nem részletesen, csak összefoglaló címszavakban felsorolni a programban.

A horizontális célok érvényesítésének értékelése

Fenntarthatóság

Az óvodai, bölcsődei fejlesztéseknél figyelemmel kell lenni az energetikai szempontokra, az energiahatékonyságra és a megújuló energiaforrások lehetőség szerinti használatára.

A komplex szociális-környezeti rehabilitáció esetén a közterület fejlesztéseknél ösztönözni kell a zöldfelületek bővítését és megújítását. A lakáscélú fejlesztéseknél törekedni kell komfort fokozat

javításon túl az épületek energiafelhasználásának csökkentésére, az energetikai rendszerek modernizálásra.

A városrész rehabilitációk során a távfűtésre való csatlakozás, vagy a centralizált, közösségi fűtési rendszerek kialakítása is javasolható a sok, kis egyedi megoldás (pl. saját biomassza kazánok) helyett! Ez esetben csökken annak a kockázata, hogy az egyedi fűtésű kazánokba ellenőrizetlenül felhasznált fűtőanyagokkal szennyezik a település, illetve a közeli szomszédság levegőjét, míg a közösségi rendszerekben ellenőrzött alapanyaggal és szűrőrendszer alkalmazásával fűtenek.

Új épület létesítés esetében nulla, vagy közel nulla energiaigényű épületek megvalósítását javasolt megkövetelni, valamint javasolt, hogy az épületek felújítása során is a közel nulla energiaigénynek lehető legnagyobb mértékben való megfelelést írjanak elő, amennyiben az beruházási szempontból racionális. Energetikai beavatkozásoknál a világítás korszerűsítése is támogatható tevékenység legyen.

Zöldterület kialakítás, valamint a természetes árnyékolók stb. alkalmazása javasolt a közösségi tereken.

Esélyegyenlőség

A prioritás alapvetően szolgálja a társadalmi összetartozás szempontjait. Ezen belül is a kisgyermekes szülők, elsősorban a nők munkába állást, valamint a társadalmi-környezeti szempontból leromlott lakóterületeken élők életkörülményeinek és foglalkoztathatóságának javítását.

A hátrányos helyzetű lakókörnyezeti fejlesztéseknél törekedni kell legrosszabb státuszú területek kijelölésre, illetve a foglalkoztathatóság javítása érdekében az ESZA programok megvalósítására. Amennyiben döntően romák által lakott településrészek kerülnek kiválasztására, akkor figyelemmel kell lenni sajátos igényeikre. A tervezett programoknak hozzá kell járulni a szegregált lakókörnyezetben a roma népesség koncentrációjának az oldásához. Ennek érdekében a tervezett lakáscélú beavatkozásokat, nemcsak a szegregált lakókörnyezetben, hanem a szegregáció oldása érdekében a település más településrészein is javasolt támogatni.

Az infrastrukturális programoknál figyelemmel kell lenni az arányos akadálymentes használat kialakításának szempontjaira is. Ez vonatkozik mind a közterületi, mind a középület fejlesztésekre.

Javasolt támogatási forma indokoltsága

A választott, vissza nem térítendő támogatási forma indokolt mind a két esetben, mivel alapvetően nem megtérülő és társadalmi szempontból hátrányos helyzetű csoportok támogatását célozza meg a program.

Indikátorok értékelése

Specifikus cél	Eredmény mutató	Értékelés
Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalásának támogatása	Bölcsődei ellátásban részesülő és családi napközi szolgáltatást igénybe vevő 3 év alatti gyermekek száma	A célhoz indirekt formában illeszkedik az indikátor, ami a beavatkozásból következik. Megfontolandó, a cél kiegészítése, azaz „a munkavállalás támogatása intézmények kapacitásának növelése által”. Azáltal, hogy intézménytípusonként kettészedték az indikátorokat, így jobban mérhető az eredmény. Az indikátorra demográfiai tényezők is hatnak, miközben a kapacitás problémákat lokálisan kell megoldani. Ezt az indikátor értékelésénél figyelembe kell venni.
	Óvodai nevelésben részesülő gyermekek száma	
A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása	Lakóhely környéki közterületen való biztonságérzet (a lakosság mennyire érzi biztonságban magát sötétedés után, egyedül az utcán, %	Az indikátor részben eredmény szinten megfelelően méri a célt, melyre a KSH-nak kidolgozott módszertana van. Eltérő esetben az életminőség változására csak a teljes lakosság körében végzett felmérés alkalmazható.

26. táblázat: 6. PT eredmény mutatók értékelése

Intézkedés	Output mutató	Értékelés
1. intézkedés: Gyermek napközbeni ellátását nyújtó intézmények valamint óvodák infrastrukturális hátterének fejlesztései	1. Támogatott gyermekgondozási intézmények kapacitása (bölcsődék és családi napközik) (fő) 2. Támogatott gyermekgondozási intézmények kapacitása (óvodák) (fő)	Az indikátor elfogadható, a monitoring rendszerben a kedvezményezett adatszolgáltatás alapján jól mérhető. Ugyanakkor különbséget kell tenni, ha kapacitásbővítés jön létre egy intézményben, vagy csak a minőségi fejlesztést valósítanak meg, mert eltérő költségek szükségesek a beruházáshoz és ezért eltérő eredményt is hoznak. Így javasolt külön indikátor létrehozása magasabb minőségű kapacitásokra, illetve az újonnan létrehozott kapacitásra. A közös indikátort használja az intézkedés.
2. intézkedés: Rászoruló közösségek lakókörnyezeti és komplex rehabilitációja	1. Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m ²) 2. Városi környezetben épített vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek (m ²) 3. Helyreállított lakóegységek városi területeken (lakóegység)	Alapvetően a közös indikátorokat használja az intézkedés. Nem egyértelmű, hogy a beavatkozás csak városi területekre, vagy a városokon kívüli településekre is vonatkozik. Mert az indikátorok csak a városi területeken történő változást mérik. Ezzel összhangban javasolt változtatni, vagy az indikátor elnevezésén, vagy az intézkedés leírás, cél tartalmán.

27. táblázat: 6. PT output mutatók megfelelőségének értékelése

Output indikátorok számszerűsítésének értékelése

Intézkedések	Mutató	Mértékegység	Célérték (2023) ⁸	Értékelői megállapítás
Gyermek napközbeni ellátását nyújtó intézmények valamint óvodák infrastrukturális hátterének fejlesztései	Támogatott gyermekgondozási intézmények kapacitása (bölcsődék és családi napközik)	fő	2 000	Az indikátor érték reális átlagosan bruttó 300eFt/m ² beruházási költséget feltételezve.
	Támogatott gyermekgondozási intézmények kapacitása (óvodák)	fő	2 000	
Rászoruló közösségek lakókörnyezeti és komplex rehabilitációja	Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	150 000	Az indikátor értékek reálisak feltételezve az alábbi tapasztalati összes beruházási értékeket feltételezve: lakás célú felújításnál 4MFT/lakóegység, köz-, kereskedelmi épületnél 200eFt/m ² , illetve közterületnél 30eFt/m ² .
	Városi környezetben épített vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²	2 500	
	Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakás	1000	

28. táblázat: 4. PT output mutatók számszerűsítésének értékelése

Teljesítménykeret indikátorainak értékelése

A teljesítménykeretbe javasolt kimeneti indikátor megfelelő, reprezentálja a prioritás beavatkozásainak többségét, két intézkedéshez is kapcsolódik.

⁸ Amennyiben csökkent a forrás, úgy abban az esetben szükséges az output értékek arányos csökkentése.

F.7. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok

A prioritási tengely átfogó értékelése

Az operatív programon belül a legösszetettebb prioritás tengellyel állunk szemben, amit jól jellemez, hogy két tematikus cél öt beruházási prioritását támogatják.

Az Európai Parlament és Tanács 1303/2013/EU rendelete 96. cikk(1) bekezdése ad lehetőséget az összetett, több tematikus célt és beruházási prioritást tartalmazó prioritás tengely tervezésére. De a rendelet előírja azt is, hogy ez esetben szükséges az indokoltság, hogy valóban összetartozó tevékenységekről van szó, illetve ESZA esetén a többi prioritás tengelyhez (céljaik eléréséhez) való hozzájárulást szolgálják.

Az ESZA beavatkozások kapcsán fontos megemlíteni, hogy a fentebb hivatkozott rendelet 98. cikk (2) bekezdés lehetőséget nyújt indokolt esetben egy ERFA prioritáson belül megvalósítandó műveletek esetén a prioritás tengely 10%-ának mértékéig ESZA típusú költségek elszámolására is.

A fenti két jogszabályi pont egyszerre ad mozgásteret az összetett tartalmú beruházási prioritások finanszírozására, miközben lehetőséget teremt az ERFA beavatkozásokhoz kapcsolódó kiegészítő ESZA jellegű tartalmak finanszírozására egy ERFA prioritás tengelyen belül.

A prioritás tengely értékelésénél nem lehet eltekinteni a jogszabályi lehetőségek figyelembe vételétől.

A prioritás tengely 5 specifikus célt jelöl meg:

- Társadalmi együttműködés erősítése
- Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása
- A köznevelés esélyteremtő szerepének javítása és hátránykompenzációs képességének erősítése
- A felsőfokúknak megfelelő szintű oktatás hozzáférhetőségének javítása
- Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel növelése

A stratégiában részben megjelenik, a KMR régió társadalmi szempontból való dualitása, azaz a fejlett régióknak vannak társadalmi szempontból alacsonyabb státuszú térségei. Ezeket a problémákat ugyanakkor nem azonosítja pontosan a stratégia, mint például a fejlett régióknak belül a régió dél-keleti kistérségeiben magasabb a munkanélküliség, alacsonyabb a jövedelem, illetve a fővárosban is vannak olyan településrészek (pl. 8 kerület, egyes külvárosi lakótelepek, belváros és kertvárosok közti, jelentős közlekedési útvonalak menti ütköző zóna, egykori és mai ipari övezetek közvetlen környezete), ahol a régió átlagánál jelentősebbek a társadalmi problémák. Ezen térségek illetve legsúlyosabb helyzetű településrészek komplexfelzárkóztatása a társadalmi és fizikai környezet rehabilitációjával együtt a 6. PT-ben valósul meg. *Javasolt, hogy a 6. PT-n belül kapcsolódjanak a „Marginalizálódott közösségek – például a romák – társadalmi-gazdasági integrációjához+ tervezet intézkedések. Különösen a „mélyszegénységben, valamint nagyarányú alacsony státuszú népességgel rendelkező területeken élők felzárkózását segítő integrált programokat” kell összehangolni az ERFA típusú beavatkozásokkal.*

A programban nem azonosított a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok problémáinak jelentősége és jellege (pl. célcsoport száma), illetve hogy azokat milyen léptékben kívánják kezelni. A problémák kezelésére kétféle beavatkozást jelöl meg a program,

- egyrészt a célcsoportnak nyújt közvetlen támogatást, míg

- másrésről a célcsoportnak nyújtott szolgáltatások elérhetőségét és színvonalát kívánják emelni, módszertani fejlesztéssel, a szolgáltatást nyújtó munkatársak továbbképzésével, új együttműködési szolgáltatási formákkal, szervezetekkel.

Javasolt, hogy az önálló tartalmú prioritási tengely elsősorban a társadalom összetartozást szolgáló intézmények minőségi fejlesztésére koncentráljon. Ennek keretében a szociális, oktatási, egészségügyi szférához kapcsolódóan megvalósíthatók pl. szükség esetén a munkatársak továbbképzése, mentorálása, új módszertanok bevezetése. A legsúlyosabb társadalmi problémákkal, hátrányokkal rendelkező területeken (pl. ahol arányaiban a legtöbb hátrányos helyzetű diák tanul) emellett a hiányzó kapacitások bővítése, új szervezeti megoldások kidolgozása, illetve szervezet szolgáltatási minőségének javítása (pl. civil szervezetek fejlesztése) is támogatandó.

Mindezen javaslatok azon szempontok alapján születtek meg, hogy a KMR térségében tervezett beavatkozások többsége párhuzamos beavatkozás az ország más térségeiben is megvalósuló programokkal, sőt a programok nagyrésze ugyanazon támogatási eszközök használatával valósul meg. A programok közt vannak olyan országos lépékben egységes, nem szétválasztható elemek, mely a földrajzi rugalmasság elve alapján 30, vagy 25%-os támogatás részesülnek a VEKOP-ból.

Összességében javasolt a prioritási tengely tartalmának átgondolása az alábbi szempontokból:

- Hiányzik a stratégiában az egyes területek Közép-Magyarországi régióra vonatkozó egyértelmű problémák és szükségletek, vagy fejlesztési igények megfogalmazása,
 - szegénység, hátrányos helyzetűek problémáinak, szükségleteinek a részletes elemzése;
 - szociális és egészségügyi intézményi-rendszer fejlesztésének területi szükséglete;
 - az oktatási és képzési rendszerek minősége és munkaerő-piaci relevanciája fejlesztésének szükséglete.
- Nincsenek arról információk, hogy a hasonló témájú beavatkozások megvalósítása milyen eredményt ért el a régióban, illetve milyen tapasztalatokkal járt a megvalósításuk a 2007-13-as programozási időszakban.
- Javasolt a stratégia alapján a prioritás tengelyben a társadalmi szempontból hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatására és elsődlegesen számukra nyújtott szolgáltatások minőségének, mennyiségének javítására koncentrálni (ESZA rendelet 3. cikk (1) b) iv. a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat alapján)
- A korábbi változathoz képest megvalósult, hogy a foglalkoztatáshoz kapcsolódó programokat a 8. PT-ben tervezik.

Továbbá javasolt a megfogalmazásnál a tervezett intézkedések fókuszált tartalmú, rövidebb leírása.

A beavatkozási logika értékelése

A prioritás beavatkozási logikája megfelelő a specifikus célok és a tervezett beavatkozások tartalma összhangban van.

A horizontális célok érvényesítésének értékelése

A prioritás tengely önmagában alapvetően, de nem teljes körűen (pl. egészségügyi ellátórendszerhez való hozzáférés, iskolán kívüli tanulási módok, felsőoktatás fejlesztése, vagy kutató kapacitások bővítése) a hátrányos helyzetű célcsoportokat megcélzó esélyteremtő akciókat hajt végre.

Javasolt támogatási forma indokltsága

A vissza nem térítendő támogatások indokoltak a tervezett támogatható tevékenységek alapján.

Indikátorok értékelése

Specifikus cél	Eredmény mutató	Értékelés
Társadalmi együttműködés erősítése	A társadalmi felzárkózást elősegítő programokat sikeresen elvégző személyek száma (fő)	Az indikátor definíciójának pontosítása szükséges, mert a személyek alapvetően nem végzik el a programot, hanem teljesítik a részvételt és az ahhoz kapcsolódó követelményeket. Az indikátor a céllal összhangban van.
Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása	Képzési programokat sikeresen befejező személyek száma (fő)	Az indikátor a céllal összhangban van.
A köznevelés esélyteremtő szerepének javítása és hátránykompenzációs képességének erősítése	Az ISCED 1 és ISCED 8 szintek között támogatott programokat sikeresen befejező személyek száma (fő)	Az indikátor a céllal összhangban van.
A felsőfokúnak megfelelő szintű oktatás hozzáférhetőségének javítása	kidolgozás alatt	
Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel növelése	kidolgozás alatt	

29. táblázat: 7. PT eredmény mutatók megfelelőségének értékelése

Intézkedés	Output mutató	Értékelés
Kiemelt társadalmi felzárkózási programok	Inaktív résztvevők száma	A mutató releváns, mert alapvetően a munkába való belépést ösztönzi a cél és az intézkedési.
A szociális intézményi háló tartalom- és szolgáltatásfejlesztése	Képzési programokban részt vevő személyek száma	A mutató releváns, összhangban van a tervezet beavatkozásokkal.
Az egészségügyi ellátórendszer tartalom- és szolgáltatásfejlesztése	Képzési programokban részt vevő személyek száma	A mutató releváns, összhangban van a tervezet beavatkozásokkal.
Esélyteremtő és kompetencia-fejlesztést célzó programok a köznevelésben	Az ISCED 1 és ISCED 8 szintek között támogatott programokban részt vevő személyek száma	Az indikátor a beavatkozásokkal összhangban van.
A felsőoktatás képzési és kutatási rendszerének komplex fejlesztése	kidolgozás alatt	
Kompetenciafejlesztés a foglalkoztathatóság javítása és egyes humán közszolgáltatások színvonalának növelése érdekében	kidolgozás alatt	

30. táblázat: 7. PT output mutatók megfelelőségének értékelése

Indikátorok számszerűsítésének értékelése

Specifikus cél / Intézkedés	Mutató	Mértékegység	Célérték (2023)	Értékelői megállapítás
eredmény indikátorok				

Társadalmi együttműködés erősítése	A társadalmi felzárkózást elősegítő programokat sikeresen elvégző személyek száma (fő)	fő		Értékelése folyamatban van, melyhez szükséges a költségvetés bontása
Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása	Képzési programokat sikeresen befejező személyek száma (fő)	fő		Értékelése folyamatban van, melyhez szükséges a költségvetés bontása
Az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának fokozása	Az ISCED 1 és ISCED 8 szintek között támogatott programokat sikeresen befejező személyek száma	fő		Értékelése folyamatban van, melyhez szükséges a költségvetés
A felsőfokúnak megfelelő szintű oktatás hozzáférhetőségének javítása	kidolgozás alatt			
Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel növelése	kidolgozás alatt			
Output indikátorok				
Társadalmi együttműködés erősítése	Inaktív résztvevők száma	fő	8 000	Értékelése folyamatban van, melyhez szükséges a költségvetés bontása
A szociális intézményi háló tartalom- és szolgáltatásfejlesztése	Képzési programokban részt vevő személyek száma	fő	20 000	Értékelése folyamatban van, melyhez szükséges a költségvetés bontása
Az egészségügyi ellátórendszer tartalom- és szolgáltatásfejlesztése				
Az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának fokozása	Az ISCED 1 és ISCED 8 szintek között támogatott programokban részt vevő személyek száma	fő	12 000	Értékelése folyamatban van
A felsőoktatás képzési és kutatási rendszerének komplex fejlesztése	kidolgozás alatt			Értékelése folyamatban van
Kompetenciafejlesztés a foglalkoztathatóság javítása és egyes humán közszolgáltatások színvonalának növelése érdekében	kidolgozás alatt			Értékelése folyamatban van

31. táblázat: 7. PT eredmény és output mutatók számszerűsítésének értékelése

Teljesítménykeret indikátorainak értékelése

A teljesítmény keretbe javasolt kimeneti indikátor megfelelő, reprezentálja a prioritás beavatkozásainak többségét.

F.8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok

Beavatkozási logika értékelése

A programnak a beavatkozási logikája egyértelmű, elsősorban azon problémákra fókuszál, amely a munkanélküliségből, az álláskeresésből, képzettségi, munkatapasztalati összetettségéből következik. Az EU szintű elvárásokkal összhangban az Ifjúsági Garancia programhoz kapcsolódó intézkedéseket a KMR térségében is támogatják. A tervezett eszközök alapvetően hozzájárulnak a célok eléréséhez.

Az is elfogadható, hogy elsősorban az alacsony képzettségűeket segítik hozzá a munkaerő-piaci kompetenciákat javító formális képzési lehetőségekhez. Habár ez esetben kérdéses, hogy mi a célcsoportra vetített elvárt eredmény, nő a munkaerőpiacon való elhelyezkedési esélyük, illetve a „munkahely-megőrző képessége” a célcsoportnak.

A gazdaság igényeihez igazodó képzési rendszer esetén fontos, hogy a képzési rendszernek legyen közvetlen hatása a képzésben résztvevők képzettségére, azaz olyan változásokat kell ösztönözni, ami javítja a képzési rendszer működésének a hatékonyságát és eredményesebb képzést ad a képzésben résztvevőknek. Mivel nemcsak az átadott ismeretanyag, vagy a képzési programok szakmánként való szervezése releváns kérdés, hanem

- a szakképző oktatást befejezők számának növekedése,
- a szakképzésben elhelyezkedők arányának javulása, és
- a foglalkoztatók között a frissen végzett szakképzettek munkájával való elégedettség is.

A stratégiában a foglalkoztatási beavatkozások szükségessége (pl. munkanélküliségi adatokkal és a munkanélküliek összetételével (arány és létszám) elég részletesen szerepel, megfelelőképpen alá van támasztva, míg a szakképzési rendszer folyamatos fejlesztését az újszakképzési törvény bevezetése és alkalmazása, valamint a munkáltatói igények indokolják.

A prioritási tengely átfogó értékelése

A prioritás tengely szerkezete megfelelő, ugyanakkor számos témát átfog 2 db tematikus célhoz és 5 db beruházási prioritáshoz kapcsolódóan.

A prioritás alapvetően a munkaerőpiacon a munkaerő kínálatot fejleszti, hogy megfelelő képzettségű és képességű személyek álljanak rendelkezésre a foglalkoztatók számára. Ezen logika alapján többféle célcsoporttal foglalkozik, pl.

- Munkanélküliek elhelyezkedésének ösztönzése és ezen belül kiemelten az ifjúsági munkanélküliség kezelésével

Releváns specifikus célok

- Az álláskeresők – különösen az alacsony iskolai végzettségűek – munkaerő-piaci integrációja
- A sem foglalkoztatásban, sem oktatásban vagy képzésben nem résztvevő (ún. NEET) fiatalok Ifjúsági Garanciához való hozzáférése biztosított
- Jobb hozzáférés a gyakornoki helyekhez és növekvő vállalkozói kedv a fiatalok körében
- Az iskolarendszerű szakképzésben résztvevők képzettségi szintjének javításával és elhelyezkedési esélyük növelésével

Releváns specifikus cél

- A gazdaság igényeihez igazodó képzési intézményrendszer
- A már foglalkoztatásban lévők munkaerőpiaci kompetenciáinak javításával

Releváns specifikus cél

- A munkavállalási korú lakosság, különösen az alacsony képzettségűek jobb hozzáférése a munkaerő-piaci kompetenciákat javító formális képzési lehetőségekhez

Mindezekon túl célcsoportként megjelennek a foglalkoztatók is, akinél a rugalmas foglalkoztatást és a biztonságos munkahelyek fenntartását kívánják segíteni.

- Aktív és tudatos munkaerő-piaci szereplők a munkaszervezési módszerek és munka minősége tekintetében

A prioritás tengely indokoltságából hiányzik a korábbi programok értékelésének tapasztalata – miként szolgálják az eszközök a célt, hiszen az elmúlt években is voltak hasonló célú támogatások. Kérdés, hogy azok milyen eredményességgel működtek, pl. a foglalkoztatási szolgálatok szervezetfejlesztése. Ezen információk elengedhetetlenek, különösen a rendszerszintű, szervezetfejlesztési beavatkozási programok támogatásának alátámasztásához. Továbbá fontos, hogy a „Munkavállalók munkahelyi képzésének támogatása” kapcsán tekintsék át a korábbi programok tapasztalatait, mert óriási igény volt a támogatásra. Fontos, hogy ha a jövőben terveznek hasonló intézkedést, akkor annak, vagy területi, vagy ágazati, vagy célcsoportra (pl. alacsony végzettségűek) vonatkozó fókusza legyen.

A fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása esetén javasolt a program tervezett tartalmát összehangolni az 2. PT-ben megvalósítandó innovációs ökoszisztéma tartalmával, céljaival, illetve 1. PT tervezett vállalkozó mentorálási programmal, ahol szintén a fiatalok az egyik célcsoport, hogy az esetleges átfedéseket kiküszöböljék.

A prioritás tengely tartalmazza, hogy támogatja a nem állami szervezetek foglalkoztatási programjait. Kérdésként merül fel, hogy általánosságban mi az összhang az állami és a nem állami szervezetek által megvalósított komplex foglalkoztatási programok között. Hogyan biztosítható, hogy más eredményességi elvárású, vagy más minőségű és célcsoportú programokra fókuszálnak az eltérő tulajdonosú struktúrájú programok. A nem állami foglalkoztatási programot „Global grant-ként” tervezik megvalósítani, ami később a sablon releváns részeiben már nem jön elő. Kérdés, hogy valójában tervezik un. „global grant” alkalmazását?

A horizontális célok érvényesítésének értékelése

A prioritás tengely önmagában alapvetően, de nem teljes körűen a foglalkoztatás ösztönzését szolgálja, illetve a munkanélküliek, fiatalok, iskoláskorúak foglalkoztathatóságának javítását. A program megvalósítása során fontos, hogy a nemek közti esélyegyenlőség mind foglalkoztatási, mind javadalmazási célból biztosított legyen.

Közösségi foglalkoztatási programok esetén javasolt olyan programok indítása, melyek környezeti állapot javításával, környezeti értékek megőrzésével, illetve az egészségtudatosság javításával, egészségmegőrzéssel járnak.

Javasolt támogatási forma indokoltsága

A vissza nem térítendő támogatások indokoltak a tervezett támogatható tevékenységek alapján.

Indikátorok értékelése

Specifikus cél	Eredmény mutató	Értékelés
Az álláskeresők – különösen az alacsony iskolai végzettségűek – növekvő munkaerő-piaci integrációja	A kilépés időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma A kilépés időpontjában képesítést, vagy tanúsítványt szerző résztvevők száma A kilépés időpontjában képesítést, vagy tanúsítványt szerző, alapfokú (ISCED 1), vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők száma A kilépés után 6 hónappal foglalkoztatásban –	Az indikátorok relevánsak.

Specifikus cél	Eredmény mutató	Értékelés
	beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma Az NFSZ fejlesztéséhez kapcsolódó képzéseken képesítést, vagy tanúsítványt szerző szakemberek száma A KMR mindkét megyéjében dolgozik legalább egy főállású EURES tanácsadó	
A sem foglalkoztatásban, sem oktatásban vagy képzésben nem résztvevő (ún. NEET) fiatalok Ifjúsági Garanciához való hozzáférése biztosított	Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NFSZ által megvalósított program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NFSZ által megvalósított program segítségével képesítést, vagy tanúsítványt szerző résztvevők Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NFSZ által megvalósított programból való kilépés után hat hónappal foglalkoztatásban levő résztvevők Az Ifjúsági Garancia program végrehajtásával kapcsolatos képzésben tanúsítványt szerző szakértők száma	Az indikátorok relevánsak és megfelelnek a vonatkozó útmutatónak.
A fiatalok részvétele nő a gyakornoki és a vállalkozóvá válást segítő programokban	Gyakornoki vagy vállalkozóvá válást segítő program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők	Az indikátorok releváns és megfelel a vonatkozó útmutatónak.
A munkaerő-piaci szereplők munkaszervezési módszerek és munka minősége terén történő aktivitásának és tudatosságának növekedése	A támogatásban részesült, rugalmas foglalkoztatási formákat bevezető, vagy jogszerű foglalkoztatással kapcsolatos intézkedést bevezető munkáltatók száma A támogatásban részesült, jogszerű foglalkoztatással kapcsolatos intézkedés keretében tájékoztatást és/vagy segítséget kapott munkaerő-piaci szereplők száma	Az indikátorok relevánsak és megfelelnek a vonatkozó útmutatónak.
A munkavállalási korú lakosság, különösen az alacsony képzettségűek részvétele nő a munkaerő-piaci kompetenciákat javító formális képzésekben	A képzés során tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerző résztvevők száma	Az indikátor megfelelő és mérhető.
Kompetencia alapú képzések elterjedtsége nő	A kompetencia-alapú képzésekben bevezetett új tananyagok, módszertanok száma A kompetencia alapú képzésekhez készített tananyagok alkalmazását célzó képzéseken képesítést, vagy tanúsítványt szerző szakemberek száma	Az indikátorok megfelelők és mérhetőek.

32. táblázat: 8. PT eredmény mutatók megfelelőségének értékelése

Intézkedés	Output mutató	Értékelés
1. intézkedés: Az álláskereső – különösen az alacsony iskolai végzettségűek – foglalkoztathatóságának javítása aktív eszközök segítségével	1. Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is (fő) 2. Alapfokú (ISCED 1), vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel	A mutatók relevánsak.

Intézkedés	Output mutató	Értékelés
2. intézkedés: Munkaerő piaci szolgáltatások fejlesztése	rendelkező résztvevők száma (fő)	
3. intézkedés: Nem állami szervezetek komplex foglalkoztatási programjai		
4. intézkedés: Az Ifjúsági garanciához kapcsolódó foglalkoztatási támogatások	1. Munkaerő-piaci programban résztvevő 25 éven aluli fiatal NEET (nem foglalkoztatott, oktatási intézmény nappali tagozatán vagy szakképzésben tanulmányokat nem folytató) résztvevők (fő) 2. Gyakornoki, illetve vállalkozóvá válást segítő programban 25 éven aluli résztvevők (fő)	Javasolt külön választani a gyakornoki programban résztvevő és vállalkozóvá váló fiatalokat is, mert más jellegű beavatkozást igényelnek.
5. intézkedés: Gyakornoki program és vállalkozóvá válás támogatása a fiatalok körében		
6. intézkedés: Munkahelyi rugalmasság és munka minőségének ösztönzése	A támogatott szervezetek száma (db)	A támogatott szakmai program lehet az output mutató, ha a támogatást közreműködők, pl. társadalmi érdekcsoportok révén kívánják megvalósítani.
7. intézkedés: A jogszerű foglalkoztatás ösztönzése		
8. intézkedés: Munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése	A képzésben részt vevők száma (fő)	Az indikátor releváns.
9. intézkedés: Munkavállalók munkahelyi képzésének támogatása		
10. intézkedés: A szakképzés és felnőttképzés fejlesztése	Az intézkedések keretében kidolgozott új tananyagok, módszertan száma (db)	Az indikátor releváns.

33. táblázat: 8. PT s output mutatók megfelelőségének értékelése

Indikátorok számszerűsítésének értékelése

Eredmény indikátorok

Specifikus cél	Eredmény mutató	Mértékegység	Célérték (2023)	Értékelés
Az álláskereső – különösen az alacsony iskolai végzettségűek – növekvő munkaerő-piaci integrációja	A kilépés időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma A kilépés időpontjában képesítést, vagy tanúsítványt szerző résztvevők száma A kilépés időpontjában képesítést, vagy tanúsítványt szerző, alapfokú (ISCED 1), vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők száma A kilépés után 6 hónappal foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma Az NFSZ fejlesztéséhez kapcsolódó			Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.

Specifikus cél	Eredmény mutató	Mérték-egység	Célérték (2023)	Értékelés
	képzéseken képesítést, vagy tanúsítványt szerző szakemberek száma A KMR mindkét megyéjében dolgozik legalább egy főállású EURES tanácsadó			
A sem foglalkoztatásban, sem oktatásban vagy képzésben nem résztvevő (ún. NEET) fiatalok Ifjúsági Garanciához való hozzáférése biztosított	Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NFSZ által megvalósított program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NFSZ által megvalósított program segítségével képesítést, vagy tanúsítványt szerző résztvevők Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NFSZ által megvalósított programból való kilépés után hat hónappal foglalkoztatásban levő résztvevők Az Ifjúsági Garancia program végrehajtásával kapcsolatos képzésben tanúsítványt szerző szakértők száma			Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
A fiatalok részvétele nő a gyakornoki és a vállalkozóvá válást segítő programokban	Gyakornoki vagy vállalkozóvá válást segítő program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők			Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
A munkaerő-piaci szereplők munkaszervezési módszerek és munka minősége terén történő aktivitásának és tudatosságának növekedése	A támogatásban részesült, rugalmas foglalkoztatási formákat bevezető, vagy jogszerű foglalkoztatással kapcsolatos intézkedést bevezető munkáltatók száma A támogatásban részesült, jogszerű foglalkoztatással kapcsolatos intézkedés keretében tájékoztatást és/vagy segítséget kapott munkaerő-piaci szereplők száma			Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
A munkavállalási korú lakosság, különösen az ala-csony képzettségűek részvétele nő a munkaerő-piaci kompetenciákat javító formális képzésekben	A képzés során tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerző résztvevők száma			Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
Kompetencia alapú képzések elterjedtsége nő	A kompetencia-alapú képzésekben bevezetett új tananyagok, módszertanok száma A kompetencia alapú képzésekhez készített tananyagok alkalmazását célzó képzéseken képesítést, vagy tanúsítványt szerző szakemberek száma			Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.

34. táblázat: 8. PT eredmény mutatók számszerűsítésének értékelése

output indikátorok

Intézkedés	Mutató	Mérték-egység	Célérték (2023)	Értékelői megállapítás
Az álláskeresők – különösen az alacsony iskolai végzettségűek – foglalkoztathatóságának javítása hatékonyabb aktív eszközök segítségével	Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is	fő	12500	Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
	Alapfokú (ISCED 1), vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők száma	fő	4100	Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
Munkaerő piaci szolgáltatások fejlesztése	Az NFSZ fejlesztéséhez kapcsolódó képzésekben résztvevő szakértők száma	fő	Célérték nélküli	Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
Az ifjúsági garanciához kapcsolódó foglalkoztatási támogatások	Munkaerő-piaci programban résztvevő 25 éven aluli fiatal NEET (nem foglalkoztatott, oktatási intézmény nappali tagozatán vagy szakképzésben tanulmányokat nem folytató) résztvevők	fő	4000	Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
Gyakornoki program és vállalkozóvá válás támogatása a fiatalok körében	Gyakornoki, illetve vállalkozóvá válást segítő programban 25 éven aluli résztvevők	fő	225	Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
	Az Ifjúsági Garancia programmal kapcsolatos feladatokra felkészített mentorok száma	fő	célérték nélkül	Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
Munkahelyi rugalmasság és munka minőségének ösztönzése	A rugalmas foglalkoztatási formák bevezetésére vagy jogszerű foglalkoztatásra irányuló projektek száma	db	3	Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
Munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése	A képzésben részt vevők száma	fő	25300	Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
Munkavállalók munkahelyi képzésének támogatása	Munkahelyi képzésben részt vevők száma	fő	Célérték nélküli programspecifikus nyomonkövetési indikátor	Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
	Munkaerő-piaci kompetencia-fejlesztésben részt vevők száma	fő	Célérték nélküli programspecifikus nyomonkövetési indikátor	Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
	Munkaerő-piaci kompetencia-fejlesztésben részt vevő alapfokú (ISCED 1), vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők	fő	Célérték nélküli programspecifikus nyomonkövetési indikátor	Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.

A szakképzés és felnőttképzés fejlesztése	Az intézkedések keretében kidolgozott új tananyagok, módszertan száma	db	Célérték nélküli	Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.
	A kompetencia alapú képzésekhez készített tananyagok alkalmazását célzó képzéseken résztvevő szakemberek száma	fő	800	Az indikátorok értékelése folyamatban a pontos költségvetés és számítási módszertan megismerésével összhangban.

35. táblázat: 8. PT output mutatók számszerűsítésének értékelése

A programban szereplő indikátorok mérhetőek, a méréshez pontos definíciók kellene a 2007-13-as programok tapasztalatai alapján, mivel az adatszolgáltatók alapvetően a projektgazdák és az adatok forrása általuk készített jelentések. Fontos, hogy a jövőben az eredmény indikátorok számszerűsítése miatt biztosítva legyen a befejezett projektek utókövetése, vagy a projektek teljes körű lezárását pl. az elhelyezkedéstől számított 6. hónapban kötelező adatnyilvántartásig vonatkoztassák.

Teljesítménykeret indikátorainak értékelése

A teljesítmény keretbe jelölt indikátor elfogadható, megfelelően reprezentálja az prioritás tengely által elérni kívánt célokat. Igaz, 10 db intézkedésből csak hármat fed el, de az túlnyomó részt a tervezett kiadások több mint 50%-hoz kapcsolódik.

Az operatív programból nem derül ki, csak „Az eredményességi keret indikátoraira vonatkozó módszertani leírás”-ból, hogy az indikátort két mutató alkotja a „Gyakornoki, illetve vállalkozóvá válást segítő programban 25 éven aluli résztvevők száma” és „A képzésben részt vevők száma”.

F.9. Közigazgatás

Rövid értékelés

A prioritás a KÖFOP 1. és 2. prioritásán belül megvalósuló országos kihatású fejlesztések Közép-Magyarország régióban megvalósuló fejlesztéseire, valamint ezeknek helyi elemeihez járul hozzá

6 db specifikus célt tűzött ki a PT

- A közigazgatási szervezetek hatékonyságának fejlesztése
- A közigazgatási humán erőforrás felkészültségének fejlesztése
- Az elektronikus ügyintézés lehetőségének bővítése
- Az átláthatóság növelése
- A helyi közszolgáltatások információs bázisának fejlesztése
- A helyi közszolgáltatások helyi léptékű optimalizációja

A PT az EFOP program tükörprogramja, így alapvetően országos kihatású beavatkozásokat céloz meg, nincs KMR specifikus jellege.

Megállapítható, hogy a specifikus célok és a beavatkozások kapcsolata megfelelő. A célokat megfelelően mérik az indikátorok.

Az intézkedések értékeléshez hasznos lenne, ha röviden bemutatásra kerülne, hogy az egyes szakterületeken a 2007-13-as programok megvalósításával milyen előrehaladást értek el.

A célcsoport és a kedvezményezettek köre, valamint a kiválasztási elvek megfelelőek.

Megfelelő a támogatás formája is.

G. Mellékletek

G.1.A tervezési folyamat, partnerség értékelése

Az operatív programok tervezése és végrehajtása során felmerülő partnerségi feladatokkal kapcsolatos közösségi elvárásokat egyfelől a CPR, másfelől az Európai Bizottságnak az európai strukturális és beruházási alapok keretében megvalósított partnerségre vonatkozó európai magatartási kódexről szóló 240/2014/EU felhatalmazáson alapuló rendelete részletezi. Ez utóbbi kódex végleges szövege 2014. március 14-én került kihirdetésre az Európai Unió Hivatalos Lapjában.

A CPR rendelkezései alapján a partnerségbe be kell vonni az illetékes városi és egyéb hatóságokat, a gazdasági és szociális partnereket, valamint a civil társadalmat képviselő érintett szervezeteket, beleértve a környezetvédelmi partnereket, a nem kormányzati szervezeteket, valamint a társadalmi befogadást, nemek közötti egyenlőséget és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát előmozdító szervezeteket.

A Miniszterelnökség, mint a partnerségi egyeztetésekért felelős szervezet a CPR rendelet és a vonatkozó útmutató előírásainak megfelelően tervezte meg, készítette elő és bonyolította le a VEKOP 3.0 verziójának széleskörű társadalmi egyeztetését.

A központilag koordinált, széleskörű társadalmasításra bocsátott VEKOP 3.0 dokumentumot online felületen, ágazati alapon szervezett szakmai fórumokon és a regionális szinten szervezett rendezvények keretében véleményezhették az érintettek. A rendezvényeken széles körben képviseltették magukat a civil társadalmat képviselő érintett szervezetek.

A rendezvényeken, az on-line felületeken, illetve egyéb módon az VEKOP-ra érkező véleményeket a megalakult Partnerségi Munkacsoportok dolgozták fel és tettek javaslatot azok beépíthetőségéről. A palyazat.gov.hu partnerségi aloldalán a beérkezett vélemények már elérhetők, de a véleményekre adott válaszok nem voltak elérhetőek a honlapon. A hivatkozott oldalon viszont elérhetőek az operatív programok legfrissebb, az Európai bizottságnak benyújtott változatai.

A VEKOP kapcsán három kiemelt területi partnert azonosítottak be: Pest Megyei Önkormányzatot, Budapest Fővárosi Önkormányzatot, illetve a közigazgatás szervezési sajátosságokból következően Érd Megyei Jogú Várost. A tervezésért felelős Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM), illetve a tervezésben résztvevő Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal (NTH) munkatársai több alkalommal szerveztek egyeztetéseket az érintett önkormányzatok képviselőivel, ahol információcsere zajlott a program tervezésének alakulásáról. Az NGM munkatársai igény esetén részt vettek az érintett területi szereplők által szervezett fórumokon és információt cseréltek a tervezési folyamatokról és a helyi igényekről. Sajnálatos módon nem történt olyan konzultáció a program tartalmáról, ahol a területi szereplők az egyes prioritások kapcsán releváns minisztériumi államtitkárságok tervezői képviselőivel tudták volna részleteiben átbeszélni a térségi igényeket és az ágazati fejlesztési elképzeléseket. Egy ilyen konzultáció nagyban hozzájárult volna ahhoz, hogy az ágazati alapon megtervezett és a - konvergencia programok tartalmához hasonlító beavatkozások – KMR térségére célirányosabban alakuljanak ki. Az operatív program tervezésével párhuzamosan az érintett területi szereplők EU támogatás felhasználásával alakítják ki hosszú távú fejlesztési koncepciójukat és rövid távú stratégia programjaikat, melyek az OP-hoz kapcsolódó területi programjuk alapját is képezik. A fővárosi önkormányzat 3 tematikus alprogramot dolgoz ki, abból a szociális célú városrész rehabilitációs program keretében tervezett beavatkozásoknak megfelelő keretet ad a VEKOP, míg a Duna menti fejlesztésekre, illetve a barnamezős területek rehabilitációjára vonatkozó elképzelések csak részben, vagy egyáltalán nem tudnak majd cél és forrás hiányában megvalósulni az OP keretein belül.

A VEKOP 4.0 szerkezete a partnerségi vélemények, az ex-ante értékelés és az EU Bizottsággal való egyeztetés kapcsán kis mértékben változott. Ez a változás előremutató a program belső és külső koherenciája, illetve jogszabályi egyezősége szempontjából. Elmondható, hogy a tervezést kísérő eljárások hasznosak és eredményesek voltak, hozzájárultak a program tartalmának a fejlődéséhez.

A VEKOP 5.0 program partnerségi egyeztetése 2014. november 7.-én kezdődött. A november végéig tervezett egyeztetés folyamatban van. A program véglegesítések folyamatában lehetőség van az egyeztetés során tett javaslatok figyelembe vételére.

G.2.Determinációk értékelése

A tematikus koncentrációra vonatkozó követelmények a rendeletben az alábbiak a KMR régió területére:

ERFA rendelet 4. cikk

„a) a fejlettebb régiókban:

- i. a teljes ERFA-forrás legalább 80 %-át nemzeti szinten a(z) 1303/2013/EU rendelet 9. cikke első bekezdésének 1., 2., 3. és 4. pontjában megállapított két vagy több tematikus célkitűzésre kell elkülöníteni; továbbá
- ii. a teljes ERFA-forrás legalább 20 %-át nemzeti szinten a(z) [1303]/2013/EU rendelet 9. cikke első bekezdésének 4. pontjában megállapított tematikus célkitűzésre kell elkülöníteni;”

Az KEHOP 5. prioritásában szereplő Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása témában tervezett és a Kohéziós Alapból (KA) finanszírozott beruházások beleszámítandók a 20%-os keretbe.

Továbbá ESZA rendelet 4. cikk

- a) „A fejlettebb régiók esetében a tagállamok az egyes operatív programokra vonatkozó ESZA-allokáció legalább 80 %-át legfeljebb öt, a 3. cikk (1) bekezdésében meghatározott beruházási prioritásra összpontosítják.”

Értékelői megállapítások:

- Az 1,2,3,4 TC-re tervezett forrás 76%-a az összes ERFA forrásnak.
- A 4 TC-re tervezett forrás és a KA forrásaival egybeszámított összege nem ítélt meg, mert a KEHOP-ban és IKOP-ban a Kohéziós Alapra tervezett forrás nincs felosztva fejlett és fejletlen régió kategóriára. Az ERFA forráson belül a 4-es TC-re tervezett forrás allokáció 21%.

Fontos kiemelni, hogy amennyiben valamely értékhatár, pl. 1,2,3,4 TC-kre tervezett összes támogatás nem éri el a fejlett régióra tervezett források 80%-át, úgy abban az esetben a fejletlenebb régiók esetén történő a hasonló tematikus céloknál alkalmazott 60%-os költségarányos határon való költség túltervezéssel kiegyenlíthető a különbség. Azaz a tematikus célokra vonatkozó forrásarányt elégséges a Partnerségi megállapodás szintjén, a fejlettebb és fejletlenebb régiók kapcsán együttesen teljesíteni. Elviekben az ERFA determinációs kööttségeket teljesíti az OP.

Az ESZA források esetében a beruházási prioritás szintű bontás nincs a programban, így nem ítélt meg pontosan a rendeletben tervezett elvárt koncentrációs és allokációs arány. Mivel csupán egy specifikus célnál szerepel a 3. cikk 3-as bekezdése, ezért valószínűsíthető, hogy a program teljesíti az elvárt 80%-os arányt.

G.3. Az ex-ante kondicionalitások teljesülésének értékelése

Az operatív programban szereplő ex-ante kondicionalitások elfogadhatók, a hiányzó stratégiai dokumentumok elfogadása kezelhető a későbbiekben.

Ugyanakkor fontos egy-két tényezőre felhívni a figyelmet, hogy bizonyos szakterületen elengedhetetlen a célok eléréséhez a beruházási támogatások mellett egyéb szabályozási, működési támogatási programok megléte. Ilyen területek:

- A nők munkaerőpiaci elhelyezkedéséhez és a részben az 7., de a 8. PT-ben szereplő célok teljesítéséhez a foglalkoztatási stratégia elfogadása, mely kapcsán akcióterv áll rendelkezésre

Az OP-t – más operatív programokhoz hasonlóan - kiemelten még az alábbi ex-ante kondicionalitások érintik: közbeszerzések, az állami támogatási szabályok érvényesülése, a környezeti hatásvizsgálat és a stratégiai környezeti vizsgálat, a statisztikai rendszerek alkalmazása.

G.4. Ágazati stratégiákkal való összhang részletes bemutatása

A program alapvetően illeszkedik az EU vonatkozó stratégiájához, az EU2020 programhoz, illetve megfelelő hivatkozások vannak az EU Bizottság által kiadott 2014-20 tervezést támogató pozíciós papírra is. Az operatív program az ország-specifikus ajánlások közül az alábbiak kezelésére kínálja a KMR térségében megoldást:

- Innováció (K+F kapacitás és vállalkozások KFI intézmények közti jobb kapcsolat)
- Energiahatékonyság (épületenergetikai beruházások)
- Foglalkoztatás bővítése - fiatalok, nők, alacsony végzettségűek munkába állásának ösztönzése
- Társadalmi befogadás kapcsán az iskolai lemorzsolódás csökkentése, koncentrálttársadalmi problémákkal rendelkező területek, településrészek kezelése, differenciált támogatás intenzitással a társadalmi-gazdasági szempontból rosszabb státuszú térségekben a munkahely-teremtés, a gazdasági fejlődés ösztönzése, a foglalkoztatók, munkaerőpiaci igényeket is jobban szolgáló oktatási rendszerek fejlesztése.

Az OP-ban döntően olyan tevékenységek valósulnak meg, amelyek jól illeszkednek a tematikus célokhoz, illetve a beruházási prioritásokhoz.

Megvizsgáltuk a programnak a hazai ágazati stratégiákkal való összhangját is, melyet az alábbiak foglalnak össze.

A program céljának és tartalmának illeszkedését vizsgáltuk az átfogó, országos szintű területfejlesztési dokumentumhoz, Országos Fejlesztéspolitikai és Területfejlesztési Konceptióhoz és az ágazati stratégiákhoz is. Az alábbi táblázat bemutatja a vizsgált stratégiákat és azok elérhetőségét, legitimitási státuszát.

Stratégia megnevezése	Legitimáció	Elérhetőség
Országos Fejlesztéspolitikai és Területfejlesztési Konceptió -	elfogadott	http://www.terport.hu/webfm_send/4204
Kis- és középvállalkozások fejlesztési stratégiája	Társadalmi egyeztetési változat	http://www.kormany.hu/download/1/c2/e0000/KKV_strat_t%C3%A1rsadalmi_egyeztet%C3%A9sre.pdf

Stratégia megnevezése	Legitimáció	Elérhetőség
Nemzeti Kutatás-Fejlesztési-Innovációs Stratégia ⁹	Elfogadott	http://www.nih.gov.hu/strategiaalkotas/hirek-esemenyek/kormany-elfogadta
Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia (S3)	Elfogadott	http://www.nih.gov.hu/strategiaalkotas/nemzeti-strategiak/nemzeti-intelligens
Nemzeti Infokommunikációs Stratégia 2014-2020	Elfogadott	http://2010-2014.kormany.hu/download/b/fd/21000/Nemzeti Infokommunikációs Stratégia 202014-2020.pdf
Nemzeti Turizmusfejlesztési Konceptió 2014-2024	Elfogadás előtt	https://www.nth.gov.hu/hu/media/download/260
Nemzeti Energia Stratégia	Elfogadott	http://www.kormany.hu/download/4/f8/70000/Nemzeti%20Energiastrat%C3%A9gia%202030%20teljes%20v%C3%A1ltozat.pdf Csak a középületek energia-hatékonyágának támogatása alapján releváns
Nemzeti Közlekedésfejlesztési Stratégia, ezen belül is a személyközlekedés fejlesztése	Társadalmi egyeztetési változat	http://www.kkk.gov.hu/index.php/nks-dok.html elfogadás 2014. április Csak a városi közösségi közlekedés és egyéni gyalogos, kerékpáros közlekedés szempontjából releváns
Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Roma integrációs stratégia	Elfogadott	http://romagov.kormany.hu/download/8/e3/20000/Strat%C3%A9gia.pdf
Semmelweis Terv, ezen belül a Hatékonyan működő egészségügyi ellátórendszer és a Munkaképesség és életminőség javítása prioritásokhoz való kapcsolódás	Elfogadott kormányzati szakmai anyag	http://www.kormany.hu/download/3/c4/40000/Semmelweis%20Terv%20szakmai%20konceptio%C3%B3%202011.%20j%C3%BAnius%2027..pdf csak az alap-járóbeteg intézmények fejlesztése szempontjából releváns
Nemzeti Vidékstratégia, amin belül különösen a Város-vidék kapcsolatok erősítése, mezőgazdaság hatékonyságának a javítása, helyi termékek fejlesztése	Elfogadott	http://www.kormany.hu/download/8/ff/70000/Nemzeti%20Vid%C3%A9kstrat%C3%A9gia.pdf
Nemzeti Foglalkoztatási Stratégia	Szakmai tervezet	http://www.kormany.hu/download/8/4c/01000/Fogl_Strat_14-20.pdf

32. táblázat: Kapcsolódó ágazati stratégiák listája

⁹A KMR régió intelligens szakosodási stratégiája előkészítés alatt van, így annak az értékelésére nem került sor.

Országos Fejlesztéspolitikai és Területfejlesztési Konceptióhoz való illeszkedés¹⁰

PRIORITÁS TENGYELY	SPECIFIKUS CÉL	ILLESZKEDÉS OFTK-HOZ
1. Vállalkozások versenyképességének javítása	Versenyképes vállalkozói tudás elterjesztése	A vállalkozások versenyképességének javítását és a tudásgazdaság fejlesztését a GINOP is támogatja Az OFTK hosszú távú céljaihoz illeszkedik az OP specifikus célja, az OFTK specifikus céljai között a „Versenyképes, innovatív gazdaság”-hoz, azon belül a kis- és középvállalkozások és a helyi gazdaság szerepének megerősítése, kiépítése, a kis- és középvállalkozás-barát gazdasági környezet kialakítása, innovációs szerepkörük erősítése a hazai kutatás-fejlesztésben, innovatív foglalkoztatás ösztönző programokkal tovább növelni és megerősíteni a hazai foglalkoztatásban betöltött szerepüket, Az OFTK 2014-2020 közötti prioritásai közül a „Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben”-hez, a Fejlesztési tématerületek közül az „1. Innovatív gazdaságfejlesztés, kis- és középvállalkozások, stratégiai ágazatok, versenyképesség”-hez illeszkedik a beavatkozás. A beavatkozáshoz kapcsolódó indikátorok kidolgozottsági szintje nem teszi lehetővé ennek összevetését az OFTK indikátoraival, célértékeivel. Összességében megállapítható, hogy a specifikus cél összhangban áll az OFTK céljaival.
	Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében	Az OFTK hosszú távú céljaihoz illeszkedik az OP specifikus célja, az OFTK specifikus céljai között a „Versenyképes, innovatív gazdaság”-hoz, azon belül a kis- és középvállalkozások és a helyi gazdaság szerepének megerősítése, kiépítése, a gazdaság dualitásának mérséklése érdekében szükségszerű a gazdasági szereplők közötti horizontális és vertikális integrációk erősítése. Az OFTK 2014-2020 közötti prioritásai közül a „Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben”-hez, a Fejlesztési tématerületek közül az „1. Innovatív gazdaságfejlesztés, kis- és középvállalkozások, stratégiai ágazatok, versenyképesség”-hez illeszkedik a beavatkozás. Összességében megállapítható, hogy a specifikus cél összhangban áll az OFTK céljaival. Ugyanakkor hiányzik a területi specifikumok megkülönböztetése.
2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	A vállalati K+I aktivitás növelése Stratégiai K+I hálózatok számának növelése a K+F tevékenységet folytató vállalatok, valamint a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek között	Az OFTK hosszú távú céljaihoz illeszkedik az OP specifikus célja, az OFTK specifikus céljai között a4. Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I”, azon belül „a tudásgazdaság kiépítése és erősítése és ehhez kapcsolódó felsőoktatási intézmények és kutatóközpontok fejlesztése, valamint az egymással és a gazdasági szereplőkkel való együttműködések erősítése” célokhoz, továbbá a „Versenyképes, innovatív gazdaság”-hoz, azon belül kis- és középvállalkozás-barát gazdasági környezet kialakítása, innovációs szerepkörük erősítése a hazai kutatás-fejlesztésben, innovatív foglalkoztatás ösztönző programokkal tovább növelni és megerősíteni a hazai foglalkoztatásban betöltött szerepüket, a kis- és középvállalkozás-barát gazdasági környezet kialakítása, innovációs szerepkörük erősítése a hazai kutatás-fejlesztésben, innovatív foglalkoztatás ösztönző programokkal tovább növelni és megerősíteni a hazai foglalkoztatásban betöltött szerepüket” célok eléréséhez járul hozzá. Az OFTK 2014-2020 közötti prioritásai közül a „Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben”-hez, a Fejlesztési tématerületek közül az „1. Innovatív gazdaságfejlesztés, kis- és középvállalkozások, stratégiai ágazatok, versenyképesség”-hez illeszkedik a beavatkozás. Összességében megállapítható, hogy a specifikus cél összhangban áll az OFTK céljaival. Összhangban áll az OFTK-ban szereplő területi prioritással, mely szerint „Az innovációs politikának kiemelten kell kezelnie Budapestet és

¹⁰ A táblázat kiegészítés szükséges

PRIORITÁS TENGYEL	SPECIFIKUS CÉL	ILLESZKEDÉS OFTK-HOZ
	<p>A K+I kapacitások megerősítésével növekvő H2020 részvétel a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek, valamint a vállalkozások körében</p>	<p>agglomerációját”.</p> <p>A Konceptió jövőképe és célrendszere 2030-ig szól. Emellett fejlesztési prioritásokat fogalmaz meg a 2014–2020-as programidőszak fejlesztéspolitikája számára is. A vizsgálat időtávja tehát megegyezik a fejlesztési prioritások szintjén.</p> <p>Az OFTK hosszú távú céljaihoz illeszkedik az OP specifikus célja, az OFTK specifikus céljai között a „4. Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I”</p> <p>Az OTFK a Kutatás fejlesztés és innováció fejezetében azonban az alábbiakat állítja a kutatóhelyekkel kapcsolatosan: „...a régióbeli versenytársakhoz képest kimagaslóan jó a kutatóintézetek minősége (mind az akadémiai és felsőoktatási intézetek, mind a vállalati kutatóhelyek) és a rendelkezésre álló mérnökök és tudósok száma, valamint az egymillió lakosra jutó szabadalmak és egyéb védett szellemi termékek száma. A legtöbb kutató a felsőoktatási (17 332 fő), a vállalati (12 220 fő) és az akadémiai (6148 fő) kutatóhelyeken dolgozott, ez az a kutatóbázis, amely nélkül a K+F+I rendszer működtetése elképzelhetetlen.” Így az „Új kutatók száma a támogatott szervezeteknél” indikátor nem tekinthető megfelelőnek, ennek átdolgozása javasolt.</p> <p>Összességében megállapítható, hogy a specifikus cél összhangban áll az OFTK céljaival.</p>
<p>3. Infokommunikációs fejlesztések</p>	<p>Az IKT szektor nemzetközi versenyképességének növelése Nagy sáv szélességű kapcsolat biztosítása az ellátatlan állami intézményeknél</p>	<p>OFTK számba veszi az info-kommunikáció területén jelentkező robbánsszerű fejlődéseket, minthogy a világháló vállalkozások általi alkalmazása napjainkban alapkövetelmény, illetve egyre szélesebb körben terjednek a mobil alkalmazások és folyamatosan terjed az internet használók száma, aránya.</p> <p>A konceptió a specifikus célok között, 4. Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I cél alatt beavatkozásként fogalmazza meg digitális fordulatot, a digitális kompetenciák fejlesztését és az infokommunikációs hozzáférés bővítését. A területi specifikus célok kapcsán az elérhetőség javításához kapcsolódóan a konceptió megfogalmazza: Ezért szükség van a technológiai infrastruktúra kiépítésére (vezeték nélküli internet-hozzáférés a közhasználatú tereken, szélessávú internet-hozzáférés minden településen) és a digitális írástudatlanság felszámolására is. Továbbá a szakpolitikai célok között megjelenik digitális infrastruktúra fejlesztése (új generációs hozzáférési hálózatok [NGA]).</p> <p>A specifikus célok összhangban vannak az OFTK-ban megfogalmazottakkal habár az OFTK nem tér ki konkrétan arra, hogy mely területeken is szükséges a nagy sáv szélességű kapcsolatok biztosítása.</p>
<p>4. A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi fejlesztései</p>	<p>Turisztikai költés növelése A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzésének, valamint a 2020-ig teljesítendő EU Biológiai Sokféleség Stratégia hazai megvalósításának megalapozása</p>	<p>Az OFTK kiemeli turizmus területi koncentrációját. A turisztikai forgalom döntően Budapestre koncentrál, illetve a Balaton térségére. Kiemeli a gyógyhelyek jelentőségét az egészségturizmus kapcsán, valamint a természeti és kulturális örökségek témakörben jelentős még a vendégforgalom a következő térségekben: Dunakanyar, Velencei-tó térsége (a Vértes, a Váli-völgy), a Mátra-Bükk, Sopron-Kőszeghegység, a Tisza-tó, a Mecsek és a Villányi-hegység térsége. Ez utóbbiak közül a Dunakanyar releváns a KMR térsége szempontjából. Továbbá kiemeli két jelentős potenciállal rendelkező turisztikai szakterületet: az ökoturizmust és az egészségturizmust.</p> <p>A specifikus célkitűzések között megjelenik a Gyógyító Magyarország célja, ezen belül az egészségipar, a termál- és egészségturizmus illetve a szabadidő gazdaság fejlesztése, ehhez kapcsolódva a gyógyvizek hasznosítása és a ráépülő gyógyfürdők szolgáltatásainak fejlesztése és bővítése és belföldi turizmus erősítése a kiemelt turisztikai vonzerők fejlesztésével, a nemzeti kulturális és épített örökség megőrzésével, fenntartható hasznosításával és az üzleti turizmusban rejlő lehetőségek kiaknázásával. A Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése kapcsán az egyik beavatkozási területek a turisztikai térségek fenntartható fejlesztése. Továbbá célként jelenik meg az életképes vidék kialakítás kapcsán a gazdasági diverzifikáció valamint a vidéki térségek bekapcsolása a gazdaságba és a turizmusba.</p> <p>A konceptió alapján a szakterületi cél a stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme célhoz kapcsolódóan fontos feladat a biológiai- és táji sokszínűség, valamint a hazai erdők védelme, megőrzése.</p> <p>A fentiek alapján megállapítható hogy a specifikus célok összhangban vannak az OFTK célrendszerével és javasolt főbb beavatkozási</p>

PRIORITÁS TENGYEL	SPECIFIKUS CÉL	ILLESZKEDÉS OFTK-HOZ
		területeivel.
5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	Az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése a vállalásos szektorban. Lakóépületek energetikai korszerűsítése, valamint távhő- és hőellátó rendszerek energiahatékony fejlesztése és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése a Közép-Magyarországi Régióban	A prioritás a KEHOP-pal együtt támogatja az energiahatékonyság növelését. Az OFTK 2014-2020-as céljai között az „Útban az erőforrás- és energiahatékonyság, illetve az energiafüggetlenség felé” foglalkozik a témával, a fejlesztési tématerületek: közül az „1. Energia-hatékonyság, fenntartható erőforrás-gazdálkodás, klíma- és környezetvédelem” területén „az energiahatékonyság javítása, a megújuló energiaforrások súlyának növelése” célokhoz járul hozzá a tervezett beavatkozás. Ezen túl a Szakpolitikákban érvényesítendő specifikus célok között a „1. Versenyképes, innovatív gazdaság”-on belül a „a geotermális és megújuló energetikai potenciál kihasználása, az energiahatékonyság növelése és a zöld gazdaság előmozdítása” beavatkozási terület megvalósítását segíti elő. A beavatkozás továbbá a „Klímapolitika és energiabiztonság” területén az OFTK szerint „Továbbra is támogatni szükséges a lakás- és házfelújítási programokat az energiahatékonyság, energia-megtakarítás fokozása érdekében”, illetve a „Középületek energetikai célú felmérése, megtervezése, felújítása, ami az energiahatékonyság növelése mellett munkahelyeket is teremtene”, amelyekkel a tervezett beavatkozás összhangban áll. A tervezett indikátor számszerűsítése hiányzik, a tervezett kimenetek a célokkal egy irányba mutatnak.
	Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése	A specifikus cél teljesüléséhez az IKOP program biztosít szinergia hatásokat. Az OFTK a 2020-ig elérendő célok között a „Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben” nemzeti prioritáson belül a „2. Elérhetőség, megújuló közösségi közlekedés és tranzitgazdaság” fejlesztési tématerületek közül hozzájárul „a közösségi közlekedés valamennyi területének a megújítását, ami hozzájárul az elérhetőség és a kitűzött környezeti célok teljesítéséhez” beavatkozás eléréséhez. Ezen túl a „Hatékony és fenntartható helyi és agglomerációs mobilitás”-hoz is hozzájárul „A városi közösségi közlekedés fejlesztése, intermodális csomópontok, P+R, B+R parkolók kiépítése.” fejlesztéspolitikai feladat teljesítéséhez is hozzájárul. A tervezett indikátor számszerűsítése hiányzik, a tervezett kimenetek a célokkal egy irányba mutatnak.
5. Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés	Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalásának támogatása	Az OFTK az átfogó 2030-ig elérendő célok között a „Népesedési és közösségi fordulat” területén, „2. A gyermekvállalás ösztönzése, a népesedési kihívások kezelése” kapcsán megállapítja, hogy „A magyar ember számára fontos érték a család, amelyre alapozva megállítható a magyar népesség csökkenése, elérhető a népesedési fordulat, amelyhez a gyermekvállalást ösztönző munkarend és atipikus foglalkoztatási formák bevezetésére, a családbarát települések, intézmények és szolgáltatások, a gyermeknevelési közszolgáltatások, bölcsődék, óvodák, iskolák, napközis családbarát újjászervezésére van szükség”, mely összhangban áll a kisgyermek nappali ellátásának fejlesztése beavatkozással. Ezen túl az OFTK a 2014-2020 közötti időszakban „A kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek – oktatáspolitikai prioritás”-on belül is foglalkozik a témával, amelyben az „az óvodai férőhelyek bővítését” emeli ki. A tervezett indikátor számszerűsítése hiányzik, a tervezett kimenetek a célokkal egy irányba mutatnak.
	A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőségének javítása	Az OFTK a 2014-2020-as időszak prioritásai között a „Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán” belül foglalkozik a „1. Területi integráció, területfejlesztés, városfejlesztés”, „3. Budapest és térsége fejlesztése” témájával, amellyel összhangban áll a tervezett OP beavatkozás. A tervezett indikátor számszerűsítése hiányzik, a tervezett kimenetek a célokkal egy irányba mutatnak.

PRIORITÁS TENGYEL	SPECIFIKUS CÉL	ILLESZKEDÉS OFTK-HOZ
6. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	Társadalmi együttműködés erősítése	<p>E komplex probléma megoldása több helyen is megjelenik az OFTK-ban. A hosszú távú (2014-2030) fejlesztési célkitűzései közül a specifikus célkitűzések között, a Területi specifikus céloknál jelenik meg a „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés” tématerületén belül „ a mélyszegénységben élő térségek és az etnikumok (pl.: romák) által sűrűn lakott térségek, települések felzárkóztatása, gazdasági alapjainak erősítése” továbbá a horizontális szempontoknál a „1. Befogadás – társadalmi felzárkózás, esélyegyenlőség megteremtése” foglalkozik a „foglalkoztatás elősegítése, a mélyszegénység elleni küzdelem, a társadalmi és nemek szerinti esélyegyenlőség megteremtése, a megkülönböztetés tilalma, a megváltozott munkaképességűek helyzetének javítása, a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek felzárkóztatása, a romák integrációja” témájával.</p> <p>A 2014-2020 közötti időszakot tekintve „A területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés” prioritás érinti „A leszakadó és szerkezetátalakítási problémákkal küzdő térségek felzárkóztatását”. A szakpolitikákkal is összhangban álló specifikus cél az OFTK-ban a „Az értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom, a romaintegráció megvalósításának szakpolitikai feladatai – társadalompolitikai prioritás”-ban jelenik meg a „Társadalmi felzárkózás” beavatkozási területen.</p> <p>Kultúra kapcsán is megjelenik a téma az átfogó kulturális fejlesztési célok (2014–2020) „A társadalmi hátrányok átörökítését csökkentő, a társadalmi felzárkózást támogató kulturális szolgáltatások és az IKT fejlesztése”, „A korai iskolaelhagyás megelőzését támogató tanulási formák fejlesztése a kulturális területen.”</p>
	Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása	<p>A hosszú távú (2014-2030) fejlesztési célkitűzései közül a specifikus célkitűzések között már az átfogó célok között, a „2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom”-ban is megjelenik a „a hatékony közegészségügy és egészségügyi szolgáltatások, közszolgáltatások megújítása”. Majd a specifikus célok között a szakpolitikában megjelenő céloknál a „6. Jó állam: szolgáltató állam és biztonság” tartalmazza ezen fejlesztéseket</p> <p>Budapest esetében a 2014-2020-as időszakban a kitérés pontok között szerepel a szociális szolgáltatások fejlesztése, továbbá a Gyógyító Magyarország program is tartalmaz ilyen irányú fejlesztési célokat.</p> <p>„Az értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom, a romaintegráció megvalósításának szakpolitikai feladatai – társadalompolitikai prioritás szociálpolitika területén tartja fontosnak a szociális képzések megújítását. Összességében tehát a tervezett beavatkozások az OFTK céljaival találkoznak. A tervezett beavatkozás indikátorainak jelenlegi kidolgozottsági szintje ezek célokkal való összevetését nem teszik lehetővé.</p>
	<p>A köznevelés esélyteremtő szerepének javítása és hátránykompenzációs képességének erősítése</p> <p>A felsőfokúknak megfelelő szintű oktatás hozzáférhetőségének javítása</p> <p>Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel növelése</p>	<p>A hosszú távú (2014-2030) fejlesztési célkitűzései közül a szakpolitikákban érvényesítendő specifikus célok közül a „4. Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I”, azon belül „a tudásgazdaság kiépítése és erősítése az ehhez kapcsolódó felsőoktatási intézmények és kutatóközpontok fejlesztése,” illetve a „5. Kutatás+ fejlesztés+ innováció, kreatív gazdaság és tudásgazdaság” céljai eléréséhez járul hozzá.</p> <p>A 2014-2020-as időszak vonatkozásában a specifikus cél „A kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek – oktatáspolitikai prioritás” megvalósításához járul hozzá.</p> <p>Összességében a tervezett beavatkozások az OFTK céljaival találkoznak. A tervezett beavatkozás indikátorainak jelenlegi kidolgozottsági szintje ezek célokkal való összevetését nem teszik lehetővé</p>
8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	Az álláskereső – különösen az alacsony iskolai végzettségűek – munkaerő-piaci integrációja	<p>A Az OP specifikus célja az OFTK hosszú távú (2014-2030) fejlesztési átfogó céljai közül az „1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés”-hez , specifikus célok közül a ” Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I”-hez járul hozzá.</p> <p>A 2014-2020-as időszak „A kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek – oktatáspolitikai prioritásához kapcsolódik, továbbá hozzájárul a „Társadalmi felzárkózás”-hoz is a foglalkoztatásra vonatkozó fejlesztéspolitikai feladaton keresztül.</p>

PRIORITÁS TENGYELY	SPECIFIKUS CÉL	ILLESZKEDÉS OFTK-HOZ
	A sem foglalkoztatásban, sem oktatásban vagy képzésben nem résztvevő (ún. NEET) fiatalok Ifjúsági Garanciához való hozzáférése biztosított	Az OP specifikus célja az OFTK hosszú távú (2014-2030) fejlesztési átfogó céljai közül az „1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés”-hez , specifikus célok közül a ” Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I”-hez járul hozzá. A 2014-2020-as időszak céljai közül a „Társadalmi felzárkózás”-hoz járul hozzá a foglalkoztatásra vonatkozó fejlesztéspolitikai feladaton keresztül.
	A fiatalok részvétele nő a gyakornoki és a vál-lalkozóvá válást segítő programokban	Az OP specifikus célja az OFTK hosszú távú (2014-2030) fejlesztési átfogó céljai közül az „1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés”-hez , specifikus célok közül a ” Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I”-hez járul hozzá.
	A munkaerő-piaci szereplők munkaszervezési módszerek és munka minősége terén történő aktivitásának és tudatosságának növekedése	Az OP specifikus célja az OFTK hosszú távú (2014-2030) fejlesztési átfogó céljai közül az „1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés”-hez , specifikus célok közül a ” Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I”-hez járul hozzá.
	A munkavállalási korú lakosság, különösen az ala-csony képzettségűek részvétele nő a munkaerő-piaci kompetenciákat javító formális képzésekben	Az OP specifikus célja az OFTK hosszú távú (2014-2030) fejlesztési átfogó céljai közül az „1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés”-hez , specifikus célok közül a ” Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I”-hez járul hozzá. A 2014-2020-as időszak céljai közül a „Társadalmi felzárkózás”-hoz járul hozzá a foglalkoztatásra vonatkozó fejlesztéspolitikai feladaton keresztül
	Kompetencia alapú képzések elterjedtsége nő	Az OP specifikus célja az OFTK hosszú távú (2014-2030) fejlesztési átfogó céljai közül az „1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés”-hez , specifikus célok közül a ” Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I”-hez járul hozzá. A 2014-2020-as időszak vonatkozásában a specifikus cél „A kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek – oktatáspolitikai prioritás” megvalósításához járul hozzá.
9. Közigazgatás és közszolgáltatási fejlesztések	A közigazgatási szervezetek hatékonyságának fejlesztése A közigazgatási humán erőforrás felkészültségének fejlesztése Az elektronikus ügyintézés lehetőségének bővítése Az átláthatóság növelése A helyi közszolgáltatások információs bázisának fejlesztése A helyi közszolgáltatások helyi léptékű optimalizációja	Az OFTK egyik szakpolitikai célja a jó állam: a szolgáltató állam és a biztonság megvalósításának szakpolitikai feladatai – közigazgatási prioritás. Ebben megfogalmazza, hogy a közigazgatás megújítása szükséges a szervezet, a feladat, az eljárás, a személyzet irányából. . A jó állam kapcsán megfogalmazott releváns fő beavatkozási területek a következők : stratégiaileg vezérelt, célzott fejlesztéspolitika; a közszolgáltatások megújítása, valamint a növekvő társadalmi biztonság – kiemelt figyelmet fordítva a lakossági közbiztonság, a szociális, családi és személyi biztonság, az információbiztonság, a munkahely biztonság – megteremtésére. A Jó állam prioritáson belül a közigazgatás fejlesztésére többféle feladatot fogalmaz meg a koncepció, pl. ügyfélkapcsolatok fejlesztése, személyzeti igazgatás fejlesztése, e-közigazgatási szolgáltatások körének bővítése; Az informatikai hálózat és a nagy kormányzati elszámoló rendszerek konszolidációja, hálózatbiztonság emelése, az összkormányzati elektronikus azonosítás megteremtése; Fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezetrendszerének fejlesztése, ennek részeként a járási hivatali rendszer továbbfejlesztése az állampolgárokhoz közeli, szolgáltató közigazgatás megteremtése érdekében.

33. táblázat: Kapcsolódó ágazati stratégiák listája

Ágazati stratégiákhoz való illeszkedés¹¹

PRIORITÁS TENGELYEK	NEMZETI STRATÉGIA	ÉRTÉKELÉS
1. Vállalkozások versenyképességének javítása	KKV fejlesztési stratégia	<p>A KKV fejlesztési stratégia a VEKOP-pal megegyezően a 2014-2020-as időszakra készül. Jelen specifikus cél teljes mértékben hozzájárul a KKV stratégia 1. prioritásához (Növekedési potenciál javítása) jelen esetben Pest megyéért korlátozva a támogatást.</p> <p>Jelen intézkedés hozzájárul a stratégia 1. prioritásának "Piacfejlesztés és piacmegtartás" specifikus céljához, melynek eszközei között szerepel a "Tudáson és innováción alapuló, exportképes termékek és gyártási folyamatok kiterjesztésének támogatása", illetve a "Termelés súlyának növelése intelligens specializáció elvei mentén".</p>
		<p>Az intézkedés a KKV stratégia 3. prioritásának (Támogató vállalati környezet) "Üzleti környezet fejlesztése" specifikus céljához illeszkedik, mely magában foglalja az infokommunikációs fejlesztéseket, közszolgáltatások elektronizálását, közbeszerzési portál kialakítását, helyi infrastruktúrafejlesztéseket, kezdő vállalkozásoknak nyújtott tanácsadást, nehézségekkel küzdő vállalkozásoknak nyújtott tanácsadást.</p> <p>A stratégia időtávja 2014-2020. A specifikus cél és az intézkedés teljes mértékben illeszkedik a KKV fejlesztési stratégia 2. prioritásához (Külső finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés javítása). Az intézkedés a prioritás 2. specifikus céljához ("Források elérhetőségének javítása") illeszkedik.</p>
		<p>Az intézkedés teljes mértékben illeszkedik a KKV fejlesztési stratégia 1. prioritásához (Növekedési potenciál javítása). A "Piacfejlesztés és megtartás" specifikus célon belül a stratégia kiemeli a hálózatosodás fontosságát, illetve a céltudatos exportfejlesztést. A "Differenciált vállalkozásfejlesztés" specifikus célon belül a stratégia szintén kiemeli az üzleti hálózatok, klaszterek fontosságát.</p>
2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	Nemzeti Kutatás-Fejlesztési-Innovációs Stratégia	<p>A stratégia 2013-2020-as időtávra szól. Jelen intézkedés teljes mértékben összhangban áll a stratégia "Hatékony tudásfelhasználás" nevű átfogó céljával, mely támogatja mind a kis, mind a közép, mind pedig a nemzetközi nagyvállalatok K+F tevékenységeit.</p> <p>A specifikus célhoz meghatározott eredményindikátor (KMR régió vállalkozásainak GDP-arányos K+F ráfordítása, %) illeszkedik a stratégiához. A stratégia a vállalati KFI ráfordítások arányának 1,2%-ra emelését célozza meg 2020-ra, a VEKOP pontos célértéket még nem határozott meg.</p>
		<p>Az intézkedés teljes mértékben illeszkedik a stratégia "Intenzív tudásáramlás" átfogó céljához. Az átfogó célon belül az intézkedés illeszkedik az "Integrált innovációs szolgáltatások" sarkalatos cél B5. "EU és nemzetközi pályázatokon és kezdeményezésekben való hatékony részvétel" specifikus céljához, illetve az "Együttműködések, hálózatok dinamizálása" sarkalatos cél B3. "Erős hagyományos innovációs kooperációk", B4. "Nyílt, prekompetitív és társadalmi innovációs együttműködések felkarolása" és B6. "Hatékony hálózatokban működő gazdaság" specifikus céljaihoz.</p>

¹¹ A táblázat kiegészítése szükséges

PRIORITÁS TENGELYEK	NEMZETI STRATÉGIA	ÉRTÉKELÉS
		<p>Az intézkedés teljes mértékben összhangban áll a stratégia "Nemzetközileg versenyképes tudásbázisok" átfogó céljával. Az átfogó cél specifikus céljai között szerepel a "Kutatók és kreatív szakemberek képzése", "Nemzetközileg versenyképes K+F infrastruktúra", "A kutatóhelyek erősítése" és a "Modern kutatómenedzsment".</p> <p>Az intézkedéshez meghatározott eredményindikátor (létrejött kutató-fejlesztő munkahelyek száma, teljes munkaidő egyenérték) illeszkedik a stratégiában meghatározott célkitűzéséhez. A stratégia a "kutató-fejlesztők tényleges száma" mutatóhoz 56.000 kutató-fejlesztő munkahely meglétét célozza meg 2020-ra. A VEKOP még nem tartalmaz pontos célértéket az indikátorra vonatkozóan.</p> <p>Az intézkedés összhangban áll a KFI Stratégiával. A stratégia a finanszírozási eszközök között említi a tőke-, hitel- és garancia típusú pénzügyi eszközöket. Emellett két finanszírozási eszközt, a vissza nem térítendő támogatások és kutatási szervezetek normatív finanszírozását és az adóöztönzőket emeli ki. A KFI Stratégia 2014-2020-as időszakra vonatkozó finanszírozási elvei között szerepel a pénzügyi eszközök KFI célú felhasználása (pl. magvető és kockázati tőke) éves átlagban 2-3 milliárd Ft összegben.</p>
	Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia	<p>A VEKOP 2. prioritása több helyen hivatkozik a nemzeti intelligens szakosodási stratégiára és annak főbb célkitűzéseire, illetve szakterületi specializációjára, hogy azok majd meghatározzák a támogatások szempontjait. A nemzeti specializációk: Rendszerszemléletű kutatás, Intelligens gyártás, Fenntartható társadalom. A KMR régióban jelen vannak azok a tudományterületek, ágazatok, melyek a nemzeti szintű specializációhoz kapcsolódnak.</p>
3. Infokommunikációs fejlesztések	Nemzeti Infokommunikációs Stratégia 2014-2020	<p>Az átfogó célok között megjelenik a digitális gazdaság fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a hazai IKT szektor a digitális ökoszisztéma fejlődésének motorjaként innovatív fejlesztésekkel és alkalmazásokkal, az egyéb vállalkozások és a közigazgatás pedig belső folyamatainak és külső kapcsolatrendszerének elektronikus alapokra helyezésével, tartalmainak digitalizálásával és működésének informatizálásával vegyen részt a digitális gazdaság megerősítésében; • az elektronikus (kereskedelmi, banki stb.) szolgáltatások fejlesztését, illetve a kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenység ösztönzését célzó programoknak köszönhetően erősödjön a hazai infokommunikációs ágazat szereplőinek nemzetközi versenyképessége és export-potenciálja <p>A kormány célként tűzte ki, hogy az infokommunikációs hálózatok egyetlen szegmensekben se alakulhassanak ki tartósan olyan szűk keresztmetszetek, amelyek akadályoznák a digitális szolgáltatások nyújtását és igénybevételét. Ennek kapcsán megfogalmazza a stratégia, hogy folytatódjon a nagy sávsebességű új generációs (NGA) hálózatok építése, és 2020-ra ne legyen olyan járási székhely, ahol nem érhető el a lakosság számára valamilyen nagy sávsebességű hálózat (NGA, Docsis 3.0 vagy magasabb);</p> <ul style="list-style-type: none"> • folytatódjon az optikai felhordó hálózatok fejlesztése, és 2016-ra ne legyen optikával el nem ért (NGA-fehér) település az országban • 2016-ra teljes körűen épüljön ki a Nemzeti Távközlési Gerinchálózat (NTG), hogy a közintézmények olcsóbb IKT infrastruktúrára férjenek hozzá a szolgáltatásokhoz <p>A fentiek alapján a stratégia a VEKOP vonatkozó beavatkozásai összhangban állnak.</p>

PRIORITÁS TENGELYEK	NEMZETI STRATÉGIA	ÉRTÉKELÉS
4. A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi fejlesztései	Nemzeti Turizmusfejlesztési Konceptió 2014-2024	A koncepcióban megjelenik a területi fókuszú termékfejlesztés, összhangban a prioritás tengellyel, ami elsősorban az ökoturizmus és kulturális turizmus kapcsán fogalmaz meg hálózatos fejlesztési igényeket. A stratégiai célok között megjelenik az aktív turisztikai termékek fejlesztése. A koncepcióban megjelenik több között az örökség- és kultrualis turizmus fejlesztése és az öko-, a kerékpáros, vízi és lovas turizmus fejlesztési igénye is. Ezeknek a desztináció alapú fejlesztéseken túl részei a hálózatok fejlesztésének szükségessége is. A VEKOP vonatkozó célkitűzése és beavatkozásai összhangban vannak a koncepció főbb beavatkozási területeivel.
5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatás	Nemzeti Energia Stratégia	Az Energiastratégia 2012-ben jelent meg, 2030-ig tartalmaz részletes intézkedéseket, távlati kitekintéssel 2050-ig. A specifikus cél, illetve jelen intézkedés teljes mértékben összhangban áll az Energiastratégiával. A VEKOP jelen intézkedése az Energiastratégia 3 pillére közül a "Fenntarthatóság"-hoz járul hozzá. A stratégia eszközei között szerepel (a VEKOP intézkedésével összhangban) az "Energiahatékonyság és energiatakarékosság", és a "Megújuló energiaforrások részesedésének növelése" (biomassza, biogáz, geotermikus és napenergia, vízenergia, hulladékok energetikai célú hasznosítása).
	Nemzeti Közlekedésfejlesztési Stratégia	A Stratégia a 2014-2030-as időtávra készült, távlati kitekintéssel 2050-ig, egy első ütemmel 2020-ig. Jelen intézkedés az 1. célszint (Társadalmi célok) "Környezetre gyakorolt negatív hatások csökkenése, klímavédelmi szempontok érvényesülése" céljához illeszkedik.
6. Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés	A 2014 - 2020 közötti időszak foglalkoztatáspolitikai célú fejlesztéseinek megalapozása (szakpolitikai stratégia)	Az illeszkedés a 4. beruházási prioritás: Munkaerő-piaci alkalmazkodóképesség fejlesztése: A munkahelyi rugalmasság ösztönzése; A kisgyermekek rugalmas, napközbeni ellátásának fejlesztése; Szociális partnerek programjainak támogatása intézkedéseivel valósul meg.
	Nemzeti Társadalmi felzárkózási stratégia	A stratégia időtávja 2011–2020. Az OP céljai teljes mértékben illeszkednek a stratégia céljaihoz. A telepprogramok, szociális városrehabilitáció, szociális lakhatás támogatása egyértelműen megfeleltethető a tervezett OP intézkedés tartalmának.
7. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	Nemzeti Társadalmi felzárkózási stratégia	A stratégia időtávja 2011–2020. Az OP céljai teljes mértékben illeszkednek a stratégia céljaihoz. Az OP-ban meghatározott beavatkozások megfeleltethetők a stratégia I. Gyermek jól-lét, III. Foglalkoztatás III.1. A munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű emberek munkaerőpiacra való belépése, VI. Bevonás, szemléletformálás, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelem VI.1. Civil szervezetek, érintettek bevonása beavatkozásoknak.
		A stratégia időtávja 2011–2020. A stratégia időtávja 2011–2020. Az OP céljai teljes mértékben illeszkednek a stratégia céljaihoz. (II. Oktatás, képzés)

PRIORITÁS TENGELYEK	NEMZETI STRATÉGIA	ÉRTÉKELÉS
	Simmelweis Terv	<p>A Semmelweis Terv főként a korábbi tervezési időszakot érintette, 2010 válságkezelés, majd 2012-2014 konszolidáció, 2015-2018 között a finomhangolása, továbbfejlesztése történik majd. Ezek tükrében vizsgáltuk meg a kapcsolódási pontokat. A jelenlegi források három egymással szoros összefüggésben lévő beruházási célt támogatnak: „(1) az egészségügyi felsőoktatás, továbbképzés és szakképzés fejlesztése, (2) az ellátórendszer struktúra-átalakításának támogatása”.</p> <p>5. Az alapellátásban résztvevők prevenció, egészségnevelési szerepének erősítése. A háziorvosi és a foglalkozás-egészségügyi ellátás prevenció szemléletű átalakítása, komplex érdekeltségi rendszer megteremtése és népegészségügyi, pszichológus és mentálhigiénés szakemberek bevonása révén. Ehhez kapcsolódóan a védőnői preventív tevékenység bővítése. Ütemezése: 2011. május – 2011. december</p> <p>17. A lelki egészség védelme, fejlesztése. Célzott kisközösségi programok, az öngyilkosság és a depresszió megelőzését támogató helyi programok feltételrendszerének kialakítása, a közösségi gondozói hálózatok megerősítése és fenntarthatóságának biztosítása. Indítása: 2013. első félév</p> <p>A képzések kapcsán az OP tartalma és a stratégiában megfogalmazottak eltérőek, a fentiekben vázolt határidők a stratégia esetében már megtörténtnek nyilváníthatók lennének, ha sikerült volna ezeket az intézkedéseket végrehajtani. Mivel ez elmaradt, így a következő időszakban 2014-2020 között is aktuális témák.</p>
8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	A 2014 - 2020 közötti időszak foglalkoztatáspolitikai célú fejlesztéseinek megalapozása (szakpolitikai stratégia)	<p>Az illeszkedés a foglalkoztatáspolitikai stratégiában az 1. beruházási prioritás: Munkaerő-piaci belépés segítése: Hátrányos helyzetű munkanélküliek és inaktívok foglalkoztathatóságának javítása (aktív munkaerő-piaci eszközök); A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szervezetének fejlesztése és az általa nyújtott vagy beszerzett szolgáltatások minőségének javítása; Munkaerő-piaci belépést elősegítő célzott támogatások, foglalkoztatási kedvezmények intézkedéseivel valósul meg.</p> <p>Az illeszkedés az 5. beruházási prioritás: Szociális gazdaság és non-profit foglalkoztatási programok támogatása: Társadalmi vállalkozások támogatása; Nem állami szervezetek komplex foglalkoztatási programjainak támogatása; Tranzitfoglalkoztatási programok támogatása intézkedéseivel valósul meg.</p> <p>Az illeszkedés a 2. beruházási prioritás: Fiatalok munkaerő-piaci integrációja, Ifjúsági garancia: Aktív munkaerő-piaci eszközök és munkaerő-piaci szolgáltatások fiatalok számára; Gyakornoki programok támogatása; Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása, Non-profit szervezetek fiatalok foglalkoztathatóságát segítő programjai intézkedéseivel valósul meg.</p> <p>Az illeszkedés a 4. beruházási prioritás: Munkaerő-piaci alkalmazkodóképesség fejlesztése: A munkahelyi rugalmasság ösztönzése; A kisgyermekesek rugalmas, napközbeni ellátásának fejlesztése; Be nem jelentett munkavállalás elleni küzdelem; Munkaegészségügy és munkabiztonság fejlesztése; Szociális partnerek programjainak támogatása intézkedéseivel valósul meg.</p>

PRIORITÁS TENGELYEK	NEMZETI STRATÉGIA	ÉRTÉKELÉS
		Az illeszkedés a 3. beruházási prioritás: Egész életen át tartó tanulás ösztönzése a szak-és felnőttképzés támogatásával és fejlesztésével: Duális képzés elterjesztésének támogatása; A szakképzés minőségének javítása, hatékonyságának növelése; Felnőttképzési programok támogatása kiemelten az alacsony iskolai végzettségűek, közfoglalkoztatottak foglalkoztathatóságának javítása érdekében; A felnőttképzés intézményrendszerének fejlesztése intézkedéseivel valósul meg.
9. Közigazgatás és közszolgáltatási fejlesztések	Nemzeti Infokommunikációs Stratégia 2014-2020	A digitális állam fejlesztése kapcsán a stratégia célként fogalmazza meg, hogy a kormányzat, a közigazgatás és a közszolgáltatások működését stabil és biztonságos informatikai háttér támogassa, amely lehetővé teszi a közigazgatás belső folyamatainak, illetve a lakosságot és vállalkozásokat célzó közigazgatási szolgáltatásoknak a nagyarányú elektronizálását, továbbá az állami érdekkörbe tartozó információk és tartalmak széles körű digitalizációját és nyilvános hozzáférhetővé tételét.

34. táblázat: Ágazati stratégiákkal való kapcsolódás értékelése

G.5.Beavatkozási logika összefoglalása

35. táblázat: VEKOP beavatkozási logika összefoglalása

Prioritási tengely	Finanszírozó alap	Tematikus Cél	Beruházási prioritás	Egyedi célkitűzés	Eredményindikátor	Intézkedés	Kimeneti indikátorok
1. Vállalkozások versenyképességének javítása	ERFA	3. a KKV-k versenyképességének fokozása	3a	Versenyképes vállalkozói tudás elterjesztése	A vállalkozások 3 éves túlélési rátája	Országosan egységesen elérhető vállalkozói mentorhálózat mentorszervezeteinek és koordinációjának kialakítása a Közép-magyarországi régióban	Támogatásban részesülő vállalkozások száma
							Nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma
							A támogatott új vállalkozások száma
			3c	Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében	KKV-k nettó árbevétele Pest megyében , ezer Ft	Kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő fejlesztéseinek támogatása Pest megyében	Támogatásban részesülő vállalkozások száma
							Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma
							Vissza nem térítendő támogatáson kívüli más pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma
						Az üzleti infrastruktúra fejlesztésének támogatása Pest megyében	A támogatott új vállalkozások száma
							A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (a vissza nem térítendő támogatástól eltérő jellegű támogatás)
							A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)
			3d	Vállalkozások külpiaci jelenlétének és az ezt támogató együttműködésekben való részvételének erősödése	KKV-k export árbevétele a Közép-magyarországi régióban, millió Ft	Kis- és középvállalkozások külpiacra jutásának támogatása	Támogatásban részesülő vállalkozások száma
							Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma
						Vállalkozások együttműködésének támogatása	Vissza nem térítendő támogatáson kívüli más pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma
A támogatott új vállalkozások száma							
A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (a vissza nem térítendő támogatástól eltérő jellegű támogatás)							

Prioritási tengely	Finanszírozó alap	Tematikus Cél	Beruházási prioritás	Egyedi célkitűzés	Eredményindikátor	Intézkedés	Kimeneti indikátorok
							A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)
2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	ERFA	1. a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése	1b	A vállalati K+I aktivitás növelése	A KMR régió vállalkozásainak K+F ráfordítása (BERD), millió Ft	Vállalati K+I tevékenység támogatása	Támogatásban részesülő vállalkozások száma
							Az innovációs és K+F projekteknek közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás
							Új termékek forgalomba hozatala céljából támogatott vállalkozások száma
							Új termékek gyártása céljából támogatott vállalkozások száma
			Támogatásban részesülő vállalkozások száma				
			Új kutatók száma a támogatott szervezeteknél				
			Kutatóintézetekkel együttműködő vállalkozások száma				
			Az innovációs és K+F projekteknek közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás				
Új termékek forgalomba hozatala céljából támogatott vállalkozások száma							
			1a	A K+I kapacitások megerősítésével növekvő H2020 részvétel a közfinanszírozású és	A Horizont 2020 keretprogramban nyertes magyar résztvevők száma	Kutatóintézeti kiválóság és nemzetközi együttműködések támogatása	Új kutatók száma a támogatott szervezeteknél

Prioritási tengely	Finanszírozó alap	Tematikus Cél	Beruházási prioritás	Egyedi célkitűzés	Eredményindikátor	Intézkedés	Kimeneti indikátorok
				nonprofit kutatóhelyek, valamint a vállalkozások körében			A jobb kutatási infrastruktúrával ellátott létesítményekben dolgozó kutatók száma
3. Infokommunikációs fejlesztések	ERFA	2. az IKT-khoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének javítása	2b	Az IKT szektor nemzetközi versenyképességének növelése	Hazai szoftverfejlesztő és IT szolgáltató vállalkozások exportárbevétele	Versenyképes IKT szektor fejlesztése	Az intézkedés által támogatott projektek által generált, felsőoktatási intézmények és konvergencia régióbeli vállalkozások közötti új együtt-működések száma
			2a	Nagy sávzsélességű kapcsolat biztosítása az el-láthatlan állami intézményeknél	Hálózati végpontokon elérhető átlagos sávzsé-lesség nagysága az állami/önkormányzati intézményeknél	Kormányzati szélessávú hálózatok fejlesztése	Állami vagy önkormányzati fenntartású intézmények részére létrehozott új csatlakozási pontok száma a kormányzati távközlési hálózatokon
4. A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi fejlesztései	ERFA	6. a környezet megőrzése és védelme, valamint a forráshatékonyság támogatása	6c	Turisztikai költség növelése	Hazai és nemzetközi turisták költségének növekedése	Kulturális és természeti örökség védelme	látogatószám növekedése
			6d	A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzésének, valamint a 2020-ig teljesítendő EU Biológiai Sokféleség Stratégia hazai megvalósításának megalapozása	Azon közösségi jelentőségű fajok aránya, amelyek természetvédelmi helyzetének meghatározása nagyrészt szakértői beclsélen alapul Azon közösségi jelentőségű élőhelyek aránya, amelyek természetvédelmi helyzetének meghatározása nagyrészt szakértői beclsélen alapul	A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok	Ökoszisztémák és ökoszisztéma-szolgáltatások országos térképi adatbázisa
5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák	ERFA	4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés	4b	Az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése a vállalkozói	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energia-fogyasztáson belül Primer energia felhasználás	Vállalkozások energiahatékonyság-, valamint megújuló energia növelését célzó fejlesztéseinek támogatása	Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése További kapacitás megújuló energia

Prioritási tengely	Finanszírozó alap	Tematikus Cél	Beruházási prioritás	Egyedi célkitűzés	Eredményindikátor	Intézkedés	Kimeneti indikátorok
felhasználásának támogatása		támogatása minden ágazatban		szektorban.			előállítására
			4c	Lakóépületek energetikai korszerűsítése, valamint távhő- és hőellátó rendszerek energiahatékony fejlesztése és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése a Közép-Magyarországi Régióban	1. A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül (PJ/év)	Energiahatékony és megújuló energia felhasználás növelését célzó projektek külső forrásbevonási lehetőségeinek javítása a Közép-Magyarországi Régióban	A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentése
					2. Primer energia felhasználás (PJ)		A jobb energiafogyasztási osztályba sorolt háztartások száma
							Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése
4e	Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése	Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya (%)	Fenntartható közlekedésfejlesztés	A megújulóenergia-termelés további kapacitása			
6. Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés	ERFA	8. a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás ösztönzése	8c	Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalásának támogatása	Bölcsődei ellátásban részesülő vagy családi napközi szolgáltatást igénybe vevő 3 év alatti gyermekek száma (fő)	Bölcsődék és családi napközik, valamint óvodák infrastrukturális fejlesztései	Támogatott gyermekgondozási intézmények kapacitása (bölcsődék és családi napközik)
					Óvodai nevelésben részesülő gyermekek száma (fő)		Támogatott gyermekgondozási intézmények kapacitása (óvodák)
		9. A társadalmi együttműködés előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztet és elleni	9b	A leromlott településrészekben élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja	Lakóhely környéki közterületen való biztonságérzet (a lakosság mennyire érzi biztonságban magát sötétedés után, egyedül az utcán) (%)	A leromlott településrészekben élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja	Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
							Városi környezetben épített vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek
							Helyreállított lakóegységek városi területeken
9a	kidolgozás alatt						

Prioritási tengely	Finanszírozó alap	Tematikus Cél	Beruházási prioritás	Egyedi célkitűzés	Eredményindikátor	Intézkedés	Kimeneti indikátorok
		küzdelem					
7. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	ESZA	9. A társadalmi együttműködés előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztet és elleni küzdelem	1 b II	Társadalmi együttműködés erősítése	A társadalmi felzárkózást elősegítő programokat sikeresen elvégző személyek száma (fő)	Kiemelt társadalmi felzárkózási programok	Inaktív résztvevők száma
			1 b IV	Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása	Képzési programokat sikeresen befejező személyek száma (fő)	A szociális intézményi háló tartalom- és szolgáltatásfejlesztése Az egészségügyi ellátórendszer tartalom- és szolgáltatásfejlesztése	Képzési programokban részt vevő személyek száma
		1 c I	A köznevelés esélyteremtő szerepének javítása és hátránykompenzációs képességének erősítése	Az ISCED 1 és ISCED 8 szintek között támogatott programokat sikeresen befejező személyek száma (fő)	Esélyteremtő és kompetenciafejlesztést célzó programok a köznevelésben	Az ISCED 1 és ISCED 8 szintek között támogatott programokban részt vevő személyek száma	
		1 c II	A felsőfokúknak megfelelő szintű oktatás hozzáférhetőségének javítása	kidolgozás alatt	A felsőoktatás képzési és kutatási rendszerének komplex fejlesztése	kidolgozás alatt	
		1 c III	Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel növelése	kidolgozás alatt	Kompetenciafejlesztés a foglalkoztathatóság javítása és egyes humán közszolgáltatások színvonalának növelése érdekében	kidolgozás alatt	
8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	ESZA	8. a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása	1 a I	Az álláskeresők – különösen az alacsony iskolai végzettségűek – növekvő körének munkaerő-piaci integrációja.	A kilépés időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma	Az álláskeresők – különösen az alacsony iskolai végzettségűek – foglalkoztathatóságának javítása hatékonyabb aktív eszközök segítségével	Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is
					A kilépés időpontjában képesítést, vagy tanúsítványt szerző résztvevők száma		Alapfokú (ISCED 1), vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők száma

Prioritási tengely	Finanszírozó alap	Tematikus Cél	Beruházási prioritás	Egyedi célkitűzés	Eredményindikátor	Intézkedés	Kimeneti indikátorok
					A kilépés időpontjában képesítést, vagy tanúsítványt szerző, alapkú (ISCED 1), vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők száma	Munkaerő piaci szolgáltatások fejlesztése	Az NFSZ fejlesztéséhez kapcsolódó képzésekben résztvevő szakértők száma
					A kilépés után 6 hónappal foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma		
					Az NFSZ fejlesztéséhez kapcsolódó képzéseken képesítést, vagy tanúsítványt szerző szakemberek száma	Nem állami szervezetek komplex foglalkoztatási programjai	
					A KMR mindkét megyéjében dolgozik legalább egy főállású EURES tanácsadó		
			1 a II	A sem foglalkoztatásban, sem oktatásban vagy képzésben nem résztvevő (ún. NEET) fiatalok Ifjúsági Garanciához való hozzáférése biztosított	Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NFSZ által megvalósított program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők	Az ifjúsági garanciához kapcsolódó foglalkoztatási támogatások	Munkaerő-piaci programban résztvevő 25 éven aluli fiatal NEET (nem foglalkoztatott, oktatási intézmény nappali tagozatán vagy szakképzésben tanulmányokat nem folytató) résztvevők
				Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NFSZ által megvalósított program segítségével képesítést, vagy tanúsítványt szerző résztvevők			
				Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NFSZ által megvalósított programból való kilépés után hat hónappal foglalkoztatásban levő résztvevők			
				Az Ifjúsági Garancia program végrehajtásával kapcsolatos képzésben tanúsítványt szerző szakértők száma			

Prioritási tengely	Finanszírozó alap	Tematikus Cél	Beruházási prioritás	Egyedi célkitűzés	Eredményindikátor	Intézkedés	Kimeneti indikátorok
				A fiatalok részvétele nő a gyakornoki és a vállalkozóvá válást segítő programokban	Gyakornoki vagy vállalkozóvá válást segítő program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők	Gyakornoki program és vállalkozóvá válás támogatása a fiatalok körében	Gyakornoki, illetve vállalkozóvá válást segítő programban 25 éven aluli résztvevők
							Az Ifjúsági Garancia programmal kapcsolatos feladatokra felkészített mentorok száma
			1 a V	A munkaerő-piaci szereplők munkaszervezési módszerek és munka minősége terén történő aktivitásának és tudatosságának növekedése	A támogatásban részesült, rugalmas foglalkoztatási formákat bevezető, vagy jogszerű foglalkoztatással kapcsolatos intézkedést bevezető munkáltatók száma	Munkahelyi rugalmasság és munka minőségének ösztönzése	A rugalmas foglalkoztatási formák bevezetésére vagy jogszerű foglalkoztatásra irányuló projektek száma
					A támogatásban részesült, jogszerű foglalkoztatással kapcsolatos intézkedés keretében tájékoztatást és/vagy segítséget kapott munkaerő-piaci szereplők száma	A jogszerű foglalkoztatás ösztönzése	
		10. az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében	1 c III	A munkavállalási korú lakosság, különösen az alacsony képzettségűek részvétele nő a munkaerő-piaci kompetenciákat javító formális képzésekben	A képzés során tanusítványt, vagy bizonyítványt szerző résztvevők száma	Munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése	A képzésben részt vevők száma
						Munkavállalók munkahelyi képzésének támogatása	Munkahelyi képzésben részt vevők száma
							Munkaerő-piaci kompetencia-fejlesztésben részt vevők száma
							Munkaerő-piaci kompetencia-fejlesztésben részt vevő alapfokú (ISCED 1), vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők
			1 c IV	Kompetencia alapú képzések elterjedtsége nő	A kompetencia-alapú képzésekben bevezetett új tananyagok, módszertanok száma A kompetencia alapú képzésekhez készített tananyagok alkalmazását célzó képzéseken képesítést, vagy	A szakképzés és felnőttképzés fejlesztése	Az intézkedések keretében kidolgozott új tananyagok, módszertan száma
							A kompetencia alapú képzésekhez készített tananyagok alkalmazását célzó képzéseken résztvevő szakemberek száma

Prioritási tengely	Finanszírozó alap	Tematikus Cél	Beruházási prioritás	Egyedi célkitűzés	Eredményindikátor	Intézkedés	Kimeneti indikátorok
					tanúsítványt szerző szakemberek száma		
9. Közigazgatás	ESZA	kidolgozás alatt					

G.6. Az ex-ante értékelés folyamatának bemutatása

Az ex-ante értékelés során elsősorban a tervezők és az értékelők között zajlottak szervezett egyeztetések, az értékelők nem vettek részt a tervezők belső egyeztetéseiben. Az értékelési munka az egyeztetések után alapvetően dokumentum-elemzésen alapult. Az értékelők munkáját támogatták a módszertani koordinációs szakértő útmutatásai, illetve a megrendelői útmutatások.

Időpont	Téma
2013.04.15	Az ex ante értékelés projektkezdő megbeszélése a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség szervezésében.
2013.05.23	VEKOP tervezett tartalmának megvitatása és a Partnerségi Megállapodás területi szempontjainak áttekintése. (PM 2013. Április 26-i változat)) – Jelentés leadás
2013.06.27	VEKOP ex-ante értékelés - Az egyes prioritás tengelyek elkészítését meghatározó szakmai szempontok megvitatása, belső koherencia áttekintése, indikátorok, forrásallokációs mechanizmusok, területi szereplők bevonása módjainak áttekintése. – Jelentés leadása
2013.07.23	Egyeztetésre került sor az IKOP, GINOP, TOP, VEKOP és SKV ex ante értékelők között az NFÜ szervezésében
2013.07.24	VEKOP ex-ante értékelés leadása (Értékelői jelentés 1. verzió munkaváltozat, 2013. július 05.) tartalmának, így az értékelő javaslatok és tervezői válaszok megvitatása
2013.07.25	Az NFÜ műhelyvitája „Értékelési útmutató az ex ante értékelésekhez” címmel, ahol Dr. Jim Fitzpatrick előadást tartott „Guidance of main deliverables of an evaluation” címmel.
2013.08.01	Egyeztetés az NKS tervezői és az IKOP, TOP, VEKOP, GINOP tervezői között, amelyen az IKOP ex ante értékelők is részt vettek.
2013.09.05	Értékelő javaslatok és tervezői válaszok megvitatása.
2013.09.13	VEKOP ex-ante értékelés - ESZA finanszírozású humán prioritások egyeztető megbeszélése- Az egyeztetés célja a prioritások közti tartalmi átfedés tisztázása és az EFFA beavatkozásokhoz való illeszkedés elősegítése.
2013.09.26-27	Megrendezésre került a 4. Nemzetközi értékelési konferencia az NFÜ szervezésében, mely során a 2007-13-as időszakban megvalósult programok időközi értékelési eredményei kerültek bemutatásra. A tapasztalatok hasznos információt nyújthatnak a következő program időszak tervezéséhez.
2013.10.10	Workshop keretében ismertetésre került a „Módszertani és konzisztencia ex ante” értékelési projekt (AAM Tanácsadó Zrt.) az NFÜ szervezésében.
2013.10.21	Tervezés aktuális helyzetének áttekintése, az OP-ban megtörtént és tervezett változások értelmezése.
2013.12.06	Leadásra került a VEKOP 3.0 ex ante értékelése keretében készült Értékelési jelentés munkaváltozata.
2013.12.16	EU Bizottsággal történő tárgyalásra való felkészítő, az értékelők javaslatainak megvitatása.
2013.12.20	Leadásra került a VEKOP 3.0 ex ante értékelése keretében készült Értékelési jelentés egyeztetési változata.
2014.01.06	A Miniszterelnökség szervezésében bemutatásra kerültek az OP-k

Időpont	Téma
	partnerségi egyeztetéseinek eredményei.
2014.01.16	Az értékelés aktuális helyzetének áttekintése az EU Bizottsággal folytatott egyeztetések eredményeinek, illetve a 2013. december 20-án leadott értékelői jelentés javaslatainak megvitatása és azok beépülése a következő OP-tervekben.
2014.01.30.	Leadásra került a VEKOPKOP ex ante értékelése keretében az Értékelési jelentés aktualizált változata, a Determinációs összefoglaló és a Végrehajtási rendszer értékelése is.
2014.02.20	Részvétel az EU bizottsággal közösen szervezett indikátor workshop-on.
2014.02.27	Egyeztetés az SKV készítőkkal a fenntarthatósági szempontok alkalmazásáról az értékelés során.
2014.03.04	A Miniszterelnökség tájékoztatása az OP-k és ex ante jelentések beadásának ütemezéséről és formai követelményeiről.
2014.03.04	Részvétel a beavatkozási logika megvitatásán, különös tekintettel az indikátorok tervezésére és alkalmazására.
2014.03.19	A VEKOP 4.0 változatának egyeztetése a tervezők és az ex-ante értékelők között, az ex-ante értékelők prezentációi alapján.
2014.03.19	Egyeztetés az SKV készítőkkal és a tervezőkkel a program fenntarthatósági szempontjairól.
2014.03.31	A VEKOP 4.0 ex ante értékelési jelentés benyújtásra került a Megbízóhoz az OP március 5-i változata alapján.
2014.06.02	A VEKOP 4.0 ex ante értékelési jelentés benyújtásra került a Megbízóhoz az OP május 8-i változata alapján.
2014.07.11	A VEKOP 4.0 Európai Bizottságnak benyújtott végleges változatára (2014. június 7.) készült ex ante értékelés benyújtásra került a Megbízóhoz.
2014. szeptember, október	Részvétel az EU Bizottsággal folytatandó egyeztetéseken, javaslatok és feljegyzések készítése a tervezés támogatására.
2014.11.14 és folyamatban	A VEKOP 5.0 változat előzetes értékelésének készítése, korábbi jelentés aktualizálása

36. táblázat: Ex ante értékelés folyamatának összefoglalása

Az Operatív Program változásai

Az egyes OP változathoz képest történt lényegesebb változásokat mutatja be az alábbi három táblázat

Az alábbi táblázat összefoglalja a jelentősebb változásokat, ami a prioritás tengelyeket és a forrásallokációt érinti 5.0-ös változatban a 4.0-ás változathoz képest.

Prioritási tengely	Alap	EU támogatás (EUR)	Programon belüli megoszlás	Prioritási tengely	Alap	EU támogatás (EUR)	Programon belüli megoszlás
1. Vállalkozások versenyképességének javítása és a tudásgazdaság fejlesztése	ERFA	101 087 350	21,80%	1. Vállalkozások versenyképességének javítása	ERFA	38 195 501	8,24%
				2. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	ERFA	94 612 656	20,40%
2. Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése	ERFA	44 051 826	9,50%	3. Infokommunikációs fejlesztések	ERFA	10 166 045	2,19%
3. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a	ERFA	101 087 350	21,80%	4. A Közép-Magyarországi Régió turisztikai és természetvédelmi	ERFA	16 943 409	3,65%

Prioritási tengely	Alap	EU támogatás (EUR)	Programon belüli megoszlás	Prioritási tengely	Alap	EU támogatás (EUR)	Programon belüli megoszlás
megújuló energiák felhasználásának támogatása				fejlesztései			
				5. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása			
4. Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés	ERFA	69 787 367	15,05%	6. Települési környezet és közszolgáltatás-fejlesztés	ERFA	43 562 921	9,39%
5. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	ESZA	63 527 372	13,70%	7. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	ESZA	61 242 668	13,21%
6. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	ESZA	84 162 174	18,15%	8. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	ESZA	61 100 019	13,18%
				9 Közigazgatás			
Összesen		463 703 439		Összesen		463 703 439	

A PM alapján a program alapvetően a földrajzi rugalmasság elvével összhangban hozható támogatási célterületekkel egészült ki, ami a 3. 4. 6. és 9. prioritás tengelyeket érinti.

A gazdaságfejlesztésen belül külön prioritástengelyre kerültek a vállalkozások versenyképesség javítása és a kutatás-fejlesztési, innovációs tevékenységek. Míg a pénzügyi eszközök nem kapnak egy önálló prioritás tengelyt, hanem az alkalmazott szakterületeket érintő prioritás tengelyeken belül kerültek megtervezésre (1, 2. és 3. PT)

A kutatás-fejlesztés területén változatlan beruházási prioritások mellett pontosodtak a specifikus célok és pontosodott a program tartalma is.

Az energiahatékonyság kapcsán egyértelmű lett az összhang a KEHOP-ban a KA-ból finanszírozott intézkedésekkel,

Az 7-es és 8-as PT-n szereplő ESZA prioritások kapcsán pontosították mind az eredmény és az output indikátorokat.

Az alábbi táblázat bemutatja összefoglalóan a változásokat a VEKOP 3.0. és a VEKOP 4.0 kapcsán.

VEKOP 4.0. Prioritás tengely	Változás az előző OP tervezethez (VEKOP 3.0) képest
1. Vállalkozások versenyképességének javítása, a foglalkoztatás ösztönzése és a tudásgazdaság fejlesztése	A K+F támogatások tartalma szinte változatlan maradt, míg a vállalkozásfejlesztés tartalma pontosodott, illetve a kkv-k technológiai modernizációja konkrétan területi fókuszot kapott.
2. Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése	Egyszerűsödött a PT tartalma, csak az 1-es és a 3-as TC-ra koncentrált, ami jelenti, hogy nem lehet támogatni a vállalkozások

VEKOP 4.0. Prioritás tengely	Változás az előző OP tervezethez (VEKOP 3.0) képest
	energetikai célú megújítását a programból.
3. Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	A tartalom egyértelműbb lett: csak energetikai célú és környezetbarát közlekedési rendszerek fejlesztését támogatja
4. Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés	A tervezett beavatkozások jobban illeszkednek a társadalmi összetartozást, foglalkoztatást segítő infrastrukturális rendszerek fejlesztéséhez. Ide került a CLLD prioritás, önálló intézkedésként.
5. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok	Újabb elemekkel bővült a prioritás tengely tartalma, pl. önkéntesség, civil szervezetek fejlesztése, felsőoktatási rendszer fejlesztése, kutatói utánpótlás tevékenység támogatása. A prioritási tengely tartalma összetettebb lett és sokrétűbb lett a korábbi változathoz képest. A PT összetettsége révén kevésbé lett fókuszált a tartalma és így pl. kevésbé tud koncentrálni a valós társadalmi problémák megoldására.
6. Térségi gazdaság-fejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében	Érdemi változás nem történt.

37. táblázat: VEKOP tartalmának változása 3.0-ás és a 4.0-ás változat között

A fenti változások alapvetően összhangban vannak az értékelőknek a tervezés folyamatában tett javaslataival, hozzájárultak egy tisztább beavatkozási logika kialakításához, a tematikus célok és beruházási prioritásokhoz való jobb tartalmi illeszkedéshez. Ugyanakkor voltak olyan értékelői javaslatok, pl. a két ESZA prioritási tengelyt illetően, melyek nem kerültek átvezetésre a programban, ezek például a Társadalmi Befogadást Szolgáló Programok prioritás tengelynél a következők:

- A prioritás tengely tartalmában jobb indokoltsága a stratégiában a KMR tréség szükségelte alapján
- 2007-13. évi programozási időszak tapasztalatainak figyelembe vétele
- Az intézkedésen belüli átfedések mérséklése, ami pl. kiemelten a hátrányos helyzetű tanulók formális és nem formális képzési programjaira vonatkozik
- A mélyszegénységben, szegregált lakókörnyezetben élők számára felzárkózást nyújtó integrált programokat javasolt a 4. PT-ben tervezett integrált térségi beavatkozásokat tartalmazó társadalmi felzárkóztatási és szociális rehabilitáció programokkal összehangolni.
- A halmozottan hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci eszközökben való részvételének és munkaerő-piacon való megjelenésének elősegítése témában összhang a 6. PT munkanélkülieket képző és foglalkoztatási programjaival

Az alábbi táblázat bemutatja, hogy a tervezés folyamán milyen változások történtek az OP 2.0-s és 3.0-s változat között. A táblázat áttekintésével átlátható az OP prioritás szerkezetének fejlődése.

VEKOP 3.0. Prioritás tengely	Változás az előző OP tervezethez (VEKOP 2.0) képest
1. Vállalkozások versenyképességének javítása, a foglalkoztatás ösztönzése és a tudásgazdaság fejlesztése	A K+F és a vállalkozás-fejlesztés korábban önálló PT-ben volt és összevonásra került egy PT-ben. Változott a vállalkozás-fejlesztés tartalma és fókusza is.

VEKOP 3.0. Prioritás tengely	Változás az előző OP tervezethez (VEKOP 2.0) képest
2. Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése	Külön PT-be kerültek a pénzügyi eszközök és alkalmazási körük kiterjedt 1,2,3,4 TC-kre, mivel így 10%-kal alacsonyabb a társfinanszírozási igény.
3. Településfejlesztés	Az energetikai célú beavatkozások kikerültek a PT-ből.
4. Térségi integrált közösségvezérelt fejlesztési programok – CLLD	Változatlan maradt.
5. Közszolgáltatások infrastrukturális hátterének energiahatékonysági célú fejlesztései, illetve a szolgáltatások minőségének javítása	Változatlan maradt, mivel a programban az energia-hatékonysági programok mellett megmaradtak a kapacitás-fejlesztési programok is.
6. Társadalmi Befogadást Szolgáló Programok	A PT tartalma nem egyszerűsödött, csak strukturáltabb lett a prioritás leírása.
7. Foglalkoztathatóságot Szolgáló Programok	A PT tartalma átalakításra került az egyes intézkedések tartalma letisztult, illetve pontosabb lett a célok és indikátorok megfogalmazása is.

38. táblázat: VEKOP tartalmának változása 2.0-ás és a 3.0-ás változat között

G.7. Rövidítésjegyzék

BM	Belügyminisztérium
CEF	Európai összekapcsolódási eszköz
CLLD	Közösség által irányított Közösségvezérelt helyi fejlesztések
CPR	AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS KÖZÖS1303/2013/EURENDELETE a Közös Stratégiai Kerethez tartozó Európai Regionális Fejlesztési Alapra, Európai Szociális Alapra, Kohéziós Alapra, Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
EMIR	Egységes Monitoring és Információs Rendszer
EMMI	Emberi Erőforrások Minisztériuma
EMVA	Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap
ENI	Eu-i szomszédsági támogatási eszköz (2014-20)
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESB alapok	Európai Strukturális és Beruházási alapok (ERFA, ESZA, KA, EMVA, ETHA)
ESZA	Európai Szociális Alap
ETE	Európai Területi Együttműködés
ETHA	Európai Tengerügyi és Halászati Alap
EU	Európai Unió
EU2020	Az Európai Unió 10 éves növekedési stratégiája
EUDRS	Európai Unió Duna Régió Stratégiája
GDP	Bruttó hazai termék

GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
GOP	Gazdaságfejlesztés Operatív Program (2007-2013)
GYEMSZI	Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet
IKOP	Intelligens Közlekedésfejlesztési Operatív Program
IKT	Infokommunikációs technológiák
ITB	Integrált területi beruházás
ITP	Integrált területi program
K+F	Kutatás-fejlesztés
K+F+I	Kutatás-fejlesztés és innováció
KA	Kohéziós Alap
KAP	Közös Agrárpolitika
KEHOP	Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program
KIM	Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium
KKV	Kis- és középvállalkozás
KMR	Közép-magyarországi régió
KÖFOP	Közigazgatás-fejlesztési Operatív Program
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
KSZ	Közreműködő Szervezet
LEADER	Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében
MAHOP	Magyar Halgazdálkodási Operatív Program
ME	Miniszterelnöki Hivatal (Miniszterelnökség)
NFM	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium
NGM	Nemzetgazdasági Minisztérium
NKFIS	Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia 2020
OFTK	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció
OP	Operatív program
PM	Partnerségi Megállapodás
PT	Prioritás tengely
SA	Strukturális Alapok
TA	Technikai Segítségnyújtás
TA2020	Az Európai Unió Területi Agendája
TEN-T	Transzeurópai közlekedési hálózat
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
TKR	Területi kiválasztási rendszer
VEKOP	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program
VM	Vidékfejlesztési Minisztérium
VP	Vidékfejlesztési Program

G.8. Táblázatok jegyzéke

1. táblázat Az OP átfogó tartalmi elemeinek az értékelhetősége	10
2. táblázat: Prioritás tengelyek értékelhetősége.....	11
3. táblázat: VEKOP és más OP-k hasonló tartalmú fejlesztéseinek összhangja	17
4. táblázat A VEKOP tervezett költségvetése prioritás tengelyenként.....	18
5. táblázat A VEKOP prioritás tengelyeire tervezett költségvetés éves becsült allokációja	20
6. táblázat Végrehajtási szempontból kapcsolódó operatív programok	23
7. táblázat A program megvalósítás lépéseinek kezdeti kockázatai.....	26
8. táblázat Közös mutatók értékelése	28

9. táblázat	Eredmény és output mutatók összehangolása más OP-kkal	29
10. táblázat	Kimeneti mutatók teljesítési aránya	30
11. táblázat:	1. PT eredmény mutatóinak értékelése.....	35
12. táblázat:	1. PT output mutatók megfelelőségének értékelése.....	36
13. táblázat:	1. PT output mutatók számszerűsítésének értékelése	38
14. táblázat:	2. PT eredmény mutatóinak értékelése.....	41
15. táblázat:	2. PT output mutatók megfelelőségének értékelése.....	41
16. táblázat:	2. PT output mutatók számszerűsítésének értékelése	42
17. táblázat:	3. PT eredmény mutatóinak értékelése.....	45
18. táblázat:	3. PT output mutatók megfelelőségének értékelése.....	45
19. táblázat:	3. PT output mutatók számszerűsítésének értékelése	46
20. táblázat:	4. PT eredmény mutatók értékelése.....	48
21. táblázat:	4. PT output mutatók megfelelőségének értékelése.....	48
22. táblázat:	4. PT output mutatók számszerűsítésének értékelése	48
23. táblázat:	5. PT eredmény mutatók értékelése.....	52
24. táblázat:	5. PT output mutatók megfelelőségének értékelése.....	52
25. táblázat:	5. PT output mutatók számszerűsítésének értékelése	53
26. táblázat:	6. PT eredmény mutatók értékelése.....	56
27. táblázat:	6. PT output mutatók megfelelőségének értékelése.....	57
28. táblázat:	4. PT output mutatók számszerűsítésének értékelése	57
29. táblázat:	7. PT eredmény mutatók megfelelőségének értékelése	60
30. táblázat:	7. PT output mutatók megfelelőségének értékelése.....	60
31. táblázat:	7. PT eredmény és output mutatók számszerűsítésének értékelése.....	61
32. táblázat:	8. PT eredmény mutatók megfelelőségének értékelése	64
33. táblázat:	8. PT s output mutatók megfelelőségének értékelése	65
34. táblázat:	8. PT eredmény mutatók számszerűsítésének értékelése.....	66
35. táblázat:	8. PT output mutatók számszerűsítésének értékelése	68
32. táblázat:	Kapcsolódó ágazati stratégiák listája	73
33. táblázat:	Kapcsolódó ágazati stratégiák listája	78
34. táblázat:	Ágazati stratégiákkal való kapcsolódás értékelése	83
35. táblázat:	VEKOP beavatkozási logika összefoglalása.....	84
36. táblázat:	Ex ante értékelés folyamatának összefoglalása	93
37. táblázat:	VEKOP tartalmának változása 3.0-ás és a 4.0-ás változat között	95
38. táblázat:	VEKOP tartalmának változása 2.0-ás és a 3.0-ás változat között	96

H. A VEKOP 5.0-ÁS VÁLTOZATÁNAK SKV ÖSSZEFOGLALÓJA

H.1. Közérthető összefoglaló

Jelen munka tárgya a 2014 - 2020-as tervezési időszak Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) prioritási tengelyeinek és specifikus céljainak (Stratégiai) Környezeti Vizsgálata (továbbiakban SKV). A Stratégiai Környezeti Vizsgálat (SKV) az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően készül. A feladat része a környezetvédelmi szempontok érvényesülésének segítése az Operatív Program (OP) véglegesítésének folyamatában, valamint a kapcsolódó környezeti értékelés elkészítése, beleértve az értékelés társadalmi egyeztetésének lebonyolítását és dokumentálását is.

A környezeti vizsgálat jelen fázisa a VEKOP 5.0 (2014. november 6.) változatára készült. Az értékelési munka a következő lépésekből állt:

- Az elkészített munkatervet honlapon társadalmisítottuk, illetve a tervezőkkel egyeztettük. A visszajelzéseket a további munkafolyamatban figyelembe vettük.
- A tervezői-értékelői csapatokon belüli többszöri egyeztetéssel elkészült az SKV során figyelembe vett két értékelési kritérium rendszer:
 - Fenntarthatósági kritériumok rendszere, az eddig használt táblázat tovább fejlesztésével
 - Környezetvédelmi célok, egy részletes alapozó munkaanyag alapján.
- Az OP 2.0-ás, első változatának előzetes értékelésére 2013 szeptemberéig került sor, mely a tervezőknek és ex-ante készítőknél átadásra került. Párhuzamosan értékelő tanulmány készült a PM júniusi verziójára is.
- Az Országos Környezetvédelmi Tanács 2013. október 3-i plenáris üléséntárgyalta a 2014-2020 programozási időszak programjai Stratégiai Környezeti Vizsgálata tematikáját. A Tanács elvárásait a további munkába beépítettük.
- Az OP-k 3.0 változatára 2013 október - november folyamán teljes SKV dokumentáció és közérthető összefoglaló készült, mely felkerült véleményezésre az NFÜ honlapjára 2013. november végén. A véleményezés tehát a teljes Op és a teljes SKV dokumentum alapján történhetett. E változat alapján regionális partnerségi fórumokat rendeztünk a hét régió egy-egy meghatározó városában 2013. december közepén, hogy az érintettek észrevételei a tervezési folyamat közben megvalósulhasson. Mind a releváns elektronikus véleményeket, mind a fórumokon érkezett észrevételeket további munkánkba beépítettük. 2014 februárjában az Országos Környezetvédelmi Tanács ülésén bemutattuk az SKV, amelyet tagok jónak tartottak és véleményeztek.
- 2014. március-május folyamán a javított VEKOP 4.0-ás változata alapján a szükséges mértékben többször átdolgoztuk az SKV dokumentációt. Megállapításainkat az OP ex-ante értékelésébe beépítettük.
- Az EU véleményezte az OP 4.0-ás változatát és annak ex ante értékelését és környezeti értékelését. Ez alapján a VEKOP átdolgozásra került. Jelen változat az EU vélemény alapján átdolgozott OP 5.0-ás változatára készült figyelembe véve az EU vélemény SKV-ra vonatkozó részét is.

H.2.A vizsgálat körülményei

Az SKV célja az operatív program környezeti és ezzel összefüggő társadalmi hatásainak előrejelzése és értékelése elsősorban az ország környezetvédelmi céljainak megvalósulása és a fenntartható fejlődés irányába történő elmozdulás szempontjából. Az SKV így – mint általában minden hatásvizsgálati folyamat – kedvező irányba befolyásolja a terveket, segít elkerülni az elfogadhatatlan hatásokat, az esetleges problémákra megfelelő kompromisszumot találni.

A SKV a tervezés teljes folyamatában, így már annak korai szakaszaiban is támogatja a tervezőket abban, hogy az egyes operatív programokban hogyan lehet a környezeti követelményeket a legmegfelelőbben megjeleníteni, és a környezeti fenntarthatóság irányába kedvező elmozdulásokat elérni. Ennek érdekében az SKV készítői az Operatív Programok tervezőivel az NFÜ-vel történő szerződéskötés után még 2013. tavaszán felvették a kapcsolatot.

Az SKV partnerségi folyamatán keresztül a közvélemény, a szakértők és a civil szervezetek figyelemmel kísérhetik a környezeti értékelés teljes folyamatát az SKV tematikájának kialakításától a tervezésében való részvételen keresztül a végső környezeti jelentés elkészítéséig. A partnerek véleményét a jelentés megfogalmazásakor figyelembe vettük. Jelen OP változat november folyamán újabb társadalmasításra kerül. Ennek SKV-ra vonatkozó megállapításait a véglegesítés során beépül a dokumentumba.

H.3.A vizsgálat néhány fontos módszertani kérdése

A környezeti vizsgálat kiindulópontja egy egységes, prioritástengely - célrendszer specifikus módszertan, tematika kialakítása a 2/2005 (I.11.) Kormányrendelet konkretizálásával. A hazai jogszabály a vonatkozó EU SKV irányelv tartalmi követelményeinek megfelel, de tartalmi előírásai annál részletesebbek.

Az SKV fő célja környezeti és fenntarthatósági szempontból értékelni a VEKOP-ot és prioritástengelyeit, szükség esetén lebontva a célok, intézkedések szintjére. Az értékelés során az OP-ok egészét figyelembe vesszük, azért hogy a tervezési program egésze eredményeként létrejövő fejlesztési projektrendszert kedvező irányba befolyásolni tudja.

A VEKOP esetében a környezeti vizsgálat arra a kérdésekre kereste a választ, hogy a fejlesztések következtében:

- **fenntarthatóbb területi struktúrák jönnek-e létre,**
- **a települési környezet és emberi életkörülmények mennyire javulhatnak,**
- **élhetőbb rendszerek alakulnak-e ki?**

Az SKV eredményei két fő részre oszthatók. Egyrészt környezeti szempontból minősíti az Operatív Program megvalósulása nyomán kialakuló várható új állapotokat, véleményt alkot a programok prioritásai, beavatkozásai környezeti és fenntarthatósági teljesítményéről. Másrészt segíti megtalálni a környezeti szempontból optimális, legnagyobb eredménnyel és legkisebb kockázattal járó. Ehhez alkalmazható javaslatokat kell megfogalmazni, a tervek és a későbbi pályázati kiírások környezeti megfelelőségének elősegítése céljából.

H.4.Az SKV tárgya

Az SKV tárgya a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program 4.0 (2014. május 8.) verziója. A VEKOP prioritástengelyeit, specifikus céljait és intézkedéseit a következő, **1. táblázat**ban mutatjuk be. Az utolsó oszlopban röviden értékeljük, hogy az egyes intézkedések lehetnek-e környezeti, illetve életminőségi hatási, valamint, hogy az intézkedések jellegének ismeretében hozzájárulhatnak-e a fenntartható fejlődéshez, a területi egyenlőtlenség csökkentéséhez.

1. táblázat A VEKOP felépítése, tartalma, várható hatása

Prioritások Specifikus célkitűzések	Intézkedések	Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezetalakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű	Tevékenységek jelleg	Várt eredmény	1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez
1. pt.: Vállalkozások versenyképességének javítása					
1.1. Versenyképes vállalkozói tudás elterjesztése	Országosan egységesen elérhető vállalkozói mentor-hálózat mentorszervezeteinek és koordinációjának kialakítása a KMR-ben	központi koordináló szerv kialakítása, mely helyi/regionális mentorszervezetek non- profit és for-profit szervezetek konzorciumaként működik és segíti a vállalkozások túlélési esélyeinek javulását	szervezetfejlesztés egyéb támogatás	javulnak a vállalkozások túlélési esélye	1. nem 2. nem 3. lehet 4. országos hatókörű
1.2. Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében	Kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő fejlesztéseinek támogatása Pest megyében	Pest megye területén a termelő tevékenységet végző, feldolgozóipari kis- és középvállalkozások egyszerű technológiai ugráshoz segítése, ezáltal segítse integrálódásukat a regionális, nemzeti, de főleg nemzetközi termelési láncokba	technológia fejlesztés gépi berendezések beszerzése	fejlődik termék- portfólió, erősödik piaci pozíció, nő a gazdasági teljesít- mény, javul a termelési folyamatok anyag- és energia- intenzitása	1. igen (kedvező - anyag és energiaintenzitás) 2. nem 3. igen 4. igen (fejletlenebb Pest megyére vonatkozik)
	Az üzleti infrastruktúra fejlesztésének támogatása Pest megyében	üzleti infrastruktúrák (pl. ipari, ill. tudományos és technológiai parkok, ipari területek, logisztikai központok, inkubátorházak) támogatása	infrastruktúra fejlesztés		

Prioritások Specifikus célkitűzések	Intézkedések	Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezetalakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű	Tevékenységek jelleg	Várt eredmény	1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez
1.3. Vállalkozások külpiacon jelenlétének és az ezt támogató együttműködésekbe való részvételének erősödése	Kis- és középvállalkozások külpiacon jutásának támogatása	külpiacon érvényesüléséhez szükséges (pl. marketing, márkáépítés, piaci betörés, üzleti kapcsolat-felvétel), és a piacra jutáshoz szükséges (pl. külföldi vásárokon és kiállításon részvétel, cég-prezentáció, önálló árubemutató, üzletember találkozó szervezése) tevékenységek támogatása	egyéb támogatás	hazai vállalkozások jobban ki tudják használni az egységes európai piac és egyéb külpiacon nyújtotta előnyöket	1. nem 2. nem 3. lehet 4. nem
	Vállalkozások együttműködésének támogatása	vállalkozói együttműködések (pl. klaszterek, beszállítói hálózatok, turisztikai desztináció menedzsment szervezetek), kialakulását, fejlődését, szervezeti működésének javulását, szolgálta-tások bővítését és azok színvonalának emelését	együttműködés támogatása (egyéb támogatás)	vállalkozások eredményesebben tudnak új piacokra belépni	1. nem 2. nem 3. lehet 4. nem
2. pt.: Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció					
2.1. A vállalati K+I aktivitás bővülése	Vállalati K+I tevékenység támogatása	prototípus, termék, technológia- és szolgáltatás-fejlesztés támogatása, az ún. MVP vagy demonstrációs fázis eléréséig, ill. esetenként azon túl, a piacon lépésig innovációs (start-up és spin-off) ökoszisz- téma kiépülésének különböző eszközökkel történő támogatása	termék- és szolgáltatás- fejlesztés technológiaátadás egyéb támogatás	a tudásfelhasználás és -áramlás erősödik, nő a kutatásfejlesztési ráfordítások szintje	1. lehet (környezeti K+F+I-vel biztos lenne) 2. nem 3. lehet 4. országos hatókörű

<p>Prioritások Specifikus célkitűzések</p>	<p>Intézkedések</p>	<p>Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezet alakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű</p>	<p>Tevékenységek jelleg</p>	<p>Várt eredmény</p>	<p>1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez</p>
<p>2.2. Stratégiai K+I hálózatok számának növelése a K+F tevékenységet folytató vállalatok, valamint a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek között</p>	<p>Stratégiai K+I hálózatok számának növelése</p>	<p>újonnan kialakított, valamint a már előzményekkel rendelkező stratégiai K+I együttműködések támogatását nagyméretű K+I projektek közös keretben történő közvetlen támogatását (K+F Versenyképességi és Kiválósági Együttműködések – integrált nemzeti programok H2020 programban való haza részvételt támogató célzott akciók</p>	<p>együttműködés támogatása (egyéb támogatás)</p>	<p>hosszú távú és sikeres K+I partnerségek számának emelkedése, ill. a vállalkozások és kutatóhelyek innovációs lehetőségeinek bővülése</p>	<p>1. lehet (környezeti K+F+I-vel biztos lenne) 2. nem 3. lehet 4. országos hatókörű</p>
<p>2.3. A K+I kapacitások megerősítésével növekvő H2020 részvétel a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek, valamint a vállalkozások körében</p>	<p>Kutatóintézeti kiválóság és nemzetközi együttműködések támogatása</p>	<p>K+I infrastruktúra és kapacitás - a kutatási és innovációs (K+I) kiválóság fejlesztése, és különösen az európai érdekeltségű kompetenciaközpontok támogatása érdekében történő – megerősítését hazai kutatóhelyek elavult K+I műszerállományának fejlesztését, korszerűsítését nemzetközi kutatási infrastruktúrákban való részvétel támogatása</p>	<p>infrastruktúra fejlesztés egyéb támogatás</p>	<p>H2020 programban való magyar részvétel és teljesítmény markáns növelésének</p>	<p>1. nem 2. nem 3. lehet 4. nem</p>
<p>3. pt.: Infokommunikációs fejlesztések</p>					

Prioritások Specifikus célkitűzések	Intézkedések	Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezetalakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű	Tevékenységek jelleg	Várt eredmény	1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez
3.1. Az IKT szektor nemzetközi versenyképességének növelése	Versenyképes IKT szektor fejlesztés	ösztönözni szükséges az IKT cégek és a felsőoktatás együttműködését, illetve segíteni az infokommunikációs start-up cégeket	oktatásfejlesztés egyéb támogatás	az IKT iparág legyen nemzetközi versenyképességének növekedése révén az egyik húzóerő a gazdaságban	1. nem 2. nem 3. lehet 4. nem
3.2. Nagy sávszélességű kapcsolat biztosítása az ellátatlan állami intézményeknél	Kormányzati szélessávú hálózatok fejlesztése	magas szintű, biztonságos elektronikus közigazgatás, közszolgáltatások működési alapfeltételét biztosító korszerű és gazdaságos kormányzati és hatósági távközlési hálózatok fejlesztése, elavuló aktív eszközök modernizációja	infokommunikációs fejlesztés eszköz-fejlesztés	állami és önkormányzati intézményeknél az elérhető átlagos sávszélesség ötszörösére növekszik	1. nem 2. nem 3. lehet 4. nem
4. pt.: A Közép-Magyarországi Régió (KMR) turisztikai és természetvédelmi fejlesztései					
4.1. Turisztikai költés növelése a kulturális és természeti örökségi helyszíneken	Kulturális és természeti örökség védelme	fenntartható turisztikai termékek, hálózatos fejlesztések, tematikus utak, kiemelt helyszínek támogatása	infrastruktúra fejlesztés	turisták költésének növekedése, természeti és kulturális erőforrások megőrzése	1. nem 2. nem 3. igen 4. nem

Prioritások Specifikus célkitűzések	Intézkedések	Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezetalakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű	Tevékenységek jelleg	Várt eredmény	1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez
4.2. A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzésének, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia hazai megvalósításának megalapozása	A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok	közösségi jelentőségű természeti értékek, illetve a hazai Natura 2000 hálózat megőrzését és fejlesztését a fajok és élőhelyek természetvédelmi helyzetének valós terepi adatokon alapuló felmérése alapozza meg országos, a KMR-reis kiterjedő felmérése és feltérképezése, állapotuk meghatározása, valamint az ökoszisztéma-szolgáltatások komplex értékelése	tudományos felmérések támogatása	hozzájárulás az ökoszisztéma-szolgáltatások hosszú távú megőrzéséhez és fejlesztéséhez	1. nem 2. nem 3. igen 4. nem
5. pt.: Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása					
5.1. Az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése a vállalkozó szektorban	Vállalkozások energiahatékonyság-, valamint megújuló energia növelését célzó fejlesztéseinek támogatása	vállalkozások épület-, valamint gazdasági-termelési folyamatainak energiahatékonyságára vonatkozó korszerűsítései, továbbá megújuló energiaforrásokra támaszkodó fejlesztései, vagy komplex (hatékonyságot célzó fejlesztés megújuló energia alkalmazásával együtt) beruházási programjai	korszerűsítés felújítás	alacsonyabb energiaigényű épületek száma nő, energiahatékonyság javul	1. igen (épített elemek + kedvező energiahatékonyság) 2. igen 3. igen 4. nem

Prioritások Specifikus célkitűzések	Intézkedések	Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezetalakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű	Tevékenységek jelleg	Várt eredmény	1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez
5.2. Lakóépületek energetikai korszerűsítése, valamint távhő- és hő-ellátó rendszerek energetikailag fejlesztese és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése	Energiahatékonyság és megújuló energia felhasználás növelését célzó projektek külső forrásbevonási lehetőségeinek javítása a Közép-Magyarországi Régióban	lakóépületek, valamint a távhő- és hőellátó rendszerek energetikai korszerűsítését	pénzügyi támogatás	energiahatékonyság javul, károsanyag kibocsátás csökken	1. igen (épített elemek + kedvező energiahatékonyság) 2. igen 3. igen 4. nem
5.3. Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése	Fenntartható közlekedésfejlesztés	Regionális és helyi kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése: Helyi, helyközi, hivatásforgalmi, turisztikai és egyéb célú kerékpárutak építése és felújítása, a régió kerékpáros közlekedési infrastruktúrájának bővítése, a műszakilag és forgalomtechnikailag nem megfelelő kerékpárutak, balesetveszélyes gócpontok korrekciója Országos kerékpárút-hálózatokhoz való csatlakozás biztosítása, már meglévő elemek hálózatba szervezése környezetileg fenntartható módon	kerékpárút építés, korszerűsítés, kiszolgáló létesítmény építés, kölcsönző hálózat kialakítása (BUBI) monitoring rendszer létesítés (KENYI) parkoló építés	napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya növekszik	1. igen (épített elemek, levegő, zaj + kedvező forgalomcsökkenés) 2. igen 3. igen 4. nem

Prioritások Specifikus célkitűzések	Intézkedések	Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezetalakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű	Tevékenységek jelleg	Várt eredmény	1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez
5.3. folyt.		Kerékpáros közlekedés közösségi közlekedéshez való kapcsolódása: a kerékpáros közlekedést kiszolgáló létesítmények, infra-struktúraelemek fejlesztése, B+R rendszerek fejlesztése, közlekedési csomópontokban kerékpártárolók, a kerékpár-kölcsönző hálózat (BUBI) kiterjesztése KENYI kiépítése és a térinformatikai alapú kerékpárút-nyilvántartás megvalósítása, a kerékpáros közlekedés népszerűsítése, a városi kerékpározás biztonságának növelése, együttműködés civil szervezetekkel P+R rendszerek fejlesztése			
6. pt.: Települési környezet- és közszolgáltatások fejlesztése					
6.1. Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalásának támogatása	Bölcsődék és családi napközik, valamint óvodák infrastrukturális fejlesztései	bölcsődék, óvodák infrastrukturális fejlesztései: alapítása, épület építése, felújítása, bővítése, átalakítása és a szolgáltatás minőségének növekedéséhez szükséges eszközbeszerzés	építés, korszerűsítés, kapacitásbővítés, eszközbeszerzés	bölcsődék és óvodák száma, kapacitása nő, ellátási színvonal javul, így szülők munkavállalási hajlandósága nő	1. igen (épített elem) 2. igen 3. lehet 4. nem derül ki

Prioritások Specifikus célkitűzések	Intézkedések	Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezetalakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű	Tevékenységek jelleg	Várt eredmény	1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez
6.2. A leromlott településrészekben élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja	A leromlott településrészekben élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja	lakhatási körülmények javítása szociális bérlakások felújítása, komfortfokozatának emelése, továbbá az életveszélyes lakóépületek bontása mellett új szociális bérlakások építése, vásárlása célcsoport számára fókuszált szociális, közösségi, közterületi, rekreációs infrastruktúra kialakítása, fejlesztése: közterek, közparkok, közterületi játszóterek, szabad-téri közösségi terek, városi zöldfelületek, gyalogos zónák infrastrukturális fejlesztése, kiegészítő jellegű közlekedési fejlesztése társadalmi hátrányok kompenzálását célzó szociális, oktatási, foglalkoztatási, egészség-ügyi, közösségfejlesztési és közbiztonsági programok „szoft” típusú tevékenységek	infrastruktúra fejlesztés köztér és zöldfelület rehabilitáció társ.-szoc. intézkedések	társadalmilag és fizikailag leromlott településrészekben élő lakosság életminősége javul, további leromlása akadályozott	1. igen (épített elemek, zöldfelületek) 2. igen 3. igen 4. igen
6.3. Egészségügyi, szociális és gyermek-védelmi infrastruktúra fejlesztés		Kidolgozás alatt			
7. pt.: Társadalmi együttműködést szolgáló és a humánerőforrás fejlesztését támogató programok					

Prioritások Specifikus célkitűzések	Intézkedések	Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezetalakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű	Tevékenységek jelleg	Várt eredmény	1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez
7.1. Társadalmi együttműködés erősítése	Kiemelt társadalmi felzárkóztatási programok	rászoruló családokban élő gyermekek esély-teremtését célzó programok mélyszegénységben, valamint nagyarányú alacsony státuszú népességgel rendelkező területeken élők felzárkózását segítő integrált programok (pl. lakóterület rehabilitáció, közösségi házak kialakítása, sportolási lehetőségek megteremtése)	szegregált lakóterületek rehabilitációja egyéb támogatás oktatás, képzés tanácsadás szervezetfejlesztés	rászorulók számának csökkenése, javulnak a roma és mélyszegénységben élő gyermekek élet-esélyei,	1. igen (épített elemek) 2. igen 3. igen 4. igen
7.1. folyt.		helyi közösségek és a hátrányos helyzetűek, romák civil szerveződését fejlesztő program szakmai együttműködések (szakmai műhelyek) létrehozása		csökkennek a szociokulturális hátrányaik	
7.2. Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása	Szociális intézményi háló tartalom- és szolgáltatás-fejlesztése Egészségügyi ellátórendszer szolgáltatás- és szolgáltatás-fejlesztése	szociális szolgáltatások minőségi fejlesztése a szolgáltatás színvonalának növelése, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklése és az állami kiadások hatékonyabb felhasználásának javítása új egészségfejlesztési irodák létrehozására, illetve a már meglévők szolgáltatásainak fejlesztésére (pl. megelőzés, krónikus betegségmentés)	oktatás, képzés szervezeti korszerűsítés szolgáltatás javítás oktatás, képzés	lakosság eléri a megfelelő minőségű közszolgáltatásokat	1. nem 2. igen 3. lehet 4. nem

<p>Prioritások Specifikus célkitűzések</p>	<p>Intézkedések</p>	<p>Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezetalakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű</p>	<p>Tevékenységek jelleg</p>	<p>Várt eredmény</p>	<p>1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez</p>
<p>7.3. A köznevelés esélyteremtő szerepének javítása és hátránykompenzáció s képességének erősítése</p>	<p>Esélyteremtő és kompetencia-fejlesztést célzó programok a köznevelésben</p>	<p>korai iskolaelhagyás arányának csökkentését célzó megelőző és intervenciós programok fejlesztése, intézményi bevezetése, a szükséges tartalmi-tantervi és módszertani ismeretek elterjesztése nevelési-oktatói intézmények tanórai, tanórán kívüli és szabadidős tevékenységeit nemzetiségi tanulók nevelésének és oktatásának fejlesztése nem-formális és informális tanulási formákat (elsősorban tanodák, illetve tanoda típusú fejlesztések) tartalmi, módszertani fejlesztések közösségi kultúra fejlesztése</p>	<p>oktatás, képzés fejlesztése tartalom fejlesztés köznevelési programok</p>	<p>oktatás minősége, képzettség javul, hallgatói hozzáférés növekszik, különös tekintettel a hátrányos helyzetűek részvételére, a gazdaság és felsőoktatás kapcsolata erősödik</p>	<p>1. nem 2. igen 3. lehet 4. nem</p>

<p>Prioritások Specifikus célkitűzések</p>	<p>Intézkedések</p>	<p>Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezetalakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű</p>	<p>Tevékenységek jelleg</p>	<p>Várt eredmény</p>	<p>1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez</p>
<p>7.4. A felsőfokúnak megfelelő szintű oktatás hozzáférhető-ségének javítása</p>	<p>A felsőoktatás képzési és kutatási rendszerének komplex fejlesztése</p>	<p>a felsőoktatási intézmények képzési kapacitásainak fejlesztése, az intézmények munkaerő-piaci kapcsolatainak fokozása, a tudásháromszög érvényesítése érdekében az oktatás – kutatás – innováció egymásra épülésének erősítése, szervezet- és humán erőforrás fejlesztések (képzési programok központi kidolgozás és képzések lebonyolítása) támogatása felsőoktatási kutatási kapacitások és készségek fejlesztése</p>	<p>oktatás, képzés fejlesztése tartalom fejlesztés személyi fejlesztése</p>	<p>minőségibb felsőoktatás</p>	<p>1. nem 2. nem 3.nem 4. nem</p>

<p>Prioritások Specifikus célkitűzések</p>	<p>Intézkedések</p>	<p>Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezetalakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű</p>	<p>Tevékenységek jelleg</p>	<p>Várt eredmény</p>	<p>1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez</p>
<p>7.5. Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel növelése</p>	<p>Kompetenciafejlesztés a foglalkoztathatóság javítása és egyes humán közszolgáltatások színvonalának növelése érdekében</p>	<p>halmozottan hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci eszközökben való részvételének és munkaerő-piacon való megjelenésének elősegítése szociális képzések fejlesztése egészségügyi ágazat humán erőforrásának fejlesztése és képzése</p>	<p>segítségnyújtás tanácsadás oktatás, képzés</p>	<p>fejlődnek a hátrányos helyzetű személyek foglalkoztathatóságot javító kompetenciái, mindenki számára elérhető és magasabb színvonalú szolgáltatásokat nyújtó ellátórendszer</p>	<p>1. nem 2. igen 3. lehet 4. nem</p>
<p>8. pt.: Foglalkoztathatóságot szolgáló programok</p>					
<p>8.1. Az álláskeresők – különösen az alacsony iskolai végzettségűek – munkaerő-piaci integrációja</p>	<p>Az álláskeresők – különösen az alacsony iskolai végzettségűek – foglalkoztathatóságának javítása hatékonyabb aktív eszközök segítségével</p>	<p>álláskeresők részére nyújtott aktív munkaerő-piaci eszközök, azaz szolgáltatások, ösztönzők és támogatások (pl. munkaerőpiaci relevanciával bíró képzés, foglalkoztatási támogatás, munkaerőpiaci szolgáltatás, közvetítés, mobilitási támogatás) állásfeltárás, a munkáltatókkal folytatott szorosabb együttműködés</p>	<p>egyéb támogatás együttműködés</p>	<p>az álláskeresők foglalkoztathatósága, képzettsége, munkavállalási hajlandósága, a munkaerőpiaci szolgáltatások minősége,</p>	<p>1. nem 2. igen 3. lehet 4. nem</p>

Prioritások Specifikus célkitűzések	Intézkedések	Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezetalakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű	Tevékenységek jelleg	Várt eredmény	1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez
	Munkaerő piaci szolgáltatások fejlesztése	foglalkoztatási szolgálat által nyújtott szolgáltatások minőségének, célzottságának, kapacitásainak javítása, szolgáltató, támogató, fejlesztő, közvetítő szerepének erősítése, személyre szabott közvetítés, belső képzés, eszköztár fejlesztés, nyomonkövetés modernizálása	képzés kapacitás-fejlesztés egyéb támogatás	személyre szabott jellege javul	
8.1. folyt.	Nem állami szervezetek komplex foglalkoztatási programjai	komplex, a munkaerőpiaci integrációt célzó foglalkoztatási programok egy-egy specifikus célcsoport munkaerő-piaci problémáinak orvoslására, foglalkoztatáspolitikai eszközeinek fejlesztése, megújítása, a személyre szabottság erősítés, transznacionális együttműködés	kapacitás-fejlesztés munkaerőpiaci szolgáltatás fejlesztés egyéb támogatás		1. nem 2. igen 3. lehet 4. nem
8.2. A sem foglalkoztatásban, sem oktatásban vagy képzésben nem résztvevő (ún. NEET) fiatalok Ifjúsági Garanciához való hozzáférése biztosított	Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódó foglalkoztatási támogatások	ifjúsági garanciához kapcsolódó támogatások: állasközvetítés, gyakornoki program, munka-tapasztalatszerzés támogatása, bértámogatás, mobilitási támogatás, vállalkozóvá válás támogatása, szakképzési lehetőség, az oktatásba való visszalépés segítése, kompetenciafejlesztés, mentorálás, pályaeorientáció, tanácsadás	bértámogatás képzés munkaerőpiaci szolgáltatás fejlesztés	nem foglalkoztatott és nem tanuló 15-24 éves fiatalok állásajánlatot, képzettség, tudás, kompetenciák megszerzéséhez segítséget kapnak	1. nem 2. igen 3. lehet 4. nem

Prioritások Specifikus célkitűzések	Intézkedések	Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezet alakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű	Tevékenységek jelleg	Várt eredmény	1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez
8.3. A fiatalok részvétele nő a gyakornoki és a vállalkozóvá válást segítő programokban	Gyakornoki program és vállalkozóvá válás támogatása a fiatalok körébe	vállalatok ösztönzése gyakornoki helyek kialakítására	többletköltségek kompenzálása	25 év alatti fiatalok jobban hozzáférnek a gyakornoki helyekhez és több vállalkozást indítanak	1. nem 2. igen 3. lehet 4. nem
8.4. A munkaerő-piaci szereplők a munka-szervezési módszerek és munka minősége terén történő aktivitásának és tudatosságának növekedése	Munkahelyi rugalmasság és munka minőségének ösztönzése	működéshez igazított rugalmas munka-szervezési módszerek elsajátításának, a gazdasági szereplők rugalmas foglalkoztatás munkaszervezés előnyeiről tájékoztatás munkaerő-piaci rugalmassághoz szükséges szerkezetváltáshoz és egyéb társadalmi-gazdasági változásokhoz való alkalmazkodás támogatása, különösen a pozitív munkaerő-piaci átmenetek segítése érdekében (például a munkahelyük elvesztésével fenyegetettek újbóli elhelyezkedését segítő szolgáltatásokkal, képzéssel, célzott munkaerő-költség csökkentéssel)	tájékoztatás, képzés szervezet és szervezés fejlesztés	növekszik a munka-helyi rugalmasság, növelve a munkáltatók és munkavállalók alkalmazkodóképességét,	1. nem 2. igen 3. lehet 4. nem

Prioritások Specifikus célkitűzések	Intézkedések	Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezetalakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű	Tevékenységek jelleg	Várt eredmény	1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez
8.4. folyt.	A jogszerű foglalkoztatás ösztönzése	legális foglalkoztatás elterjesztése, a munka-adói és munkavállalói tudatosság növelése munkaügyi ellenőrzés hatékonyságának javítása, ellenőrzők munkájának összehangolása, kapacitás/erőforrás erősítése munkaügyi ellenőrzést végzők képzése, hatékony ellenőrzés feltételeinek megteremtése	tájékoztatás ellenőrző szervezetek erősítése oktatás, képzés	javul a munkaügyi ellenőrzés hatékonysága, a munkaegészségüggyel és munkavédelemmel kapcsolatos munkaadói és munkavállalói tudatosság	1. nem 2. nem 3. lehet 4. nem
8.5. A munkavállalási korú lakosság, különösen az alacsony képzettségűek részvétele nő a munkaerőpiaci kompetenciákat javító formális képzésekben	Munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése	általános, mindenki számára elérhető munkaerő-piaci, illetve az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák elsajátításának támogatása (pl.: idegen nyelv, munkavállaláshoz kapcsolódó ismeretek, szociális, állampolgári, vállalkozói ismeretek és kompetenciák)	oktatás, képzés	képzettség fokozódik, életen át tartó tanulás, elhelyezkedési esélyek javulnak	1. nem 2. igen 3. lehet 4. nem
	Munkavállalók munkahelyi képzésének támogatása	munkavállalói képességek fejlesztése keretében szakmai, illetve általános munkahelyi képzések (munkaerőpiacon maradáshoz szükséges alap és személyes kompetenciák fejlesztése)	oktatás, képzés	képzettség fokozódik, foglalkoztatás bővül	1. nem 2. nem 3. lehet 4. nem

Prioritások Specifikus célkitűzések	Intézkedések	Támogatandó tevékenységek kék = közvetlen vagy közvetett módon környezetalakító sárga = nem környezeti hatású zöld = vegyes jellegű	Tevékenységek jelleg	Várt eredmény	1. Környezeti hatás lehet-e 2. Életminőségi hatás lehet-e 3. Hozzájárulhat-e a fenntartható fejlődéshez 4. területi egyenlőtlenség csökkentéséhez
8.6. Kompetencia alapú képzések elterjedtsége nő	A szakképzés és felnőttképzés fejlesztése	korábbi kapcsolódó fejlesztésekre épülő, a szakképzési rendszer változásaihoz és az új OKJ-hez kapcsolódó tartalmi és módszertani fejlesztések támogatása szak- és felnőttképzés korszerűsítése tananyag-, taneszköz- és intézményhálózat fejlesztése, gyakorlati képzőhelyek fejlesztése kerettantervek továbbfejlesztése, rendszer-szerű felülvizsgálata képzők továbbképzése hátrányos helyzetű tanulókat célzó programok	oktatás, képzés eszközbeszerzés egyéb támogatások	javul a szakképzés és felnőttképzés minősége, munkaerő-piaci relevanciája, rugalmasabb szak- és felnőttképzési rendszer, jobb feltételek	1. nem 2. nem 3. lehet 4. nem derül ki
9 pt. Közigazgatás		Kidolgozás alatt			

H.5. A Közép-magyarországi régió környezeti helyzete

H.5.1. Speciális környezetállapot jellemzők

A Közép-Magyarországi régió területén tapasztalható környezeti konfliktusok jelentős hányada a főváros és annak közvetlen környezetében fordul elő. Ennek okai elsősorban a sajátos térszerkezeti (központi, centrális elhelyezkedés) és demográfiai helyzettel és folyamatokkal magyarázhatók.

A KMR az ország területének mindössze 7,4 százalékát adja, de itt él a teljes népesség közel 30 százaléka (2012, KSH). A hazai foglalkoztatottak közel egyharmada Közép-Magyarországon dolgozik, és itt állítják elő a teljes hazai GDP értékének csaknem felét (KSH, 2010).

Budapesttel szemben Pest megye átlagos fejlettsége jóval alacsonyabb, emellett magát Pest megyét is markáns belső egyenlőtlenségek tagolják. A régión belüli egyenlőtlenség szintjét jól jellemzi, hogy míg a fővárosban az egy főre jutó GDP az országos átlag 2,3-szerese (2010, KSH), addig Pest megyére vonatkozólag ez az adat nem éri el a 0,8-at (79,7 százalék). Az egy lakosra jutó beruházási összeg Budapesten kétszer akkora, mint Pest megyében. A Közép-magyarországi régió összes K+F ráfordításának 95 százaléka Budapesten valósul meg (2011, KSH). Az infrastruktúra kiépítettségében és használatában is jelentősek az eltérések a főváros és Pest megye között.

A közép-magyarországi régióban a népsűrűség és a közlekedési infrastruktúra fejlettsége között erős a kapcsolat. A budapesti agglomerációban azon települések, amelyek a legalacsonyabb népsűrűségű kategóriába tartoznak, elsősorban a közlekedési szempontból periférikus helyzetű területeken elszórtan helyezkednek el. Az agglomeráció határán kívül magasabb népsűrűséggel ugyanakkor csak a fő közlekedési útvonalak (autópályák, főutak, vasútvonalak) mentén lehet találkozni.

Fenti összefüggéseket a VEKOP helyzetelemző fejezetei bemutatják, elsősorban a gazdasági fejlődés keresztmetszetének tekintve a főváros és az agglomeráció területén tapasztalható közlekedési, infrastrukturális és környezeti problémákat, valamint a régió belüli tapasztalható területi különbségeket. Árnyalja a képet, hogy az intézkedések között már megtalálhatók a szociális és kis mértékben a környezeti fejlődést szolgáló elemek is. **Fontos lenne egy területi szempontból erősen tagolt térségben ennek következményeit jobban hangsúlyozni és a támogatások megfogalmazásánál és leosztásánál a különbségeket érvényesíteni.** E tekintetben a 4.0 változat kedvezőbb volt a korábbi változatoknál, de ez a tendencia az 5.0 változatban nem haladt tovább.

A régióban előforduló környezeti konfliktusok környezeti elemenként, hatótényezőnként az alábbiak:

- **Levegőszennyezés:** Pest megyében 5 db automata és 6 db manuális légszennyezettségi mérőállás található, Budapesten pedig 12 db automata állomás. Általánosságban elmondható, hogy a mérési eredmények alapján a nitrogén-oxidok és a szálló por (PM10) koncentrációi haladják meg rendszeresen a határértéket. A határérték túllépések jellemzően forgalmasabb közlekedési folyosókhoz köthetők, tehát fő forrásuk a közúti közlekedés. A PM2,5 és a PM0,1 jelenléte a városi levegőben már kis koncentráció mellett is egészségkárosító. A finom szálló por eredete elsősorban a dízel üzemű járművekhez köthető.
- Az ipari kibocsátók közül a százhalombattai MOL Dunai Finomítója és a Dunamenti Erőmű emelhető ki, bár utóbbi tevékenysége 2013-ra erősen lecsökkent. Kisebb kibocsátású üzemek található még Szentendrén, Ócsán is, a többi ipari üzem nem szerepel az EPER rendszerben. A Fővárosban számos olyan üzem található, amelyek jelentős kibocsátással rendelkeznek.
- Az ipari kibocsátásnál is jelentősebb a lakossági fűtésből eredő légszennyezés, melynek mértékét a beépítettség, illetve a tüzelőberendezések típusa, állapota és az alkalmazott tüzelőanyag

határozza meg. Az utóbbi időben a fatüzelés térnyerésének következtében növekedett a lakossági fűtésből származó PM10 kibocsátás.

- A legjelentősebb légszennyező a közúti közlekedés. A térség legnagyobb forgalmú útszakaszai az autópályák és azok fővárosi bevezető szakaszai. Az autópályák forgalmi adatokon alapuló „rangora” csökkenő sorrendben a következő: M7, M1, M0, M3, M5, M6. A legnagyobb forgalmú I. rendű főutak a 6, 201, 2, 4, 10, 1, 7 és 3-as számúak, míg a II. rendű főutak közül a 400, 510, 11, 51, 441 és 31-es számú a nagyforgalmú. A közlekedési eredetű légszennyezés a fővárost övező agglomeráció egészét terheli. A fővároson belül a közlekedési igények kb. 60%-át a közösségi közlekedés elégíti ki. Ugyanakkor a személyautókból származó légszennyező anyagok mennyisége 10-szer nagyobb, mint a közösségi közlekedésből származó.
- **Zaj- és rezgésterhelés:** A régió – előbb említett – sajátos, központi fekvéséből adódóan a zaj- és rezgésterhelés jelenti az egyik legnagyobb környezeti problémát. A bemutatott közlekedési folyosókon a levegőszennyezés mellett a zaj- és rezgésterhelés is jelentős mértékű. A közúti közlekedés mellett a vasúti és a légi közlekedés is megjelenik, mint jelentős zajkibocsátó. A reggeli és a késő délutáni órákban az agglomerációba ingázók és a Budapesten belül közlekedők miatt jelentős a zajterhelés, gyakorlatilag az összes forgalmas közút környezetében. A főváros belső területein különösen aggasztó a helyzet a felüljárók környezetében (Nyugati tér, BAH csomópont, Árpád-híd hídfői stb.) A napi ingázók mellett a sugaras közúthálózatnak köszönhetően jelentős az átmenő forgalom is.
- Míg a közúti közlekedésből eredő jelentős zajterhelés gyakorlatilag a teljes agglomerációt és a főváros jelentős részét érinti, addig a vasúti eredetű zajjal terhelt települések és településrészek már jobban lehatárolhatók. Elsősorban az agglomeráció DNY-i települései (Érd, Diósd, Budaörs és Törökbálint) terheltek, valamint az elővárosi vasútvonalak közvetlen környezete is ide sorolható.
- Az országban egyedül ebben a régióban jelent problémát a légi közlekedésből, a Liszt Ferenc repülőtér nemzetközi forgalmából származó zajterhelés (leszámítva a kis repülőterek mellett tapasztalható lokális problémákat). A főváros 12., 22. és 23. kerületeit leszámítva az összes kerület érintett kisebb-nagyobb mértékben, továbbá Budakalász, Pomáz, Üröm, Gomba, Inárcs, Vecsés, Gyál, Üllő, Ecsér, Maglód, Gyömrő, Monor, Fót és Mogyoród is jelentősen érintett. Az éjszakai órákban a DK-i irányba még több település érintettsége merül fel. Az repülőtér közvetlen környezetében található települések lakossága, az egyébként is jelentős közúti zajterhelésnél is jelentősebb hatásként élük meg a légi közlekedés zajterhelését.
- **Felszíni- és felszín alatti vizek terhelése:** A terület vízfolyásainak döntő többsége a Duna vízgyűjtő területéhez tartozik. Jelentősebb vízfolyások az Ipoly, Barát-patak, Apátkúti-patak, Bükkös-patak, Benta-patak, Dera-patak, Gombás-patak, Gyáli-patak. Ezek vízminősége a települések belterületi szakaszain mondható rosszabbnak. A Budapesten átfolyó vízfolyások (Aranyhegyi-patak, Rákospatak, Ördögárok, Szilas-patak, Hosszúréti-patak) esetében is a belterületre lépve romlik le a vizek minősége, feltehetően az illegális szennyvízbevezetéseknek köszönhetően. Ezzel együtt a Duna szennyezettségét nem a természetes mellékvizek okozzák, elsősorban a tisztítatlan vagy nem megfelelően tisztított szennyvizek okozzák a problémákat.
- Speciális felszíni víztest a Ráckevei- (Soroksári) Duna-ág (RSD), amelyet a Duna táplál, de vízszintje állandósított, gyakorlatilag állóvíz jellegű. Az RSD esetében az utóbbi évek kisvízes időszakában többször kialakult vízminőségi haváriához közeli állapot.
- A régió területén nincs jelentősebb méretű állóvíz, jellemzően a kavicsbányászathoz kapcsolódó, banyagödrökben felgyülemlt vizek sorolhatók ide.
- A belterületi csapadékvíz elvezető rendszerek kapacitáshiánya több településen okozott gondot, a hirtelen lezúduló nyári zivatarok esetében. A fővárosban ilyen területek találhatóak a 10. kerületben, a 13. kerület Béke út, az 1. kerület Attila út, Száll Kálmán tér és Csepel egyes területei.
- A lakosságnak szolgáltatott ivóvíz a megfelelő minőségű, csak Dömsöd, Pilis, Kocsér, Szentlőrincváta, Tápiógyörgye, Tatárszentgyörgy, Újszilvás és Üllő településeken nem megfelelő a minőség. A Duna menti területeken a parti szűrésű kutak szolgáltatják az ivóvíz döntő többségét. Sajátos módon a főváros ivóvíz szolgáltatásában a csökkenő mennyiségi igények okoznak gondot, ami a vezetékhalózat túlméretezetté válásából adódik.

- A felszín alatti vizek esetében tapasztalható terhelések és kockázatok megegyeznek a talajoknál ismertettekkel.
- A szennyvíztisztítás területén az elmúlt időszakban jelentős előrelépés volt a fővárosi és a vidéki területeken egyaránt, de a kielégítő szint eléréséhez további fejlesztésekre van szükség.
- **Talajterhelés:** A régió valamennyi településén a közszolgáltatás keretein belül történik a hulladékgyűjtés és szállítás, illetve a szelektív hulladékgyűjtés. Ennek ellenére rendszeresen tapasztalható illegális hulladéklerakás, elsősorban a települések külterületein. A régióban jelenleg üzemelő hulladéklerakók megfelelnek az előírásoknak, műszaki védelmük megfelelő. A területen üzemel az ország egyetlen termikus hulladékhasznosító műve, ami a fővárosban keletkező hulladék kb.60%-át kezeli.
- A korábban bezárt, illetve felhagyott hulladéklerakók egy részének rekultivációja jelenleg is zajlik, azonban nem minden érintett lerakó végleges lezárása és tájba illesztése biztosított, elsősorban forráshiány miatt. A rekultivációs programokból kimaradt lerakók között egyaránt megtalálható a kisméretű faluszéli lerakó, illetve a korábban több települést kiszolgáló nagyobb lerakók is. A rekultivációk elmaradása jelentős kockázatot jelent a talajra, illetve a felszín alatti vizekre egyaránt.
- Kármentesítésre váró területek is találhatóak a régióban, elsősorban volt honvédségi, ipari területek. Budapesten a 113 feltételezeten szennyezett helyszín esetében 83-nál már megtörtént a kármentesítés, a vidéki helyszíneken ennél rosszabb az arány.
- **Zöldfelületek jellemzői:** A zöldfelületek minőségével és azok hiányából eredő problémákkal elsősorban a főváros belső területein találkozhatunk. Az 5., 6., 7., 8., 9. és 13. kerület újlipótvárosi részén 10% alatti zöldfelület intenzitási értékek jellemzők. Az átmeneti zónák rozsdáövezeteiben szintén rendkívül alacsony a zöldfelületek aránya. A többi kerület intenzitás értéke is 50%-os átlag alatt marad, egyedül a budai hegyvidéki kerületek esetében tapasztalható megfelelő érték. A legnagyobb problémát az jelenti, hogy a főváros teljes területén folyamatosan csökkennek ezek az értékek. A pesti oldal jelentősebb zöldfelületeinek elhelyezkedése szigetszerű, állapotuk erősen leromlott. A KMR terület számos értékes élőhely is megmaradt, ezek többsége valamilyen szintű védeltséget élvez.

H.5.2. Legfontosabb környezeti konfliktusok, problémák

A VEKOP által érintett térség legfontosabb környezeti konfliktusainak a következőket ítéljük:

A **Közép-magyarországi térség** (ahogy az az OP-ban is szerepel) **igen erősen tagolt**, főként gazdasági szempontból (lásd főváros – Pest megye peremi települései).

☞ Fontos lenne egy területi szempontból erősen tagolt térségben ennek következményeit jobban hangsúlyozni, és a támogatások megfogalmazásánál és leosztásánál a különbségeket érvényesíteni. Az 5.0 változatban az 1. prioritástengely céljaiban már megjelenik, hogy az Pest megyére vonatkoztatott.

A **klímaváltozás problémái ezt a jelentős mértékben beépített területet, városi térséget talán még az általánosnál is jobban érinthetik**. Az EU elvárásai között a klímaalkalmazkodás nagy hangsúlyt kap, általános, horizontális célként jelenik meg. A VEKOP erre vonatkozó közvetlen célt nem tartalmaz, ilyen célok a KEHOP 1. prioritásának részét képezik. Segítik viszont az előrelépést az energiahatékonysági programok.

☞ A klímaadaptációs szempontok figyelembe vételét minden prioritásban kiemelten kell kezelni, nemcsak az energetikai és közösségi, közlekedésszerű fejlesztések, hanem más település- és térségfejlesztési intézkedések hozzájárulása is szükséges az EU2020 célok eléréséhez.

☞ A minimális emissziós szint elvárt a térségi és helyi léptékű energetikai potenciál kiaknázására épülő fejlesztési programok esetében.

Minden térségben, így itt is **fontos szempont az erőforrásokkal való takarékoság**. A fejlesztési források rendelkezésre állása nem minden esetben vezet a környezeti szempontból leghatékonyabb megoldás alkalmazásához.

- ☞ A településfejlesztési célú beavatkozásokban a társadalom – természet – környezet kapcsolatrendszerét hangsúlyosan figyelembe kell venni, mind a fejlesztés, mind a fenntartás szempontjából anyag-, energia- és víztakarékos megoldások használatának előtérbe helyezésével. Olyan megoldások támogatása javasolt, melyek üzemeltetése, fenntartása hosszútávon is biztosítható/biztosított.

Az érintett térség számos környezeti problémával küzd. Kiemelendő a közlekedési eredetű légszennyezés és zajterhelés, mely a térség centralizált elhelyezkedése és az ország centralizált közlekedési hálózata miatt az átlagosnál is jelentősebb környezeti problémákat generál. A közlekedésfejlesztésnél csak kerékpáros-közlekedési fejlesztések jelennek meg, ami nem biztos, hogy elegendő a súlyos környezeti probléma megoldására. A tömegközlekedés- és járműállományának fejlesztése az IKOP-ban helyt kapott, ez enyhítheti a közlekedésből adódó terheléseket.

- ☞ A közúti közlekedési fejlesztések kapcsán törekedni kell arra, hogy az új építések forgalomgeneráló hatása ne járjon jelentős környezeti hatással.

Jelentős, **az országos átlagnál nagyobb a biológiailag inaktív (beépített, burkolt) felületek aránya**. A tervezett beavatkozások egy része további biológiailag aktív terület igénybevételével járhat.

- ☞ Azon beavatkozások, melyek a települési zöldfelületek csökkenésével járnak, konfliktust generálnak. Ezek megvalósítását azonos értékű új zöldfelületek létrehozása esetén szabad támogatni.

H.6. Az értékelés eredményei

H.6.1. A közösségi és hazai célok és a VEKOP célrendszere

Vizsgálataink egyik lépéseként a VEKOP céljait és a közösségi, hazai célrendszereket összehasonlítva megállapítottuk, hogy az összefüggések kimutathatók, a releváns kulcskérdések többségére a tervezett intézkedések válaszokat adnak. A közösségi és hazai releváns dokumentumokból összeállított környezeti célrendszer alapján a **2. táblázatban** értékeltük a VEKOP4.0 környezeti tartalmát az alábbi minősítési jeleket használva:

- ☺ A környezeti cél szempontjából egyértelműen kedvező elmozdulásokra lehet a VEKOP alapján számítani.
- ☹ A környezeti cél tekintetében lehetnek kedvező folyamatok, de vagy ezek mértéke valószínűleg csekély, vagy számolnunk kell ellentétes hatásokkal is, amelyek közömbösíthetik az eredményt.
- ⊗ A környezeti cél szempontjából egyértelműen kedvezőtlen elmozdulásokra számíthatunk.

2. táblázat A közösségi és hazai környezeti célok és a VEKOP kapcsolata

Környezetvédelmi célok	VEKOP intézkedések
I. Az uniós polgárok megóvása a környezeti terhelésektől, az egészségüket és jólétüket fenyegető kockázatoktól (levegő, zaj, vegyi és nanoanyagok, klímaalkalmazkodás, stb.)	

Környezetvédelmi célok	VEKOP intézkedések
<p>1. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és -kezelés előmozdítása, a regionális és globális környezeti és éghajlat-változási kihívások uniós kezelésének hatékonyabbá tétele</p>	<p>A VEKOP intézkedései között nincs olyan, mely közvetlenül a klíma-változáshoz való alkalmazkodást célozná. Néhány speciális cél közvetett módon hozzájárulhat e környezeti célhoz is, amennyiben feltételként, vagy előnybe részesítéssel a pályázati kiírások részévé válik. (Lásd 3., 4., prior. tengelyben pl. az energiahatékonyságot és a településfejlesztési programokat.)</p> <p>☞ Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást általánosan, minden intézkedésnél figyelembe kellene venni. ☺</p>
<p>2. Az ÜHG-k kibocsátásának csökkentése az 1990-es szinthez képest EU szinten 20%-kal (vagy akár 30%-kal). Magyar-ország jelentősen túlteljesítette ezt, így 2020-ra az emisszió-kereskedelem alá nem tartozó szektorokra (pl. közlekedés, épületek) akár 10%-os növekedés megengedett.</p>	<p>A VEKOP önálló célt nem fogalmaz meg az ÜHG kibocsátás csökkentésére. A 5. prioritástengely energiahatékonysággal és közlekedéssel kapcsolatos egyedi céljai között található beavatkozások ugyanakkor segíthetik az ÜHG-k kibocsátás-csökkentését, ugyanúgy, mint a gyalogos, kerékpáros és tömegközlekedés előnyben részesítése.</p> <p>☞ Az ÜHG kibocsátás csökkentés általánosan, mint előnyben részesítendő szempont figyelembe kellene venni ☺</p>
<p>3. A megújuló energiaforrások arányának növelése 20%-ra (10% a közlekedési szektorban), beleértve a geotermális energiát és a hulladék-hasznosítást is (Magyar cél: 14,65 % 2020-ig)</p>	<p>A VEKOP a 5. prioritástengelynél az 1. egyedi cél intézkedése nevesíti. Tehát az önkormányzati intézmények és lakóépületek tekintetében lehetőség lesz ilyen megoldások alkalmazására.</p> <p>☞ Elvben másutt is lehetne említés, pl. a cél szerint a közlekedésfejlesztésnél. E mellett általános előnyként lehetne figyelembe venni a fejlesztéseknél a megújuló alkalmazását. (Lásd pl. vállalkozásfejlesztés.) ☺</p>
<p>4. Kevesebb és tisztább energia felhasználása a közlekedési szektorban, a közlekedésből származó ÜHG kibocsátás csökkentése 2012-től évente átlagosan 1 %-kal</p>	<p>A VEKOP közlekedésfejlesztési céljánál a 3.0 változatban környezetbarát jelző szerepelt. Ez a 4.0 változatban CO2 kibocsátás csökkentésre változott. Ugyanakkor a közlekedésfejlesztés szinte kizárólag kerékpáros közlekedés fejlesztésé redukálódott, ami környezeti szempontból kedvezőtlen.</p> <p>☞ A közlekedési beavatkozásoknál pedig az ÜHG-k kibocsátás csökkentésére kiemelt figyelmet kellene fordítani. (Fontos volna pl. a járműbeszerzések támogatása.) ☺</p>
<p>5. Kibocsátást elnyelő természetes felszínborítottság növelése</p>	<p>Erre közvetlen célt nem tartalmaz a VEKOP. (Elsősorban KEHOP, VP cél lehet.)</p> <p>☞ Ezért alapvető fontosságú volna legalább a fordítottjának figyelembe vétele, miszerint a VEKOP intézkedései minél kevésbé csökkentsék a kibocsátást elnyelő természetes felszínborítottságot. ☺</p>

Környezetvédelmi célok	VEKOP intézkedések
<p>6. Emberi egészséget és életminőséget veszélyeztető kibocsátások korlátozása (beleértve a fürdővizek biztonságának növelését, a beltéri levegőminőség javítását és a biológiai allergének okozta egészségi kockázat csökkentését)</p>	<p>A 6. prioritástengely 2. és 3. egyedi céljai települési környezet rehabilitációs intézkedéseket is tartalmaznak. Ezekbe esetlegesen megvalósulhatnak emberi egészségvédelem szempontjából is értékelhető beavatkozások, de ezek esetlegesek.</p> <p>☞ Legalább a pályázati előnyben részesítést kellene megvalósítani.</p> <p>Figyelembe vehető még e szempontból a kerékpárosközlekedésre vonatkozó intézkedések, valamint a megújuló energiákat hasznosító és az energiahatékonyságot javító beruházások, melyek révén csökken a meg nem termelt energiához kapcsolódó emisszió, aminek az emberi egészségre is kedvező hatása van.</p> <p style="text-align: right;">☺</p>
<p>7. Kémiai kockázat csökkentése, környezetbiztonság növelése (beleértve a vegyi anyagok által okozott káros hatások csökkentését, a nukleáris biztonság növelését)</p>	<p>A településfejlesztési akcióknak figyelemmel kell lennie a környezet-biztonság növelésére</p> <p>☞ Horizontális célként is megfogalmazható lenne.</p> <p style="text-align: right;">☺</p>
<p>8. A levegő minőségére vonatkozó átme-neti uniós előírások teljesítése a kritikus városi területeken, a kibocsátások csökkentése a Genfi Egyezményrel összhangban 2005-höz képest 2020-ra a kén-dioxid kibocsátás 46%-os, a nitrogén-oxidok kibocsátásának 34%-os, az illékony szerves vegyületek kibocsátásának 30%-os, az ammónia kibocsátás 10%-os csökkentése.</p>	<p>E cél érdekében elvben a VEKOP közlekedésfejlesztésre vonatkozó célja adhatna megoldást. (Mivel azonban ez kerékpáros-fejlesztésre redukálódott a 5.0 változatban, ez csak akkor valósulhat meg, ha valóban képes forgalmat csökkenteni a közúti közlekedésben. Ez fontos elvárás volna a főváros légszennyezett környezetében.)</p> <p style="text-align: right;">☺</p>
<p>9. A vizek okozta és más természeti katasztrófák, illetve nem természeti eredetű haváriák, balesetek kártétele elleni védelem</p>	<p>Közvetett hatás. (Az EU árvízi irányelve a kockázatok megelőzésének eszközeként tekinti a területfejlesztést, tehát fontos a kockázatok figyelembe vétele a mentett ártereken. Ezt a tervezésnél feltételnek kellene tekinteni.) Elsősorban a KEHOP ad rá választ.</p>
<p>10. Az Európai Unió városainak fenntart-hatóbbá tétele, települési környezet-minőség javítása (zöldfelületi elemek minőségi és mennyiségi fejlesztése, levegőminőség-védelme, kibocsátások csökkentése, zajterhe-léssel érintett lakosok számának csökkentése, ivóvíz minőség javítása, szennyvíz kezelés fejlesztése)</p>	<p>A VEKOP településfejlesztési intézkedései (4. prioritástengely) a település környezet minőségjavításának egyik fontos elemét képezhetik. Vannak erre vonatkozó utalások (pl. közterület, vagy zöldfelület fejlesztési lehetőségek).</p> <p>☞ Ennek feltétele, hogy a pályázati kiírásokban ez, mint elvárás megfogalmazásra kerül.</p> <p style="text-align: right;">☺</p>
<p>11. Egészséges mezőgazdasági termékek és élelmiszer biztosítása</p>	<p>VEKOP szempontjából nem releváns</p>

Környezetvédelmi célok	VEKOP intézkedések
II. Erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása, a jólét függetlenítése az erőforrás-felhasználástól	
12. Az energiahatékonyság javítása 20%-kal, az elsődleges energiafogyasztás csökkentése 20%-al, magyar cél 10%-os teljes energia-megtakarítás elérése 2020-ig	A VEKOP 5. prioritástengelye címében nevesíti a célt: „Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása”. Ez azonban véleményünk szerint nem elegendő. ☞ Általános célként minden intézkedésnél elvárásként kellene megfogalmazni az energiahatékonyságot. ☺
13. Annak elérése, hogy valamennyi új építésű épület közel nulla energia-igényű, az anyagfelhasználás tekintetében hatékony legyen	A VEKOP 5. pt. 1. ec. intézkedései között a korábbi verziókban nevesített, cél volt, hogy új épületeknél a jogszabályoknak megfelelően a nullához közelítő energiaigényű épületeket kell létesíteni. Ezt a májusi változatban nem találtuk. ☹ ☞ Az anyagfelhasználás hatékonysága általános célként minden intézkedésnél elvárásként megfogalmazandó.
14. Energiatermelésre csak nem újrafel-dolgozható termékeket használata, a hulladéklerakás megszüntetése, ma-gas szintű újrafeldolgozás biztosítása	Közvetett hatás. ☞ Általános célként minden intézkedésnél elvárásként kellene megfogalmazni a hulladékszegény technológiák alkalmazását, az újrafeldolgozás biztosítását.
15. Az élelmiszerlánc erőforrásfelhasználás csökkentés 20%-kal	VEKOP szempontjából nem releváns
16. Ésszerű, beosztó gazdálkodás a nem megújuló természeti erőforrásokkal, az erőforrások kitermeléséből és felhasználásából eredő környezeti terhelések megelőzése, csökkentése	Így nem jelenik meg a VEKOP-ban, önálló célként nem is releváns megfogalmazni. ☞ Fontos lenne ennek ellenére, hogy minden beavatkozás ésszerűen gazdálkodjon a természeti erőforrásokkal, ennek általános követelményként kellene megjelennie.
17. Hatékony, a fenntarthatóság elveit tiszteletben tartó közlekedési rendszer kialakítása, alacsony kibocsátású közlekedési módok ösztönzése	A 3. prioritástengelynél a CO2 kibocsátás a címben megjelenik, de a kerékpáros közlekedés fejlesztése csak akkor lehet hatékony, ha forgalmat von el a közúti közlekedéstől. ☺
18. A közlekedési-szállítási igények csökkentése, az egyéni, nem motorizált közlekedési formák elősegítése, fejlesztése	A VEKOP-ban ilyen törekvést az 5. prioritástengely kerékpáros fejlesztései egyértelműen tükröznek. ☺
19. A hulladékkeletkezés megelőzése, 1 főre jutó mennyiségének csökkentése	Közvetett hatás. ☞ Általános elvárásként kellene megfogalmazni!
20. A fogyasztásra alkalmas élelmiszer-maradékból származó hulladék mennyiség felére csökkentése	VEKOP szempontjából nem releváns
21. Nem veszélyes építési, bontási hulladék 70%-ának újrafeldolgozása	Közvetett hatás. ☞ Általános elvárásként kellene megfogalmazni!

Környezetvédelmi célok	VEKOP intézkedések
22. Hulladékgazdálkodás: keletkezésük megelőzése, veszélyességük csökken-tése; szelektív gyűjtés; újrahasznosítás; biztonságos ártalmatlanítás	Közvetett hatás. ☞ Általános elvárásként kellene megfogalmazni!
III. A biológiai sokféleség csökkenésének és az ökoszisztéma-szolgáltatások károsodásának megállítása, a biológiai sokféleség helyreállítása	
23. Az uniós természetvédelmi jogszabályok hatálya alá tartozó valamennyi faj és élőhely természetvédelmi helyzete romlásának megállítása, helyzetük számottevő és mérhető javítása ...	A VEKOP 5.0.változatába új prioritástengelyként szerepel a KMR turisztikai és természetvédelmi fejlesztése. A 4.1. egyedi cél inkább a természeti vonzerők fejlesztését tartalmazza, mint természetmegőrzést. A 4.2. cél viszont a hosszútávú megőrzés feltételét a megalapozó vizsgálatok elvégzését. ☺ ☞ Általános elvárásként is meg kellene megfogalmazni!
24. Az országos jelentőségű- köztük a Natura 2000 területek- védett természeti területek és természeti - köztük földtudományi - értékek oltalma, bővítése, in situ és ex situ faj, genetikai állomány védelem	Lásd előző pont. ☺ ☞ Általános elvárásként kellene megfogalmazni!
25. A leromlott ökoszisztémák 15%-ának helyreállítása a zöld infrastruktúra fejlesztése révén	VEKOP szempontjából nem releváns
26. A fenntartható gazdálkodás elősegítése, a mező- és erdőgazdálkodásból eredő terhelések csökkentése, tájszerkezet, tájjelleg, tájpotenciál védelme	VEKOP szempontjából nem releváns
27. Erdők természetvédelme: természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás, erdőterületek növelése	VEKOP szempontjából nem releváns
28. A tájidegen özönfajoknak és betelepedési útvonalainak meghatározása és rangsorolása, ez alapján a kiemelt terjedésének megfékezése, a betelepedési útvonalak szabályozása	VEKOP szempontjából nem releváns
29. Biológiai sokféleség megőrzése, szempontjainak integrálása egyes szektorok döntéshozatalába, stratégiákba, programokba	Közvetett hatás. ☞ Általános elvárásként kellene megfogalmazni!
30. Ökológiai átjárhatóság növelése	Közvetett hatás. ☞ Általános elvárásként kellene megfogalmazni!
31. A genetikailag módosított szervezetek környezetbe bocsátásából adódó természeti, környezeti és egészségi károk megelőzése	VEKOP szempontjából nem releváns

Környezetvédelmi célok	VEKOP intézkedések
IV. Az európai vízkincs megőrzése, jó minőségű és mennyiségű víz biztosítása minden jogos vízhasználat számára.	
32. A felszíni és felszín alatti víztestek jó ökológiai állapota, potenciálja, a jó kémiai állapota és a jó mennyiségi állapota elérése, megőrzése, hidro-morfológiai terhelésük mérséklése, a vízgyűjtőgazdálkodási terv végrehajtása	Közvetett hatás. ☞ Általános elvárásként kellene megfogalmazni!
33. Felelős vízkormányzás, integrált víz-gazdálkodás, a vízkészlet adottságok-nak megfelelő tájhasználatok kialakítása, a vizek hiányából eredő káros hatások csökkentése, megelőzése	VEKOP szempontjából nem releváns
34. Az elsőbbségi anyagok által okozott szennyeződések fokozatos csökkenése és a kiemelten veszélyes anyagok bevezetéseinek, kibocsátásainak és veszteségeinek megszüntetése vagy fokozatos kiiktatása	VEKOP szempontjából nem releváns
35. A vízkivétel ne érje el a rendelkezésre álló megújuló vízkészletek 20%-át, azaz a túlzott vízkivételek és a mezőgazdasági vízfelhasználás csökkentése, a vízfogyasztás tudatosítása, a takarékos vízhasználat, a vízfelhasználás hatékonyságának javítása	Önálló VEKOP cél nincs erre. ☞ Gazdaságfejlesztési beavatkozásoknál hangsúlyt kell helyezni e célhoz való hozzájárulásra ☺ ☞ Szükséges volna, hogy az energiatakarékosság és – hatékonyság magában foglalja a víztakarékosságot is, a gazdaság- és infrastruktúra fejlesztés területén megvalósuló beruházásoknak hozzá kell járulniuk e célhoz. Ezért általános elvárásként kellene megfogalmazni!
36. A víztől függő ökoszisztémák állapotának javítása	VEKOP szempontjából nem releváns
37. Települések vízgazdálkodási feladatainak jobb ellátása	„A településfejlesztése” speciális cél elvben tartalmazhatna erre vonatkozó beavatkozást is, de ez nem látható ☹
38. Zöld infrastruktúra fejlesztése a természetes vízmegtartás, valamint az árvíz-, aszálykockázat csökkentése érdekében	Csak városi zöldfelületek nevesítettek a VEKOP-ban. ☞ Fontos volna, egyrészt a további biológiai aktív felületek védelme, másrészt az agglomerációs települések összeépülésének akadályozása érdekében. ☹
39. Kármentesítés: a szennyezettség mértékének csökkentése, felszámolása és monitorozása	Önálló VEKOP cél nincs erre.
V. Környezeti eltartóképességnek, mint a gazdálkodás korlátjának érvényesítése	
40. A kisajátított területek növekedésének megállítása (2050-re), a talaj-erózió csökkentése, a talaj szervesanyag-tartalmának növelése	2.0 változat kiemelte a barnamezős területek rehabilitációját, ez a 3.0 és a 4.0 változatban már csak bújtatottan jelenik meg. Más szorgalmazott intézkedések hatása esetleg kedvezőtlen lehet e szempontból (infrastruktúra és intézményfejlesztések) ☹

Környezetvédelmi célok	VEKOP intézkedések
41. Halászati erőforrások fenntartható kiaknázásának biztosítása	VEKOP szempontjából nem releváns
42. Talajok mennyiségi és minőségi védelme, termékenységének hosszú távú fenntartása, fenntartható terület- és földhasználat	Közvetett hatás. ☞ Általános elvárásként kellene megfogalmazni!
43. Építőipari alapanyagokkal való fenntartható gazdálkodás és az ásványkincsek védelme	Közvetett hatás. ☞ Általános elvárásként kellene megfogalmazni!
VI. Környezeti tudatosság fejlesztése	
44. Fenntarthatóságot szolgáló hétköznapi életstratégiákkal kapcsolatos ismeretek átadása	☞ A 6.2 településfejlesztési akcióba szükséges volna beépíteni ☺
45. Környezettudatos szemlélet népszerűsítése	Jelenleg a VEKOP nem tartalmaz ilyen célt. ☺
46. Fenntartható életmód, fogyasztás és termelés elterjesztése, a természet-, környezet- és energia-tudatosság erősítése	Az energiahatékonysághoz kapcsolódó célok és beavatkozások között elvben megjelenhet. Jelenleg nem látható. ☺
47. A természeti értékek bemutatása, a természeti-kulturális értékek védelme, megőrzése iránti elkötelezettség tudatosítása, kialakítása, erősítése	Nincs ilyen VEKOP cél.
48. Az éghajlatváltozással kapcsolatos ismeretek bővítése	Nincs ilyen VEKOP cél.

Számos esetben azt látjuk, hogy a környezeti célrendszer megfogalmazott elvárásokat, ha horizontális célként értelmezik, a pályázati kiírás feltételeként, vagy bírálati szempontként figyelembe veszik akkor a VEKOP környezeti/fenntarthatósági szempontból megfelelő irányba tud elmozdulni. (Lásd pl. területigénybevétel minimalizálása, biológiailag aktív felületek elkerülése, anyag-, energia- és víztakarékosság, stb.)

H.6.2. A VEKOP változásainak környezeti értékelése

Az 1.0, a 2.0 és 3.0 változatok jelentős különbségeket nem mutattak, egymás fejlesztett változatainak tekinthetők voltak. Az első társadalmisításra a 3.0 változat került. A 4.0 változat számos változást mutatott az előzőekhez képest, ezért az elmozdulások irányáról érdemes néhány megállapítást tenni:

- **A változtatások nagyobb része sem környezeti, sem fenntarthatósági szempontból nem volt igazán releváns**, a kisebb módosítások között különbséget tenni nem lehetett. Néhány esetben a szűk források miatt szükségessé vált forráskoncentráció fenntarthatósági szempontból előnyösnek látszott. Elsősorban igaz ez az 1. prioritástengelynél a területi koncentrációra, tehát arra, hogy a vállalkozások növekedési potenciáljának erősítését kifejezetten Pest megyére koncentrálták.

- **Néhány vesztese** azonban volt forráskoncentrációnak. Az egyik ilyen a **minőségi szolgáltatás-, vonzerő- és termékfejlesztés, valamint a turisztikai intézmény-rendszer megerősítése** (korábbi 1 pt. 4 sc.). Ez konkrét értékmegőrzésre is lehetőséget adott volna a korábbi változatban, ha az a turizmus lehetőségeit szolgálta volna. E miatt akár kedvezőtlen környezeti következmények is előfordulhattak volna, ha a terhelhetőséget figyelmen kívül hagyják egy-egy ilyen fejlesztésnél, ugyanakkor számos kedvező környezeti változást is segíthetett volna ez az intézkedés.
- Környezeti szempontból a korábbi **településfejlesztési prioritástengely átstrukturálódást sem tartottuk üdvözlendőnek**. Bár számos korábbi elem kicsit bújtatottabban, de átkerült az új települési környezet- és közszolgáltatások fejlesztése prioritástengelybe, de az igazán környezetállapot javító beavatkozások egy minden befér (2. ec.: A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőség javítása) egyedi cél részei lettek. A túl sok lehetőség és a forrásszűke nem biztos, hogy előnyös változás az előzőekhez képest, ahol kicsit önállóbb lehetősége volt ilyen környezeti jellegű fejlesztéseknek.
- Hasonlóan nem örültünk annak, hogy a **korábbi CLLD prioritástengelyönállósága megszűnt**, és csak az egyik módjává vált a településfejlesztésnek. Az önálló prioritástengely megszűnése, forrásszűke miatti beszűkülése kedvezőtlen környezeti szempontból, már csak azért is, mert itt is volt kifejezetten környezetvédelmi jellegű beavatkozási lehetőség, ami kérdőjelessé vált. (Egyedül a korábbi mobilitás támogatása cél megszűnését nem tartottuk környezeti szempontból veszteségnek.)
- Még egy komolyabb problémát láttunk a változások között környezeti szempontból, mégpedig a környezetbarát közlekedési cél megváltozását. Nemcsak a címből került ki a környezetbarát jelző és redukálódott CO2 kibocsátás csökkentésre, hanem tartalmilag kerékpáros közlekedésfejlesztési céllá vált és a tömegközlekedésre vonatkozó infra-struktúra fejlesztési és eszközbeszerzési források helye bizonytalanná vált. **Kedvező volt viszont környezeti szempontból, hogy megjelent új intézkedésként a P+R rendszerek fejlesztése.**

A VEKOP 4.0 és 5.0 változata ismételt jelentős változásokat mutat, ezért ezeket érdemesnek tartottuk részletesebben is bemutatni a 3. táblázatban, kiemelve a változások fenntarthatósági, környezeti szempontú következményét. A változást a szokásos jelzéseinkkel minősítettük:

- ∅ Nincs változás
- ☺ Környezeti/fenntarthatósági szempontból kedvező változás.
- ☹ Környezeti/fenntarthatósági szempontból nem releváns a változás.
- ⊗ Környezeti/fenntarthatósági szempontból kedvezőtlen változás.

3. táblázat A VEKOP tartalmának értékelése a 4.0 és 5.0 változatokban

VEKOP 4.0 (május)	VEKOP 5.0 (november)	Értékelés	Min.
1. pt.: Vállalkozások versenyképességének javítása és a tudásgazdaság fejlesztése	1. pt.: Vállalkozások versenyképességének javítása	A prioritástengelyből kikerült a tudásgazdaság fejlesztése, ami további tisztulás jelent. (Ez most, a foglalkoztatási már korábban önálló prioritástengelyt kapott).	☺
Korábban nem volt ilyen.	1.1. Versenyképes vállalkozói tudás elterjesztése	Az országos mentorhálózat kialakítása, mint új egyedi cél környezeti szempontból nem releváns változás	☹
1.1 Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében	1.2. Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében	A két cím azonos, a belső tartalom azonban változott. Korábban csak üzleti infrastruktúra fejlesztés	☺

VEKOP 4.0 (május)	VEKOP 5.0 (november)	Értékelés	Min.
		támogatása kibővült az 5.0 változat a technológiai ugráshoz segítséssel, ahol kiemelt a termelési folyamatok anyag- és energiaintenzitása is. Kedvező változás környezeti/fenntarthatósági szempontból.	
1.2. Vállalkozások külpiaci jelenlétének és az ezt támogató együttműködésekben való részvételének erősödése	1.3. Vállalkozások külpiaci jelenlétének és az ezt támogató együttműködésekben való részvételének erősödése	Nincs változás.	∅
2. pt. Pénzügyi eszközök	Most nincs ilyen	Környezeti/fenntarthatósági szempontból közömbös változás.	☹
Korábban az 1. pt. része volt	2. pt. Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció	Az, hogy önálló pt.-ben szerepel most az közömbös környezeti/fenntarthatósági szempontból.	☹
1.3. A vállalati K+I aktivitás és innovációs együttműködések erősödése	2.1. Vállalati K+I aktivitás növelés	A korábbi összevont egyedi célkitűzés kettéválasztása környezeti/fenntarthatósági szempontból közömbös.	☹
	2.2. Stratégiai K+I hálózatok számának növelése a K+F tevékenységet folytató vállalatok, valamint a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek között		
1.4. Megerősített tudásbázisok	2.3. A K+I kapacitások megerősítésével növekvő H2020 részvétel a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek, valamint a vállalkozások körében	Bár a cím jelentősen átalakult (és kevésbé közérthetővé vált) a belső tartalom nem változott sokat. Ez is közömbös környezeti/fenntarthatósági szempontból.	☹
Korábban nem volt ilyen.	3. pt. Infokommunikációs fejlesztések	Az új pt. megjelenése környezeti szempontból közömbös, minimális fenntarthatósági tartalmakat hordozhat, ezért adunk neki kedvező értékelést.	☹
	3.1. Az IKT szektor nemzetközi versenyképességének növelése		
	3.2. Nagy sáv szélességű kapcsolat biztosítása az ellátatlan állami intézményeknél		
Korábban nem volt ilyen. (Pontosabban a 4.0 változathoz kiharadt, a korábbi változatokban volt hasonló.)	4. pt. A Közép-Magyarországi Régió (KMR) turisztikai és természetvédelmi fejlesztései	Közvetlen környezeti/fenntarthatósági előnyöket sejtető prioritás, mint ilyen üdvözlendő visszakerekülése az OP-ba. (SKV javaslatok között is szerepelt.)	☹
	4.1. Turisztikai költés növelése kulturális és természeti örökségi helyszíneken		
	4.2. A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzésének, valamint a 2020-ig teljesítendő EU		

VEKOP 4.0 (május)	VEKOP 5.0 (november)	Értékelés	Min.
	Biológiai Sokféleség Stratégia hazai megvalósítása megalapozása		
3. pt.: Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	5.pt.: Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása	Nincs változás.	∅

3.1. Energiahatékonyság növe- lése egyes önkormányzati kötelező feladatot ellátó intézmények által használt épületekben, önkormányzati tulajdonú lakóépületekben	Most nincs ilyen, helyette a vállalkozások és a lakóépületek energiahatékonysági beavatkozásai kerültek bele	Környezeti és fenntarthatósági szempontból az épületállomány egy szegmensének kimaradása kedvezőtlen	☹
Korábban nem volt ilyen.	5.1. Az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése a vállalkozói szektorban	Környezeti és fenntarthatósági szempontból az épületállomány egy új szegmensének támogathatósága kedvező	☺
Korábban nem volt ilyen.	5.2. Lakóépületek energetikai korszerűsítése, valamint távhő- és hőellátó rendszerek energiahaté-kony fejlesztése és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése a KMR-ben	Környezeti és fenntarthatósági szempontból az épületállomány egy új szegmensének támogathatósága kedvező	☺
3.2. A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése a közösségi közle- kedés fejlesztése által /Közösségi közlekedés energiahatékonysági célú fejlesztése	5.3. Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése	A cím teljesen megváltozott a belső tartalom azonban azonos maradt a korábbival, ami szempontunkból nem releváns	☹
4. pt.: Települési környezet- és közszolgáltatások fejlesztése	6. Települési környezet- és közszolgáltatás-fejlesztés	Nincs változás.	∅
4.1. Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalásának támogatása	6.1. Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalásának támogatása	Nincs változás.	∅
4.2. A társadalmilag és fizikailag leromlott, vagy leromlással veszélyeztetett településrészekben élő lakosság életminőség javítása	6.2. A leromlott településrészekben élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, tár- sadalmi és fizikai rehabilitációja	Tovább konkretizálódott címében, de a belső tartalom lényegében változatlan. Az alacsony státuszú lakosság kiemelése fenntarthatósági szempontból kedvező.	☺
4.3. Erősebb összetartozás meg- teremtetése a városi közösségek- ben a kulturális	Most nincs ilyen.	Fenntarthatósági szempontból kedvezőtlen.	☹

VEKOP 4.0 (május)	VEKOP 5.0 (november)	Értékelés	Min.
kínálat-bővítés, közösségfejlesztés segítségével			
Korábban nem volt ilyen	6.3. Egészségügyi, szociális és gyermek-védelmi infrastruktúra fejlesztés – Kidolgozás alatt	(Környezeti szempontból valószínűleg közömbös, fenntarthatóság szempontjából valószínűleg kedvező lesz.)	-
5. pt.: Társadalmi együttműködést szolgáló és a humánerőforrás fejlesztését támogató programok	7. pt.: Társadalmi együttműködést szolgáló és a humánerőforrás fejlesztését támogató programok	Nincs változás.	∅
5.1. Társadalmi együttműködés erősítése	7.1. Társadalmi együttműködés erősítése	Nincs változás.	∅
5.2. Magasabb színvonalú hu-mán közszolgáltatások nyújtása	7.2. Magasabb színvonalú humán közszolgáltatások nyújtása	Nincs változás.	∅
5.3. Az oktatási és képzési rend-szerek minőségének és munka-erőpiaci relevanciájának fokozása	7.3. A köznevelés esélyteremtő szerepének javítása és hátrány-kompensációs képességének erősítése	Mind a cím, mind a belső tartalom változott, a felsőoktatás képzési és kutatási rendszerének komplex fejlesztése kimaradt innen – és önálló céllá vált. (Lásd 7.4.)	☺
	7.4. A felsőfokúnak megfelelő szintű oktatás hozzáférhetőségének javítása	Önálló cél lett.	☺
Korábban nem volt ilyen.	7.5. Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel növelése	Fenntarthatósági szempontból kedvező.	☺
6. pt. Foglalkoztathatóságot Szolgáló Programok	8. pt.: Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	Nincs változás.	∅
6.1. Az álláskereső – különösen az alacsony iskolai végzettségűek – munkaerő-piaci integrációja	8.1. Az álláskereső – különösen az alacsony iskolai végzettségűek – munkaerő-piaci integrációja	Nincs változás.	∅
6.2. A sem foglalkoztatásban, sem oktatásban vagy képzésben nem résztvevő fiatalok Ifjúsági Garanciához való hozzáférése	8.2. A sem foglalkoztatásban, sem oktatásban vagy képzésben nem résztvevő (ún. NEET) fiatalok Ifjúsági Garanciához való hozzáférése biztosított	Nincs változás.	∅
6.3. Jobb hozzáférés a gyakoron-ki helyekhez és növekvő vállal-kozói kedv a fiatalok körében	8.3. A fiatalok rész-vétele nő a gyakoronki és a vállalkozóvá válást segítő programokban	Cím kismértékben változott, de a tartalom gyakorlatilag nem. Ez közömbös számunkra.	☺
6.4. Aktív és tudatos munka-erőpiaci szereplők a munka-szervezési módszerek és munka minősége tekintetében	8.4. A munkaerő-piaci szereplők a munka-szervezési módszerek és munka minősége terén történő aktivitásának és tudatosságának növekedése	Cím kismértékben változott, átstrukturálódott, de a tartalom nem. Közömbös számunkra.	☺
6.5. A munkavállalási korú lakosság, különösen az alacsony képzettségűek jobb	8.5. A munkavállalási korú lakosság, különösen az alacsony képzettségűek	Nincs változás.	∅

VEKOP 4.0 (május)	VEKOP 5.0 (november)	Értékelés	Min.
hozzáférése a munkaerőpiaci kompetenciákat javító formális képzési lehetőségekhez	részvétele nő a munkaerőpiaci kompetenciákat javító formális képzésekben		
6.6. A gazdaság igényeihez igazodó képzési intézmény-rendszer	8.6. Kompetencia alapú képzések elterjedtsége nő	A cím teljesen megváltozott, de a belső tartalom közel azonos. Környezeti, fenn-tarthatósági szempontból ez nem releváns	☺
9 pt. Közigazgatás Kidolgozás alatt			-

A táblázat alapján azt mondhatjuk el, hogy bár formailag jelentős változások következtek be a 4.0 és 5.0 változat között, ez tartalmi szempontból mégsem hozott igazi változást. **Minősítéseink többsége a nincs változás, vagy olyan apró, inkább formai (cím- és nem tartalombeli) változás következett be, ami környezeti, fenntarthatósági szempontból közömbös.**

A legjelentősebb változást a 3 új (vagy részben új) prioritástengely jelenti. Ezek közül a 3 pt. infokommunikációs fejlesztései várhatóan környezeti szempontból nem járnak számottevő változással, fenntarthatósági tartalmakat (minimális mértékben, de) hordozhatnak.

A 4. pt. „A Közép-Magyarországi Régió (KMR) turisztikai és természetvédelmi fejlesztései” címmel egy régi – új prioritástengely. Hasonló címmel és tartalommal a társadalmasításra került 3.0 változatban még szerepelt. Az SKV 4.0 változatában nem üdvözlöttük ennek kikerülését, hiszen ez közvetlen környezeti-természeti értékmegőrzési lehetőség hordozója volt. Ezért most a visszakerülése pozitív változásnak értékelhető. Itt egyértelműen kedvező környezeti következményeket várunk.

A harmadik új prioritástengely a 9. pt. a közigazgatásról szól. Ez jelen változatban még kidolgozás alatt áll. Címe és más OP-kban korábban szerepelt hasonló tartalmú fejlesztésekben meghatározottak alapján jelentős környezeti és fenntarthatósági tartalmakat nem fog tartalmazni. Ugyanakkor nem valószínű, hogy számottevő kedvezőtlen környezeti következményekkel járna a megvalósítás.

Kedvező változásnak ítéljük, hogy az 1. pt. 1.2. céljába („Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében”) bekerülta vállalkozások technológiai ugráshoz segítése, ráadásul nevesítetten a termelési folyamatok anyag- és energiaintenzitása növelése érdekében. Ez mind környezeti, mind fenntarthatósági szempontból fontos, az erőforrások védelme, megőrzése célhoz hozzájárul. A korábbi SKV változatokban fontosságáról szóltunk, bár javaslatunk tágabb körű volt, de ennek ellenére annak megfontolását látjuk benne. Néhány más apróbb változásnál is látunk kedvező fenntarthatósági elmozdulást, pl. a 6.2. célnál az alacsony státuszú lakosság kiemelését.

Részben kedvező, részben kedvezőtlen környezeti következménnyel járhat, hogy az **energiahatékonyság célterületeinek megváltozása.** Az önkormányzati feladatot ellátó intézmények kikerültek, ugyanakkor a vállalalkozási létesítmények bekerültek és a lakóépületek nem szűkítettek le az önkormányzati lakóépületekre. Az intézmények kikerülése kedvezőtlen ugyan, ugyanakkor az, hogy a támogatásba sokkal szélesebb körben kerülhetnek be jelentkezők összességében kedvező lehet szempontunkból.

Kedvezőtlennek látjuk, hogy kikerült az OP-ból a 4.3. cél („Erősebb összetartozás meg-teremtése a városi közösségekben a kulturális kínálat-bővítés, közösségfejlesztés segítségével”). Ugyanakkor korábban nem volt 6.3. cél, azaz „Egészségügyi, szociális és gyermekvédelmi infrastruktúra fejlesztés”. Ez még kidolgozás alatt áll, de fenntarthatóság szempontjából üdvözlendő, ugyanúgy mint az 7.5. cél, azaz „Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel növelése”.

H.6.3. Környezeti szempontú értékelés

Ahhoz képest, hogy az ország népességének majd egy harmada a Közép-magyarországi régióban él, és ennek többsége egy több milliós nagyvárosban, annak minden környezetvédelmi következményével

(jelentős forgalom okozta levegőszennyezés és zajterhelés, zöldterületi hiányok, igen intenzív beépítés, stb. ugyanakkor pl. az átlaghoz képest kedvezőbb infrastrukturális ellátottsággal – szinte teljeskörű villany-, víz-, szennyvíz-, gázellátottság, hulladékszállítás, -kezelés) a **tervezési dokumentum** – véleményünk szerint **továbbra sem kezeli megfelelő súllyal a környezeti érdekek, értékek és az emberi egészség védelmét. Látunk azonban kedvező elmozdulást a korábbi változathoz képest**, hiszen visszakerült a természeti értékek megőrzése, a vállalkozások fejlesztésénél az anyag- és energiaintenzív technológiák, termékek támogatása, illetve néhány az emberi egészségmegőrzést támogató cél megjelent, illetve erősödött.

A VEKOP egyes prioritástengelyeinek/specifikus céljainak az a környezeti elemekre/rendszerekre gyakorolt hatásait összefoglalóan a következő, **4. táblázatban** mutatjuk be. Ebből látható, hogy ugyan a **VEKOP nem környezetvédelmi jellegű operatív program, mégis számos előnnyel és viszonylag kevés, és nem túl jelentős környezeti hátránnyal jár, ha a benne tervezett intézkedéseket megvalósítják.**

Fontos, hogy az emberre vonatkozó hatásoknál nemcsak a kifejezetten környezeti hatásokat vizsgáltuk az összefoglaló értékelésnél, hanem az emberi életmódra, életminőségre gyakorolt hatásokat is. Jól látható, hogy az emberre vonatkozó hatások szinte minden beavatkozásnál tetten érhetők. Ugyan – mint azt már említettük - kevés a közvetlen egészségügyi hatású intézkedés, annál több viszont a befogadást segítő, a szegénységet csökkentő és a foglalkoztatást növelő intézkedés, mely a stressz, a pszichés terhelés csökkentésén keresztül javíthatják az ember „állapotát”.

A kedvezőtlen hatások többsége a nem jelentős kategóriába sorolt. Ezek inkább az építési, korszerűsítési fázishoz kötődnek. A működés, a létesítmények üzemelésénél megfelelő feltétel rendszer mellett a kedvezőtlen hatások szinte teljesen kizárhatók.

Az is látható a táblázatból, hogy a területfoglalással, illetve forgalomváltozással járó projekteknél számos esetben vegyes hatásokat becsültünk. Ez számos esetben valóban azt jelenti, hogy lehetnek kedvező és kedvezőtlen elemei a megvalósult projektnek, de azt is jelentheti, hogy a hatás előjele a megvalósulás mikéntétől függ. A feltételrendszer, a pályázat kiírások kritériumai és a bírálati szempontok tehát igen sokat tehetnek, hogy a VEKOP környezetharmonikusabb és környezeti szempontból minél fenntarthatóbb lehessen.

H.6.4. Fenntarthatósági értékelés

A fenntartható fejlődés szempontjainak biztosításához meghatároztuk azt a viszonyítási alapot (értékrendet), amelynek való megfelelést a társadalmi, gazdasági és a környezetvédelmi politikákban, stratégiákban, tervekben vizsgálni kell. Ezt átültettük a VEKOP tartalmára.

A fenntarthatósági célok a környezetvédelminél tágabb célkitűzést jelentenek, de a környezet-védelmi célok megvalósulása teljes egészében része a fenntartható fejlődés célkitűzései megvalósulásának. Miután sem a célállapotok, sem az ezekhez vezető utak pontosan nem határozhatók meg, a kialakított rendszer célja megfelelő irányok meghatározása és az egyes politikák, programok és tervek értékelhetőségének biztosítása. Ez utóbbi végeredményben az elmozdulás kedvező vagy kedvezőtlen voltát hivatott megállapítani, azaz azt hogy egy adott lépés a fenntarthatóság irányába történő elmozdulást eredményez-e, vagy attól való távolodást.

Az 5. táblázat első oszlopa a VEKOP-ra fordított fenntarthatósági célokat, a második oszlop e szerinti értékelését tartalmazza a VEKOP-nak.

4. táblázat A VEKOP hatásainak környezeti értékelése

Prioritások/célkitűzések	Tartalom	Levegő	Klíma	Felszín i és fa. víz	Föld, talaj	Élővilá g- zöld- felület	Épített - települ körny.	Ember	Term. erőf./ene r-gia igény
1. pt. Vállalkozások versenyképességének javítása									
1.1. Versenyképes vállalkozói tudás elterjesztése	Országosan egységesen elérhető vállalkozói mentor-hálózat mentorszervezeteinek és koordinációjának kialakítása a KMR-ben							1	
1.2. Vállalkozások növekedési potenciáljának erősödése Pest megyében	Kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő fejlesztéseinek támogatása Pest megyében	1					1/1	1	2
	Az üzleti infrastruktúra fejlesztésének támogatása Pest megyében	1			1		1/1	1	1
1.3. Vállalkozások külpiaci jelenlétének és az ezt támogató együttműködések-ben való részvételének erősödése	Kis- és középvállalkozások külpiacra jutásának támogatása	1					1/1		1
	Vállalkozások együttműködésének támogatása	1				1/1	1/1		1/1
2. pt.: Kutatás, fejlesztés és technológiai innováció									
2.1. A vállalati K+I aktivitás bővülése	Vállalati K+F+I tevékenység támogatása							1	1
2.2. Stratégiai K+I hálózatok számának növelése a K+F tevékenységet folytató vállalatok, valamint a közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek között	Stratégiai K+I hálózatok számának növelése							1	1
2.3. A K+I kapacitások megerősítésével növekvő H2020 részvétel a közfinan-szírozású és nonprofit kutatóhelyek, valamint a vállalkozások körében	Kutatóintézeti kiválóság és nemzetközi együttműködések támogatása	1			1		1	1	1/1
3. pt.: Infokommunikációs fejlesztések									
3.1. Az IKT szektor nemzetközi versenyképességének növelése	Versenyképes IKT szektor fejlesztés	Nincs közvetlen hatás							
3.2. Nagy sáv szélességű kapcsolat biztosítása az ellátatlan állami intézményeknél	Kormányzati szélessávú hálózatok fejlesztése								1

Prioritások/célkitűzések	Tartalom	Levegő	Klíma	Felszín i és fa. víz	Föld, talaj	Élővilá g- zöld- felület	Épített - települ körnv.	Ember	Term. erőf./ene r-gia igény
4. pt.: A Közép-Magyarországi Régió (KMR) turisztikai és természetvédelmi fejlesztései									
4.1. Turisztikai költés növelése a kulturális és természeti örökségi helyszíneken	Kulturális és természeti örökség védelme	❶				❶	❷	❶	❶
4.2. A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzésének, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok	A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok					❷		❶	❶

❶ jelentéktelen negatív hatás, ❷ közepes negatív hatás, ❸ jelentős negatív hatás
❶/❷ vegyes hatás

❶ jelentéktelen pozitív hatás, ❷ közepes pozitív hatás, ❸ jelentős pozitív hatás

5. pt..Az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása									
5.1. Az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése a vállalati szektorban	Vállalkozások energiahatékonyság-, valamint megújuló energia növelését célzó fejlesztéseinek támogatása	❶	❷				❶	❶	❷
5.2. Lakóépületek energetikai korszerűsítése, valamint távhő- és hő-ellátó rendszerek energiahatékony fejlesztése és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése	Energetikai korszerűsítés és megújuló energia felhasználás növelését célzó projektek külső forrásbevonási lehetőségeinek javítása a Közép-Magyarországi Régióban	❶	❷				❶	❶	❷
5.3. Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése / Fenntartható	Regionális és helyi kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése	❶				❶	❶	❶	

Prioritások/célkitűzések	Tartalom	Levegő	Klíma	Felszín i és fa. víz	Föld, talaj	Élővilá g- zöld- felület	Épített - települ körny.	Ember	Term. erőf./ene r-gia igény
közlekedésfejlesztés - rész céljai	Országos kerékpárút-hálózatokhoz való csatlakozás biztosítása	1				1	1	1	
	Kerékpáros közlekedés közösségi közlekedéshez való kapcsolása	1					1	1	
	P+R rendszerek fejlesztése	1					1	1	
	Monitoring rendszer fejlesztése	Nincs közvetlen hatás							
6. pt. Települési környezet- és közszolgáltatások fejlesztése									
6.1. Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalásának támogatása	Bölcsődék és családi napközik, valamint óvodák infrastrukturális fejlesztései	1/1					1	1	
6.2. A leromlott településrészeken élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja	A leromlott településrészeken élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja	1	1/1		1/1	1/1	3	3	1/1
6.3. Egészségügyi, szociális és gyermek-védelmi infrastruktúra fejlesztés	Kidolgozás alatt								
7. pt. Társadalmi együttműködést szolgáló és a humánerőforrás fejlesztését támogató programok	Minden specifikus cél és intézkedés							3	
8. pt. Foglalkoztathatóságot szolgáló programok	Minden specifikus cél és intézkedés							3	
9 pt. Közigazgatás	Kidolgozás alatt								

1 jelentéktelen negatív hatás, 2 közepes negatív hatás, 3 jelentős negatív hatás
pozitív hatás 1/1 vegyes hatás

1 jelentéktelen pozitív hatás, 2 közepes pozitív hatás, 3 jelentős

Fenntarthatósági kritériumok	Értékelés és javaslatok
<p>1. A Közép-Magyarországi térségben megvalósuló fejlesztéseknek összességében csökkenteni kell az érintett tevékenységekből származó károsanyag-kibocsátásokat és terheléseket. Lehetőség szerint egyedileg sem növelhetik a környezeti terheléseket, a kibocsátásokat minden fejlesztésnél minimalizálni kell. Az egyik környezeti tényező javulása nem járhat egy másik érzékelhető romlásával, illetve egy részterület állapotjavulása, nem okozhat másutt állapotromlást. Az állapotjellemzőknek érzékelhetően, a ráfordítások nagyságrendjével arányosan javulni kell.</p>	<p>A kritérium szempontjából a VEKOP vegyes képet mutat, hiszen vannak olyan prioritástengelyek, amelyek egyértelműen a károsanyag kibocsátás mérséklését eredményezik, ilyen az 5. prioritás (energiahatékonyság) és a 6. prioritás (települési környezet fejlesztése). A 3., 7. és 8. prioritástengely intézkedéseinek inkább csak közvetett hatásai vannak a károsanyag kibocsátásra elhanyagolható mértékben. A 4. prioritásnál nem várható ilyen.</p> <p>Az 1. prioritástengely hatása ebből a szempontból vegyes lehet, amely annak a függvénye, hogy pontosan milyen típusú vállalkozások és projektek támogatása valósul meg. A jelentős károsanyag kibocsátású projektek valószínűsége ugyanakkora, mint azoké, amelyek csökkenteni fogják a kibocsátást.</p> <p>☞ Az 1. prioritástengely esetében javasoljuk, hogy azok a vállalkozások/projektek élvezzenek előnyt az elbírálásnál, amelyek hulladékszegény, kis károsanyag kibocsátású fejlesztéseket valósítanak meg, illetve eddigi működésüket is ez jellemezte.</p>
<p>2. Az egyes projektek megvalósítása során biztosítani kell az anyag-, energia- és víztakarékos megoldások használatát. A kutatások, innovációk, fejlesztések eredményeinek anyag- és energiaszegény, inkább tudásalapú termelés és szolgáltatás irányába kell elmozdulást elérnie. Az alacsonyabb fajlagos energiafelhasználású szállítási módokat és környezetbarát közlekedésfejlesztési lehetőségeket kell előnyben részesíteni. A KKV fejlesztések között előnyben kell részesíteni a megújuló erőforrásokat alkalmazókat. A komplex megoldások előtérbe helyezése ajánlott.</p>	<p>A VEKOP elsősorban az energiatakarékosság szempontjából tartalmaz előremutató intézkedéseket. Az 5. prioritástengely intézkedéseinek összessége ezt a célt szolgálja az épületenergetika és a közlekedés területeit érintve. Kedvező változás a korábbi változatokhoz képest, hogy a támogatható épülettípusok köre nőtt (ugyanakkor az önkormányzati intézmények kikerültek).</p> <p>E mellett 1. prioritásban a vállalkozások technológia váltásának támogatásnál nevesített az anyag- és energiaintenzív megoldások előnybe helyezése. Ez fontos előrelépés, de másutt is jó volna, ha megjelenne.</p> <p>☞ Javasoljuk, hogy az 1. prioritástengely esetében minden célnál, de lehetőség szerint más prioritásoknál is részesítsék előnyben az anyag-, energia- és víztakarékos technológiákat alkalmazó fejlesztéseket.</p>

Fenntarthatósági kritériumok	Értékelés és javaslatok
<p>3. A hulladékgazdálkodási beavatkozásoknak és a jelentősebb hulladék kibocsátással járó projekteknek a megelőzésre és az anyagában való újrahasznosításra kell koncentrálnia, miközben a csak lerakással ártalmatlanítható hulladék mennyisége, térfogata és veszélyessége csökkentendő. A fejlesztések kivitelezésénél el kell érni, hogy minél több beépítésre alkalmas hulladék kerüljön felhasználására.</p>	<p>Az OP kiemelten nem kívánja kezelni a hulladékgazdálkodás területét, azt a KEHOP, illetve részben a TOP egyes intézkedéseiben van lehetőség finanszírozni.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☞ Az OP-nak több területen is lehetősége lenne a hulladékszegény technológiák elterjedését elősegíteni, illetve a keletkező hulladékok hasznosításának arányát növelni – lásd olyan vállalkozások, kutatások előnybe részesítése, mely ezekre koncentrálnak. Lásd pl. a 2.1. célkitűzésnél (vállalati K+I tevékenység támogatása). ☞ Az 1. prioritástengely valamennyi intézkedésének esetében javasolt a hulladékszegény technológiát alkalmazó vállalkozások támogatása. ☞ Az infrastrukturális fejlesztések esetében javasolt a hulladékból előállított (pl. építési-bontási hulladékból) másodnyersanyagok minél nagyobb arányú felhasználásának előírása.
<p>4. A területfoglalással járó beavatkozások területigényét minimumra kell szorítani, és lehetőleg minél rosszabb termőképességű és értéktelenebb élővilágú területeket kell igénybe venni. Előnyben kell részesíteni a rehabilitált területeket alkalmazását, a barna-mezős fejlesztéseket. A biológiailag aktív területeket lehetőleg el kell kerülni.</p>	<p>A szempont érvényesítése nem jelenik meg az OP-ban.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☞ Valamennyi infrastrukturális fejlesztéssel járó projekt esetében szükséges előírni a lehető legkisebb területfoglalással járó kivitelezést.
<p>5. A fejlesztéseket, a területfoglalásokat, a nyomvonal-kijelöléseket a természetvédelmi érdekek szem előtt tartásával kell elvégezni. Előnyben kell részesíteni az olyan fejlesztéseket, melyek a biológiai sokféleség megőrzését közvetlenül is szolgálják. A természet-védelmi szempontból érzékeny konstrukciónál a pályázati feltételrendszer úgy kell kialakítani, hogy a kritérium teljesülhessen. A turizmus fejlesztésének összhangban kell lennie az érintett természeti értékek, természeti területek terhelhetőségével.</p>	<p>Az OP (újra) tartalmaz természetvédelmi célú intézkedést. A védett területek, élővilág védelme a Biológiai Sokféleség Stratégia hazai megalapozását szolgáló felméréseket tartalmazó intézkedésben nyer teret.</p> <p>A turizmusfejlesztéshez kötötten is nevesített a természeti értékek védelme. Ennél óvatosan kell eljárni, nehogy a növekvő turisztikai költés a természeti érték rovására menjen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☞ Az infrastrukturális fejlesztések esetében szükséges előírni a természetvédelmi szempontok figyelembevételét.

Fenntarthatósági kritériumok	Értékelés és javaslatok
<p>6. Az intézkedéseknek tekintettel kell lenni arra, hogy addig használhatjuk egy ökoszisztéma szolgáltatásait, amíg nem sértjük meg a rugalmasságát. A fejlesztések során felhasznált ellátó szolgáltatások jellemzően külső energia bevitelével javíthatók, miközben a támogató, szabályozó és kulturális szolgáltatások csökkennek. Nem megengedhető, hogy egy területen az ellátó funkciók terén megvalósuló bővülés, másutt veszteségeket okozzon. A piac által preferált szolgáltatások kihasználása nem mehet a többi a piac által nem érzékelt szolgáltatás rovására, mivel így a természeti tőke folyamatosan csökken, amit a gazdasági mérőszámok tudomásul sem vesznek.</p>	<p>Az OP gazdaságélénkítő intézkedéseket is tartalmaz. Az nem ítéhető meg, hogy a gazdaságélénkítő intézkedések megvalósítása során milyen hatásmechanizmusok indulnak be az ökoszisztéma szolgáltatások területén. Ez a megállapítás elsősorban az 1. és 2. pt. esetében releváns, a többi prioritástengelyt jellegükből adódóan nem, vagy csak részben érinti a kritérium.</p> <p>☞ Javasoljuk, hogy csak olyan beruházások támogatása valósuljon meg, amelyek megvalósításához szükséges erőforrások nem érintik jelentősen az ökoszisztéma forrásokat. Ez nem csak a konkrét kivitelezéssel járó infrastruktúrális beruházásokra igaz, hanem a jövőben megvalósuló beruházásokat megalapozó K+F projektekre egyaránt.</p>
<p>7. Az építészeti, táji és kulturális értékek fennmaradását az fejlesztések megvalósítása és működtetése során biztosítani kell. Előtérbe kell helyezni az olyan fejlesztéseket, amelyek ezt a célt közvetlenül is szolgálják.</p>	<p>A 4. prioritástengelyben a kulturális és természeti örökség védelme a turisztikai értékekhez kötötten megjelenik. A turizmus fejlesztésénél ezen értékek terhelhetőségét kell alapul venni. Az építészeti és kulturális értékek védelme szerves részét képezhetik még a 6. prioritás településfejlesztési projektjeinek. Ezért</p> <p>☞ javasoljuk, hogy a települési környezet fejlesztése során az egyedi értékek fennmaradása is épüljön be a szempontok közé, legalább a 6.2. egyedi célkitűzés esetében.</p>
<p>8. A lakosságot jelentősen érintő projektek esetében figyelembe kell venni a várható klimatikus hatásokat, illetve a település-fejlesztési projekteknél az alkalmazkodó képesség javítása eleve cél kell, hogy legyen. A településfejlesztésnél, -rehabilitációnál, beépítéseknél csak olyan építészeti megoldások fogadhatók el, amelyek nem erősítik a városi hősziget jelenséget, sőt zöld megoldásokkal (zöldtetők és -falak) mérséklék azt.</p>	<p>A települési környezet fejlesztését szolgáló 6.2. célkitűzés már részben most tartalmaz ilyen jellegű elemeket (zöldfelület fejlesztések), azonban kifejezetten az épületeket célzó megoldások hiányoznak a tervezetből (pl. zöldtetők, zöldfalak, vízarchitektúra). Ezek előtérbe helyezése különösen fontos lenne a fővárosi fejlesztések tekintetében, hiszen a városi hősziget jelensége itt a legnagyobb mértékű és hatású. Az ilyen típusú intézkedések kiválóan összekapcsolhatók lennének az 5.1 és 5.2. célkitűzések intézkedéseivel is, hiszen ezek az építészeti megoldások az épületek hőszigetelésén keresztül az energiahatékonysági célkitűzéseket is szolgálják.</p> <p>☞ Javasoljuk, hogy az ingatlanfejlesztéssel, rekonstrukcióval érintett intézkedések esetében preferálják a klimatikus hatásokat mérséklő építészeti megoldásokat.</p>

Fenntarthatósági kritériumok	Értékelés és javaslatok
<p>9. A klímaváltozás hatásait növelő fejlesztéseket kerülni kell, ahol ez elkerülhetetlen (a megvalósítás társadalmi fontossága nagy) hatásukat minimalizálni szükséges.</p>	<p>Nem látunk olyan VEKOP intézkedést, mely egyértelműen növelheti a klímaváltozás hatásait. Elsősorban azoknál az egyedi célkitűzéseknél lehetséges ilyen projektek megjelenése, ahol nagyméretű infrastrukturális fejlesztések valósulnak meg vagy olyan technológiák fejlesztése és alkalmazása történik, amelyek üvegházhatású gázok kibocsátását eredményezik.</p> <p>☞ Javasoljuk, hogy az ÜHG gázok kibocsátását növelő beruházások a kiválasztási folyamat során legyenek kiszűrve.</p>
<p>10. Szükség van olyan intézkedésekre, amelyek a közép-magyar-országi régió peremeken élő, hátrányosabb helyzetű lakosságra és térségekre vonatkoznak. Ahol az alkalmazkodóképesség csökkenése közvetett hatásként feltételezhető, ott a pozitív hatásokat növelni, a negatívokat csökkenteni szükséges. A fejlesztések a ténylegesen rászoruló csoportok javára kell történniük. A társadalmi polarizációt mérsékelni szükséges.</p>	<p>A 7. és 8. prioritástengely valamennyi intézkedése egyértelműen alkalmas a szempont érvényesítésére, hiszen szociális, oktatási, egészségügyi és foglalkoztatási elemek sokaságát tartalmazzák. Kedvező, hogy az új változatban az alacsony státuszú lakosság nevesítetten jelenik meg a településfejlesztési projekteknél.</p> <p>☞ Javasoljuk a kiválasztási kritériumok között területi alapon részesítsék előnyben a KMR peremterületeit.</p>
<p>11. A fejlesztéseknek ebben a térségben kiemelt figyelemmel kell a területi kiegyenlítődést is szolgálnia. A források elosztását a meglévő, főváros, régió külső területei közötti egyenlőtlenségeket figyelembe véve kell elvégezni.</p>	<p>A tervezett intézkedések többségének leírása alapján nem ítéltető meg, hogy azok valóban szolgálják-e a területi kiegyenlítődést. Kivétel ez alól az 1.2. célkitűzés, ami a Pest-megyei vállalkozások támogatásáról szól, illetve a 6.2. cél, ami a leromlott településrészek rehabilitációját célozza.</p> <p>☞ Ennek további erősítése célszerű volna a pályázati kiírásoknál az elmaradottabb Pest megyei részek előnyben részesítésével.</p>
<p>12. A fejlesztések kialakításánál a helyi kultúrára, és a környezethez alkalmazkodó hagyományos termelői és fogyasztói mintázatokra építeni kell. A fejlesztések eredményeinek az anyag- és energiaintenzív termékek és szolgáltatások körétől, az anyag- és energiaszegény inkább tudás és kultúra alapú termelés, és fogyasztás irányába kell elmozdulást elérnie. Az élőkommunikációs igényes technológia nem bűn, sőt lehetőség szerint teret kell adni az ilyen fejlesztések megvalósításának is.</p>	<p>Az OP jelenlegi változata nem kezeli ezt a kérdést. A8. prioritástengelyben található foglalkoztatási fejlesztések, de ez más irányból közelíti meg a problémakört. Az élőkommunikációs igényes fejlesztések támogatására elsősorban az 1.pt. esetében van lehetőség, illetve a K+F projektek esetében lehetséges olyan technológiák fejlesztésére, amelyek innovatívak, de automatizáltságuk foka alacsony. A kritérium ugyan nem jelenik meg nevesítve a dokumentumban, de a tényleges projektkiválasztás során vagy már a pályázati kiírás során lehetőség van a szempont érvényesítésére.</p>

Fenntarthatósági kritériumok	Értékelés és javaslatok
<p>13. A helyi közösségeknek bővüljenek a lehetőségei az igényelt és fenntarthatóbb életmódok választásának tekintetében. Nem kívánatos, hogy a fővárosi agglomeráció települései csak alvó-városrészként működjenek. Javuljon a környezetbarát energia-használat, szennyvíz- és hulladékkezelés, infrastruktúra, közlekedési módok igénybevételének lehetősége, a környezet-barát közlekedési módok igénybevételének lehetősége.</p>	<p>Leginkább a VEKOP 5. pt. fenntartható közlekedésfejlesztési fejlesztései segítik e kritérium megvalósulását. A 8.4. cél, a munkahelyi rugalmasság is segítheti, elsősorban a távmunka előtérbe helyezésével, ami az agglomerációból történő ingázást csökkentheti.</p> <p>A környezetvédelmi infrastruktúra beruházások hiányoznak az OP-ból, ezeket ezért más OP-k keretein belül kell támogatni.</p>
<p>14. A tervezett megoldásoknak alkalmazkodniuk kell az érintett települések sajátosságaihoz, kerülni kell a túlcentralizált és a főleg külföldről származó (gépek, berendezések, munkaerő) eszközökre építő megoldásokat. A térségi kapcsolatok elősegítésének az együttműködési lehetőségek bővülését kell szolgálnia.</p>	<p>Az OP szintjén nem ítélt meg a kritériumnak való megfelelést, a kérdéskört a kiírásokban van lehetőség kezelni.</p>
<p>15. A tervezés építsen a helyi, térségi és regionális belső piacok felvevőképességére, a tervezett kapacitások és technológiák kialakításánál erre is figyelemmel kell lenni. A beavatkozásokat úgy kell megvalósítani, hogy az érintett lakosság számára érzékelhető, és megfizethető életminőség-javulással járjon a hatásterületen. Segíteni kell az olyan fejlesztéseket, melyek a közép-magyarországi régió szélső területeinek bevonásával a főváros ellátását biztosítják.</p>	<p>A rendelkezésre álló források valószínűleg nem elégségesek arra, hogy a tervezett fejlesztéseknek köszönhetően a KMR lakossága érezhető életminőség javulást tapasztaljon. Ezért törekedni kell arra, hogy a fejlesztések azokra a területekre koncentráljanak, ahol fajlagosan a legnagyobb haszonnal járnak, a legtöbb lakos érzékeli azokat. A kritériumnak leginkább a közlekedésfejlesztés felel meg, hiszen ezek esetében viszonylag kis beruházási igény mellett, viszonylag sok embert elérő, hasznos projektek valósulhatnak meg. A régió szélső területeinek bekapcsolása a központi területek vérkeringésébe leginkább az 1. pt. keretein belül lehetséges, ahol a területi alapú kiválasztási feltételek kialakításán túl célszerű azokat a projekteket támogatni, amelyek a két terület szereplőinek együttműködésével valósulnak meg.</p>
<p>16. Valós tartalommal kell kitölteni az esélyegyenlőségi és anti-diszkriminációs kritériumokat. Szélesíteni szükséges a fejlesztések hatására nyertesnek tekinthető lakosok körét. Szélesíteni szükséges a fejlesztések hatására nyertesnek tekinthető lakosok körét. Hangsúlyt kell fektetni arra, hogy a kisebbségek megőrizhessék hagyományaikat, kultúrájukat, közösségeiket.</p>	<p>A VEKOP az általános esélyegyenlőségi kritériumok alkalmazásán túl meghatározott olyan konkrét intézkedéseket is, amelyek a kritérium kielégítését szolgálják. Szinte a teljes 7. prioritástengely ide sorolható, de a 7.1. célkitűzés külön is kiemelhető, hiszen a társadalmilag leginkább leszakadt rétegeket határozták meg célcsoportnak, külön kezelve a gyermekszegénységet, illetve a szegregáció megszüntetését. Hasonlóan értékes e szempontból a 6.2. intézkedés is, mely a leszakadó területeket célozza meg.</p> <p>☞ Fontos, hogy az ilyen területeken élők is megőrizhessék hagyományaikat, kultúrájukat, közösségeiket a beavatkozások során.</p>

Fenntarthatósági kritériumok	Értékelés és javaslatok
<p>17. A beavatkozásokat, fejlesztéseket úgy kell megvalósítani, hogy a nem kívánatos környezeti hatások ne rontsák a fejlesztések telepítési területén túl más területen élők életminőségét, vagy ne károsítsák más területek környezeti értékeit.</p>	<p>Az OP szintjén a kritérium teljesülését nem lehetséges megítélni, ez a pályázati kiírások feltételeinek meghatározása során lehet releváns.</p>
<p>18. Az érintettek bevonását a mindennapjaikat érintő döntésekbe biztosítani kell. A környezetbarát munkahely a legjobb példa-mutatás az ott dolgozók számára. A lakosságot közvetlenül érintő fejlesztéseknek legyen fenntarthatósági tartalma. A közlekedési rendszer változása ösztönző legyen társadalom és a gazdasági szereplők számára a környezet-tudatos közlekedés és szállítás mindennapi normává válásához.</p>	<p>Az5. pt. közlekedési fejlesztései egyértelműen szolgálják a célt, továbbá a 8. pt. foglalkoztatást elősegítő intézkedései között is található olyan elemek, amely a család- és környezetbarát munkahely kialakítására, fejlesztésére irányul.</p>
<p>19. Előnyben kell részesíteni az olyan intézkedések, amelyek közvetlenül vagy közvetetten a fenntartható fogyasztásra ösztönöznek és ellensúlyozzák a jelenlegi túlfogyasztásra, pazarlásra ösztönző rendszert.</p>	<p>E kritérium nem jelenik meg a dokumentumban. Ahhoz, hogy a megfogalmazott célt szolgálja az OP, az oktatást, képzést, tájékoztatást célzó intézkedések tervezett tartalmi elemei közé szükséges beépíteni e szempontot.</p> <p>☞ Javasoljuk, hogy az intézkedéseket, ahol lehet szemléletformáló elemekkel egészítsék ki.</p>
<p>20. A fejlesztések támogatásának a társadalmi jólét növelését kell szolgálnia. A közjó szempontjából nem értékelhető támogatások károsak, mert fontos területekről vonnak el erőforrásokat.</p>	<p>Az OP intézkedéseinek jó része egyértelműen a társadalmi jólét növelését szolgálják. A 6., 7. és 8. pt. kiemelhető ebből a szempontból. Ezzel együtt meg kell jegyezni, hogy az 1. és 2. pt. esetében nem ítélt meg egyértelműen a kritériumnak való megfelelés.</p>

Az **1. és 2. prioritástengely** tervezett céljai és intézkedései közül csak egyet lehet kiemelni, ami egyértelműen segíti a fenntartható fejlődést. Ez a technológia fejlesztést segítő támogatás, ami anyag- és energiaintenzív irányban tervezett. A többiintézkedés annak függvényében járulhat hozzá a fenntartható fejlődéshez, hogy milyen típusú vállalkozások és kutatások, milyen típusú projektek kerülnek a támogatottak listájára. Pl. a zöldipar résztvevőinek támogatása, hulladékszegény technológiákat alkalmazó fejlesztések, megújuló energiákat alkalmazó projektek stb., egyértelműen a fenntarthatóságot szolgálják. (Sajnos annak esélye, hogy a fenntartható fejlődés céljaival ellenkező projektek jöjjenek létre ugyanakkora, mint a fent leírtaknak.)

Közvetetten a vállalkozói környezettudatosság, a fenntarthatósági szemlélet vállalati stratégiába integrálása indíthatja az intézkedéseket ilyen irányba.

A **3. prioritástengely** infokommunikációs fejlesztései számottevő fenntarthatósági tartalmakat nem hordoz, de a felsőoktatás és az IKT cégek együttműködése lehet előnyös e szempontból is.

A **4. prioritástengely** intézkedéseibemutatásában kiemeli, hogy fenntartható turisztikai termékek kialakítását támogatja. A célzott kulturális és természeti örökség védelme is igen kedvező fenntarthatóság szempontjából, ugyanúgy, mint a biológiai sokszínűség megőrzésének megalapozása. Fenntarthatósági szempontból ez az egyik leghatékonyabb prioritás.

Az **5. prioritástengely** („Energiahatékonyság, intelligens energiahasználat és megújuló energiák felhasználásának támogatása”) valamennyi specifikus célja szolgálja a fenntartható fejlődést, ebből a szempontból a VEKOP előremutató. A korábbi változathoz képest kedvező, hogy az önkormányzati tulajdonú épületek támogatása helyére a vállalkozások létesítményei és a lakóépületek (általában) lettek a támogatás kedvezményezettjei.

A közlekedés fejlesztése címében is kiemeli a fenntarthatóságot („Fenntartható multimodális mobilitás elősegítése”). A kedvező hatásmértékét behatárolja az a tény, hogy elsősorban kerékpáros infrastruktúra fejlesztését tartalmazzák az intézkedések.

A **6. prioritástengely** („Települési környezet- és közszolgáltatások fejlesztése”) intézkedései is elősegítik a fenntartható fejlődést, de ezek közül is ki kell emelni a 2. célkitűzés intézkedéseit, ezek közvetlenül és jelentős mértékben fejtik ki pozitív hatásukat. A célkitűzés tervezett tevékenységei közül az alábbiakat lehet kiemelni, amelyek kulcsfontosságúak a fenntartható fejlődés szempontjából:

- Közparkok, városi zöldfelületek fejlesztése
- Gyalogos zónák infrastrukturális fejlesztése
- Zöld infrastruktúra
- Zöldterületek intenzív és extenzív fejlesztése

Közvetett módon az 1. célkitűzés is a fenntartható fejlődés célkitűzéseit szolgálja. Az óvoda fejlesztések következtében az agglomerációból történő ingázás mértéke csökkenthető, hiszen a szülőknek nem szükséges a Fővárosba hordani óvodás korú gyermekeiket. Ez természetesen csak abban az esetben valósul meg, ha a fejlesztések jelentős része az agglomerációs településeken valósul meg.

A **7. prioritástengely** („Társadalmi együttműködést szolgáló és a humán erőforrás fejlesztését támogató programok”) egyedi célkitűzései között az alább felsorolt intézkedések lesznek kedvezőek fenntarthatósági szempontból:

1. egyedi célkitűzés:

- A rászoruló családokban élő gyermekek esélyegyenlőségét célzó programok
- Mélyszegénységben, nagyarányú alacsony státuszú népességgel rendelkező területeken élők felzárkózást segítő integrált programok

2. egyedi célkitűzés mindkét intézkedése

3. egyedi célkitűzés

A **8. prioritástengely**, a Foglalkoztathatóságot szolgáló programoktartalmazzák a legtöbb egyedi célkitűzést, amelyek döntő többsége szolgálhatja a fenntartható fejlődést. Véleményünk szerint azonban ennek jelenleg csak a lehetősége biztosított, az intézkedések végrehajtásának módja fogja eldönteni, hogy ez a lehetőség ki lesz-e használva. A 4. egyedi célkitűzést ki kell emelni a többi közül, ebben olyan foglalkoztatási formák elterjesztésére van lehetőség, amelyek közvetett módon, de jelentős mértékben segítik elő a fenntartható fejlődést. Ilyenek pl. rugalmas munkaszervezési formák elterjesztése.

H.6.5. Területi szempontok

A VEKOP nem tartalmaz nagyprojekteket, a beavatkozások többségénél területi érintettség sincs (lásd pl. képzés, oktatás, pénzügyi támogatások), így ilyen jellegű területi szempontok (pl. Natura 2000 érintettség, egyéb területi hatások) értékelése nem volt szükséges.

Közép-magyarországi régióban csak a Szobi kistérség határos szomszéd országgal. Az e kistérségben végzett intézkedések esetén a környezeti hatások országhatáron átterjedő lehetőségére kiemelt figyelmet kell fordítani. A konkrét intézkedések ismeretének hiányában jelenleg általánosságban azonban mondható el, hogy a VEKOP-ban szereplő intézkedések jellege miatt nem várhatók országhatáron átterjedő környezeti hatások, ebből adódó problémák.

H.7. Javaslatok

Javaslatunkat három témakörben fogalmaztuk meg:

Az OP tartalmára, megfogalmazására vonatkozó legfontosabb javaslatok

Az intézkedések hatékonyságát erősítő, a kedvezőtlen hatások csökkentését szolgáló javaslatok

A pályázatok kiírására, elbírálására vonatkozó javaslatok

H.7.1. Az OP tartalmára, megfogalmazására vonatkozó javaslatok

- ☞ Az Operatív Program szintjén a környezetvédelem nemcsak feltételrendszer, de célokat is jelent, ezért fontos volna környezeti célokat is megfogalmazni az OP-ban. Legalább azokra vonatkozóan, amelyekre van eszköz is, lásd pl. települési környezet védelme, természeti és kulturális értékek megőrzése, közlekedés fenntartható fejlesztése. Érdemes lenne azt is bemutatni, hogy ezek mely közösségi dokumentumokban meghatározott (akár számszerűsített) célokra adnak választ ezen beavatkozások.
- ☞ Az Operatív Program vizsgált verziója kevés figyelmet fordít a környezeti igények, állapot ismertetésére, illetve a támogatni tervezett beavatkozások környezeti hatásaira. Még a pozitív hatások (pl. energiahatékonyság) esetében is alig-alig említi a kapcsolódásokat.
- ☞ A területi eszközök alkalmazásának intézményi hátterét szükséges megteremteni és erre vonatkozó utalást minden OP-ban megjeleníteni.
- ☞ A „Települési környezet ... rehabilitációja” specifikus célnál a környezeti célok szerinti hatásokat is érdemes lenne megjeleníteni, és azon beavatkozásokat előnyben részesíteni, ahol kimutathatóan kedvező környezeti állapotváltozás érhető el a megvalósulással.

H.7.2. Az intézkedések hatékonyságát erősítő, a kedvezőtlen hatások csökkentését szolgáló javaslatok

- ☞ Fontos lenne, hogy a tervezett beavatkozások az alapcéljukon túl egyszerre javítsák az élet- és környezet-minőséget, bánjanak takarékosan az erőforrásokkal, védjék az értékeket és a

fenntarthatóság felé mozduljanak. Ezt a pályázati feltételrendszer megfelelő meghatározásával el lehetne érni.

- ☞ A környezeti állapotot egyáltalán nem befolyásoló intézkedéseknél is szükséges mind környezeti, mind fenntarthatósági elvárásokat megfogalmazni. Ide tartoznak pl. az oktatást és képzést tartalmazó prioritástengelyek, ahol a szemléletformálással lehet erősíteni az ilyen tartalmakat. Környezeti tartalom lehet pl. a tudásbázisok erősítésénél, ha az ökoinnovációs projektek prioritást kapnak, vagy a kedvező környezeti hatásokat, anyag-, víz- és energiatakarékos megoldásokat, hulladékszegény eljárásokat alkalmazó vállalkozások kaphatnak előbb támogatást a pénzügyi eszközök fejlesztésénél. Fenntarthatósági szempontból erősítheti az intézkedéseket a jól megfogalmazott kritérium rendszer, a társadalmi kiegyenlítődés, a befogadó jelleg erősítése, a helyi adottságok előnyben részesítése, a fenntarthatóság tudatosítása, mint előnyben részesítendő pályázati tartalom. (Ez minden pályázatnál lehet feltétel.)
- ☞ Azon projekteknel is figyelemmel kell lenni a környezeti állapotra, melyek alapvetően csak az építési időszakban lesznek terheléssel, szennyezéssel.
- ☞ A megújuló energia alkalmazása általában előnyben részesítendő, de a szilárd biomassa égetésén alapuló fűtési módok a régióban, különösen a jellemzően magas szálló por koncentrációjú területeken, kerülendők.
- ☞ A társadalmi befogadást elősegítő programok keretében az egészségtudatosság terjesztése mellett a környezettudatosság növelése, a zöld szemléletformálás is javasolható (a levegőkörnyezet kapcsán pl. hulladékégetés levegő környezeti hatásai, energiatudatosság, környezetbarát közlekedési módok, klíma-tudatosság, stb.).
- ☞ Hasonlóan javasoljuk az oktatási és köznevelési tartalomfejlesztési programok körébe is beemelni a környezettudatosság növelését.

H.7.3. 5.3. A pályázatok kiírására, elbírálására vonatkozó javaslatok:

Itt általánosan és tématerületenként részletesebben is megfogalmaztuk elvárásainkat.

Általános javaslatok

Az Operatív Programok horizontális – fenntarthatósági céljainak kitöltése tapasztalatunk szerint nehézségbe ütközik. Ezért részletes javaslataink bemutatása előtt (azokat mintegy összefoglalva) aduk egy javaslatot arra, hogy mik azok az általános szempontok, amit az OP kidolgozásánál, a pályázatok kialakítása, értékelése kapcsán szempontrendszerként figyelembe lehetne venni:

I. A pályázatok kiírásánál és elbírálásánál, projektfüggően alkalmazásra javasolt fenntarthatósági előírások:

A projekt

1. erőforráshatékony, azaz anyag-, energia-, víztakarékos megoldásokat, hulladékszegény, a hulladék keletkezését megelőző, a hulladékok újrahasznosítást elősegítő technológiákat alkalmaz,
2. csökkenti a károsanyag kibocsátásokat, vagy új fejlesztések esetén jobb fajlagosakkal rendelkezik az átlagosnál,
3. csak akkor nem vesz barnamezőt igénybe, ha erre az adott településen nincs mód, akkor viszont terület- és kiemelten zöldfelület igénybevétele minimális,
4. kimutatható módon hozzájárul a klímaváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, de legalább nem növeli a kedvezőtlen hatásokat, klímabarát építészeti megoldásokat alkalmaz,
5. nem csökkenti a foglalkoztatást a hátrányos helyzetű térségekben,
6. védett természeti és kulturális örökségvédelmi értékek igénybevétele, az ezekre vonatkozó kedvezőtlen környezeti hatásokat kiszűri, de legalábbis minimális szinten tartja,
7. alacsony zajkibocsátású technológiákat, berendezéseket alkalmaz,
8. nem jár a közúti forgalom számottevő többlet terhelésével,

9. a lakosságot érintő fejlesztéseket úgy valósítja meg, hogy az az érintett lakosság számára érzékelhető és megfizethető életminőség-javulással jár a hatásterületen
10. a szociális elemeket is tartalmazó intézkedéseknél biztosítani tudja, hogy a fejlesztések a ténylegesen rászoruló csoportok javára történjenek.

II. További, a pályázatok kiírásánál és elbírálásánál figyelembe veendő, előnyben részesítendő szempontok:

A projekt

1. hozzájárul a területi/társadalmi kiegyenlítődéshez, célzottan hátrányos helyzetű lakosságra és térségekre vonatkozik,
2. javítja a foglalkoztatási helyzetet, új munkalehetőségeket teremt, főleg hátrányos helyzetűnek számító rétegek tekintetében,
3. tényleges környezetállapot, illetve települési környezetállapot javító hatása van
4. kimutatható ÜHG és/vagy légszennyezőanyag kibocsátás csökkenéssel jár,
5. célzott hatásai mellett járulékos módon hozzájárul a természeti és/vagy a kulturális örökségvédelmi értékek megőrzéséhez, védett fajok, vagy élőhelyek védelméhez, rehabilitációjához, a víztestek jó állapotának eléréséhez,
6. természeti adottságoknak megfelelő ökoszisztéma szolgáltatásokat vesz igénybe,
7. helyi kultúrára és a környezethez alkalmazkodó hagyományos termelői és fogyasztói mintázatra épít, fenntarthatóbb életmódot szolgálja,
8. megújuló energiát hasznosító technológiákat alkalmazás,
9. természetszerű élőhelyek, zöldfelület kiterjedésnek növekedésével, meglévő élőhelyek/zöldfelületek rehabilitációjával, állapotuk javulásával, intenzitásának növelésével is jár,
10. környezetvédelmi szemléletformálást tartalmaz.

Tématerületenkénti javaslatok:

– Terület-igénybevétel

- ☞ A természeti erőforrásokkal való takarékos bánásmód első lépése a **terület-igénybevételek** szabályozása. Új létesítmények megvalósításával járó projekteknél el kell várni ennek minimalizálását, a természeti, kulturális értékeket tartalmazó területek elkerülését. Elsősorban a védett, Natura 2000, műemlék, régészeti érték területek, belterületi zöldfelületek igénybevételét kell kizárni. A Közép-magyarországi régióban ezek közül kiemelt fontosságúnak tartjuk a zöldfelületek (kiemelt figyelemmel a városi zöldterületek és városperemi zöldgyűrűk) védelmét, mivel a térség jelentős hiányokat szenved e tekintetben. Ráadásul az utóbbi években azt látjuk, hogy a főváros és agglomerációja települései szinte összeépülnek, melyet fokoz az elkerülő utak mentén kialakuló (zöldgyűrű helyetti) logisztikai, szolgáltató, kereskedelmi bázisokat magába foglaló beépített gyűrű.
- ☞ A térségbenfeltétlen **a barnamezős beruházásokat kell támogatni**, minden új építéssel együttjáró tevékenységnél előnyben kellene részesíteni.
- ☞ Minden településfejlesztési intézkedést ki kellene egészíteni zöldfelületek fejlesztéssel, a rekreációs és a szabadidő hasznos eltöltésére alkalmas terek kialakításával. A kiegészítő lehetőségeket véleményünk szerint választható, vagy eleve kötelező elvárásként kellene megfogalmazni bizonyos projekt típusoknál.
- ☞ Projektjeinknek általában olyan területet kell találnunk, mely értékeink megőrzését, zöldterületeink rekreációs használatát nem lehetetleníti el. (Ezt is érdemes a pályázatkiírásban szerepeltetni.) E mellett fontos lenne minden új beruházásnál a közlekedési szempontokat is figyelembe venni, olyan területeket priorizálni a telepítésekkel, melyek közösségi közlekedéssel is jól elérhetők.

– Klímaváltozás, klímaalkalmazkodás

- ☞ A **klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás** alapvetően KEHOP forrásból kell megvalósuljon. Azonban az EU elvárásainak megfelelően át kell, hogy hassa az egész beavatkozási rendszert. A VEKOP-ban minimálisan a településfejlesztési beavatkozásokban nevesítetten is meg kellene, hogy jelenjen. (Pályázati feltételként javasoljuk.)
- ☞ Javasoljuk a horizontális célkitűzések közé beemelni a klímavédelmet, ide értve mind az **ÜHG kibocsátás csökkentését**, mind pedig a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodást, illetve a hatások csökkentését. Legalább, mint előnyben részesítendő szempont figyelembe kellene venni ezeket.

– Erőforrás - és energiahatékonyság, megújuló energiaforrások hasznosítása

- ☞ Jó volna, ha azon projektek, melyek az „**Erőforráshatékony Magyarország**” felé vezető úton indulnak el, azok előnyben részesülnek a pályázati elbíráláskor. (Lásd Erőforráshatékony Európa megvalósításnak ütemterve dokumentumban foglalt elvárások – 1. melléklet.)
- ☞ A tervezett beavatkozások **energiahatékonyságára** nem csak az 5. prioritás-tengelyben szereplő intézkedéseknél kell odafigyelni, hanem minden más VEKOP intézkedésnél is. (Pályázati feltétel, előnyben részesítés lehet a jó megoldások kulcsa. Sőt a legjobb megoldás az volna, ha energiahatékonyságot, illetve általában az erőforrás hatékonyságot beemelnék be a horizontális célkitűzések közé.)
- ☞ Az energiahatékonysági beruházásokat érdemes az épületek egyéb korszerűsítésével kombináltan megoldani, kiterjeszteni ezeket pl. víztakarékos megoldások alkalmazásával.
- ☞ Minden új épületek esetében törekedni kell a minél alacsonyabb energiaigényű épületek létesítésének támogatására, tekintettel arra, hogy az alacsony vagy nulla energiafelhasználás 2019-től az önkormányzati tulajdonú/használatú épületekkel szemben, 2020 után pedig az új épületekkel szemben általában is alapkövetelmény lesz. (2010/31/EU irányelv alapján.)
- ☞ Írják elő minden fejlesztésnél az alternatív energia hasznosítási lehetőségek vizsgálatát. (Az alternatív energiahordozók között esetlegesen a hulladékok energetikai hasznosítása is megfontolható, amennyiben bizonyítható, hogy nem jár különösen a levegőminőség tekintetében káros következményekkel pl. szálló por kibocsátásra is gondolva.) Azt is megfontolás tárgyává kell tenni, hogy amennyiben lehetőség van rá, nem kedvezőbb-e a távfűtésre való csatlakozás (illetve arról lenem válás), illetve a kiskapacitású egyedi megoldások helyett a közösségi megoldások alkalmazása.
- ☞ Az energiahatékonysági beavatkozásokat az épület felújítások mellett érdemes az eszközbeszerzésekre is kiterjeszteni, az intézmények felújítását azok berendezéseinek korszerűsítésével egybekötni. Az eszközbeszerzések során zöld kritériumok előírását javasoljuk, azaz szigorú környezetvédelmi követelmények kerüljenek megfogalmazásra az anyag-és energiatakarékosság tekintetében.
- ☞ A marketing tevékenységek keretében az elektronikus megoldásokat preferálják a papír alapúval szemben – az olyan erőforrás-igényes, de vitatható hatékonyságú elem, mint pl. a szórólap pedig lehetőleg egyáltalán ne legyen támogatható.
- ☞ Az épületek korszerűsítése, építése eseténa víztakarékos megoldások megvalósítását részesítsék előnyben.
- ☞ A gazdaságfejlesztési beruházások támogatása esetében kiemelten kezeljék az energia-, és anyagtakarékosság (ideértve a víztakarékosságot is) kérdését.
- ☞ A **megújuló energiák alkalmazásának** fontossága kiemelendő. A közlekedési szektornál EU elvárás, de erre vonatkozó intézkedés nincs a VEKOP-ban. Másutt is megjelenhetne elvárásként, előnyben részesítendő szempontként.

- ☞ Tekintettel arra, hogy gazdasági szempontból is célszerűbb, ha az energiahatékonysági beavatkozás megelőzi a megújuló energiás beavatkozást, javasoljuk, hogy megújuló energia hasznosítást célzó beruházásokat csak energetikai korszerűsítéssel együtt, vagy energiafogyasztás szempontjából már felújított, vagy eleve korszerű épület esetében támogassanak.
- ☞ A megújuló energia kiaknázását célzó projekt esetén szükséges lenne a teljes életciklus során jelentkező környezeti hatások–ideértve a CO₂-kibocsátást is– vizsgálatát, lehetőség szerint előre megadott szempontrendszer alapján. Írják elő a teljes életciklusra kiterjedő szén-lábnyom számítást – megadott módszertan alapján. Az épületkorszerűsítések, létesítések esetében pedig – különösen amennyiben esetleg távfűtés kiváltása is célja a beavatkozásnak – szintén a teljes élettartamra vonatkozó ÜHG kibocsátások összevetése volna kívánatos.
- ☞ Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energia felhasználás támogatása során törekedni kell az olyan technológiák alkalmazására, mely csökkenti a levegőszennyezést, ezért pl. a biomasszát alkalmazó és így lokális környezetben többlet kibocsátásokat, levegőminőség romlást okozó technológiát kerülni kell.
- ☞ A biomassza-tüzelés esetén a lehető legnagyobb mértékben csökkenteni kell a szálló por és korom okozta terhelést (modern fűtőberendezések, illetve csővégi technológia alkalmazásával).
- ☞ A természeti erőforrások megőrzése és az azokkal való gazdálkodás területén az **ökoinnováció** az egyik kulcsterület. Ezért a K+F támogatásoknál ezeket előnyben kell részesíteni.
- ☞ A VEKOP-ban egyáltalán nem szerepel vízgazdálkodási intézkedés, a települési környezetre vonatkozó intézkedéseknél véleményünk szerint szükséges lehet ilyen intézkedéseknek is lehetőséget biztosítani főként a Pest megyei részen. Azon projekteknél, melyek víztesteket érinthetnek a Víz Keretirányelv elvárásainak figyelembevételével, szükség szerinti hatásbecslés elengedhetetlen. A víztakarékos technológiák alkalmazása fontos, itt is előnyben részesítést kellene alkalmazni azon pályázatoknál, melyek utalnak erre.
- ☞ Az intézkedéseknél a hulladékelektelés megelőzése, veszélyességük csökkentése a hulladékszegény technológiák alkalmazása, a hulladékok újrahasznosítása alapvető szempont.

– Közlekedés

- ☞ Alapvető fontosságú, hogy a **tervezett intézkedések lehetőleg minél kisebb forgalmat generáljanak**, sőt, ha lehetőség van rá inkább csökkentsék a közlekedési, főként az egyéni közúti közlekedési igényeket. Ennek egyik eszköze lehet, ha a képzések, oktatások keretében a távoktatást, az e-learninget részesítik előnyben, vagy az olyan megoldást, amikor az oktató megy ki az adott intézményhez, vállalkozáshoz. (Ez nemcsak forgalomkímélő, hanem erőforrás takarékos is.) Javasoljuk továbbá, hogy a tömegközlekedési, valamint a szállítás esetében a vasúti, vízi megközelíthetőséggel rendelkező, vagy annak kialakítását vállaló projekteket részesítsék előnyben (pl. többletponttal) a pályázatok értékelése során. Javasoljuk a rugalmas munkaszervezési formák keretében az otthoni munkavégzés, távmunka preferálását.
- ☞ Javasoljuk, hogy az infrastrukturális hiányosságok oldását célzó projektek esetében írják elő a közösségi, és/vagy nem motorizált közlekedési megközelítési lehetőség javítási lehetőségeinek legalább a vizsgálatát.
- ☞ A közlekedési beavatkozások megvalósulásánál az ÜHG-k kibocsátás csökkentésére kiemelt figyelmet kell fordítani. A rendkívül előregedett, elavult, magas légszennyező-anyag kibocsátású dízelbusz állomány cseréje (a szolgáltatás zavartalan biztosítása mellett) például a levegőminőség javításához is elengedhetetlen és halaszthatatlan feladat, de a VEKOP-ban nem szerepel intézkedésként. Amennyiben járműbeszerzés is támogatható lesz a közlekedési fejlesztések keretében, akkor a csendesebb üzemmód is legyen szempont a kiválasztás során.
- ☞ Indokolt esetben, különösen a nagyobb forgalomnak kitett, vagy egyéb okból zajjal terhelt részeken tegyék lehetővé a csökkentett hanggátlású nyílászárók beépítésének támogatását az épületkorszerűsítési, energiahatékonysági intézkedéseknél.

- ☞ A közlekedésfejlesztési intézkedések esetén kiemelt fontosságú, hogy ezek projektek kötelezően tartalmazzanak a beavatkozás jellegéhez kötődő szemléletformálási elemet. (Pl.: a közösségi közlekedés népszerűsítése, a közlekedési igények csökkentése, car-sharing, telekocsi, ecodriving.)

– Településfejlesztési, építéssel együttjáró intézkedések

- ☞ A településfejlesztési akciókat kötelezően környezetbiztonság növelő elemekkel kell kiegészíteni.
- ☞ Az építési munkákkal együttjáró projekt elemeknél a hatékony anyagfelhasználás, az újrahasznosított anyagok alkalmazása elvárásként kellene szerepeljen.
- ☞ Létesítések, építések esetében írják elő az újrahasznosított építőanyagok használatát – minimális %-ot határozva meg, a többletjelzéseket az értékelés során többletponttal jutalmazva.
- ☞ Az építkezéssel együttjáró beavatkozásoknál érdemes
 - olyan építési technológiákat alkalmazni, mellyel a működtetés víz- és energia-takarékosan megoldható,
 - az építésnél újrahasznosított anyagokat is igénybevenni,
 - előre gondolni a szennyvizek kezelésére, esetlegesen a szürke vizek újra-hasznosítására,
 - hulladékszegény technológiákat, klímabarát építészeti megoldásokat (zöldtetők, zöldfalak, árnyékolás) alkalmazni,
 - az építészeti és kertépítészeti elemeket egymással párhuzamosan, egymást kiegészítve megvalósítani,
 - zajkibocsátó források csillapítását megoldani,
 - a települési képbe harmonikusan illeszkedő (nem minden esetben a legtrendibb, csupa üveg és fém) építészeti képet kialakítani, stb.
- ☞ Javasoljuk, hogy a klímabarát - az alkalmazkodást segítő, az éghajlatváltozás hatásait mérsékelő - építészeti megoldásokat részesítsék előnyben a felújítások, létesítések, közterület rehabilitációk kapcsán. Ide tartoznak többek között a zöld udvarok, a zöld homlokzatok, az (extenzív) zöldtetők, az árnyékoló, fényvisszaverő felületek, a csapadékvíz talajba szivárgását, elpárologását lehetővé tevő vízáteresztő felületek, és vízáteresztő burkolatok alkalmazása, továbbá a közterületi vízfelületek, közparkok vízvételi helyei számának (ivóutak, szökőkutak, dísztavak, egyéb vízfelületek) növelése.

– Egyéb tématerületekre vonatkozó javaslatok

- ☞ A fenntarthatóságot szolgáló hétköznapi életstratégiákkal kapcsolatos ismeretek átadását, mint kiegészítő intézkedést a 6. prioritástengely településfejlesztési akciókba szükséges volna beépíteni.
- ☞ A biológiai sokféleség megőrzése és az ökológiai átjárhatóság védelme (sőt növelése) is általános minősítő szempont.
- ☞ Javasoljuk, hogy zöld gazdaság terén tevékenykedő vállalkozásokat részesítsék előnyben (pl. többletponttal) a pályázatok értékelése során.
- ☞ A K+I-vel kapcsolatos fejlesztéseket támogató intézkedések esetében javasoljuk, hogy a környezetvédelmi témájú kutatás-fejlesztést részesítsék előnyben (pl. többletponttal) a pályázatok értékelése során.
- ☞ Javasoljuk a VGT intézkedések (belterületi csapadékvíz gazdálkodás, 2000 LE alatti települések szennyvíz kezelése, hulladéklerakó rehabilitáció, belterületi vízvédelmi intézkedések/gyakorlatok) támogatását a VEKOP-ból. Véleményünk szerint Ezek beilleszthetők a településfejlesztési (4. prioritástengely) programok (4. prioritástengely) közé. Javasoljuk a 2000 LE alatti települések szennyvízkezelését ott támogassa a VEKOP, ahol az vízminőségi szempontból indokolt, de legalább a vízbázisok védőterületein és ott, ahol felszín alatti vizek állapotának romlását okozhatja a szennyvízszikkasztás. Ezen területeken a hulladéklerakók rekultivációjának támogatása is elengedhetetlen.

- ☞ Természetvédelmet szolgáló követelmény lehet, hogy a projekt megvalósítása következtében:
- nem növekedhet a település kiterjedése;
 - nem növekedhet a beépített, a burkolt felületek nagysága;
 - nem csökkenhet sem a zöldfelületek, sem a természeti területek, élőhelyek kiterjedése, nem romolhat az állapotuk, a zöldfelületek intenzitása nem csökkenhet
 - Természetvédelmet szolgáló ajánlás lehet, hogy a projekt járuljon hozzá:
 - a települési zöldfelületek állapotának javításához;
 - a települési zöldfelületek kiterjedésének, vagy intenzitásának növekedéséhez,
 - természeti területek, természetszerű élőhelyek (gyepmozaikok, cserjések, fasorok, mezsgyék, erdők, vízterek, stb.) bővüléséhez, vagy állapotuk javulásához;
 - helyi védett élő, vagy élettelen természeti értékek gyarapításához;
 - helyi védett élő, vagy élettelen természeti értékek állapotának javításához (pl. özönfajok irtása).
- ☞ A helyi gazdaságfejlesztési tevékenységek engedélyezése során különös tekintettel kell lenni az épített környezet értékeinek védelmére.
- ☞ A környezettudatosság érdekében javasolható a közösségi és egyéni jó gyakorlatok terjesztése (oktatás és bevonás útján) a foglalkozási tevékenység és a magánélet vonatkozásában egyaránt, valamint a helyi gazdaságra és az azt meghatározó szereplőkre jellemző termelés- és fogyasztásorientáltságnak a fenntarthatóság iránti elkötelezettségre váltása. Kiemelt terepe kell, hogy legyen a környezettudatosság terjesztésének a közoktatás, ahol a jövő generációi kaphatnak alapokat a fenntartható életmódhoz.